

Fundusze europejskie w Małopolsce w 2018 roku

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

**FUNDUSZE EUROPEJSKIE
W MAŁOPOLSCE
w 2018 roku**

KRAKÓW 2018

Autor opracowania   Andrzej Binda

Wydawca   Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax. (+48) 12 29 90 926

Skład publikacji   Oficyna Wydawnicza Pegaz | www.epegaz.pl
Projekt okładki

Egzemplarz bezpłatny   Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy o podawanie źródła.

Publikacja dostępna jest także w wersji elektronicznej pod adresem:
www.obserwatorium.malopolska.pl

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Szanowni Państwo!

Już po raz czternasty trafia do Państwa coroczna informacja o wykorzystaniu środków europejskich w województwie małopolskim. Ciągłość wydawnictwa pozwala nam szacunkowo spojrzeć na dokonania wszystkich osób zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju Małopolski, poczynwszy od 2004 roku. Skok rozwojowy, który dokonał się od tego czasu zmienił nie tylko styl naszego życia, ale również wykreował całkiem nowe potrzeby, które stały się wyzwaniem w bieżącym okresie wydatkowania środków unijnych.

W perspektywie programowo-finansowej UE 2014–2020 mamy do dyspozycji 2,8 mld euro. Jest to druga w kraju, po środkach przeznaczonych dla województwa śląskiego, kwota przeznaczona na rozwój regionów, trafiająca bezpośrednio do samorządów. Takie środki można szybko zainwestować, ale lepiej zrobić to rozważnie. I nie chodzi tylko o obowiązujące procedury, ale o rzeczywiste potrzeby naszego regionu. Naszym celem jest uczynienie z Małopolski jednolitego organizmu, który odmienne zadania i wymagania realizuje z korzyścią dla wszystkich. Dzięki temu spodziewamy się wystąpienia efektu synergii. Przykładem może być wsparcie dla ekologicznego transportu zbiorowego, a zwłaszcza kolejowego, którego dodatkowym odczuwalnym dla mieszkańców efektem będzie poprawa stanu środowiska.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono poziom realizacji projektów wspieranych z funduszy europejskich, według stanu na koniec 2017 roku. Jest to niezwykle dynamiczny obszar gospodarki, niemal codziennie podpisywane są kolejne umowy, wdrażane są działania, rozliczane są kolejne etapy realizacji. Sądzę, że dane zawarte w niniejszym raporcie dostarczą zainteresowanym dużo cennych informacji.

Zapraszam do lektury.

Jacek Krupa
Marszałek Województwa Małopolskiego

SPIS TREŚCI

Stosowane skróty	6
Fundusze europejskie w Małopolsce – streszczenie	7
Uwagi metodologiczne	13
Nabory i wnioski o dofinansowanie projektów	16
Beneficjenci środków unijnych z województwa małopolskiego	24
Projekty realizowane przez beneficjentów z Małopolski	30
Projekty realizowane na terenie Małopolski	33
Projekty realizowane na terenie Małopolski – wymiar terytorialny	39
Projekty realizowane w Małopolsce wg celów tematycznych	44
Cel tematyczny 01. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	44
Cel tematyczny 02. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych	52
Cel tematyczny 03. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)	59
Cel tematyczny 04. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	67
Cel tematyczny 05. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	80
Cel tematyczny 06. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	82
Cel tematyczny 07. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	100
Cel tematyczny 08. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	109
Cel tematyczny 09. Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	127
Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	140
Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej	150
Cel tematyczny 08, 09, 10, 11. Innowacje społeczne i współpraca międzynarodowa	153
Wykorzystanie alokacji	156
Środki Wspólnej Polityki Rolnej w województwie małopolskim	160
Spis wykresów	173
Spis map	176
Spis tabel	178

STOSOWANE SKRÓTY

ARiMR	Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
B+R	działalność badawcza i rozwojowa
CT	Cel Tematyczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
FS	Fundusz Spójności
GI	grupa interwencji
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ICT/TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne
JPO	jednolite płatności obszarowe
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KI	kategoria interwencji
KOM	Krakowski Obszar Metropolitalny
LGD	Lokalna Grupa Działania
MMŚP	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PO	Program Operacyjny
PO IiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
PO IR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014–2020
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2013–2020
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
PS	polityka spójności
PT	Pomoc Techniczna
ROPS	regionalny ośrodek polityki społecznej
RPO	regionalny program operacyjny
SRK	Strategia Rozwoju Kraju
SzOP	Szczegółowy Opis Priorytetów
UE	Unia Europejska
UMWM	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
UPO	uzupełniające płatności obszarowe
WM	województwo małopolskie
WPR	Wspólna Polityka Rolna
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
YEI	(ang. Youth Employment Initiative) Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W MAŁOPOLSCE – STRESZCZENIE

STAN NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU W SKALI KRAJU

- ok. 4 tys. – liczba konkursów
- ok. 37 tys. – liczba umów
- ok. 72 tys. – liczba wniosków
- ok. 278 mld zł – kwota podpisanych umów

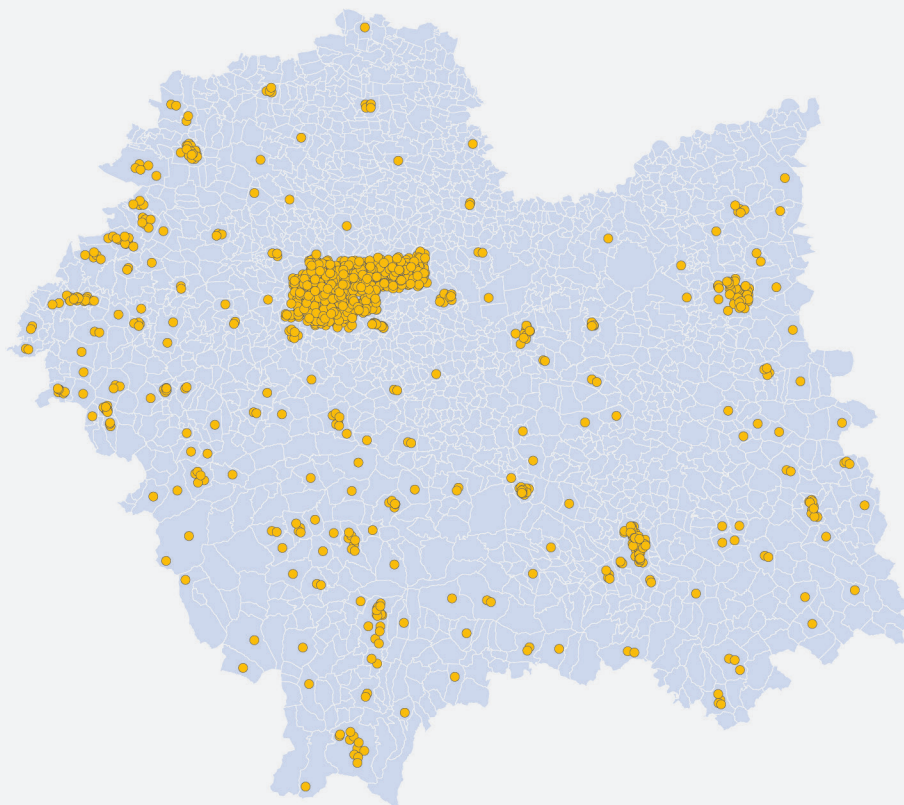
STAN NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU W MAŁOPOLSCE

- ok. 1,2 tys. – liczba podmiotów mających siedzibę, którym przyznano dotację
- ok. 2,5 tys. – liczba projektów
- ok. 9,4 mld zł – kwota dofinansowania ze środków unijnych (beneficjenci z Małopolski)
- ok. 12 mld zł – kwota dofinansowania ze środków unijnych (projekty w Małopolsce)
- ok. 15,2 mld zł – wartość podpisanych umów (beneficjenci z Małopolski)
- ok. 20 mld zł – kwota dofinansowania ze środków unijnych (projekty w Małopolsce)

Mapa I.

Beneficjenci środków unijnych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności wg miejscowości siedziby

Źródło: opracowanie własne

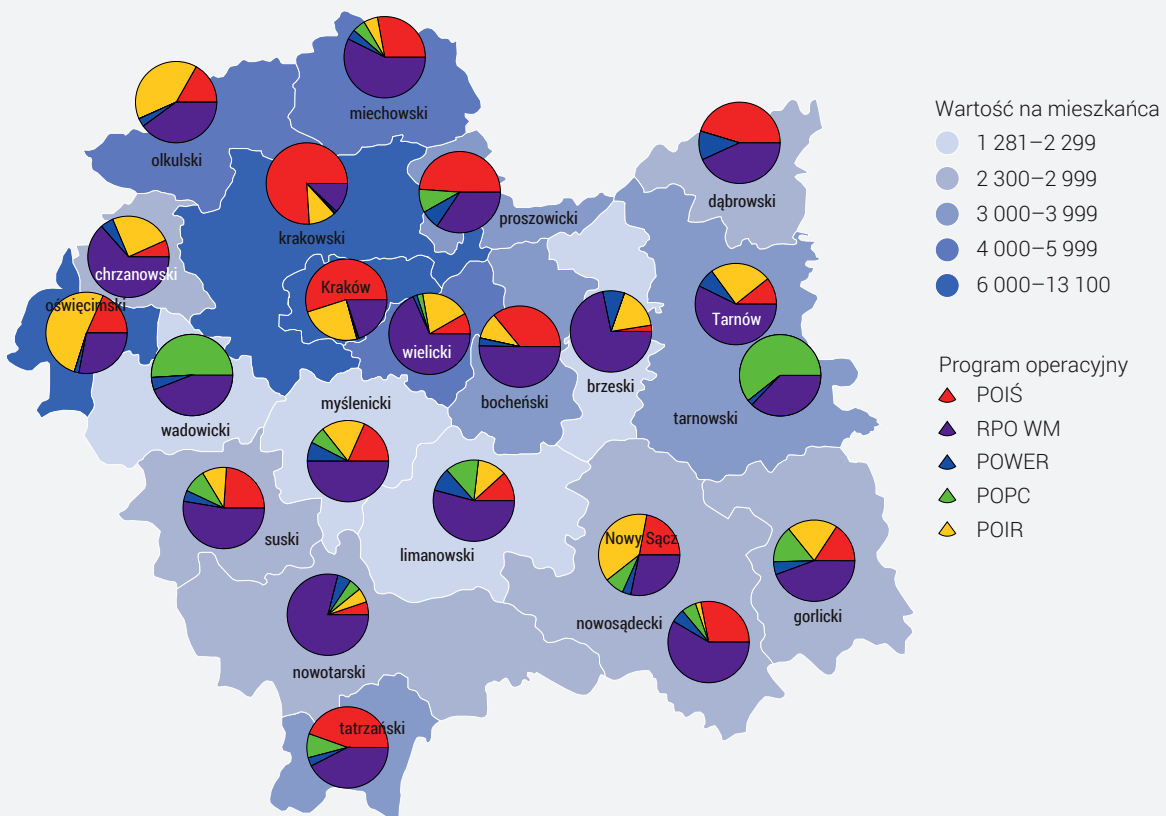
Tabela I. Liczba, wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych

Program Operacyjny	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	124	8 248,49	4 428,96
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	351	3 915,85	1 936,10
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	9	297,46	191,78
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	215	528,50	477,30
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020	1 816	6 988,16	4 951,32

Źródło: opracowanie własne

Mapa II. Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

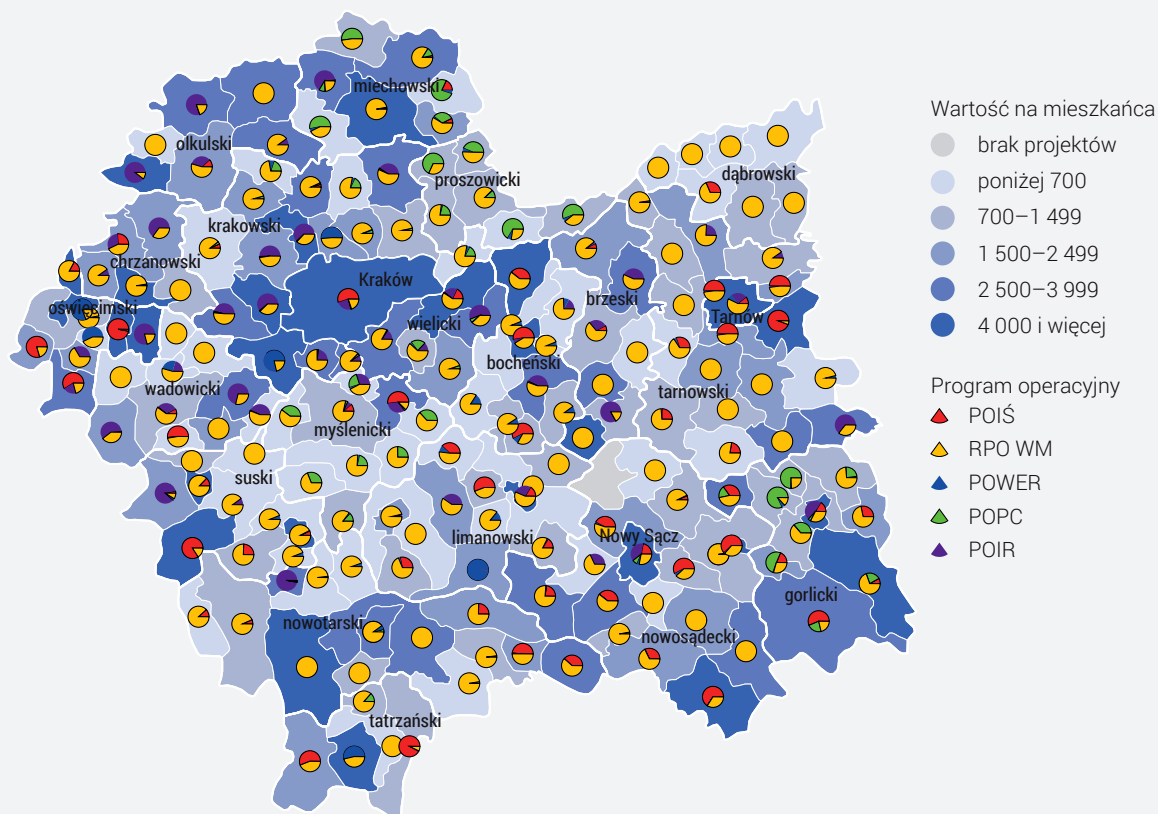

ODNIESIENIA DO INNYCH WOJEWÓDZTW

- 1. miejsce w kraju – wartość projektów realizowanych z POIR
- 2. miejsce w kraju – wartość projektów realizowanych z POWER
- 5. miejsce w kraju – wartość projektów realizowanych z POiŚ i RPO WM
- 12. miejsce w kraju – wartość projektów na mieszkańca
- 13. miejsce w kraju – wartość dofinansowania UE na mieszkańca

Mapa III. Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

NAJWIĘKSI BENEFICJENCI W KATEGORII POWIATÓW

- Kraków – 571 umów o wartości 6,2 mld zł (UE: 3,6 mld zł)

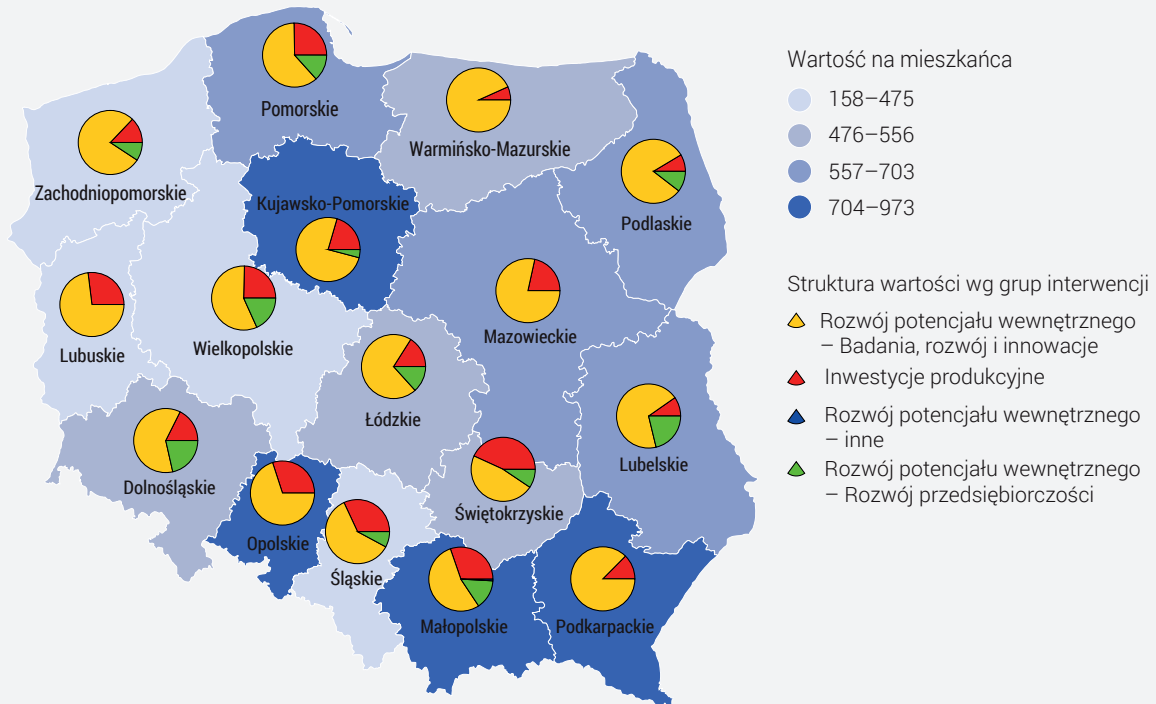
NAJWIĘKSI BENEFICJENCI W KATEGORII POWIATÓW

- Proszowski – 82 projekty o wartości 145,0 mln zł (UE: 93,2 mln zł)

Umowa Partnerstwa zatwierdzona przez Komisję Europejską w dniu 23 maja 2014 określiła w ramach polityki spójności na okres 2014–2020 **11 celów tematycznych** wspierających wzrost gospodarczy.

Mapa IV. Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 i struktura wartość wg grup interwencji

Źródło: opracowanie własne

ODNIESIENIA DO INNYCH WOJEWÓDZTW

1. miejsce w kraju – realizacja projektów wpisujących się w cel tematyczny 01 „Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” (399 beneficjentów, 460 projektów, 3,3 mld zł wartości, w tym 1,7 mld zł z UE) oraz cel tematyczny 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” (11 beneficjentów, 17 projektów, 17,5 mln zł wartości, w tym 14,8 mln zł z UE)
2. miejsce w kraju – realizacja projektów wpisujących się w cel tematyczny 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” (198 beneficjentów, 263 projekty, 2 mld zł wartości, w tym 1,2 mld zł z UE) oraz cel tematyczny 08 „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” (206 beneficjentów, 394 projekty, 1,2 mld zł wartości, w tym 0,9 mld zł z UE)
3. miejsce w kraju – realizacja projektów wpisujących się w cel tematyczny 02 „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych” (66 beneficjentów, 75 projektów, 667,4 mln zł wartości, w tym 419,5 mln zł z UE) oraz cel tematyczny 09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” (281 projekty, 201 beneficjentów, 931,7 mln zł wartości, w tym 750,9 mln zł z UE)

● W WYNIKU REALIZACJI PODPISANYCH UMÓW M.IN. POWINNO ZOSTAĆ:

ZBUDOWANE
PONAD 370 KM TRAS
I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH
ORAZ PIESZO-ROWEROWYCH

ZBUDOWANE 64,6 KM NOWYCH DRÓG,
PRZEBUDOWANE (ROZBUDOWANIE,
MODERNIZACJA) 188,8 KM DRÓG,
ZBUDOWANE 2,06 KM TUNELI
DROGOWYCH, ZBUDOWANE
8 OBWODNIC MIEJSCOWOŚCI

PRZESZKOLONE 2 625 OSOBY, DZIĘKI
CZEMU POWSTANIE 2 379 NOWYCH
FIRM, DYSPONUJĄCYCH 2 429
MIEJSCAMI PRACY

UTWORZONE DODATKOWE 1 718 MIEJSC
OPIEKI W ŻŁÓBKACH, CO POZWOLI NA
AKTYWIZACJĘ ZAWODOWĄ
2 031 OSOBOM, GŁÓWNIEM KOBIECIOM

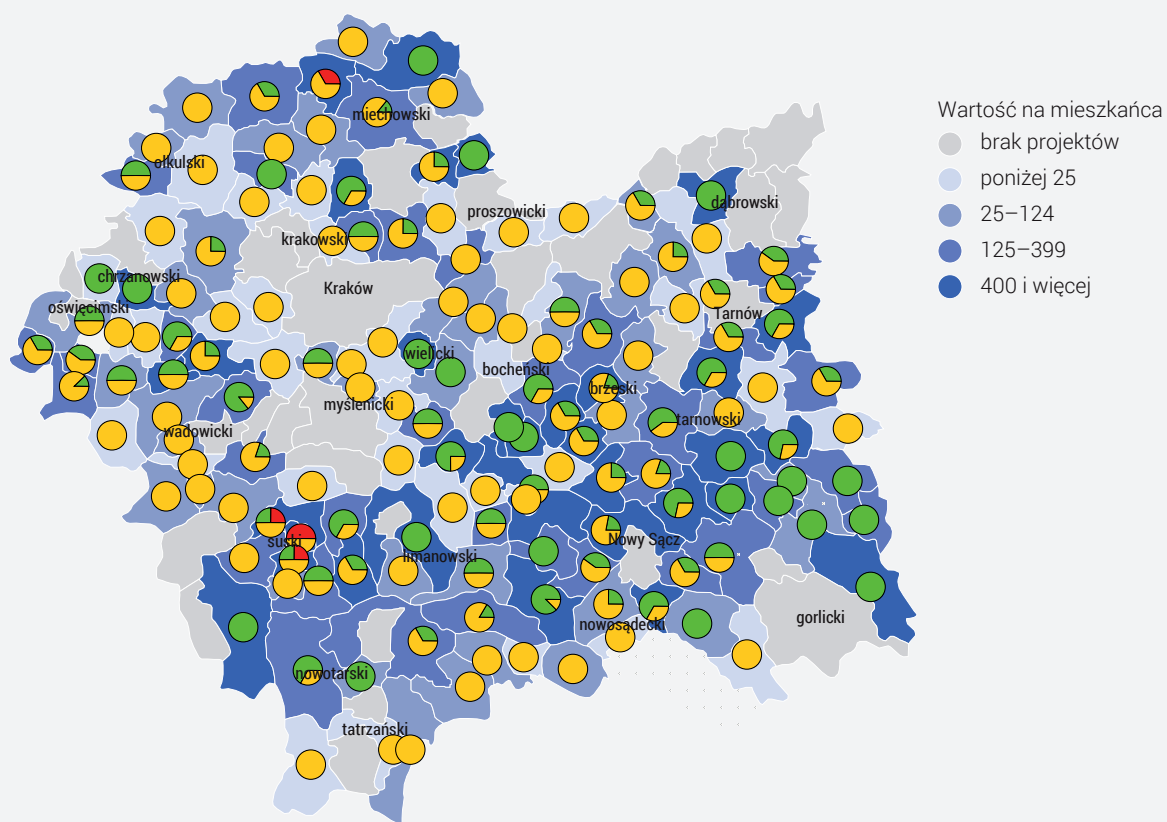
UDZIELONE WSPARCIE DLA RODZIN WYMAGAJĄCYCH
POMOCY OBEJMUJĄC GRUPĘ OK. 3,3 TYS. OSÓB,
WSPARCIE DLA 2,2 TYS. DZIECI I MŁODZIEŻY
DO 18 ROKU ŻYCIA ZE ŚRODOWISK OBJĘTYCH
WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, ORAZ
POMOC INSTYTUCJONALNA DLA OK. 1,5 TYS.
OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH,
ZNIEDOŁĘŻNIAŁYCH

ZORGANIZOWANE SZKOLENIA, KURSY
I STAŻE ZWIĘKSZAJĄCE KOMPETENCJE
ZAWODOWE DLA OK. 40 TYS. UCZNIÓW
ORAZ ZORGANIZOWANE SZKOLENIA
DOSKONALĄCE DLA
OK. 2 TYS. NAUCZYCIELI

ZAPEWNIONE WSPARCIE
DLA 597 PRZEDSIĘBIORSTW
EKONOMII SPOŁECZNEJ,
POZWALAJĄC NA
ZORGANIZOWANIE 371 NOWYCH
MIEJSC PRACY

Mapa V. Wartość na mieszkańca i struktura wartości projektów PROW wg działań, w gminach województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

- wypłacono rolnikom **5,5 mld zł**, co stanowi ok. 3,5% środków wypłaconych w całym kraju;
- w przeliczeniu **na 1 ha użytków rolnych** dopłaty obszarowe wyniosły w tym okresie **średnio 626 zł rocznie**;
- podpisano umowy lub wydano decyzje o dofinansowaniu wniosków **o wartości 698,4 mln zł**, co stanowi ok. 5% wartości decyzji i umów w całym kraju;
- zrealizowano płatności **na kwotę 303,1 mln zł**.

UWAGI METODOLOGICZNE

W publikacji wykorzystano informacje znajdujące się na stronach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Głównego Urzędu Statystycznego, Funduszy Europejskich 2014–2020, Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, dane własne zgromadzone w Departamencie Polityki Regionalnej, Departamencie Zarządzania Programami Operacyjnymi i Departamencie Funduszy Europejskich UMWM.

Raport w części dotyczącej **funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności okresu programowania 2014–2020** jest opracowany na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 wspierającego realizację programów operacyjnych i projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich 2014–2020, zawierającego informacje o programach, cyklu życia projektów i procesie certyfikacji, **według stanu na 31 grudnia 2017 r.**

Zaprojektowany algorytm przeliczania oparty jest na miejscach realizacji zarejestrowanych we wnioskach o dofinansowanie i umowach o dofinansowanie – działa tylko przy poprawnie zdefiniowanych w SL 2014 miejscach realizacji. W związku z tym, że nigdzie w SL 2014 nie zostało zaprojektowane sztywne przypisanie konkretnych wartości do konkretnych miejsc realizacji, dane prezentowane w raportach należy traktować jako przybliżone, wyliczane w jeden ustalony sposób:

1. Ponieważ każdy z partnerów projektu może mieć własne miejsca realizacji, kwoty najpierw dzieli się na poszczególnych partnerów według tego, co jest w SL 2014. Następnie dla każdego z partnerów obliczoną kwotę dzieli się na jego miejsca realizacji.
2. Województwa mają udziały proporcjonalnie w ramach projektu: udział województwa = kwota projektu dzielona przez liczbę województw.
3. Powiaty mają udziały proporcjonalnie, ale w ramach swojego województwa: udział powiatu = kwota udziału województwa dzielona przez liczbę powiatów w ramach danego województwa.
4. Gminy mają udziały proporcjonalnie, ale w ramach swojego powiatu: udział gminy = kwota udziału powiatu dzielona przez liczbę gmin w ramach danego powiatu.
5. Kwota w ramach projektu dla danego miejsca realizacji jest sumą kwot dla tego miejsca realizacji u poszczególnych partnerów.

W przypadku projektów partnerskich, wszystkie informacje dotyczące beneficjenta odnoszą się do partnera wiodącego, a wszystkie wartości liczbowe zostały zsumowane do poziomu partnera wiodącego.

W przypadku projektów mających zasięg ogólnokrajowy, ogólnowojevodzki lub ogólnopowiatowy wartość projektu przypisywana jest wyłącznie do całego kraju bądź całego województwa, lub całego powiatu, bez podziału na jednostki niższego rzędu. Stąd mogące wystąpić niezgodności przy sumowaniu wartości.

Przez wartość projektów realizowanych na danym terenie w określonym czasie rozumie się wartość zawartych umów na realizację projektów realizowanych na tym obszarze, niezależnie od faktycznego okresu rozpoczęcia lub zakończenia projektu.

Informacje nt. liczby **naborów i złożonych wniosków** podano na podstawie zestawień przygotowywanych cyklicznie z systemu SL 2014.

Dane na temat **liczby beneficjentów** wyliczono na podstawie unikatowych numerów identyfikacji podatkowej (NIP). W przypadku projektów realizowanych przez kilka podmiotów jako beneficjent przyjmowany był wyłącznie beneficjent wiodący. Automatycznie do zestawień przyjmowana była jego lokalizacja.

Informacje na temat liczby projektów wyliczono, opierając się na unikatowych numerach zawartych umów.

W opracowaniu dane w części opisowej dotyczące wartości projektów podawane są **w dwóch układach**: wartość ogółem i wartość dofinansowania ze środków europejskich, podawaną w nawiasie, uzupełnioną o litery UE.

W niniejszym opracowaniu, w wybranych zestawieniach, dane zostały przeliczone w układzie **subregionów**, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011–2020:

- Krakowski Obszar Metropolitalny obejmujący powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki i miasto Kraków;
- subregion tarnowski, w którego skład wchodzi powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski i miasto Tarnów;
- subregion sądecki, składający się z powiatów: gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego i miasta Nowy Sącz;
- subregion podhalański z powiatami nowotarskim, suskim i tatrzańskim;
- Małopolska Zachodnia tworzona przez powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki.

W ramach KOM wprowadzono dodatkowy obszar Metropolia Krakowska, obejmujący gminy objęte mechanizmem terytorialnym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, tj. miasto Kraków oraz gminy: Biskupice, Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki. Ilekroć w opracowaniu będą podawane dane dotyczące **Metropolii Krakowskiej**, należy przez to rozumieć wszystkie programy i fundusze zaangażowane w realizację projektów **na tym terenie**, natomiast odwołanie do **ZIT** dotyczy wyłącznie mechanizmu terytorialnego określonego **w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego**.

Przy przeliczeniach wskaźników na mieszkańca wykorzystano dane dotyczące stanu ludności faktycznej na koniec czerwca 2016 roku.

Dane dotyczące wsparcia ze strony [Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich \(EFRROW\)](#) pozyskano ze strony internetowej Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, uzupełniając o bazę projektów zarządzanych przez Województwo Małopolskie, prowadzoną przez Departament Funduszy Europejskich UMWM. Wielkość dofinansowania w ramach pierwszego filaru (dopłaty bezpośrednie) przedstawiona została również za okres 2004–2017.

Wszystkie prezentowane tabele, wykresy i mapy stanowią opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z wykazanych wcześniej źródeł i nie są dodatkowo opisywane w tym zakresie.

Określenia *Małopolska* i *województwo małopolskie* używane są wymiennie.

NABORY I WNIOSKI O DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW

Do końca 2017 roku wszystkie instytucje odpowiedzialne za przeprowadzanie konkursów w ramach programów krajowych i regionalnych, ogłosiły **nabory w 4 034 konkursach**. Złożonych zostało w nich przeszło **72 tysiące wniosków** na łączną wartość 459,6 mld zł (UE: 284,6 mld zł). W wyniku rozstrzygnięcia konkursów **podpisano 30,6 tysięcy umów** na kwotę 278,2 mld zł (UE: 172,0 mld zł).

Spośród wszystkich naborów, **907 naborów** (22,5% z ogółem) przeprowadzonych było do **programów krajowych**:

- Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój – 91
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – 361
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 39
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – 389
- Program Operacyjny Polska Wschodnia – 22
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014–2020 – 5

Zainteresowanie udziałem w konkursach ogłaszanych dla programów krajowych jest powyżej średniej krajowej. Łącznie zgłoszonych zostało **23,4 tys. wniosków**, tj. 32,5% spośród wszystkich wniosków złożonych do programów operacyjnych okresu 2014–2020. W efekcie przeprowadzonych naborów podpisano **8,9 tys. umów** o wartości 189,9 mld zł, dofinansowanych ze środków unijnych w kwocie 110,2 mld zł. Orientacyjny poziom zaangażowania alokacji¹ w programach krajowych wyniósł 57,9%, od 42,6% w przypadku PO WER, po 67,5% w PO Polska Wschodnia.

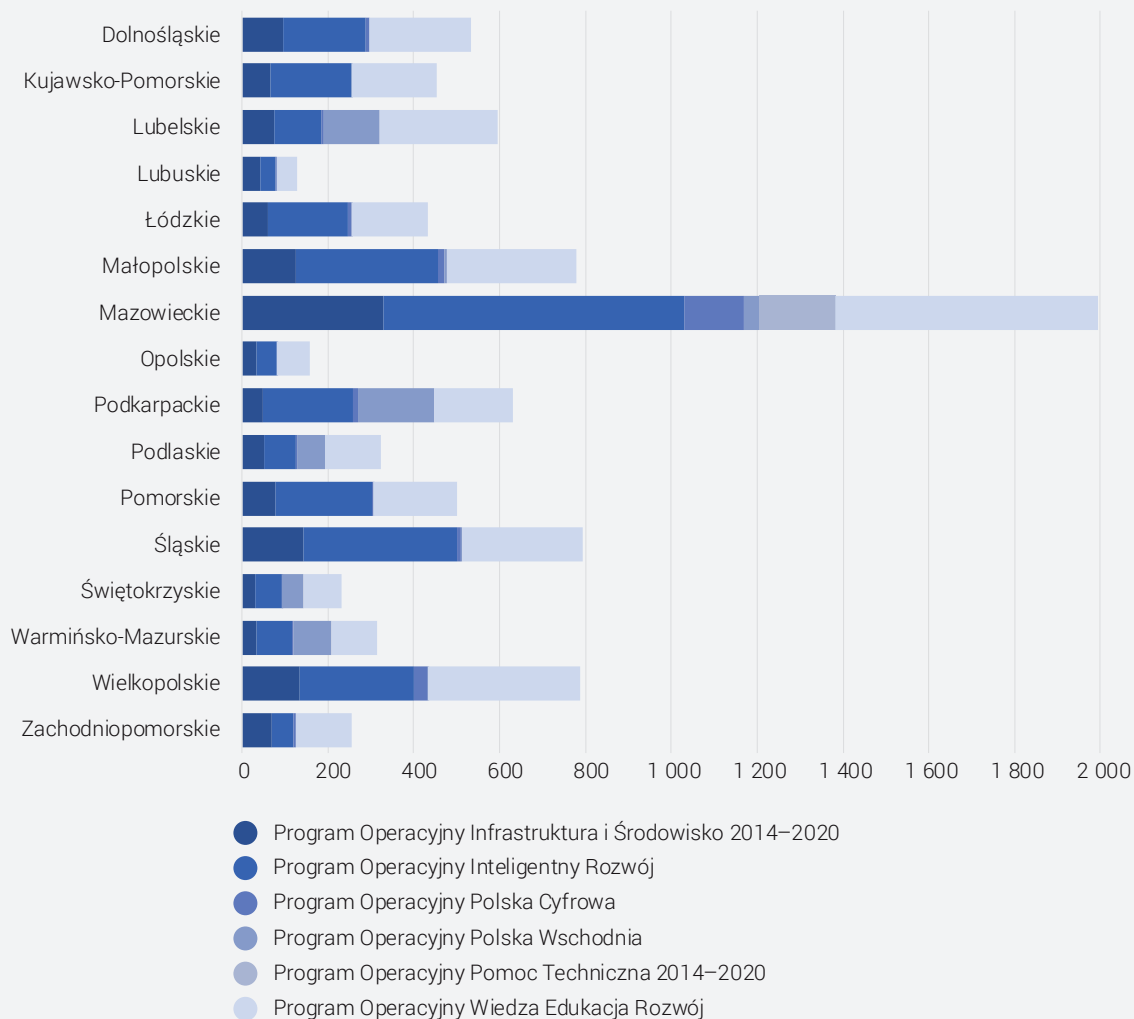
Zainteresowanie podmiotów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego w aplikowaniu o środki z krajowych programów operacyjnych jest bardzo zbliżone do struktury zawartych umów. Spośród wszystkich umów **780 podpisanych zostało z podmiotami z Małopolski**, tj. 8,75%. Stawia to Małopolskę w grupie najaktywniejszych województw w pozyskiwaniu środków z programów krajowych – poza województwem mazowieckim, które z racji koncentracji wielu instytucji o zasięgu krajowym jest zdecydowanym liderem (1 994 umów) – wraz z województwem śląskim (795 umów) i wielkopolskim (789 umów).

---

¹ Poziom zaangażowania środków ma wyłącznie charakter orientacyjny, obliczenia własne wykonano, przyjmując wartość euro na koniec 2017 roku w wysokości 4,1709 wg danych NBP.

Wykres 1. Liczba umów zawartych w ramach krajowych programów operacyjnych 2014–2020 wg województw siedziby beneficjenta

Źródło: Opracowanie własne.

W **Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko** przeprowadzono nabory w 10 osiach priorytetowych, wśród których najwięcej naborów przeprowadzono w osiach związanych z ochroną środowiska. Przeciętnie w jednym naborze składane było niespełna 7 wniosków, przy czym w przypadku osi transportowych liczba naborów była wręcz większa od liczby wniosków. Wskazuje to na poważne zagrożenie możliwością zrealizowania wszystkich założonych celów.

Tabela 1. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Zmniejszenie emisyjności gospodarki	93	693	328	34
Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	47	964	505	39
Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	52	45	45	
Infrastruktura drogowa dla miast	12	51	42	4
Rozwój transportu kolejowego w Polsce	31	27	26	
Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	48	45	45	4
Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	1	51	40	3
Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	5	293	132	19
Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	71	291	231	20
Pomoc techniczna	1	19	19	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju.

Beneficjenci z Małopolski szczególną aktywność przejawiają w zakresie projektów związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, w przypadku których 14,4% podpisanych umów przypada na małopolskich wnioskodawców, co stawia Małopolskę na drugim miejscu po mazowieckim (23 podpisane umowy). Również w przypadku osi dotyczącej zmniejszenia emisyjności gospodarki udział podmiotów z terenu Małopolski jest znaczący – w ich rękach spoczywa realizacja 10,4% podpisanych w tej osi umów. W porównaniu z innymi województwami Małopolska ustępuje województwu śląskiemu (53 podpisane umowy) i wielkopolskiemu (49 umów), zrównując się z województwem mazowieckim (34 umowy).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój składa się z pięciu osi priorytetowych umożliwiających aplikowanie o środki przez podmioty gospodarcze. Stąd też nabory cieszyły się dużą popularnością wśród potencjalnych beneficjentów, którzy na każdy nabór składali średnio ponad 124 wnioski. Nabory do osi dostępnych dla podmiotów gospodarczych cieszyły się bardzo wyrównanym, wysokim zainteresowaniem, nieco mniej wniosków składano w przypadku zwiększania potencjału naukowo-badawczego.

Tabela 2. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa	36	4 905	1 084	132
Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I	19	2 570	798	88
Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	22	3 241	1 123	107
Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	13	557	87	5
Pomoc techniczna	1	21	19	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju.

Dla podmiotów z województwa małopolskiego możliwość aplikowania o środki z PO Inteligentny Rozwój została efektywnie wykorzystana – łącznie podpisane zostały 332 umowy, co stanowi 10,7% wszystkich umów podpisanych w tym programie do końca 2017 roku. Na tle pozostałych województw Małopolska ustępuje jedynie Mazowszu (700 umów) i Śląskowi (358 umów). Szczególnie duże zainteresowani przejawili małopolscy beneficjenci ubiegający się o środki z osi priorytetowych związanych z prowadzeniem prac B+R, zarówno przez same przedsiębiorstwa (12,2% podpisanych umów), jak i poprzez wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R (11,0% umów).

Tabela 3. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Osoby młode na rynku pracy	100	4 487	1 585	115
Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	189	1 141	436	32
Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju	30	962	877	101
Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	44	693	179	23
Wsparcie dla obszaru zdrowia	23	240	238	30
Pomoc techniczna	3	78	78	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju

Do każdego z naborów ogłaszanych w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój** zgłaszało się średnio prawie 20 wnioskodawców. Zdecydowanie największą popularnością, sięgającą niemal 45 wniosków na każdy nabór cieszyła się oś priorytetowa związana ze wsparciem osób młodych na rynku pracy. Tylko nieznacznie niższym zainteresowaniem cieszyła się oś priorytetowa ukierunkowana na wsparcie szkolnictwa wyższego dla gospodarki i rozwoju – 32 wnioski na każdy nabór.

Szczególnie wysokim zainteresowaniem beneficjentów z Małopolski na tle innych województw cieszyły się nabory z zakresu innowacji społecznych i współpracy ponadnarodowej oraz nabory związane ze wsparciem dla obszaru zdrowia, w zakresie których podpisali prawie 13% umów, ustępując jedynie beneficjentom z terenu województwa mazowieckiego.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa z założenia ukierunkowany jest na realizację przedsięwzięć o charakterze krajowym, globalnym. Stąd zarówno w naborach, jak i w strukturze podpisanych umów wiodącymi podmiotami są podmioty i instytucje położone w Warszawie. Największym zainteresowaniem potencjalnych podmiotów cieszyły się nabory do osi finansującej powszechny dostęp do szybkiego Internetu – do każdego zgłaszano niemal 92 wnioski. Znacznie mniej wniosków – 22 na każdy nabór – składanych było w drugiej w kolejności osi związanej z cyfrowymi kompetencjami społeczeństwa.

Tabela 4. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Powszechny dostęp do szybkiego Internetu	4	367	135	10
E-administracja i otwarty rząd	21	115	47	3
Cyfrowe kompetencje społeczeństwa	7	153	41	1
Pomoc techniczna	7	32	29	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju.

Pomimo zdominowania tego programu przez podmioty mające siedzibę w województwie mazowieckim, beneficjenci z Małopolski podpisali 7,4% umów związanych z dostępem do szybkiego Internetu, i jest to czwarty wynik w kraju.

Program Operacyjny Polska Wschodnia realizowany jest wyłącznie na terenie województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, ale zainteresowanie podjęciem działań w tym programie wyrażają również podmioty z innych regionów kraju. O ile osie priorytetowe związane z infrastrukturą transportową, zarówno drogową,

jak i kolejową, skierowane są do ograniczonej liczby wyspecjalizowanych podmiotów, o tyle oś związana z podnoszeniem przedsiębiorczości cieszyła się szczególnym zainteresowaniem, i do każdego konkursu składano prawie 68 wniosków.

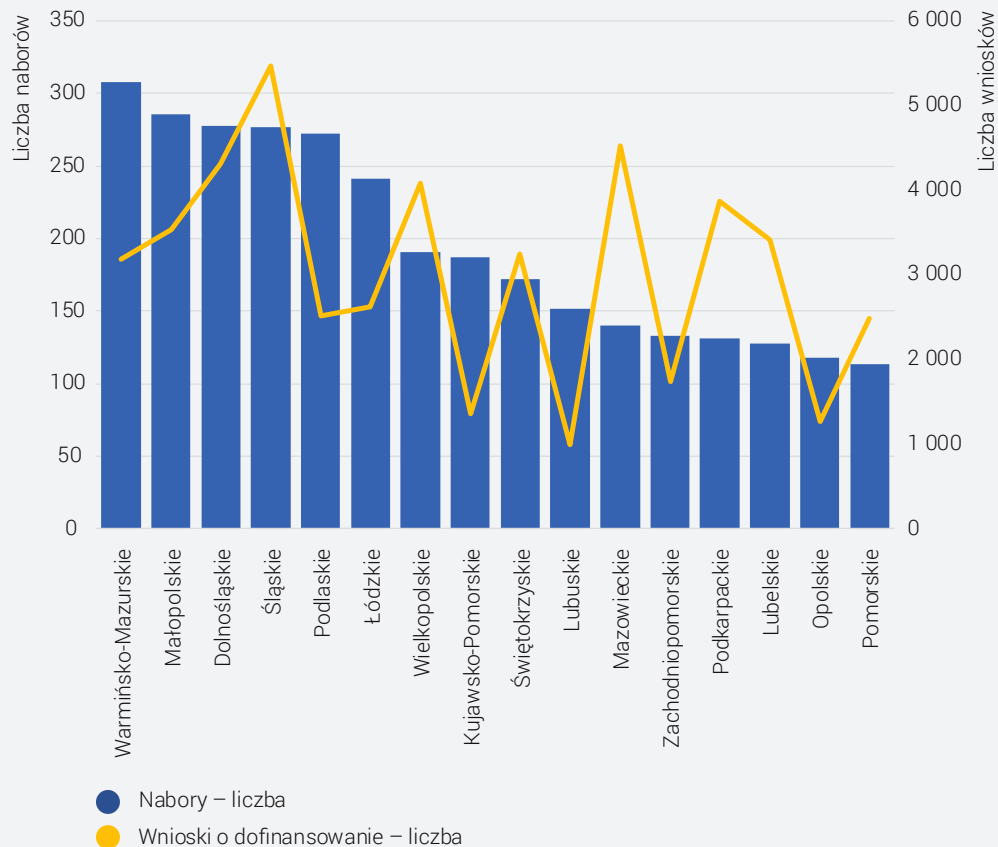
Tabela 5. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Przedsiębiorcza Polska Wschodnia	16	1 082	505	6
Nowoczesna Infrastruktura Transportowa	4	45	41	
Ponadregionalna Infrastruktura Kolejowa	1	8	8	
Pomoc techniczna	1	10	10	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju.

Wykres 2. Nabory i wnioski do regionalnych programów operacyjnych wg województw – stan na 31 grudnia 2017

Źródło: Opracowanie własne.

Beneficjenci z Małopolski podjęli się realizacji umów związanych z przedsiębiorczością, głównie w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, jednak ich udział w pełnym zbiorze beneficjentów jest raczej symboliczny.

W **Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego** przeprowadzonych zostało **286 naborów**, w których złożono 3 535 wniosków o dofinansowanie projektów. W zakresie liczebności naborów Małopolska zajęła drugie miejsce w kraju, aczkolwiek inicjatywy te na tle całego kraju nie cieszyły się nadmiernym zainteresowaniem – średnio w jednym naborze w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego składano 12,4 wniosków, podczas gdy średnia dla Polski wyniosła prawie 15,6.

W efekcie przeprowadzonych naborów **zawarto 1 818 umów** finansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, co oznacza, że 51,4% wniosków składanych w procedurze konkursowej finalizowane jest podpisaniem umowy. Pod względem liczby zawartych umów Małopolska zalicza się do grona liderów, zajmując trzecie miejsce w kraju, po województwie dolnośląskim (2 103 zawartych umów) i śląskim (1 969 umów).

Spośród wszystkich zawartych umów 1 678, tj. 92,3%, podpisanych zostało z wnioskodawcami z terenu województwa małopolskiego.

Warto zwrócić uwagę na oś Rewitalizacja Przestrzeni Regionalnej, w której podpisana jest tylko jedna umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie na obsługę finansową osi. Natomiast na koniec roku 2017 nie zostały podpisane żadne umowy na realizację projektów rewitalizacyjnych. Całkowita wartość podpisanych umów wyniosła 9,0 mld zł (UE: 5,0 mld zł), co oznacza zaangażowanie przyznanej alokacji na orientacyjnym poziomie 41,3%.

Tabela 6. Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia

Oś priorytetowa	Nabory – liczba	Wnioski o dofinansowanie – liczba	Umowy o dofinansowanie – ogółem	Umowy o dofinansowanie – Małopolska
Gospodarka Wiedzy	11	556	246	234
Cyfrowa Małopolska	14	84	66	66
Przedsiębiorcza Małopolska	18	412	229	211
Regionalna Polityka Energetyczna	111	366	289	287
Ochrona Środowiska	30	122	51	51
Dziedzictwo Regionalne	24	251	155	155
Infrastruktura Transportowa	18	59	50	50
Rynek Pracy	17	708	194	165
Region Spójny Społecznie	16	339	232	172
Wiedza i Kompetencje	17	395	292	274
Rewitalizacja Przestrzeni Regionalnej	5	227	1	
Infrastruktura Społeczna	4	13	10	10
Pomoc techniczna	1	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju.

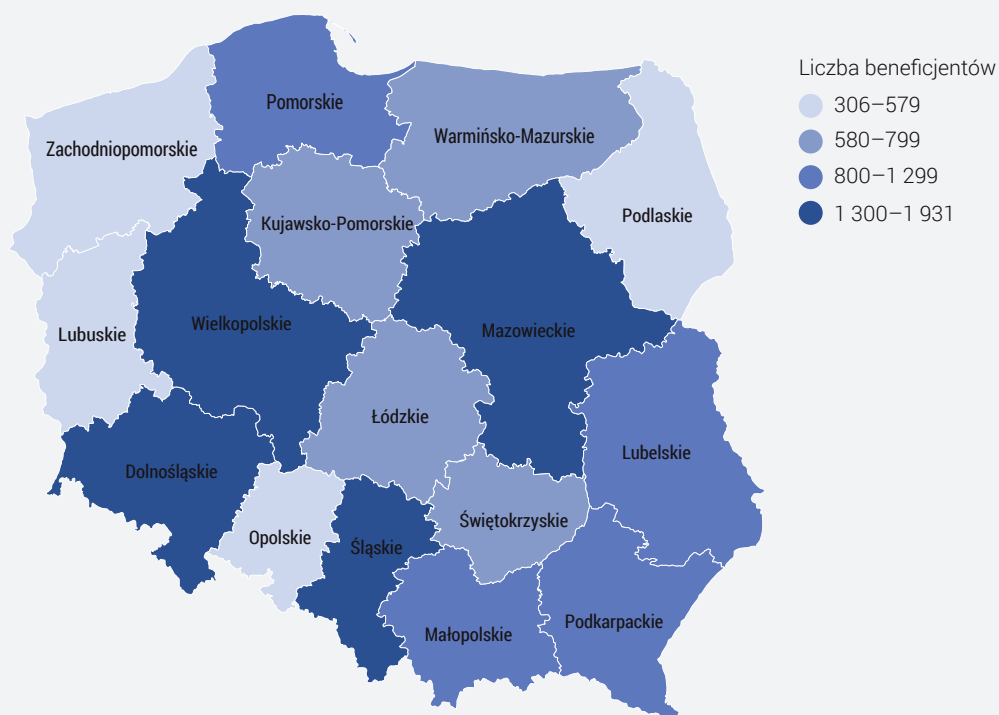
BENEFICJENCI ŚRODKÓW UNIJNYCH Z WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Na koniec 2017 roku umowy o dofinansowanie projektów ze środków unijnych w ramach programów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności okresu 2014–2020 zawierało **1 200 podmiotów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego**.

W skali całego kraju umowy o dofinansowanie podpisało 14,4 tys. podmiotów. Małopolska w porównaniu do innych województw uplasowała się na 6. pozycji, ustępując województwom: mazowieckiemu – 1 931 beneficjentów, śląskiemu – 1 316 beneficjentów, wielkopolskiemu – 1 313 beneficjentów, dolnośląskiemu – 1 301 beneficjentów i podkarpackiemu – 1 228 beneficjentów.

Mapa 1. Beneficjenci środków unijnych wg województw siedziby

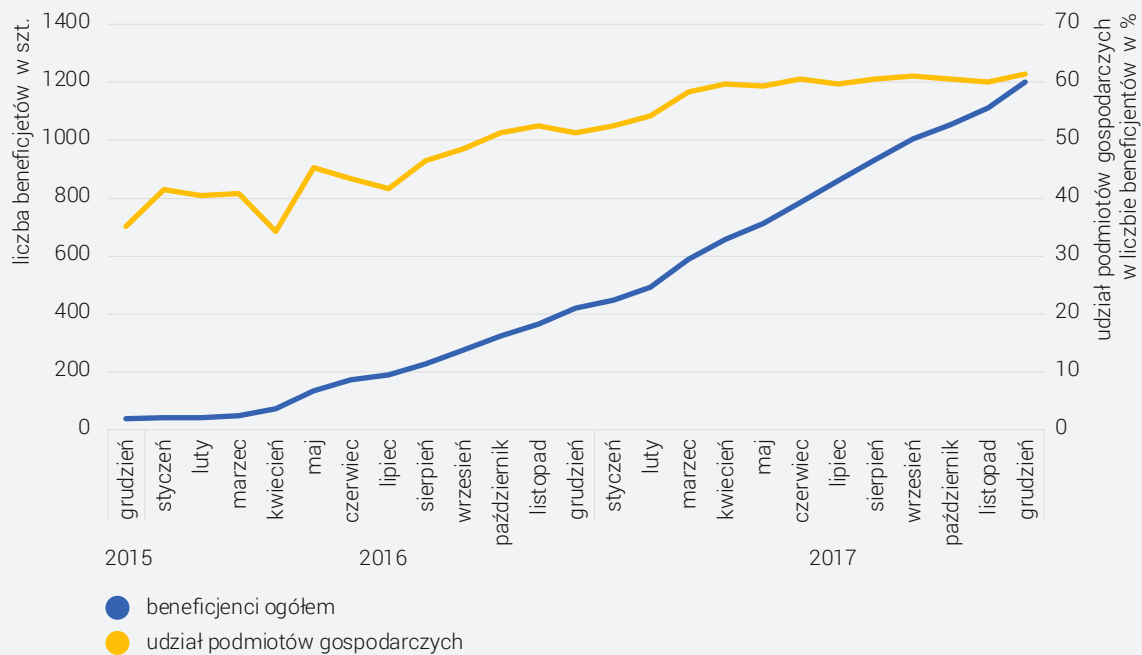

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba beneficjentów ogółem wzrosła w okresie od grudnia 2015 do grudnia 2017 przeszło 30-krotnie, z 37 do 1200. O ile w początkowym okresie przyrost liczby beneficjentów był niewielki i nieregularny, praktycznie przez cały 2017 rok wzrost jest odnotowywany niemal w postępie arytmetycznym, po ok. 70 podmiotów miesięcznie.

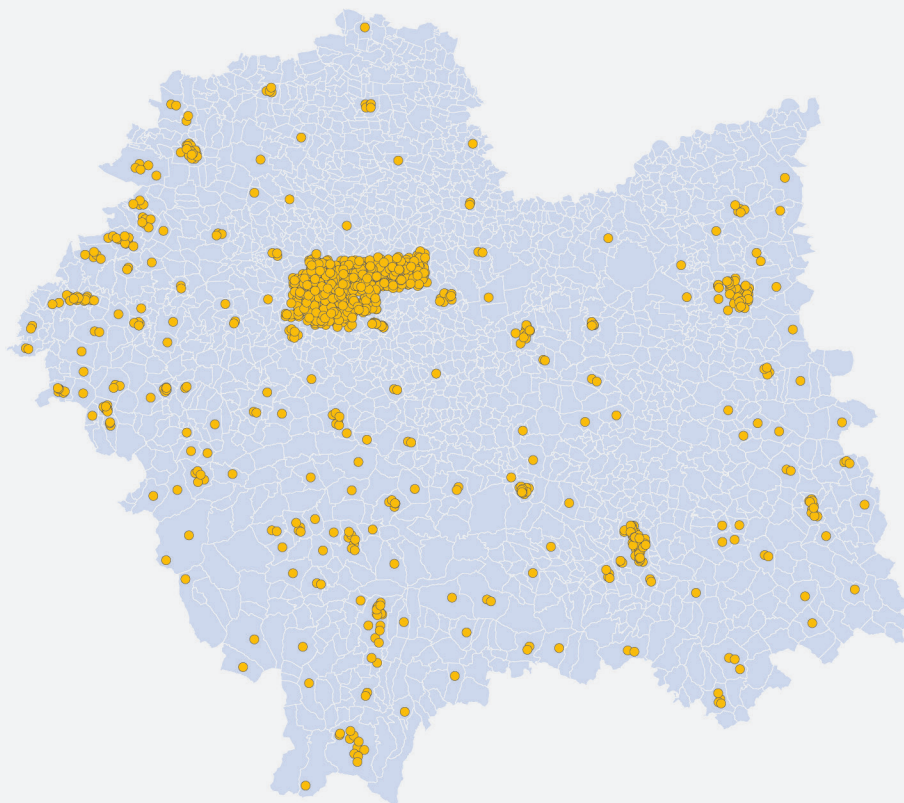
Wykres 3. Zmiana liczby beneficjentów środków unijnych i udziału podmiotów gospodarczych w województwie małopolskim

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 2. Beneficjenci środków unijnych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności wg miejscowości siedziby

Źródło: Opracowanie własne.

W Małopolsce beneficjenci zgrupowani są głównie w największych miastach województwa, koncentrując się w jego zachodniej części. Rozkład ten, zwłaszcza w przypadku wielości beneficjentów w jednej miejscowości, odpowiada w dużej mierze potencjałowi gospodarczemu, a zwłaszcza istnieniu na danym obszarze prężnych firm. W przypadku pojedynczych symboli mamy najczęściej do czynienia z gminą (urzędem gminy) występującą jako jedyny beneficjent z tego terenu (niezależnie od liczby realizowanych projektów).

Niemniej jednak w 15 gminach nie można wskazać żadnego beneficjenta środków unijnych korzystającego z omawianych funduszy, co nie oznacza, iż nie są wykorzystywane fundusze rolne (co zostało opisane w ostatnim rozdziale). W ujęciu subregionalnym występuje silna koncentracja beneficjentów w subregionie krakowskim, w którym ma siedzibę ponad połowa tych podmiotów.

Tabela 7. Liczba beneficjentów środków unijnych wg subregionów

Subregiony	Liczba beneficjentów
Subregion krakowski	682
– w tym Metropolia Krakowska	580
– w tym Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	118
Subregion tarnowski	99
Subregion sądecki	158
Subregion podhalański	85
Subregion Małopolska Zachodnia	176

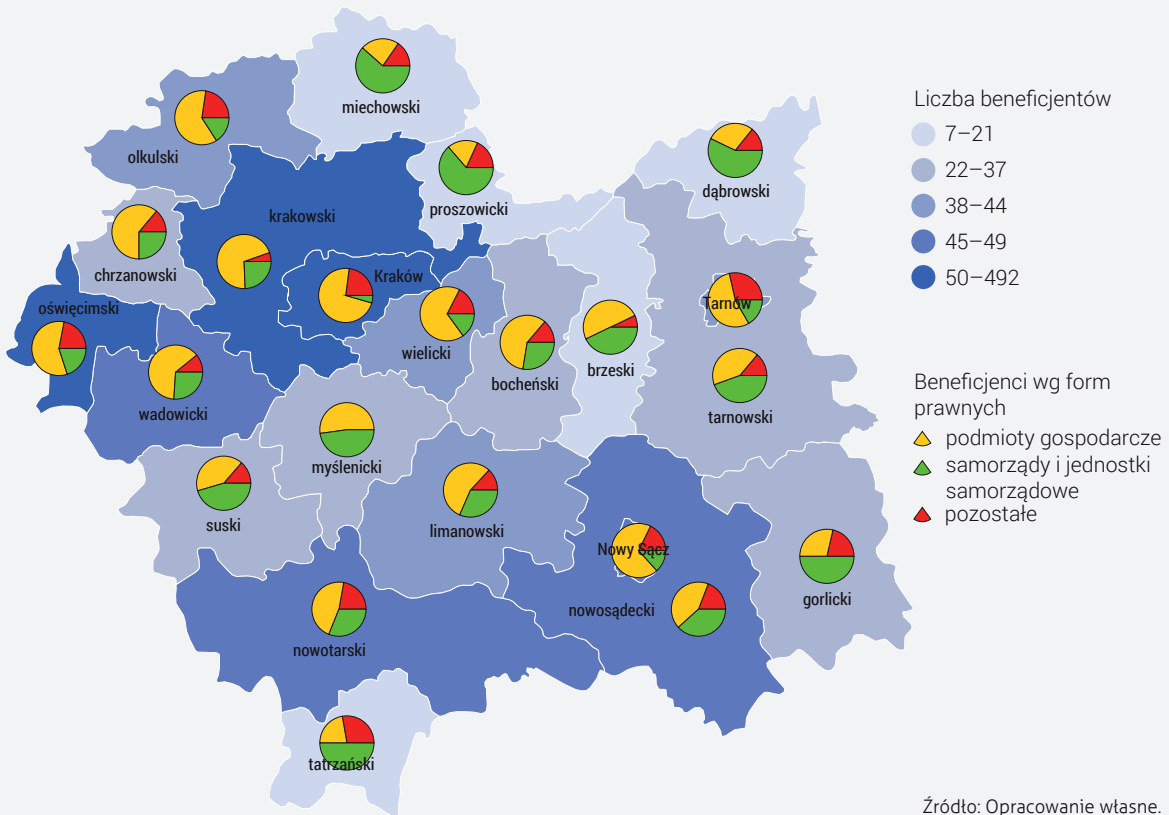
Źródło: Opracowanie własne.

Wśród beneficjentów dominują podmioty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – łącznie 738 podmiotów (tj. 61,5%), w tym 187 podmiotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz 385 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, 56 spółek akcyjnych, 35 spółek cywilnych. W poszczególnych powiatach struktura beneficjentów pod względem formy prawnej jest silnie zróżnicowana – chociaż jedynie w 5 powiatach odsetek beneficjentów prowadzących działalność gospodarczą przekracza średnią wojewódzką, to jednocześnie występuje duże zróżnicowanie. Największym odsetkiem podmiotów gospodarczych (wraz z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą) wykazano w Krakowie – 72,6% i powiecie krakowskim – 70,3%. Z kolei najmniejszą wartość uzyskano w powiecie proszowickim – 18,2% i miechowskim – 23,1%. Tak więc maksymalna wartość wskaźnika jest 4-krotnie większa od minimalnej. Niemal automatycznie udział podmiotów z sektora finansów publicznych – głównie samorządów i ich jednostek organizacyjnych – jest największy w powiatach, gdzie stosunkowo słabo reprezentowane są podmioty gospodarcze.

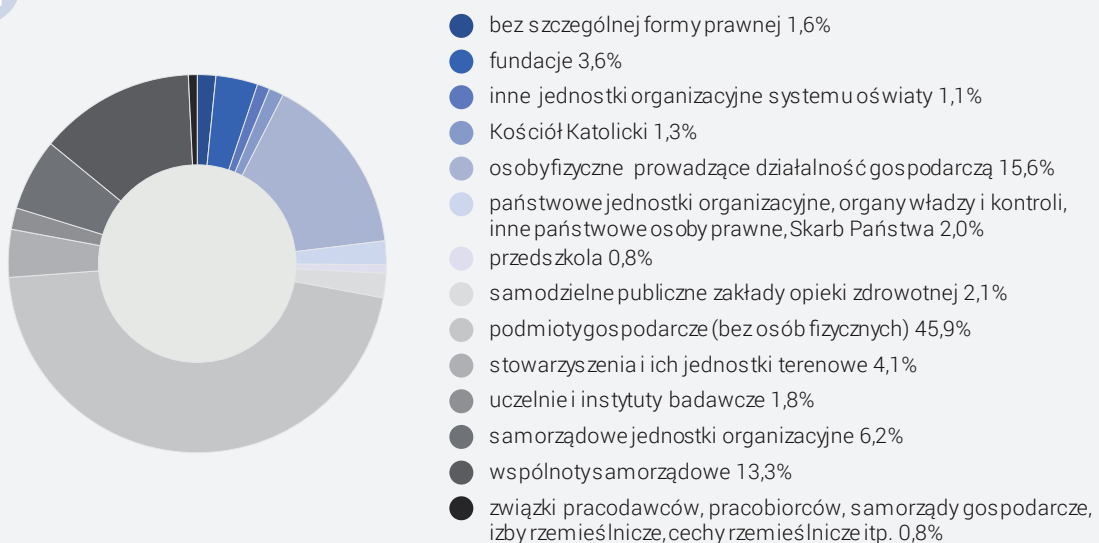
Mapa 3. Liczba i struktura beneficjentów wg podstawowych form prawnych w powiatach województwa małopolskiego

W najbliższym czasie można spodziewać się poszerzenia listy beneficjentów o kolejne gminy (np. realizujące programy rewitalizacyjne) oraz stopniowego wzrostu udziału podmiotów gospodarczych w liczbie beneficjentów.

Wykres 4. Beneficjenci środków unijnych wg form prawnych w województwie małopolskim

Beneficjenci z Małopolski reprezentują prawie wszystkie rodzaje działalności objęte klasyfikacją obowiązującą w systemie SL2014, oprócz rybołówstwa i akwakultury. Warto zwrócić uwagę na znaczący udział podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie usług, zwłaszcza tzw. niematerialnych. W przypadku prawie wszystkich rodzajów działalności – z wyjątkiem wytwarzania tekstyliów i wyrobów włókienniczych, gdzie dominuje Małopolska Zachodnia – najwięcej beneficjentów ma swoją siedzibę na terenie subregionu krakowskiego. Natomiast porównując strukturę beneficjentów w poszczególnych subregionach, można stwierdzić, że przeważającymi działalnościami (czyli znacznie przekraczającymi średnią wojewódzką) są: dla subregionu krakowskiego – „Działania informacyjno-komunikacyjne, w tym telekomunikacja, usługi informacyjne, programowanie, doradztwo i działalność pokrewna”, dla subregionu tarnowskiego – „Działalność związana ze środowiskiem naturalnym i zmianami klimatu”, w subregionie sądeckim – „Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, w subregionie podhalańskim – „Edukacja”, a w Małopolsce Zachodniej – „Działalność w zakresie opieki społecznej, usługi komunalne, społeczne i indywidualne”.

Tabela 8. Liczba beneficjentów wg rodzajów działalności i subregionów

Rodzaj działalności	Subregion					Małopolska
	krakowski	tarnowski	sądecki	podhalański	Małopolska Zachodnia	
Rolnictwo i leśnictwo	1	0	0	1	0	2
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	10	2	5	0	8	25
Wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych	1	1	2	0	3	7
Produkcja sprzętu transportowego	3	0	2	1	2	8
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	19	0	1	0	1	21
Pozostałe nieokreślone branże przemysłu wytwórczego	116	15	24	9	44	208
Budownictwo	26	2	4	6	5	43
Górnictwo i kopalnictwo (w tym wydobycie surowców energetycznych)	1	0	1	0	0	2
Energia elektryczna, paliwa gazowe, para wodna, gorąca woda i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	0	0	2	3	10

Rodzaj działalności	Subregion					Małopolska
	krakowski	tarnowski	sądecki	podhalański	Małopolska Zachodnia	
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	11	1	8	3	6	29
Transport i składowanie	4	2	2	0	1	9
Działania informacyjno-komunikacyjne, w tym telekomunikacja, usługi informacyjne, programowanie, doradztwo i działalność pokrewna	86	1	1	4	6	98
Handel hurtowy i detaliczny	7	1	0	1	1	10
Turystyka oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	0	2	1	1	8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	0	0	0	0	7
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3	0	0	0	0	3
Administracja publiczna	33	13	18	11	16	91
Edukacja	67	9	17	12	12	117
Opieka zdrowotna	22	4	8	4	4	42
Działalność w zakresie opieki społecznej, usługi komunalne, społeczne i indywidualne	38	8	13	5	22	86
Działalność związana ze środowiskiem naturalnym i zmianami klimatu	49	23	24	18	17	131
Sztuka, rozrywka, sektor kreatywny i rekreacja	20	2	5	2	5	34
Inne niewyszczególnione usługi	149	15	21	5	19	209

Źródło: Opracowanie własne.

PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ BENEFICJENTÓW Z MAŁOPOLSKI

Beneficjenci mający siedzibę na terenie województwa małopolskiego realizują 2664 projekty w ramach wszystkich programów operacyjnych:

- PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – 124 projekty
- PO Inteligentny Rozwój – 332 projekty
- PO Polska Cyfrowa – 14 projektów
- PO Wiedza Edukacja Rozwój – 304 projekty
- Po Polska Wschodnia – 6 projektów
- RPO Województwa Dolnośląskiego – 37 projektów
- RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego – 1 projekt
- RPO Województwa Lubelskiego – 5 projektów
- RPO Województwa Lubuskiego – 3 projekty
- RPO Województwa Łódzkiego – 13 projektów
- RPO Województwa Małopolskiego – 1 678 projektów
- RPO Województwa Mazowieckiego – 12 projektów
- RPO Województwa Opolskiego – 15 projektów
- RPO Województwa Podkarpackiego – 31 projektów
- RPO Województwa Podlaskiego – 2 projekty
- RPO Województwa Pomorskiego – 13 projektów
- RPO Województwa Śląskiego – 38 projektów
- RPO Województwa Świętokrzyskiego – 16 projektów
- RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 5 projektów
- RPO Województwa Zachodniopomorskiego – 3 projekty
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny – 12 projektów

Liczba projektów znacznie przekraczająca liczbę beneficjentów wskazuje, iż fakt realizacji kilku projektów przez pojedynczego beneficjenta jest dosyć powszechny. I rzeczywiście – 198 beneficjentów realizuje 2 projekty, 84 beneficjentów realizuje 3 projekty, 60 beneficjentów odpowiada za 4 projekty, a 111 beneficjentów – za 5 i więcej projektów. W tej ostatniej grupie 28 podmiotów podpisało co najmniej 10 umów.

Największą liczbą realizowanych umów może pochwalić się gmina miasto Kraków – 53 projekty w ramach trzech programów operacyjnych: PO Infrastruktura i Środowisko (5 projektów), PO Wiedza Edukacja Rozwój (5 projektów) i RPO Województwa Małopolskiego (43 projekty). Drugie i trzecie miejsce z 37 realizowanymi projektami zajmują: TAURON DYSTRYBUCJA S.A. (projekty w 4 programach operacyjnych) i Województwo Małopolskie (projekty w 2 programach). Kolejną lokatę zajął Uniwersytet Jagielloński z 34 projektami.

Wartość projektów będących w gestii beneficjentów z Małopolski wyniosła 15 194,1 mln zł, w tym dofinansowania ze środków unijnych w wysokości 9 367,5 mln zł. Na kwotę tę składają się środki zagwarantowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Pozyskane przez małopolskich beneficjentów środki unijne są jedne z najwyższych w kraju, ustępując jedynie beneficjentom z województwa mazowieckiego (78,4 mld zł) i śląskiego (1,1 mld zł).

Tabela 9. Wartość projektów realizowanych przez beneficjentów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego wg źródeł finansowania (w mln zł)

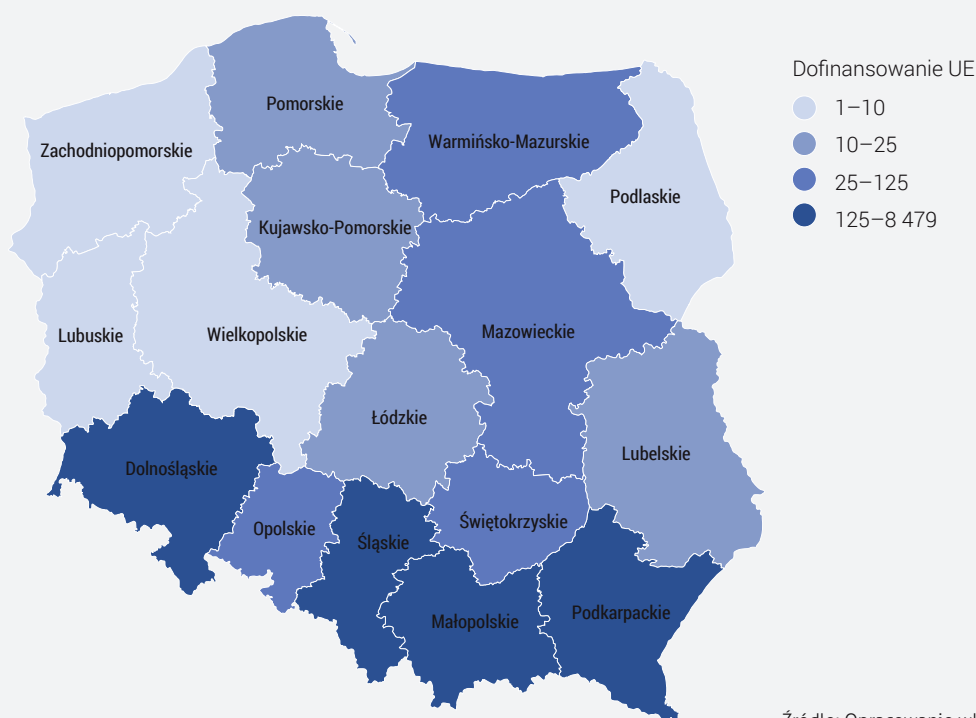
Fundusz	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	10 047,42	5 931,42
Europejski Fundusz Społeczny	2 503,37	2 149,82
Fundusz Spójności	2 643,30	1 286,27

Źródło: Opracowanie własne.

W większości beneficjenci małopolscy realizują projekty na terenie własnego województwa – na ten cel przeznaczono 90,5% dofinansowania, co przekłada się na 13 823,2 mln zł (UE: 8 478,4 mln zł). Na ogół odsetek środków wykorzystywanych na własnym terenie jest w województwach wyższy (z wyjątkiem Mazowsza, gdzie na własny teren trafia 28,2% dofinansowania UE, oraz województw: wielkopolskiego, zachodniopomorskiego i świętokrzyskiego).

Mapa 4. Wartość dofinansowania unijnego do projektów realizowanych przez beneficjentów z Małopolski wg województwa realizacji (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne

Beneficjenci z Małopolski największe środki – oprócz przeznaczonych na lokalne projekty – skierowali na projekty o charakterze ogólnopolskim. Łączna wartość projektów tego typu wyniosła 340,5 mln zł (UE: 282,8 mln zł), czyli ¼ wartości projektów realizowanych poza Małopolską, angażujących jednocześnie ponad 30% środków unijnych. W przypadku większości województw beneficjenci z Małopolski realizują na ich terenie kosztowniejsze projekty niż projekty z innych województw realizowane na naszym obszarze. Jednak per saldo do Małopolski trafiają większe kwoty, niż z niej wypływają.

Tabela 10. Wartość projektów realizowanych przez beneficjentów z Małopolski w innych województwach i projektów z innych województw realizowanych w Małopolsce (w mln zł)

Województwo	Projekty beneficjentów z Małopolski realizowane w innych województwach		Projekty beneficjentów z innych województw realizowane w Małopolsce	
	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Dolnośląskie	227,86	127,18	25,04	21,54
Kujawsko-pomorskie	46,17	12,04	1,25	1,05
Lubelskie	39,18	20,63	23,56	19,75
Lubuskie	4,10	2,30	–	–
Łódzkie	25,12	17,60	1,80	1,51
Małopolskie	13 823,22	8 478,35	13 823,22	8 478,35
Mazowieckie	34,52	25,36	5 741,80	3 220,95
Opolskie	48,56	31,21	2,27	1,92
Podkarpackie	200,56	137,31	37,82	26,98
Podlaskie	12,11	6,46	0,52	0,44
Pomorskie	24,35	19,35	20,07	16,64
Śląskie	238,03	136,02	171,94	96,29
Świętokrzyskie	54,44	32,16	9,28	7,31
Warmińsko-mazurskie	62,06	27,41	8,48	7,27
Wielkopolskie	11,14	9,46	102,35	77,52
Zachodniopomorskie	2,08	1,77	9,07	7,93
Razem	14 853,48	9 084,62	19 978,46	11 985,46

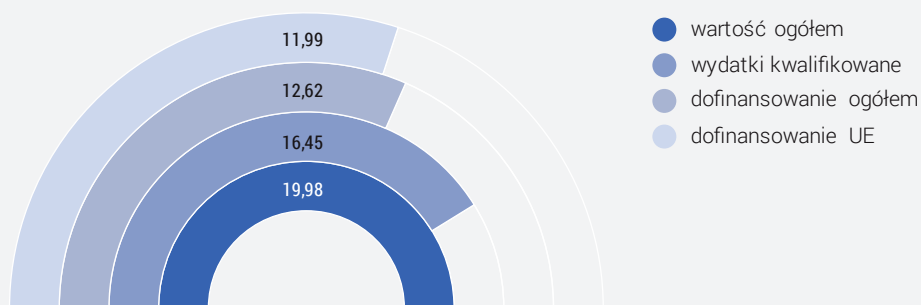
Źródło: Opracowanie własne.

PROJEKTY REALIZOWANE NA TERENIE MAŁOPOLSKI

Wartość wszystkich 2515 projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego, na które zawarto umowy o dofinansowanie z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie 2014–2020, wg stanu na 31 grudnia 2017 r, **wyniosła 19 978,5 mln zł, w tym 11 985,5 mln zł dofinansowania ze środków unijnych**. Średni **poziom dofinansowania** wydatków kwalifikowanych środkami unijnymi wyniósł dla projektów realizowanych na terenie Małopolski **72,9%**.

Wykres 5. Struktura wartości projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego (w mld zł)

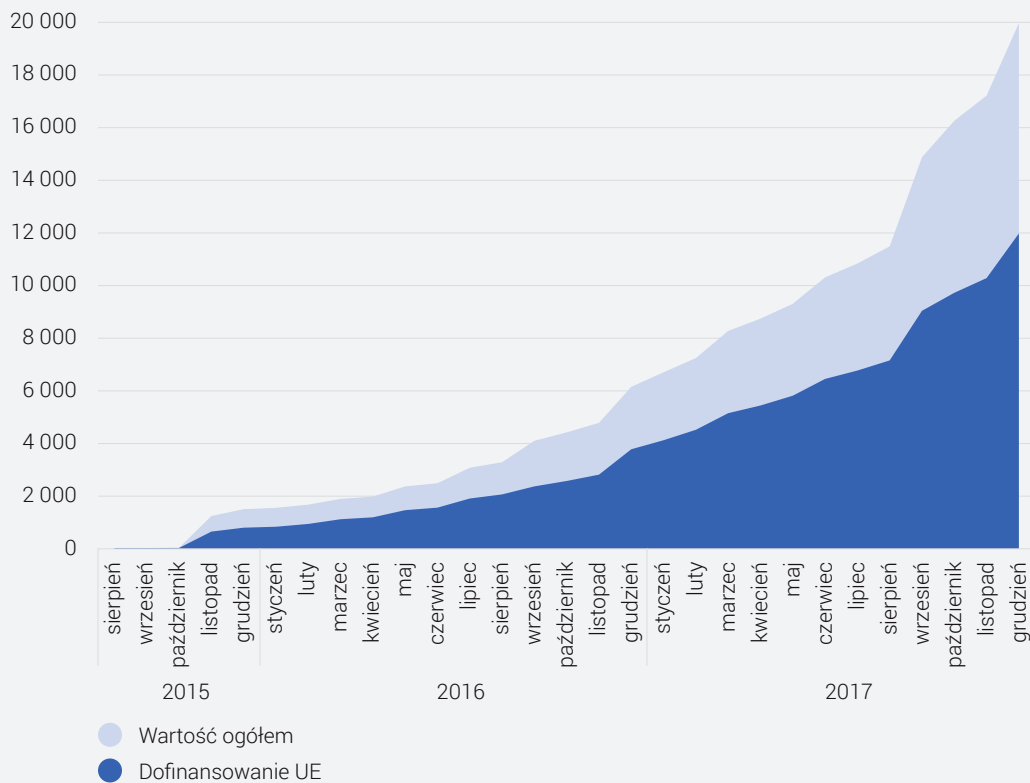

Źródło: Opracowanie własne.

Przyrost wartości podpisanych umów planowanych do realizacji w Małopolsce **wyniósł w 2017 roku 13,8 mld zł (UE: 8,2 mld zł)**, podczas gdy w poprzednim roku wartość ta była niemal 3-krotnie niższa, wynosząc 4,6 mld zł (UE: 3,0 mld zł).

Wykres 6. Zmiana wartości ogółem i dofinansowania unijnego podpisanych umów na realizację projektów na terenie województwa małopolskiego (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty realizowane na terenie Małopolski finansowane są głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z którego zapewnione jest 6 778,3 mln zł stanowiących dofinansowanie unijne dla 1 504 projektów wartości 11 369,0 mln zł, Funduszu Spójności – 3 285,8 mln zł będące dofinansowaniem unijnym dla 75 projektów wartości 6 380,5 mln zł, oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego, z którego zagwarantowano kwotę 1 921,4 mln zł na dofinansowanie 936 projektów o wartości 2 229,0 mln zł.

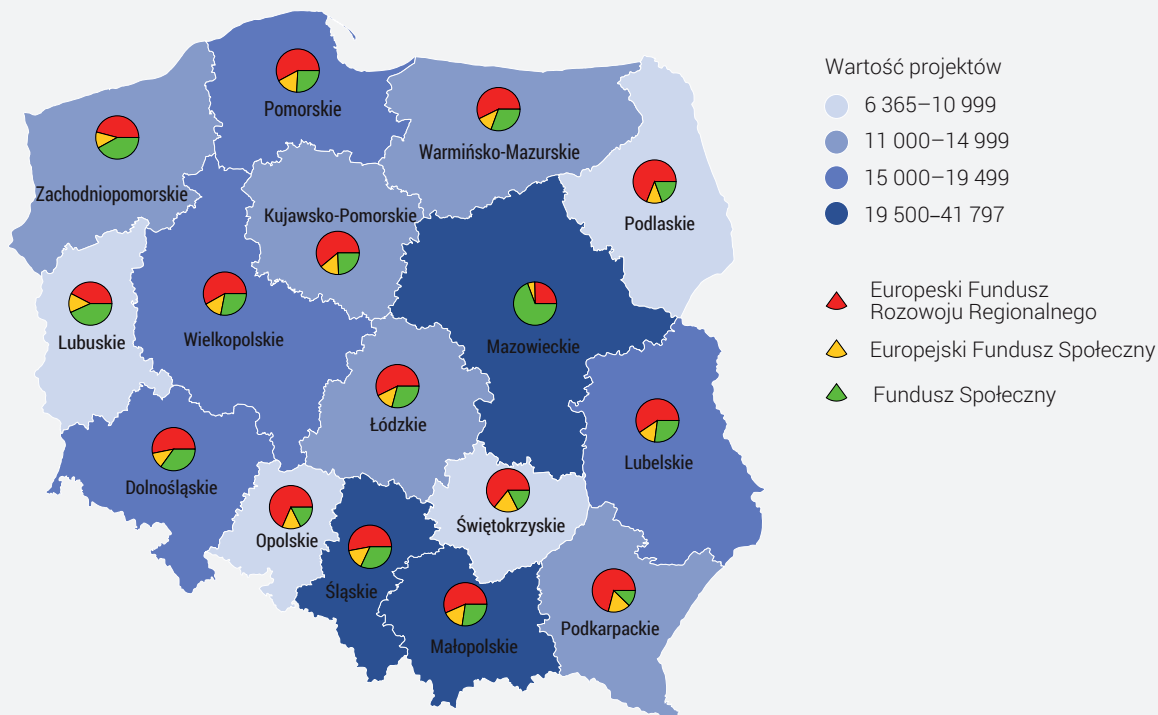
Zarówno **wartość realizowanych projektów, jak i kwota dofinansowania unijnego stawia województwo małopolskie na 3. miejscu w kraju**, po województwie mazowieckim i śląskim.

W większości województw dominuje Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, jedynie w województwach: mazowieckim, lubuskim i zachodniopomorskim poziom dofinansowania z EFRR stanowił poniżej 50% dofinansowania ze wszystkich środków.

Mapa 5. Wartość projektów wg województwa realizacji i struktura dofinansowania projektów (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Z kolei pod względem programów operacyjnych największe wartości przyjmują projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, chociaż jednocześnie największe dofinansowanie unijne przypada na Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego.

Tabela 11. Liczba, wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych (w mln zł)

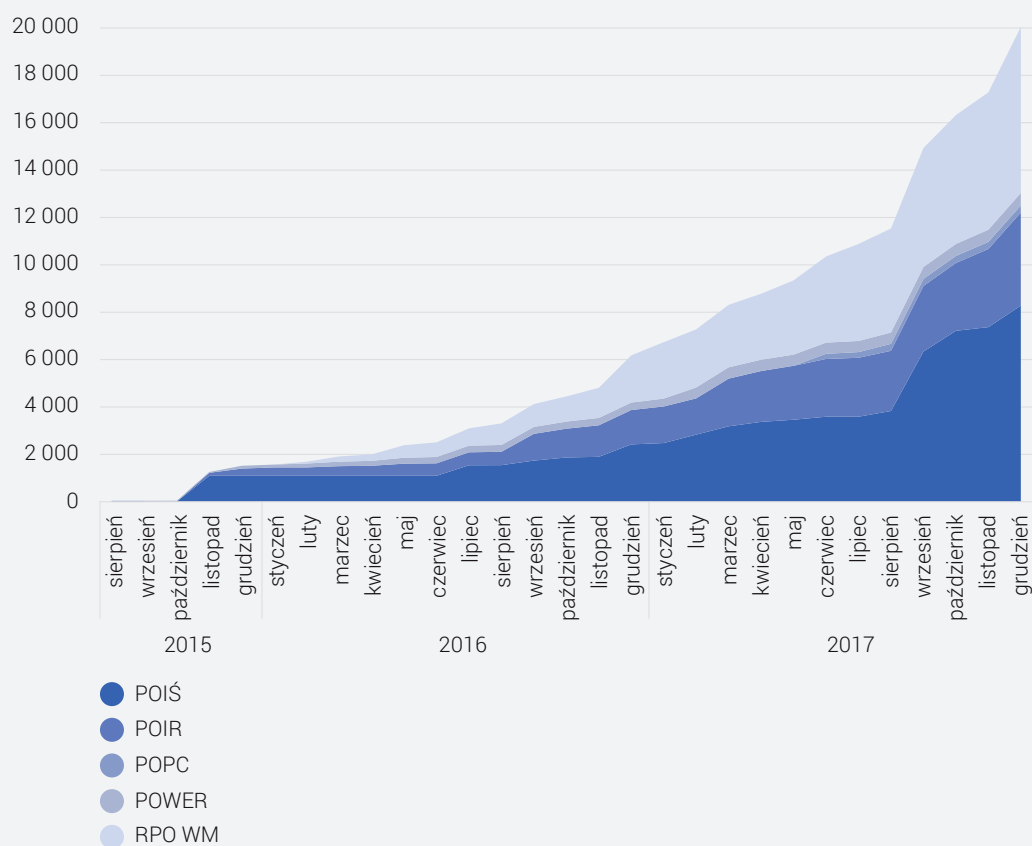
Program Operacyjny	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	124	8 248,49	4 428,96
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	351	3 915,85	1 936,10
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	9	297,46	191,78
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	215	528,50	477,30
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020	1 816	6 988,16	4 951,32
MAŁOPOLSKIE	2 515	19 978,46	11 985,46

Źródło: Opracowanie własne.

Istotny wzrost wartości umów realizowanych w Małopolsce zawartych w ramach wszystkich programów obserwowany jest od połowy 2016 roku, przy czym w drugim półroczu 2017 dynamika przyrostu wartości w sposób znaczący się zwiększyła. Niekiedy wzrosty te związane są z podpisaniem jednej umowy, jak na przykład umowa na budowę drogi ekspresowej S7 na odcinku Lubień-Rabka, o wartości 2,5 mld zł (UE: 1,3 mld zł) podpisana we wrześniu 2017, czy umowa na budowę linii tramwajowej w Krakowie na odcinku Krowodrza Górka – Górka Narodowa, o wartości 278,9 mln zł (UE: 151,2 mln zł), podpisana w październiku 2017 r.

Wykres 7. Zmiana wartości projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W województwie małopolskim 41,3% wartości wszystkich projektów stanowią projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, nieco mniej, bo 35,0% stanowią projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Podobna struktura, czyli przewaga wartości POIŚ nad RPO, występuje w większości (tj. w 10) województwach.

Wartość projektów realizowanych z **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko** w Małopolsce plasuje nasze województwo na **5. miejscu w kraju**. Do środków dostępnych w ramach tego programu sięgnęło 101 beneficjentów, w tym m.in. wspólnoty samorządowe

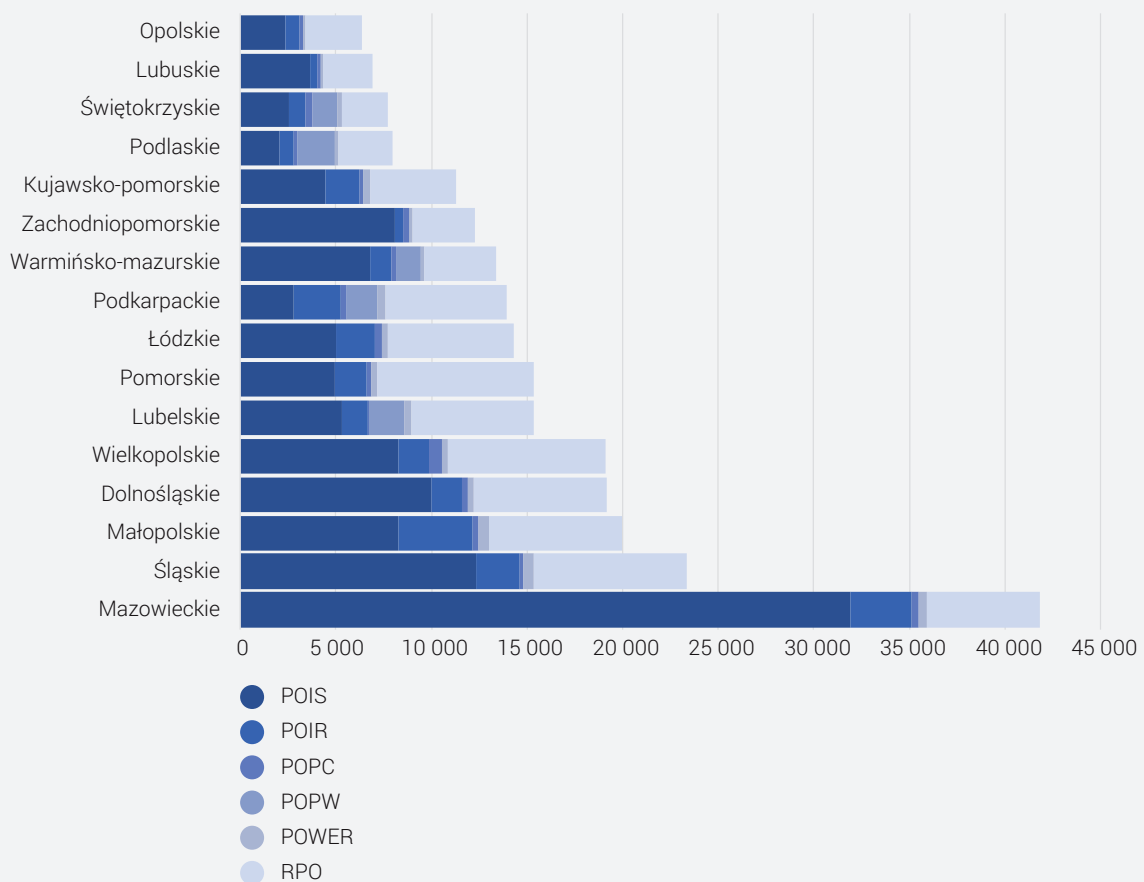
i samorządowe jednostki organizacyjne – 26, podmioty gospodarcze – 26 (w tej grupie nie wystąpiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), organy państwowe i państwowe jednostki organizacyjne – 20, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej – 13, uczelnie i instytuty badawcze – 7.

Podpisane umowy na realizację projektów w Programie Operacyjnym Innowacyjny Rozwój stawiają Małopolskę na pierwszym miejscu w Polsce, zarówno pod względem wartości, jak i dofinansowania unijnego. Skutecznie swoje projekty złożyło 286 beneficjentów, w tym 275 podmiotów gospodarczych wszystkich form prawnych, również osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ta grupa beneficjentów koncentruje 97,5% wartości wszystkich projektów z Małopolski. Na tym tle 6 projektów złożonych przez instytucje naukowe i 3 złożone przez uczelnie, mających w sumie 1,4% wartości ogółem, stanowi raczej skromne uzupełnienie.

W Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa ponad 45% wartości przypada na projekty o charakterze ogólnopolskim, stąd stosunkowo niewielkie kwoty w poszczególnych województwach. Projekty dedykowane dla Małopolski realizuje 5 podmiotów, natomiast wartość wszystkich przypisanych projektów, lub ich części, daje województwu małopolskiemu 7. miejsce.

Wykres 8. Wartość projektów wg programów operacyjnych i województw (w mln zł)

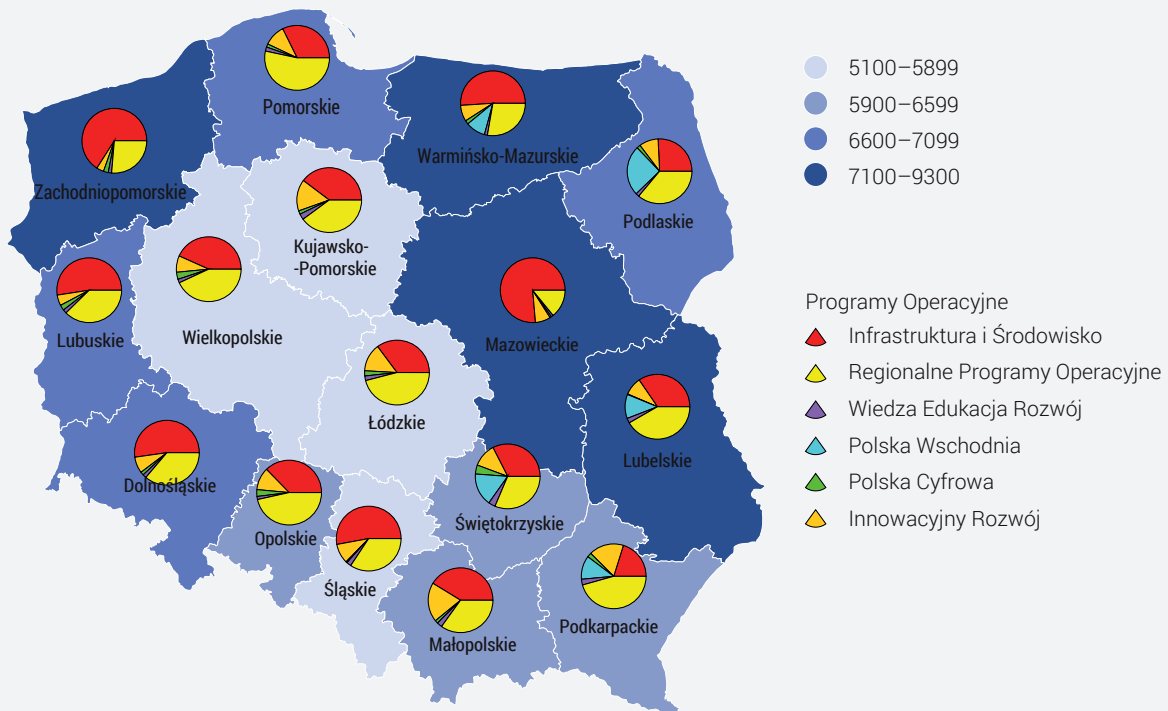
Źródło: Opracowanie własne.

Wartość projektów, na których realizację podpisano umowy w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój**, stawiają Małopolskę na drugim miejscu w kraju po województwie śląskim. Spośród 137 beneficjentów środków unijnych prowadzących działania związane z wdrażaniem programów POWER, 55 stanowią podmioty gospodarcze, 31 podmiotów stanowią wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne, 17 stowarzyszeń i 13 fundacji.

W przeliczeniu **wartości projektów na mieszkańca Małopolska z kwotą 5 907 zł lokuje się na 12. pozycji** w kraju, a w przypadku dofinansowania UE, wynoszącego 3 544 zł pozycja województwa małopolskiego jest o jedną pozycję niższa. Liderem w tej kategorii okazało się województwo warmińsko-mazurskie, gdzie wartość podpisanych umów w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 9 299 zł, a dofinansowanie unijne 5 801 zł. Średnia dla całego kraju wyniosła 7 239 zł (UE: 4 476 zł).

Mapa 6. Wartość i struktura wartości wg programów operacyjnych projektów w przeliczeniu na mieszkańca wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

PROJEKTY REALIZOWANE NA TERENIE MAŁOPOLSKI – WYMIAR TERYTORIALNY

Największa koncentracja projektów wystąpiła w mieście Krakowie, gdzie realizowanych jest 571 umów o wartości 6,2 mld zł (UE: 3,6 mld zł). W kolejnym pod względem wartości powiecie krakowskim wartość 215 projektów wyniosła 3,6 mld zł (UE: 1,9 mld zł). Do tych dwóch powiatów praktycznie sływa prawie połowa środków unijnych zagwarantowanych jako dofinansowanie do działań wspieranych z polityki spójności.

Na drugim biegunie znajdują się powiaty rolnicze, w przypadku których zarówno liczba projektów, jak i ich wartość należy do najniższych w województwie: proszowski – 82 projekty o wartości 145,0 mln zł (UE: 93,2 mln zł), dąbrowski – 106 projektów o wartości 159,6 mln zł (UE: 105,4 mln zł).

Pod względem wartości dominują projekty związane z **Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko** – 8,2 mld zł (UE: 4,4 mld zł). Prawie $\frac{3}{4}$ tej kwoty przypada na projekty realizowane w dwóch powiatach: mieście Krakowie, gdzie realizowanych jest 46 projektów o wartości 3,4 mld zł (UE: 1,8 mld zł), oraz w powiecie krakowskim, w którym 7 projektów ma wartość 2,7 mld zł (UE: 1,4 mld zł). Listę zamyka powiat brzeski z 2 projektami POIŚ wartości 5,2 mln zł (UE: 3,9 mln zł).

Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój wiąże się głównie z Krakowem poprzez realizację 160 projektów o łącznej wartości 1,5 mld zł (UE: 0,9 mld zł), oraz powiatem oświęcimskim, gdzie lokalizację znalazło 16 projektów wartości 505,4 mln zł (UE: 186,4 mln zł). W trzech powiatach: dąbrowskim, proszowskim i tatrzańskim, nie zanotowano ani jednego projektu z POIR.

Dosyć słabo wymiar terytorialny zarysowany jest w **Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa** z uwagi na zaangażowanie w skali kraju 45% wartości w projekty o charakterze ogólnopolskim. W Małopolsce stosunkowo zbliżoną, najwyższą wartość mają projekty realizowane na terenie południowych powiatów: gorlickiego – 1 projekt wartości 46,2 mln zł (UE: 31,7 mln zł), nowosądeckiego – 2 projekty o łącznej wartości 36,7 mln zł (UE: 25,0 mln zł) i limanowskiego – 2 projekty wartości 36,0 mln zł (UE: 24,4 mln zł). W powiecie chrzanowskim i mieście Tarnowie nie odnotowano żadnego projektu z POPC.

Ponad 47% wartości projektów realizowanych w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój** przypada na działania o charakterze ogólnokrajowym, natomiast w samym województwie małopolskim do konkretnych powiatów udaje się przypasować niecałe 78% warto-

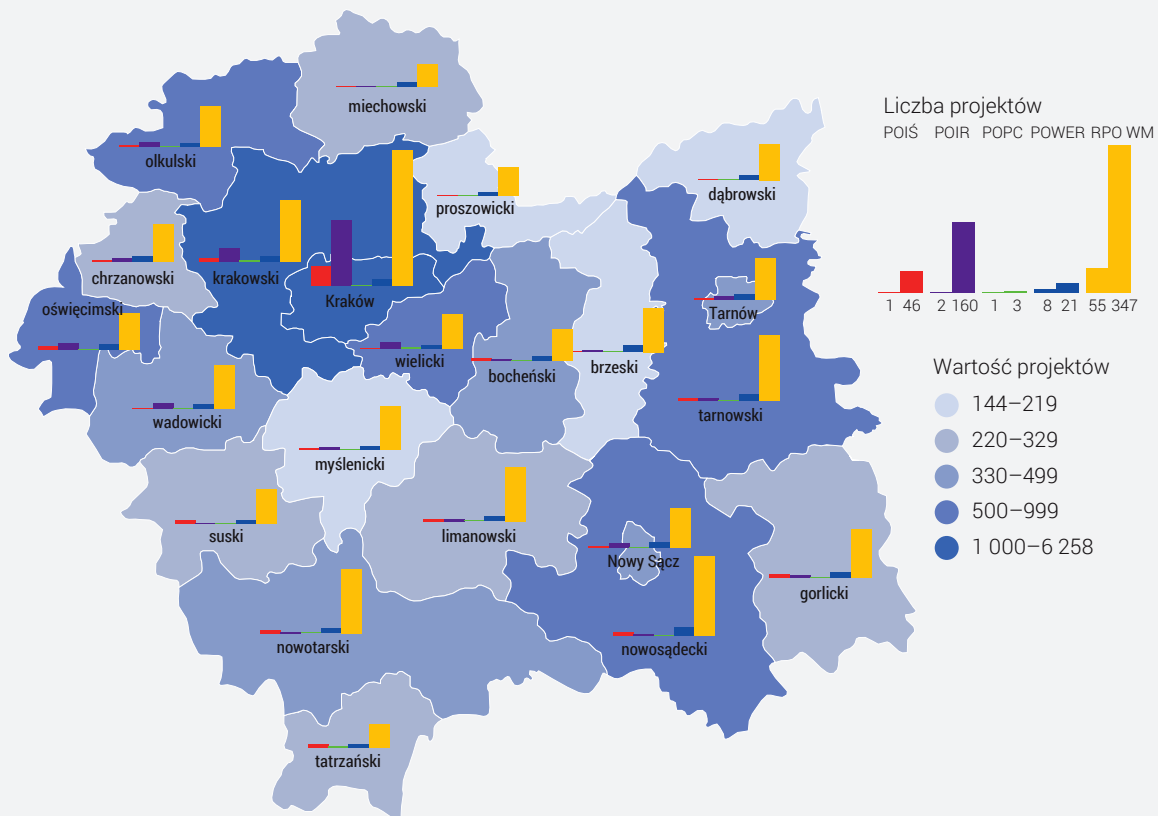

ści projektów zlokalizowanych na terenie Małopolski. W efekcie obraz w ujęciu powiatowym i gminnym pozbawiony jest znacznej wartości projektów dostępnych dla mieszkańców tych jednostek. Zróżnicowanie powiatowe zamyka się w widelkach: Kraków – 17 projektów wartości 41,2 mln zł (UE: 37,2 mln zł), versus powiat tatrzański – 9 projektów o sumarycznej wartości 7,9 mln zł (UE: 7,2 mln zł).

Najliczniejszymi są projekty związane z **Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego**. Zdecydowanym liderem pod względem wartości jest Kraków, w którym realizowane jest 347 projektów o wartości 1 248,2 mln zł (UE: 849,3 mln zł), przed powiatem krakowskim ze 157 projektami, mającymi wartość 427,4 mln zł (UE: 277,1 mln zł). Najmniej projektów przypada na powiat miechowski, zaledwie 55 projektów o wartości 1504 mln zł (UE: 111,0 mln zł), natomiast najmniejsze środki przeznaczono na ten program w powiecie proszowickim, gdzie 71 projektów ma wartość 49,9 mln zł (UE: 39,9 mln zł).

Mapa 7. Wartość i liczba projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego (w mln zł)

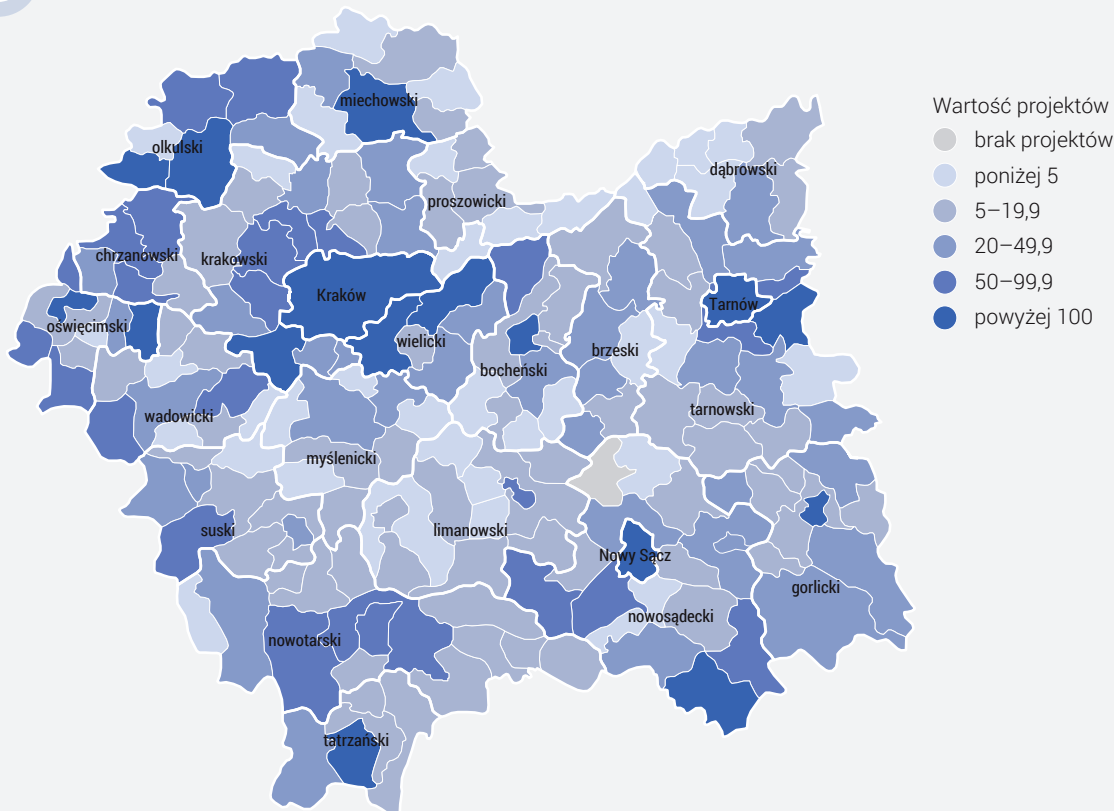
Źródło: Opracowanie własne.

Spośród gmin województwa małopolskiego tylko w Łososinie Dolnej nie stwierdzono realizacji żadnego projektu współfinansowanego ze środków unijnych w ramach polityki spójności. W pozostałych gminach zainteresowanie poszczególnymi programami było zróżnicowane.

Projekty z POiŚ będą wykonane w 73 gminach (tj. 40,1% gmin), projekty zaliczone do POIR w 60 gminach (33,0% ogółu gmin), projekty finansowane z POPC w 85 gminach (46,7% wszystkich gmin), projekty POWER w 93 gminach (51,1% gmin), a projekty z RPO WM – w 179 gminach, czyli w 98,4% gmin.

Mapa 8. Wartość projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego (w mln zł)

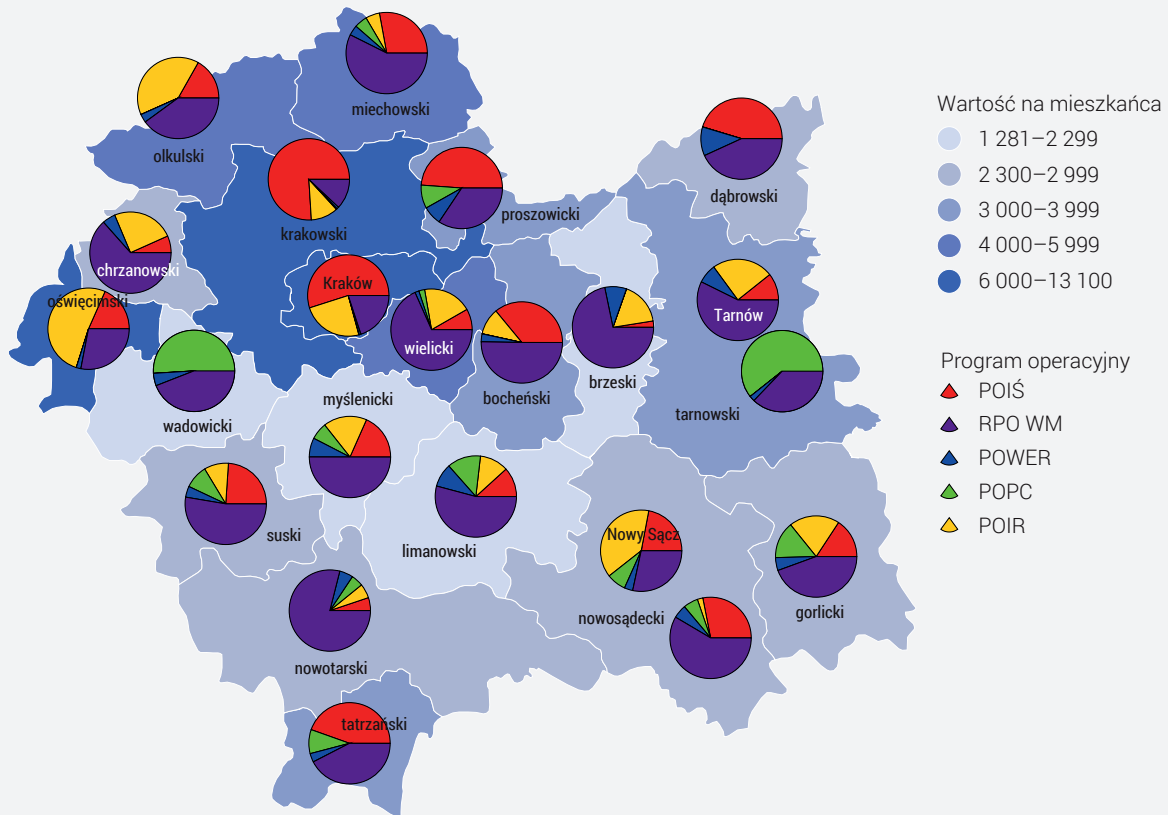

Źródło: Opracowanie własne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższą wartość realizowanych projektów uzyskano w powiecie krakowskim – ponad 13 tys. zł, w tym 7 tys. zł dofinansowania unijnego, czyli na każdego mieszkańca tego powiatu Unia Europejska przyznała 1 683 euro. Wartość tę tworzą projekty z POiŚ – 76,0%, RPO WM – 12,0%, POIR – 10,8%, POWER – 0,8% i POPC – 0,4%. Z kolei w powiecie myślenickim, mającym najniższą wartości projektów per capita, wskaźnik ten jest przeszło 10-krotnie niższy, wynosząc niecałe 1,3 tys. zł z dofinansowaniem unijnym w wysokości 864 zł, czyli na każdego mieszkańca powiatu myślenickiego pozyskano około 207 euro z funduszy unijnych. Struktura tej wielkości wg programów operacyjnych jest całkowicie odmienna od poprzedniego przykładu: RPO WM daje 50,0% wartości ogółem, POiŚ odpowiedzialny jest za 18,4%, POIR – 17,3%, POWER – 7,5%, POPC – 6,7%.

Mapa 9. Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego (w zł)

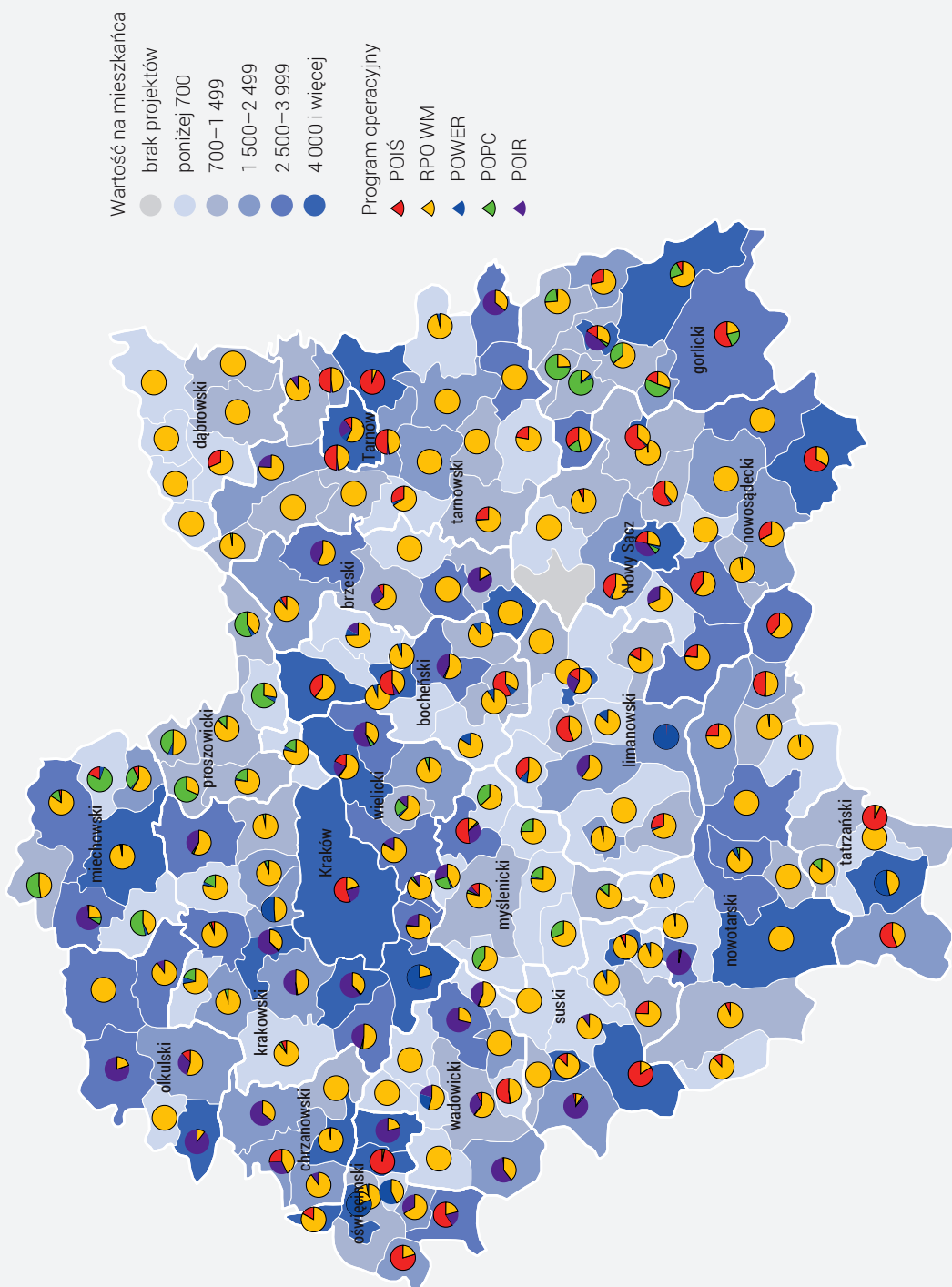
Źródło: Opracowanie własne.

Spośród gmin województwa małopolskiego liderem wartości na mieszkańca projektów współfinansowanych ze środków unijnych jest gmina Skrzyszów, z kwotą 21,4 tys. zł (UE: 9,3 tys. zł). Jest to jednak wartość bardzo silnie zniekształcona, wynikająca z przyjętej metody równego podziału kwot pomiędzy województwa. Wysoką wartość zawdzięcza głównie jednemu projektowi z POIŚ „Gazociąg Strachocina-Pogórska Wola” realizowanemu na terenie województwa podkarpackiego i małopolskiego, łącznej wartości prawie 600 mln zł. W związku z powyższym za lidera powinno się jednak uznać gminę Zator z wartością realizowanych projektów w kwocie 15,8 tys. zł (UE: 5,6 tys. zł) na jednego mieszkańca, na której terenie wdrażanych jest 18 projektów, w tym dwa z PO Innowacyjny Rozwój, o wartości łącznej 147,2 mln zł (UE: 52,5 mln zł). Kolejne miejsce przypisane zostało gminie Drwinia, w przypadku której wartość projektów per capita wyniosła 13,1 tys. zł (UE: 7,8 mln zł). Wielkość tę ukształtowało 14 projektów realizowanych na terenie gminy, z czego najkosztowniejszy „Sanitacja otuliny Puszczy Niepołomickiej na terenie gminy Drwinia” miał wartość 33,1 mln zł (UE: 15,8 mln zł).

Mapa 10. Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

PROJEKTY REALIZOWANE W MAŁOPOLSCE WG CELÓW TEMATYCZNYCH

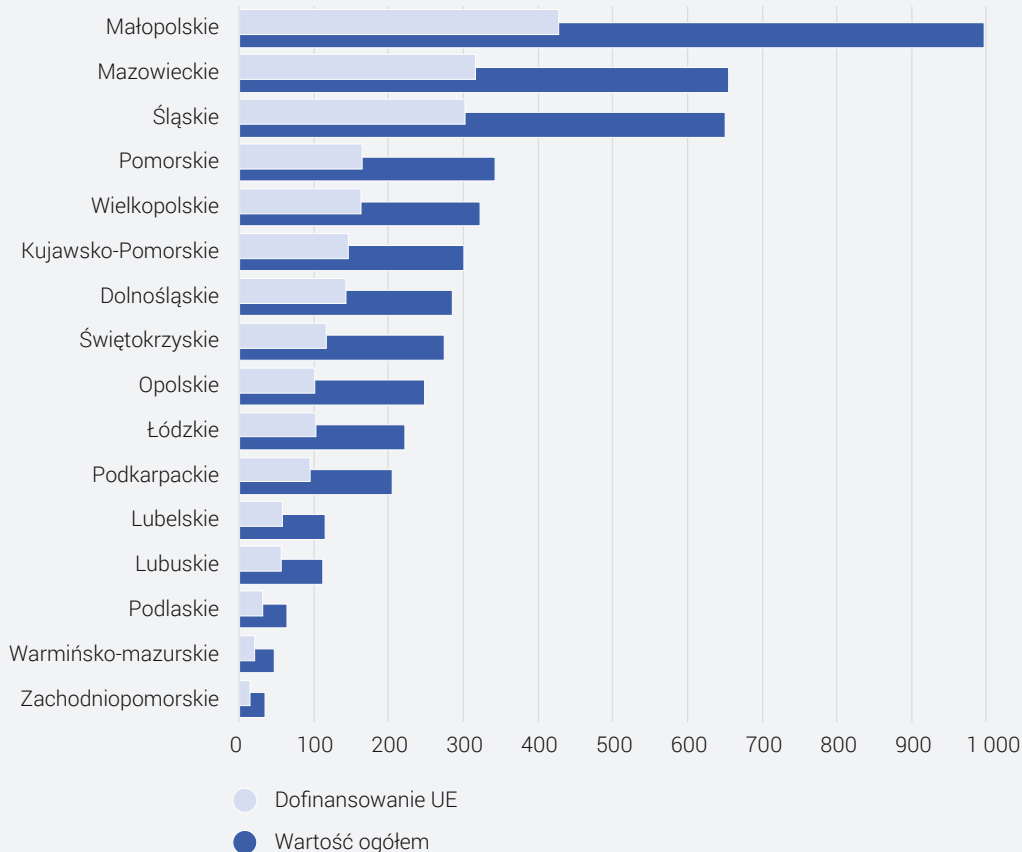
Cel tematyczny 01. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

Do końca 2017 roku z **399 beneficjentami** podpisane zostały umowy na realizację na terenie Małopolski **490 umów wpisujących się w cel tematyczny 01**. Całkowita **wartość umów** wyniosła **3 289,6 mln zł (UE: 1 703,5 mln zł)**. W ciągu roku liczba umów zwiększyła się trzykrotnie, o 328 umów, a całkowita wartość wzrosła o 2 140,0 mln zł (UE: 1 236,9 mln zł).

Do celu tematycznego 01 zaliczane są projekty klasyfikowane wg grup interwencji jako „Inwestycje produkcyjne” oraz „Rozwój potencjału wewnętrznego”, obejmujące łącznie 12 szczegółowych zakresów interwencji.

Wykres 9. Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach „Inwestycji produkcyjnych” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W Małopolsce 35 projektów zaliczonych do „Inwestycji produkcyjnych” realizowało 28 podmiotów reprezentujących podmioty gospodarcze działające w formie spółek: akcyjnych, z ograniczoną odpowiedzialnością i jawnych. Wszyscy beneficjenci zaliczeni są do tzw. średnich podmiotów, tj. o liczbie pracujących 50 osób i więcej oraz o obrotach rocznych nie przekraczających 50 mln euro.

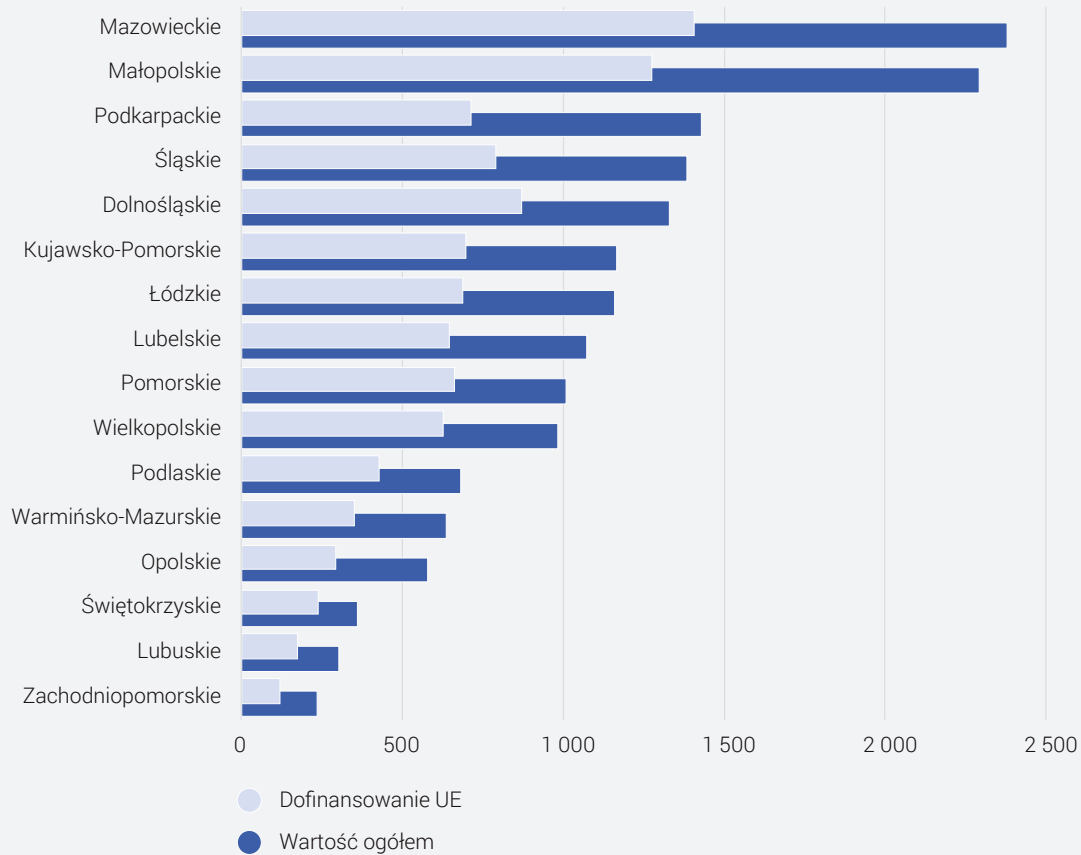
Całkowita wartość projektów zaliczonych do „Inwestycji produkcyjnych” wyniosła w przypadku Małopolski **996,6 mln zł (UE: 428,2 mln zł)**, co stawia **województwo małopolskie na pozycji lidera** w skali kraju. Jako przykłady mogą posłużyć zakłady Synthos Dwory 7 sp. z o.o. sp.j. z Oświęcimia, realizująca projekt pn. „Demonstracja technologii wytwarzania innowacyjnych materiałów polistyrenowych z dodatkiem atermicznym o obniżonym współczynniku przewodnictwa cieplnego” o wartości 148,0 mln zł (UE: 59,2 mln zł), Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” SA z Bukowna realizujące projekt „Weryfikacja w oparciu o linię pilotażową nowej technologii ZGH Bolesław do elektrowydziałania cynku wysokiej czystości...” wartości 97,2 mln zł (UE: 38,9 mln zł), czy Arcelormittal Poland SA wdrażający w Krakowie projekt pn. „Innowacyjna stal wysokokrzemowa z regulowaną niską zawartością zanieczyszczeń i wtrąceń niemetalicznych o kontrolowanej morfologii oraz odpowiednim poziomie inhibitora ALN z przeznaczeniem na wysokojakościowe blachy transformatorowe” w wartości 81,5 mln zł (UE: 33,1 mln zł).

W grupie interwencji „Rozwój potencjału wewnętrznego” w zakresie zaliczonym do CT01 **wartość wszystkich 455 projektów realizowanych w Małopolsce** przez 372 beneficjentów osiągnęła wysokość **2 293,0 zł (UE: 1 275,3 mln zł)**. Stawia to województwo małopolskie na drugim miejscu w kraju, nieznacznie ustępując województwu mazowieckiemu.

Na „Rozwój potencjału wewnętrznego” składają się trzy podgrupy: „Badania, rozwój i innowacje”, „Rozwój przedsiębiorczości” oraz „Inne”. W zakresie pierwszej z wymienionych podgrup, czyli „Badania, rozwój i innowacje” w Małopolsce realizowanych jest **431 projektów o wartości 1 777,0 zł (UE: 873,2 mln zł)**. Stawia to Małopolskę na drugim miejscu w kraju po województwie mazowieckim. Głównymi beneficjentami są podmioty gospodarcze wszystkich form prawnych, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, ale też 3 wyższe uczelnie, 6 instytutów badawczych i inne podmioty. Do największych projektów zaliczonych do tej podgrupy należy projekt realizowany przez Synthos SA pn. „Rozbudowa Centrum Badawczo-Rozwojowego Synthos S.A. w zakresie innowacyjnych produktów chemicznych” o wartości 216,2 mln zł (UE: 51,2 mln zł), projekt „Utworzenie Centrum Innowacji Żywnościowych w Konspol Holding Spółka z o.o.” wartości 101,9 mln zł (UE: 23,2 mln zł), projekt „Budowa Centrum Badawczo-Rozwojowego Innowacyjnych Leków Selvita S.A” wartości 92,1 mln zł (UE: 33,7 mln zł). Nie są to, oczywiście, jedyne projekty zgłoszone przez wymienionych beneficjentów.

Wykres 10. Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „Rozwój potencjału wewnętrznego” w zakresie objętym CT01 wg województw (w mln zł)

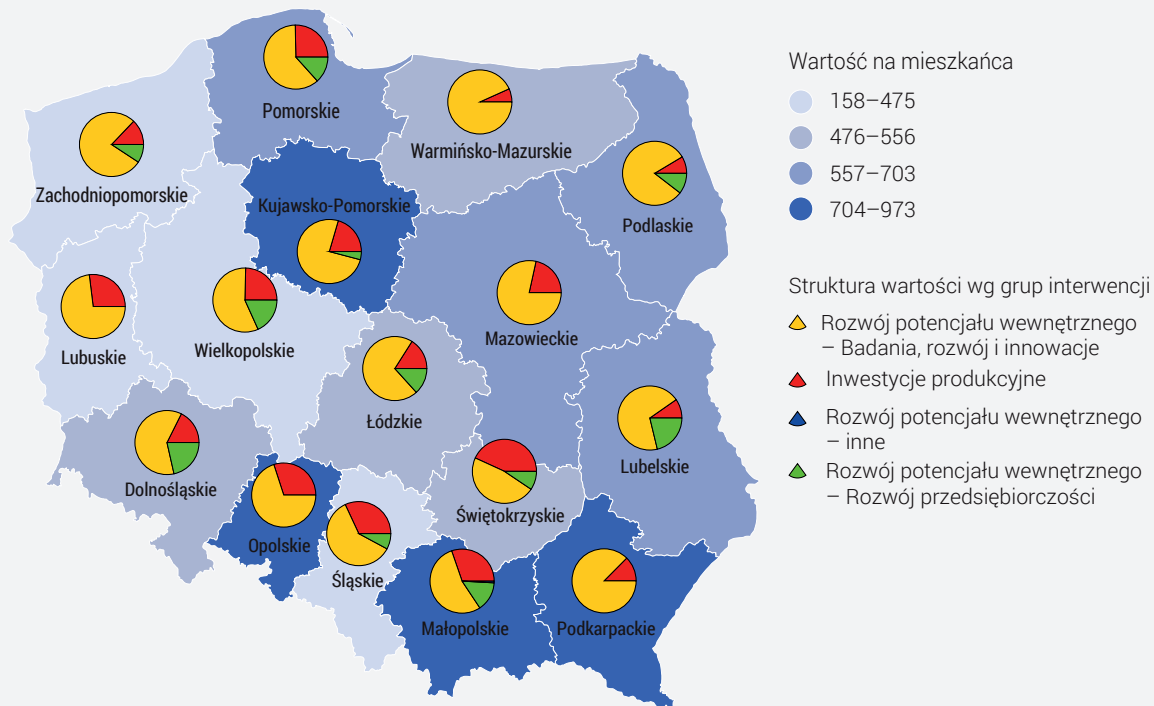

Źródło: Opracowanie własne.

„Rozwój przedsiębiorczości” to w przypadku Małopolski **13 beneficjentów i 13 projektów o wartości 488,4 mln zł (UE: 390,7 mln zł)**. Daje to pod względem wartości pierwsze miejsce wśród województw, aczkolwiek zdecydowanie większe kwoty przeznaczone są na projekty o charakterze ogólnopolskim. Projekty związane są z tworzeniem funduszy wspierających rozwój działalności B+R. Natomiast w kategorii „Inne” Małopolska jest samotnym liderem jako jedyne województwo wykazujące realizację projektów. Łącznie w województwie odnotowano 11 projektów realizowanych przez 11 beneficjentów, o wartości 27,6 mln zł (UE: 11,4 mln zł).

Mapa 11. Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 i struktura wartości wg grup interwencji (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 12. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 „Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” w województwie małopolskim

Kategorie interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
	szt.		mln szt.	
Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój				
I. Inwestycje produkcyjne	35	27	996,6	428,2
002 Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	35	27	996,6	428,2
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Badania, rozwój i innowacje	196	160	1 580,5	756,8
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	28	25	345,5	132,6
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	8	6	460,3	104,8

Kategorie interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
	szt.		mln szt.	
058 Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna)	2	2	74,3	44,2
060 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	8	6	23,1	14,9
061 Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	20	12	11,2	5,3
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	31	28	11,8	8,6
063 Wsparcie dla klastrów i sieci przedsiębiorstw, z korzyścią głównie dla MŚP	1	1	5,7	4,2
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	92	75	604,4	412,8
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	6	5	44,3	29,3
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości	13	13	488,4	390,7
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	13	13	488,4	390,7
Razem	244	200	3 065,6	1 575,7

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Badania, rozwój i innowacje	235	215	196,5	116,4
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	8	8	33,4	12,2
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	3	3	13,5	9,6
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	224	204	149,6	94,7

Kategorie interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
	szt.		mln szt.	
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – inne	11	11	27,6	11,4
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	11	11	27,6	11,4
Razem	246	226	224,1	127,8
Razem				
I. Inwestycje produkcyjne	35	27	996,6	428,2
002 Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	35	27	996,6	428,2
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Badania, rozwój i innowacje	431	348	1 777,0	873,2
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	36	32	378,9	144,8
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	8	6	460,3	104,8
058 Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna)	2	2	74,3	44,2
060 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	8	6	23,1	14,9
061 Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	20	10	11,2	5,3
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	34	29	25,3	18,2
063 Wsparcie dla klastrów i sieci przedsiębiorstw, z korzyścią głównie dla MŚP	1	1	5,7	4,2
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	316	257	754,0	507,5
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	6	5	44,3	29,3

Kategorie interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
	szt.		mln szt.	
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – inne	11	11	27,6	11,4
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	11	11	27,6	11,4
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości	13	13	488,4	390,7
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	13	13	488,4	390,7
Ogółem	490	399	3 289,6	1 703,5

Źródło: Opracowanie własne.

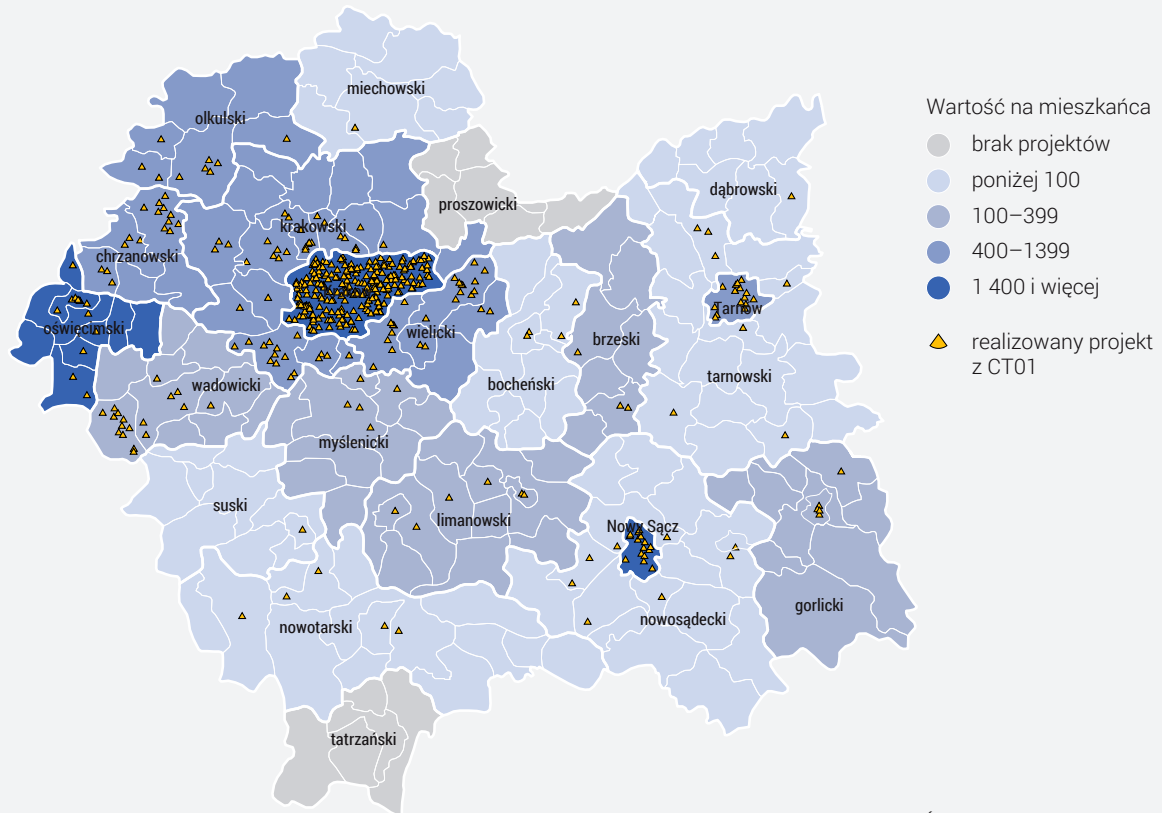
W województwie małopolskim realizowanych jest 490 projektów zaliczonych do CT01, co stanowi 14,9% projektów realizowanych w całym kraju. Pod tym względem ustępujemy jedynie Mazowszu, na którego terenie odnotowano o 182 tytuły więcej niż w Małopolsce. O prawie taką samą różnicę (179 projektów) Małopolska wyprzedza trzecie pod tym względem województwo śląskie.

Najwięcej projektów zaliczonych do celu tematycznego 01 realizowanych jest w mieście Krakowie – 234 projekty o wartości 1 582,4 mln zł (UE: 970,9 mln zł). Wysoka koncentracja projektów z tego celu występuje również w powiatach bezpośrednio przyległych do Krakowa, tj. w powiecie krakowskim – 49 projektów o wartości 319,8 mln zł (UE: 146,1 mln zł) oraz w powiecie wielickim – 26 projektów wartości 60,8 mln zł (UE: 22,8 mln zł). Oprócz wymienionych trzech powiatów zdecydowanie najliczniej projekty związane z badaniami naukowymi i rozwojem technologicznym i innowacjami realizowane są w powiatach Małopolski Zachodniej. Jednocześnie na terenie powiatów proszowickiego i tatrzańskiego nie realizowano żadnego projektu, a na terenie powiatów miechowskiego i dąbrowskiego – po jednym.

Mapa 12. Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 w województwie małopolskim (w zł)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13. Liczba oraz wartość projektów realizowanych wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)

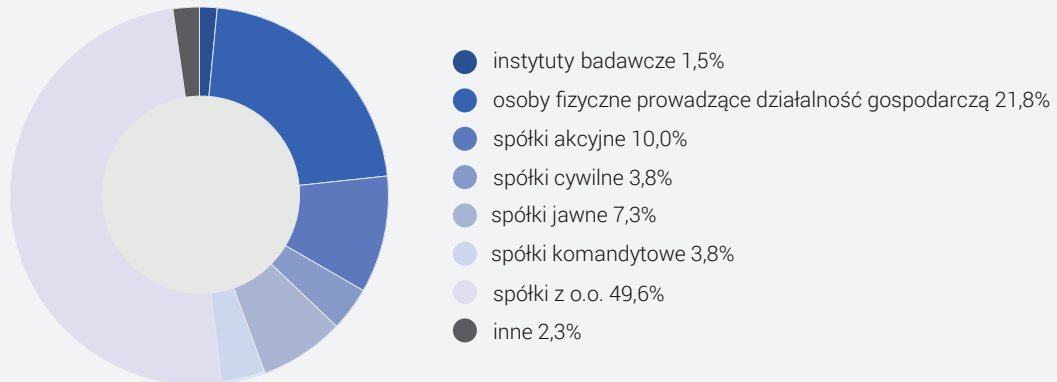
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	320	1 987,5	1 148,5
Tarnowski	26	129,0	39,8
Sądecki	36	208,0	68,6
Podhalański	8	0,9	0,6
Małopolska Zachodnia	65	580,2	229,1
Projekty realizowane na terenie województwa	38	384,0	216,9
Razem	490	3 289,6	1 703,5

Źródło: Opracowanie własne.

Realizację celu tematycznego 01 w województwie małopolskim zdominowały podmioty gospodarcze, spośród których było 96,7% beneficjentów. Były to głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (198 podmiotów), które przeważały nad osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą (87 podmiotów). Spośród instytucji zajmujących się badaniami i rozwojem odnotowano jedynie 6 instytutów badawczych i 2 uczelnie.

Wykres 11. Beneficjenci realizujący projekty z zakresu CT01 w województwie małopolskim wg wybranych form prawnych

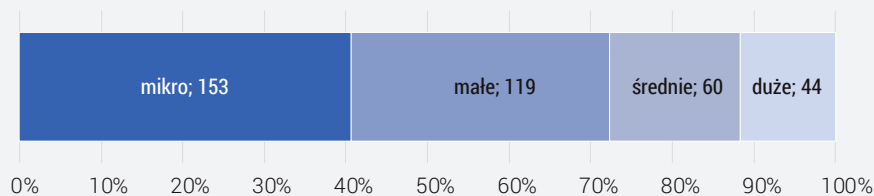

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie podmiotów gospodarczych dominują podmioty mikro, tj. o liczbie pracujących do 9 osób i obrotach rocznych nie większych niż 2 mln euro. Stanowią one 40,7% całej zbiorowości podmiotów – beneficjentów realizujących projekty z zakresu CT01. Nieco mniej, bo 31,6% stanowią podmioty małe, czyli o liczbie pracujących od 10 do 49 osób i obrocie rocznym do 10 mln euro. W sumie podmioty sektora MŚP stanowią 72,3% beneficjentów – podmiotów gospodarczych.

Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych będących beneficjentami środków europejskich realizujących projekty w ramach CT01.

Źródło: Opracowanie własne.

Cel tematyczny 02. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych

W końcu 2017 roku w województwie małopolskim realizowanych było **75 projektów** zaliczanych do celu tematycznego 02. Projekty te wdrażało **66 beneficjentów**, spośród których 2 miało siedzibę w Warszawie, a jeden w Sosnowcu. Pozostali beneficjenci mieli swoją siedzibę na terenie Małopolski. Całkowita **wartość projektów wyniosła 667,4 mln zł dofinansowanych ze środków unijnych w kwocie 419,5 mln zł**. W porównaniu do stanu na koniec 2016 roku odnotowano przeszło 4-krotny wzrost liczby realizowanych projektów (o 57 szt.) i jednocześnie niemal 15-krotny przyrost ich wartości, wynoszący 622,1 mln zł (UE: 460,1 mln).

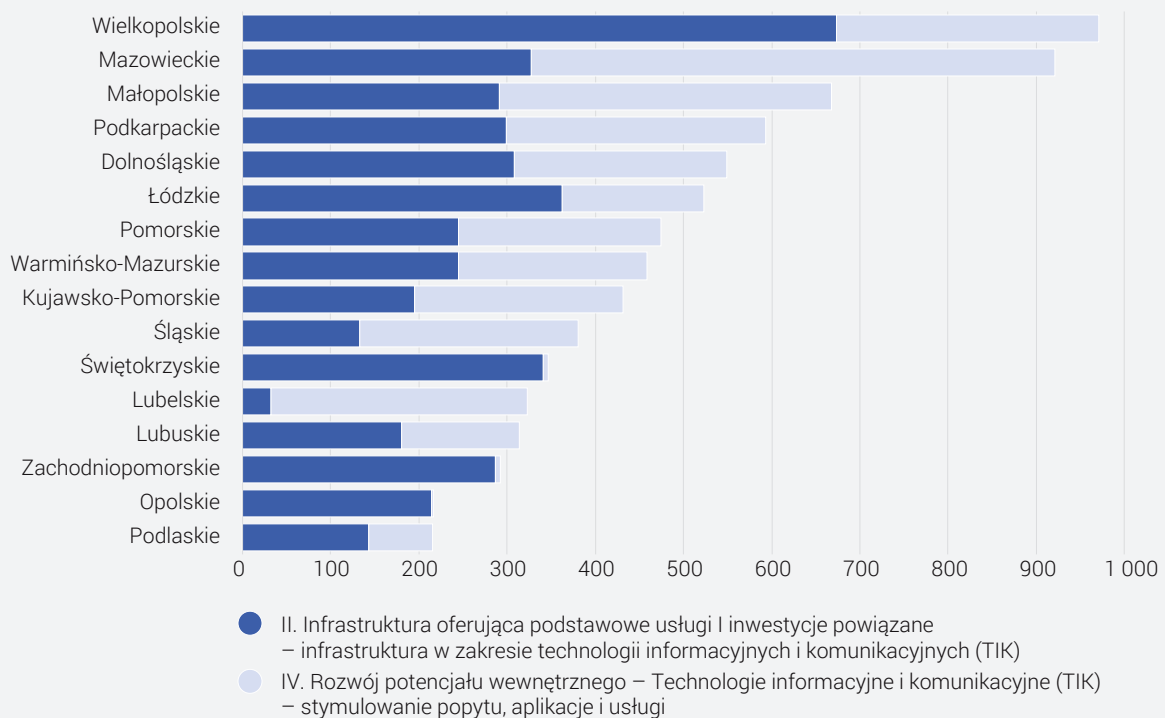
Cel tematyczny O2 w Małopolsce składa się z dwóch grup interwencji:

- II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK), w ramach której realizowanych było 5 projektów o wartości 292,0 mln zł (UE: 187,3 mln zł). Ta grupa interwencji realizowana jest wyłącznie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.
- IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Technologie informacyjne i komunikacyjne (TIK) – stymulowanie popytu, aplikacje i usługi, do której zaliczono 70 projektów o wartości 375,5 mln zł (UE: 304,2 mln zł).

W odniesieniu do całego kraju Małopolska zalicza się do liderów, zajmując pod względem zarówno wartości całkowitej projektów, jak i pozyskanych na ich wdrażanie środków unijnych, 3. miejsce po województwie mazowieckim i wielkopolskim.

Wykres 13. Wartość projektów zaliczonych do CT02 „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych” wg województwa realizacji i grup interwencji (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 02 „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych” w województwie małopolskim (w mln zł)

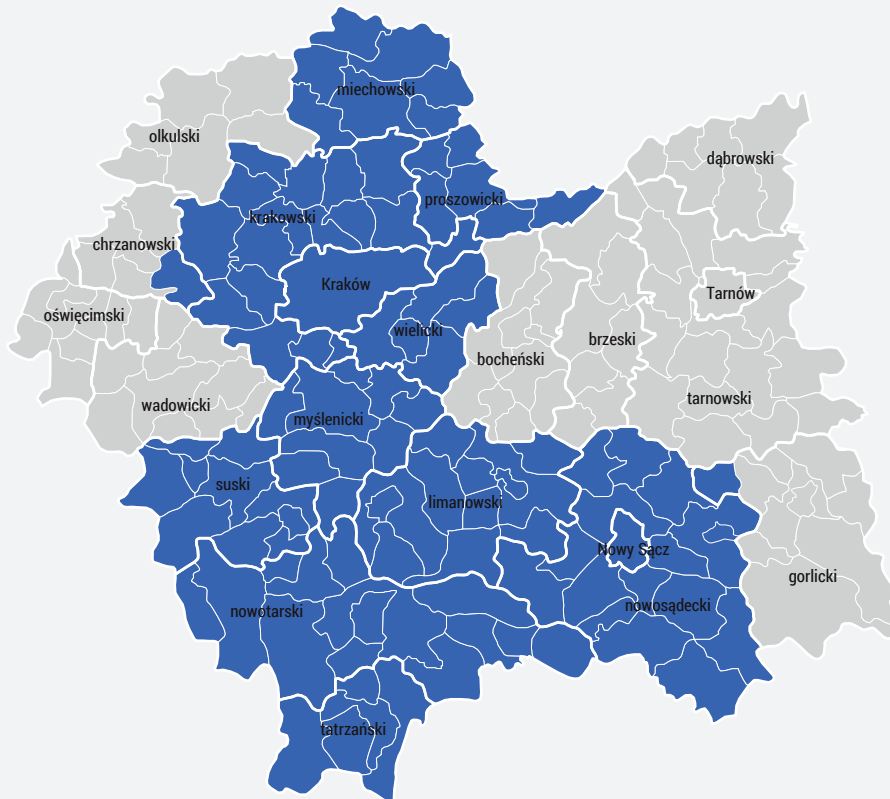
Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Polska Cyfrowa				
046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; >/= 30 Mbps)	5	2	292,0	187,3
080 Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	8	3	5,5	4,5
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)	62	50	273,6	220,0
079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	11	11	36,2	29,0
080 Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	1	1	60,1	50,8
Ogółem	87	66	667,4	491,5

Źródło: Opracowanie własne.

Grupa interwencji „II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi ...” obejmuje tylko jedną kategorię interwencji „**046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; >/= 30 Mbps)**”. Projekty zaliczone do tej kategorii obejmują budowę szerokopasmowych sieci, np. projekt „Nowosądecki „A” Orange Światłowód” o wartości 107,9 mln zł (UE: 73,0 mln zł), realizowany przez Orange Polska SA, projekt „Nowotarski Orange Światłowód” o wartości 62,4 mln zł (UE: 30,5 mln zł), realizowany przez tę samą spółkę, czy projekt „Budowa sieci światłowodowej NGA na terenie powiatu krakowskiego, miechowskiego, proszowickiego i Krakowa” o wartości 53,8 mln zł (UE: 37,2 mln zł), wdrażany przez Fiberlink sp. z o.o. Pomyślne sfinalizowanie wszystkich założonych działań zapewni dostęp do Internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, **120 tys. gospodarstwom domowym i 1 026 jednostkom oświatowym** z terenu województwa małopolskiego.

Mapa 13. Obszar województwa małopolskiego objęty budową szybkiej sieci szerokopasmowej w ramach CT02

Źródło: Opracowanie własne.

W ujęciu przestrzennym brak jest projektów realizowanych na terenie subregionów tarnowskiego i Małopolski Zachodniej oraz powiatu bocheńskiego i gminy Lipinki.

Tabela 15. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; ≥ 30 Mbps)” wg subregionów (w mln zł)

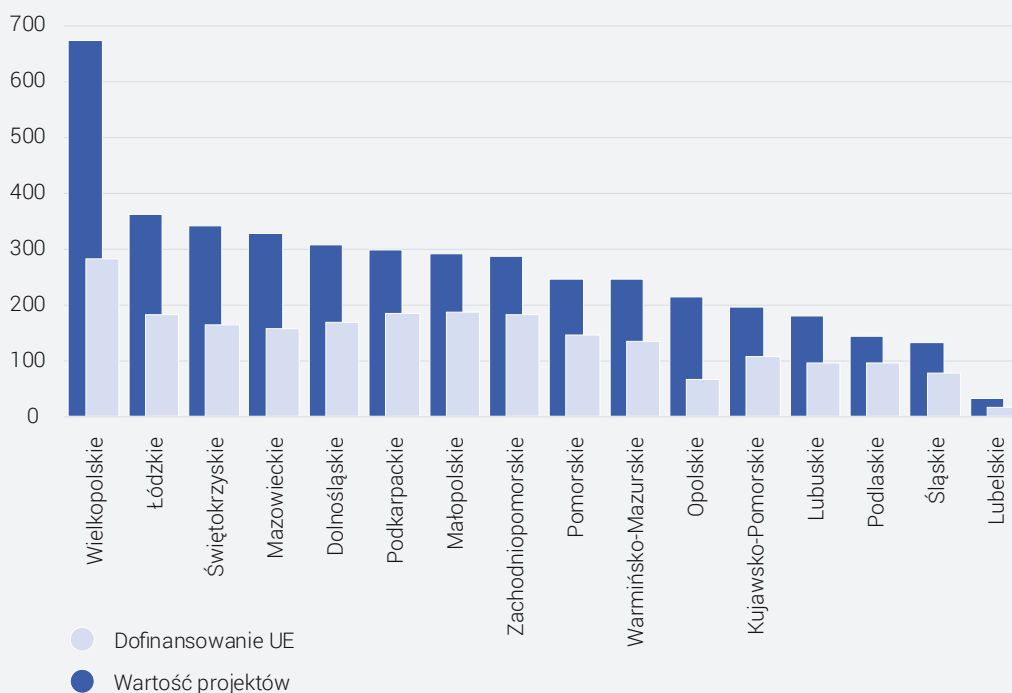
Subregion	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	75,5	52,1
Tarnowski	0,0	0,0
Sądecki	154,1	104,7
Podhalański	62,4	30,5
Małopolska Zachodnia	0,0	0,0
Razem	292,0	187,3

Źródło: Opracowanie własne.

W porównaniu ogólnopolskim województwo małopolskie pod względem wartości zajmuje 7. miejsce, natomiast poziom dofinansowania unijnego stawia Małopolskę już na drugim miejscu. Znaczącymi projektami w tej kategorii są jednak projekty o wymiarze ogólnopolskim angażujące 21,5% wartości i 30,7% dofinansowania unijnego wszystkich projektów.

Wykres 14. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; $\geq$ 30 Mbps)” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Do grupy interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Technologie informacyjne i komunikacyjne (TIK) – stymulowanie popytu, aplikacje i usługi” zaliczone są trzy kategorie interwencji:

„078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)” – realizowane są 54 projekty o wartości 273,6 mln zł (UE: 220,0 mln zł). W skali całego kraju prawie połowa wartości projektów przypisanych do tej kategorii interwencji ma wymiar ogólnopolski i nie podlega deagregacji na województwa. Wynika to m.in. z konieczności jednolitego wprowadzania pewnych rozwiązań, zwłaszcza obejmujących systemy centralne. Na szczeblu regionalnym przykładowymi, największymi projektami z tej kategorii interwencji są: „Rozbudowa systemu udostępniania e-usług publicznych w administracji publicznej w Małopolsce – etap II” – projekt o wartości 21,5 mln zł (UE: 16,1 mln zł) wdrażany przez Województwo Małopolskie, „Zwiększenie potencjału inwesty-

cyjnego Małopolski poprzez budowę aktualnych rejestrów publicznych” – projekt o wartości 17,1 mln zł (UE 14,5 mln zł), realizowany przez gminę miejską Kraków, „E-usługi w informacji przestrzennej Powiatu Krakowskiego” o wartości 16,6 mln zł (UE: 13,7 mln zł), realizowany przez Powiat Krakowski.

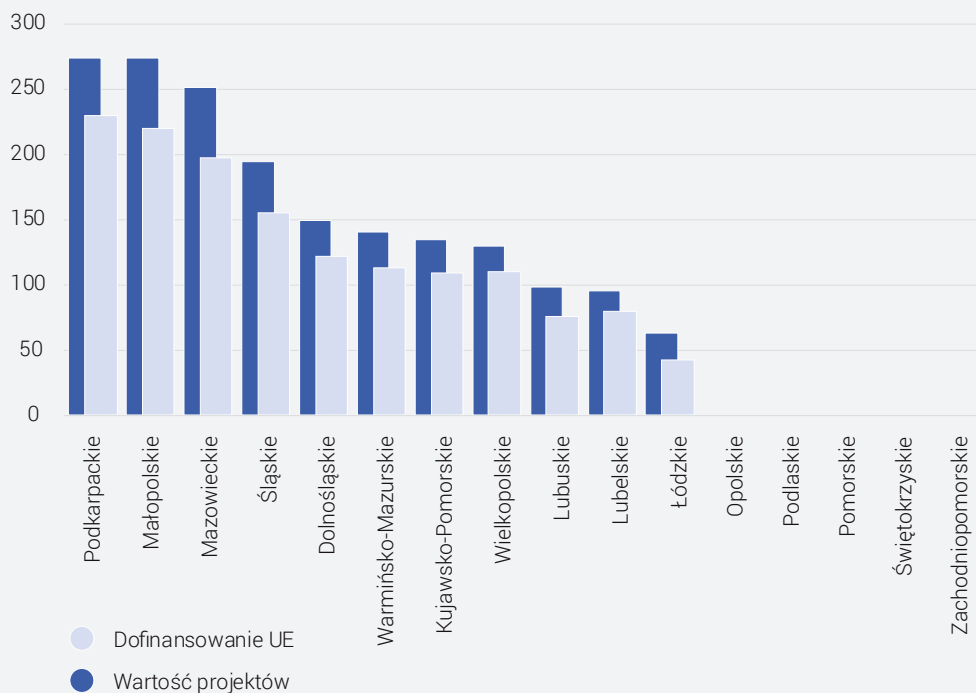
Tabela 16. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	20	111,9	87,9
Tarnowski	7	45,5	36,3
Sądecki	8	37,7	31,5
Podhalański	13	37,4	30,8
Małopolska Zachodnia	14	41,0	33,6
Razem	54	273,6	220,0

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 15. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)” wg województw (w mln zł)

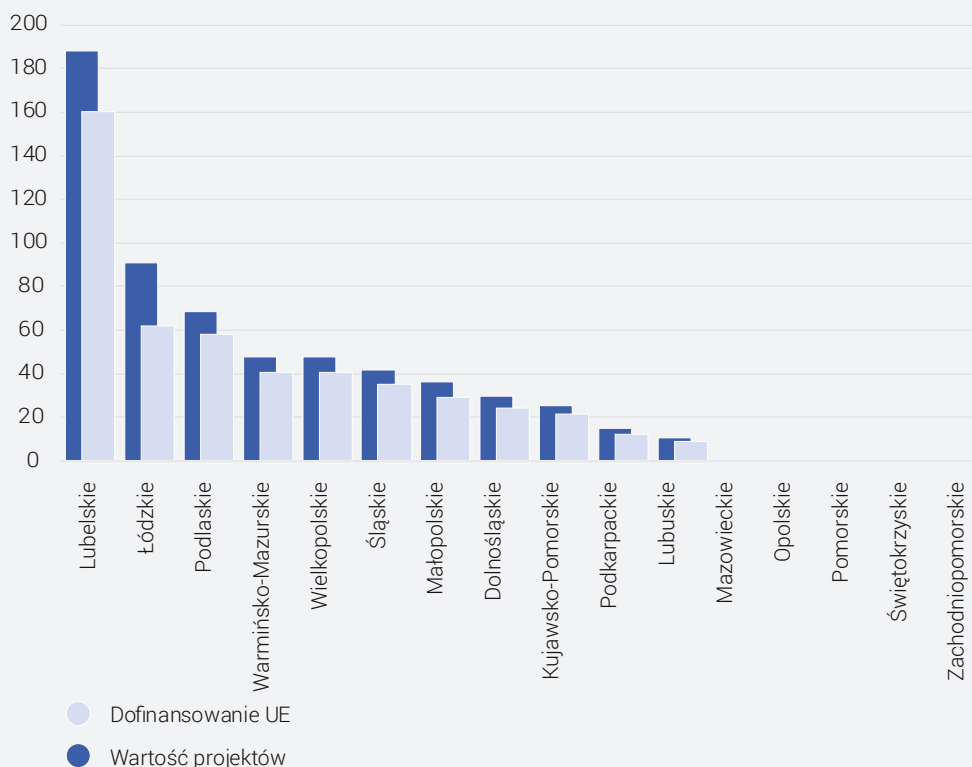
Źródło: Opracowanie własne.

W odniesieniu do innych województw wartość projektów zaliczonych do kategorii interwencji 046 stawia województwo na drugim miejscu w kraju po województwie podkarpackim. Trzeba jednak pamiętać, iż w 5 województwach nie jest wdrażany ani jeden projekt objęty tą kategorią. Jednocześnie ciężar wykonania planu w zakresie tej kategorii spoczywa głównie na projektach o wymiarze ogólnokrajowym, w przypadku których statystyki wykazują 48,2% wartości całkowitej i 49,2% dofinansowania z funduszy europejskich.

„079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)” – do tej kategorii zaliczonych zostało 11 projektów realizowanych w Małopolsce, o wartości 36,22 mln zł (UE: 29,0 mln zł). Stanowi to 3,0 % zarówno wartości, jak i dofinansowania unijnego wszystkich projektów w skali kraju. Również i w przypadku tej kategorii dominują projekty o zasięgu ogólnokrajowym, na które przeznaczona jest 49,0% zaangażowanych środków unijnych. W przypadku pięciu województw brak jest przypisanych imiennie projektów z tej kategorii.

Wykres 16. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Niemniej jednak kilka interesujących projektów jest bezpośrednio przypisanych do Małopolski, np. „Małopolska Biblioteka Cyfrowa w horyzoncie 21. wieku – stworzenie innowacyjnej platformy udostępniania regionalnych zasobów cyfrowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej

w Krakowie” – projekt o wartości 12,1 mln zł (UE: 9,0 mln zł), wykonywany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie, projekt „m-MSIT – Małopolski System Informacji Turystycznej” o wartości 7,9 mln zł (UE: 6,1 mln zł), wdrażany przez Województwo Małopolskie, „Wirtualna Małopolska” – projekt Małopolskiego Instytutu Kultury o wartości 6,4 mln zł (UE: 5,0 mln zł).

Tabela 17. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	8	33,7	26,9
Tarnowski	1	1,0	0,9
Sądecki	0		
Podhalański	2	1,5	1,2
Małopolska Zachodnia	0		
Razem	11	36,2	29,0

Źródło: Opracowanie własne.

„080 Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe” obejmuje 5 projektów o wartości 65,6 mln zł (UE: 55,3 mln zł) realizowanych przez 4 beneficjentów: dwie szkoły wyższe i dwie fundacje.

Cel tematyczny 03. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

Wartość **334 projektów** wpisujących się w cel tematyczny 03, realizowanych w końcu 2017 roku w województwie małopolskim, wyniosła **1 475,7 mln zł (UE: 773,1 mln zł)**. Projekty były realizowane przez **292 beneficjentów**, spośród których 274 miało siedzibę na terenie województwa małopolskiego, 8 w Warszawie, 6 na terenie województwa śląskiego, 3 na terenie województwa podkarpackiego i 1 we Wrocławiu. W porównaniu do stanu z końca 2016 roku prawie siedmiokrotnie zwiększyła się liczba realizowanych projektów (o 284 projektów) i przeszło dwukrotnie wartość (o 789,3 mln zł, przy wzroście dofinansowania unijnego o 328,4 mln zł).

Na cel tematyczny 03 w województwie małopolskim składają się dwie grupy interwencji:

- „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Badania, rozwój i innowacje” składającej się wyłącznie z jednej kategorii interwencji „056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi”. W ramach tej grupy realizowane są 103 projekty, finansowane z PO Innowacyjny Rozwój, o wartości 849,4 mln zł (UE: 360,1 mln zł).

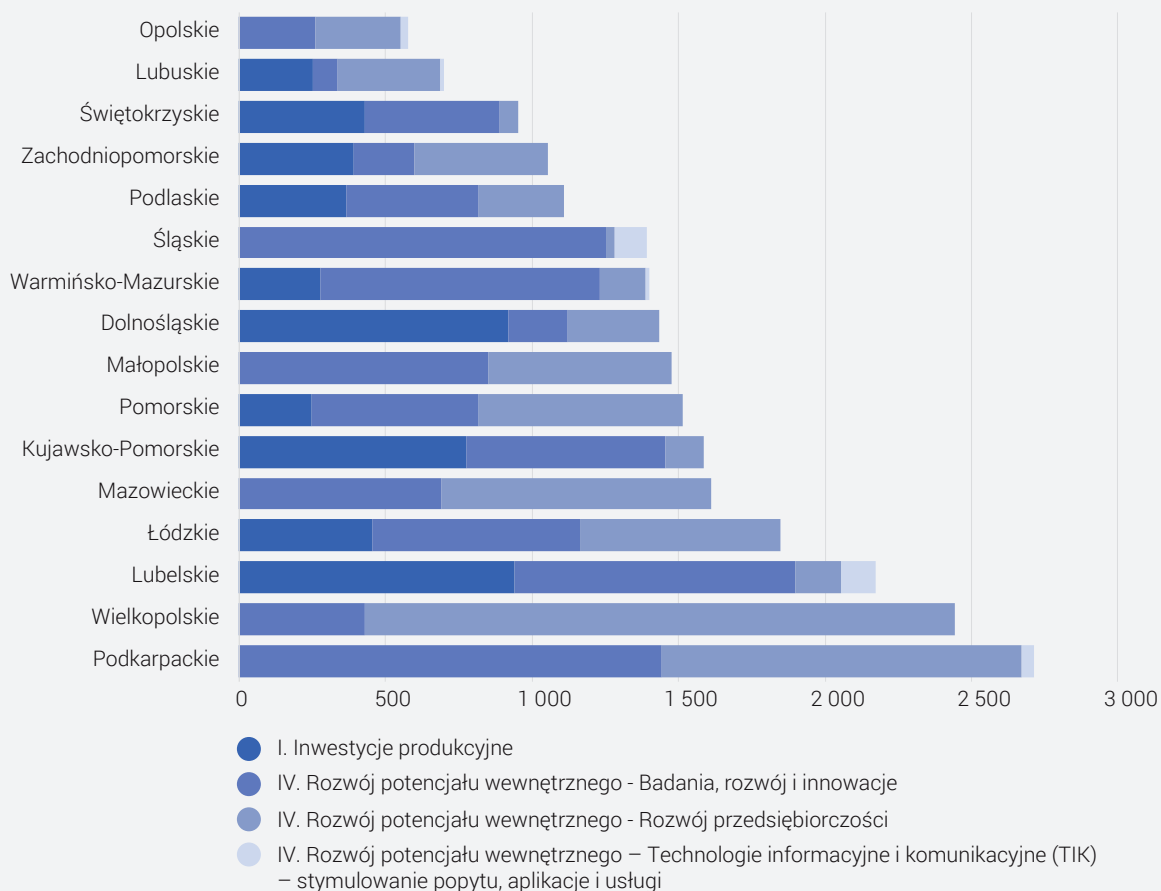
- „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości” składającej się z trzech kategorii interwencji: „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)”, „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” oraz „072 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)”. Wartość wszystkich 231 projektów zaliczających się do omawianej grupy interwencji wyniosła 626,3 mln zł (UE: 413,1 mln zł).

W skali kraju do CT01 zaliczone są jeszcze dwie kolejne grupy interwencji „I. Inwestycje produkcyjne” i „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Technologie informacyjne i komunikacyjne (TIK) – stymulowanie popytu, aplikacje i usługi”.

W ujęciu ogólnokrajowym województwo małopolskie zajmuje 8. miejsce pod względem wartości projektów i 9 miejsce pod względem dofinansowania unijnego. W przypadku kilku województw na ich pozycje w rankingu zaważyć mogło skierowanie środków na „inwestycje produkcyjne” w ramach ich własnych regionalnych programów operacyjnych.

Wykres 17. Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

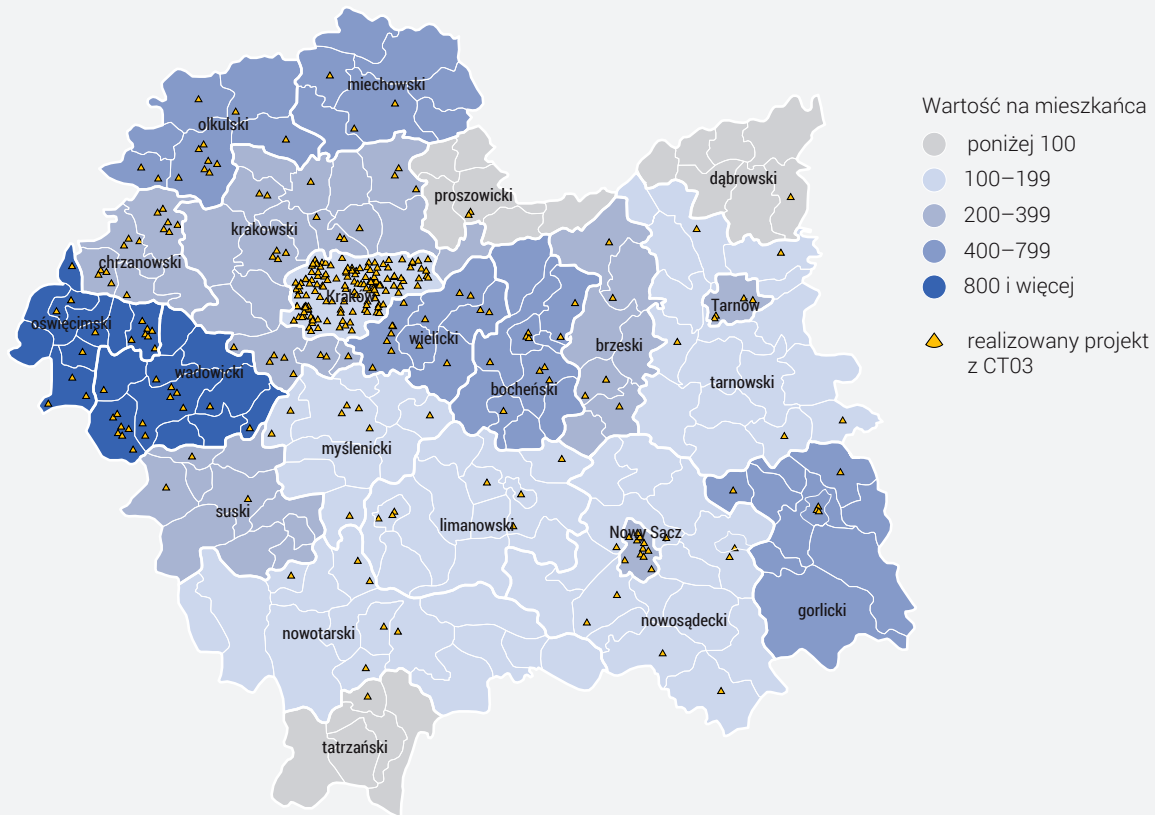
Tabela 18. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” w województwie małopolskim (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój				
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	103	96	849,38	360,07
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	4	4	0,90	0,30
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	106	104	53,56	42,88
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	114	108	533,06	342,22
072 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	7	7	38,82	27,67
Razem				
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	103	96	849,38	360,07
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	106	104	53,56	42,88
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	118	112	533,95	342,52
072 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	7	7	38,82	27,67

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 14. Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” w województwie małopolskim

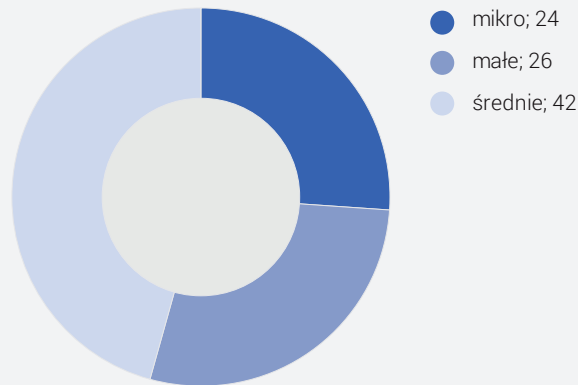
Źródło: Opracowanie własne.

W ramach kategorii interwencji **056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi** na terenie Małopolski realizowane są wyłącznie projekty z PO Innowacyjny Rozwój. Listę projektów pod względem wartości otwierają trzy projekty firmy Energy 2000 sp. z o.o Energylandia sp.k., związane z urządzeniami rozrywkowymi, każde o dofinansowaniu unijnym w wysokości 20 mln zł, np. „Nowy wymiar komfortu w urządzeniach rozrywkowych – wdrożenie wyników prac badawczo-rozwojowych w celu stworzenia innowacyjnego Mega-Coastera”. Innymi przykładami projektów realizowanych w tej kategorii mogą być: „Wdrożenie na rynek innowacyjnej wielowarstwowej celulozowej ściereczki higienicznej opracowanej w oparciu o wyniki prac B+R” – projekt o wartości 44,5 mln zł (UE: 20,0 mln zł), wdrażany przez ATC sp. z o.o. z Kluczy, „Wdrożenie wyników prac B+R polegające na uruchomieniu produkcji ekologicznej płyty warstwowej cechującej się niskim współczynnikiem przenikania ciepła oraz wysoką odpornością ogniową” – projekt o wartości 39,7 mln zł (UE: 16, mln zł), realizowany przez Gór-Stal sp. z o.o. z Gorlic.

Beneficjentami są wyłącznie podmioty gospodarcze, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 17 podmiotów, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 38 podmiotów, spółki komandytowe – 18. Natomiast pod względem wielkości dominują przedsiębiorstwa średnie, czyli o liczbie pracujących od 50 do 249 osób.

Wykres 18. Liczba beneficjentów w ramach kategorii „056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi” wg wielkości.

Źródło: Opracowanie własne.

W ujęciu przestrzennym pod względem liczby projektów dominuje Krakowski Obszar Metropolitalny (53,4% ogółu projektów), jednak pod względem wartości ogółem i dofinansowania unijnego na pierwsze miejsce wysuwa się Małopolska Zachodnia, w której wartość projektów wyniosła 47,1% całkowitej wartości wszystkich projektów z tej kategorii w Małopolsce, a dofinansowanie UE objęło 45,2% całego dofinansowania w kategorii interwencji 056.

Tabela 19. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi” wg subregionów (w mln zł)

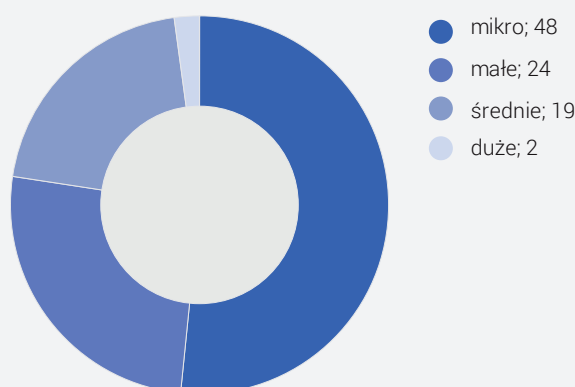
Subregion	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
KOM	55	255,0	108,8
Tarnowski	8	63,9	30,7
Sądecki	11	82,8	38,7
Podhalański	4	47,4	19,2
Małopolska Zachodnia	25	400,3	162,7

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)” obejmuje nieco mniej kosztowne projekty, w dużej mierze związane z promocją firmy i wyrobów, doradztwem w zakresie zarządzania itp. Przykładowe projekty: „Power up your Business in Małopolska” o wartości 8,8 mln zł (UE: 7,5 mln zł), wdrażany przez Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A., „Promocja oferty gospodarczej branż przemysłu czasu wolnego oraz wsparcie małopolskich MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne” o wartości 6,5 mln zł (UE: 5,5 mln zł), realizowany przez Małopolską Organizację Turystyczną, „Małopolski Festiwal Innowacji” o wartości 5,8 mln zł (UE: 4,9 mln zł), podjęty przez Województwo Małopolskie, świadczą o dużej rozpiętości zarówno tematycznej, jak i adresatów podejmowanych działań. Interwencję tę wdrażają głównie podmioty gospodarcze, jak i wspólnoty samorządowe (Województwo Małopolskie, gmina Miejska Kraków, Gmina Miasta Tarnowa), stowarzyszenia (Małopolska Organizacja Turystyczna, Instytut Kościuszki – Instytut Integracji Europejskiej, Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR), jak i fundacje (Fundacja Off Camera, Instytut Allerhanda, Fundacja Instytut Studiów Wschodnich i inne). Podmioty gospodarcze reprezentowane są głównie przez mikroprzedsiębiorstwa.

Wykres 19. Liczba podmiotów gospodarczych – beneficjentów w ramach kategorii „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)” wg wielkości

Źródło: Opracowanie własne.

Interwencja ta została zdominowana przez projekty realizowane w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym (70,8% liczby projektów, 73,5% wartości oraz 76,3% dofinansowania unijnego w odniesieniu do wszystkich projektów tej kategorii realizowanych w Małopolsce), a właściwie w Metropolii Krakowskiej obejmującej miasto Kraków i 14 przyległych gmin. Na tym terenie realizowanych jest 70 projektów o wartości 39,2 mln zł (UE: 32,6 mln zł).

Tabela 20. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
KOM	75	39,35	32,71
Tarnowski	1	0,02	0,02
Sądecki	9	0,53	0,42
Podhalański	2	0,03	0,02
Małopolska Zachodnia	16	0,41	0,27
Całe województwo	5	13,23	9,43

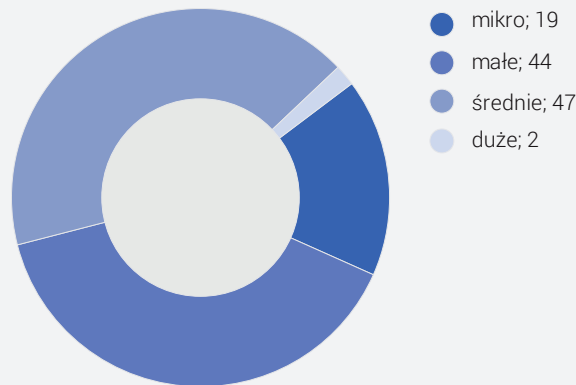
Źródło: Opracowanie własne.

W kategorii interwencji **067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)** projekty finansowane były głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego oraz w bardzo niewielkim stopniu z PO Innowacyjny Rozwój. W przeciągu roku liczba realizowanych projektów zwiększyła się z 5 do 118, a ich wartość z 320,9 mln zł do 534,0 mln zł (w przypadku dofinansowania UE nastąpił wzrost z 268,6 mln zł do 342,5 mln zł). Największymi projektami, pomijając wsparcie instrumentów finansowych realizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego, były m.in. projekty „Wdrożenie wyników prac B+R dotyczących produkcji innowacyjnego panelu przy zastosowaniu technologii deformacji blach stalowych” o wartości 36,8 mln zł (UE: 9,0 mln zł), realizowany przez Biuro Techniczno-Handlowe Import Stal sp. z o.o. z Krakowa, projekt „Wdrożenie innowacji procesowych w obszarze produkcji kotłów retortowych w firmie PROTECH Sp. z o.o. będących wynikiem prac B+R” o wartości 16,5 mln zł (UE: 5,3 mln zł), podjęty przez Protech sp. z o.o. z Zatora, projekt „Budowa i doposażenie zakładu produkcyjnego w celu wprowadzenia na rynek innowacyjnych i ekologicznych urządzeń grzewczych firmy Kołton s.c.” o wartości 16,3 mln zł (UE: 7,1 mln zł) wdrażany przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Kołton s.c. z Jabłonki.

Beneficjentami środków dostępnych w ramach kategorii interwencji „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” są podmioty gospodarcze mające różne formy prawne. Najliczniej występują spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 39,3%, przed osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą – 18,8%, spółkami komandytowymi – 13,4%, spółkami jawnymi – 12,5%, spółkami akcyjnymi – 8,0% i spółkami cywilnymi – 6,3%. Pozostałe formy prawne mają tylko pojedynczych przedstawicieli.

Wykres 20. Liczba podmiotów gospodarczych – beneficjentów w ramach kategorii „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” wg wielkości

Źródło: Opracowanie własne.

Terytorialnie najwięcej projektów realizowanych jest na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, a w tym na terenie Metropolii Krakowskiej, gdzie wdraża się 50 projektów o wartości 55,7 mln zł (UE: 16,9 mln zł).

Tabela 21. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
KOM	67	88,3	29,6
Tarnowski	5	16,6	4,3
Sądecki	13	21,0	8,7
Podhalański	5	1,5	0,6
Małopolska Zachodnia	24	72,3	24,5
Całe województwo	4	334,2	274,8

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „072 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)” obejmuje na terenie Małopolski zaledwie 7 projektów związanych z tworzeniem bądź rozbudową Stref Aktywności Gospodarczej. Realizacji tych przedsięwzięć podjęty się gminy: Wieliczka, Skawina, Bochnia (SAG w m. Gorzków), Szczurowa, Bobowa (SAG w m. Siedliska), Stary Sącz, miasto Tarnów. W całym kraju realizowane są obecnie 83 projekty wpisane do tej kategorii interwencji, obejmując, przykładowo, przygotowanie terenów pod specjalne strefy ekonomiczne, tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, przygotowanie i uzbrojenie terenów pod tereny inwestycyjne, rozwój stref przedsiębiorczości poprzez rewitalizację terenów poprzemysłowych itp. Na tle innych województw Małopolska lokuje się na piątej pozycji, po województwach: dolnośląskim – 19 projektów, zachodniopomorskim – 11 projektów, podlaskim i łódzkim – po 8 projektów.

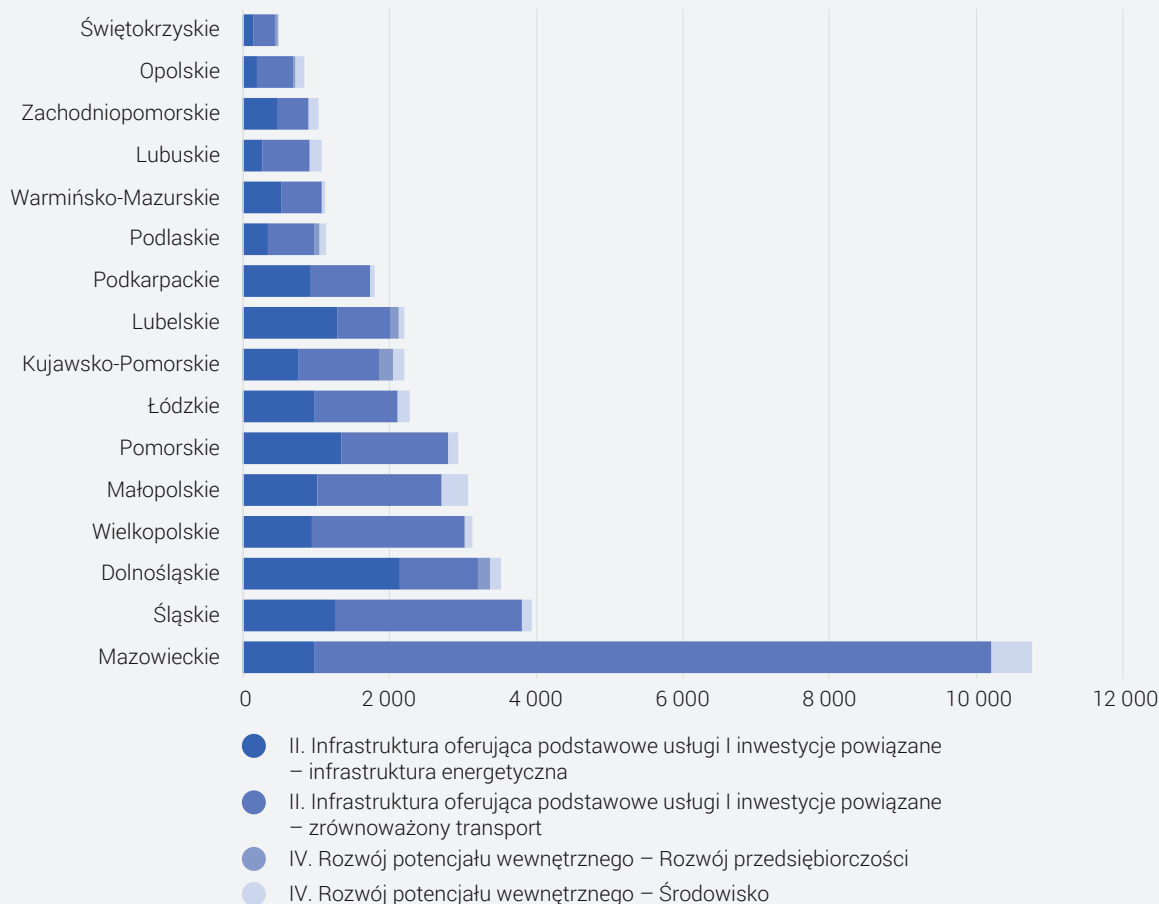
Cel tematyczny 04. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Wartość 256 projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego osiągnęła **3 068,0 mln zł (UE: 1 714,7 mln zł)**. Projekty realizuje **166 beneficjentów**, spośród których 2 ma siedzibę na terenie województwa mazowieckiego, a 1 na terenie województwa śląskiego. Pod względem form prawnych beneficjentów dominują wspólnoty samorządowe – 126 (tj. 75,9% ogółu), przed podmiotami gospodarczymi – 14 (tj. 8,4%), samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej – 7 (tj. 4,2%). Podmioty o innych formach prawnych występują rzadziej.

W ciągu roku rozpoczęto realizację 250 projektów, natomiast ich wartość, w stosunku do stanu na koniec 2016, zwiększyła się o 2,4 mld zł (UE: 1,4 mld zł). Szczególnie duży przyrost ilościowy nastąpił w przypadkach projektów finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego – z 5 do 227 sztuk, natomiast wzrost wartości projektów jest w przypadku obydwu programów operacyjnych składających się na cel tematyczny 04 – zbliżony.

Wykres 21. Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Na cel tematyczny 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” składają się w skali kraju 4 grupy interwencji obejmujących 16 kategorii interwencji, natomiast w Małopolsce występują 3 grupy interwencji zawierające 10 kategorii.

Tabela 22. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” w województwie małopolskim (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura energetyczna	24	20	480,10	232,06
012 Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	2	2	42,21	14,40
013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	17	14	134,33	99,45
015 Inteligentne systemy dystrybucji energii o średnim i niskim napięciu (w tym inteligentne sieci i systemy TIK)	1	1	5,25	3,09
016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	4	3	298,31	115,13
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – zrównoważony transport	4	3	1 033,05	450,11
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	4	3	1 033,05	450,11
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	1	1	73,79	39,31
083 Działania w zakresie jakości powietrza	1	1	73,79	39,31
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura energetyczna	118	91	540,01	310,92
005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	7	1	17,97	4,45
013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	91	76	397,11	197,63

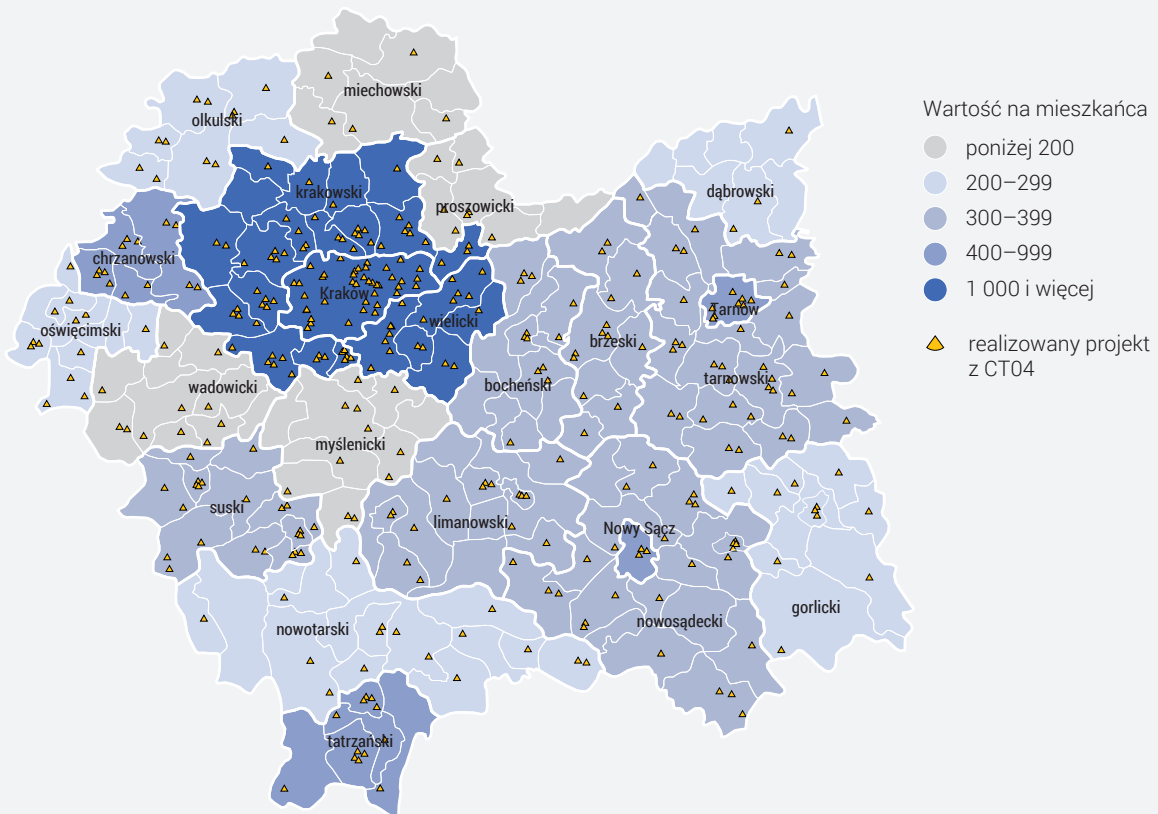
Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	1	1	104,23	88,60
016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	19	19	20,70	20,25
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – zrównoważony transport	27	18	658,47	433,80
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	26	18	646,17	423,37
044 Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	1	1	12,29	10,43
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	82	78	282,54	248,46
083 Działania w zakresie jakości powietrza	78	78	235,13	210,54
090 Ścieżki rowerowe i piesze	4	3	47,41	37,93
Razem				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura energetyczna	142	111	1 020,11	542,98
005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	7	1	17,97	4,45
012 Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	2	2	42,21	14,40
013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	108	90	531,44	297,07
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	1	1	104,23	88,60
015 Inteligentne systemy dystrybucji energii o średnim i niskim napięciu (w tym inteligentne sieci i systemy TIK)	1	1	5,25	3,09
016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	23	22	319,01	135,38
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – zrównoważony transport	31	19	1 691,52	883,91

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	30	19	1 679,23	873,48
044 Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	1	1	12,29	10,43
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	83	79	356,33	287,77
083 Działania w zakresie jakości powietrza	79	79	308,92	249,85
090 Ścieżki rowerowe i piesze	4	3	47,41	37,93

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 15. Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” w województwie małopolskim (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W zakresie kategorii interwencji „005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)” w województwie małopolskim realizowanych jest **7 projektów** finansowanych z RPO WM, mających na celu budowę i modernizację sieci elektroenergetycznej o napięciu SN i nN umożliwiającą przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE na terenie 19 gmin. Efektem realizacji tych projektów będzie możliwość przyłączenia dodatkowo 1554 jednostek produku-

jących energię z odnawialnych źródeł energii, o łącznej mocy 8,2 MW. Wszystkie projekty realizuje Tauron Dystrybucja S.A. z Krakowa. Wszystkie projekty rozpoczęte zostały w 2017 roku.

W skali kraju projekty z tej kategorii interwencji realizowane są w 10 województwach, przy czym w 7 województwach wystąpiły projekty z POIS dotyczące budowy linii energetycznych. Projekty z regionalnych programów operacyjnych dotyczą, podobnie jak w Małopolsce, modernizacji sieci średniego i niskiego napięcia, umożliwiające współpracę z producentami energii z odnawialnych źródeł. Małopolska pod względem inwestycji sieciowych umożliwiającą współpracę z OZE, ustępuje tylko województwu dolnośląskiemu, w którym prace zostaną przeprowadzone na terenie 36 gmin.

Projektów energetycznych zaliczonych do kategorii 005 wg stanu na koniec 2017 roku, nie odnotowano jedynie w subregionie podhalańskim.

Tabela 23. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	3	5,9	1,2
Tarnowski	1	3,4	1,1
Sądecki	1	3,6	1,1
Podhalański			
Małopolska Zachodnia	2	5,1	1,1

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „012 Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)” obejmuje dwa projekty realizowane na terenie Małopolski: „Rozbudowa systemu geotermalnego w celu zwiększenia mocy odnawialnego źródła energii cieplnej dla PEC Geotermia Podhalańska S.A.” – projekt o wartości 32,7 mln zł (UE: 12,2 mln zł), realizowany przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Geotermia Podhalańska S.A. w Zakopanem, oraz projekt „Budowa ciepłowni geotermalnej zasilającej w ciepło i chłód obiekty kompleksu turystycznego Bania wraz z rurociągami i urządzeniami do dystrybucji ciepła i chłodu” o wartości 9,5 mln zł (UE: 2,1 mln zł), wdrażany przez Bania sp. z o.o., sp. k. z Bukowiny Tatrzańskiej. Umowy na realizację obydwu projektów podpisane zostały w 2017 roku.

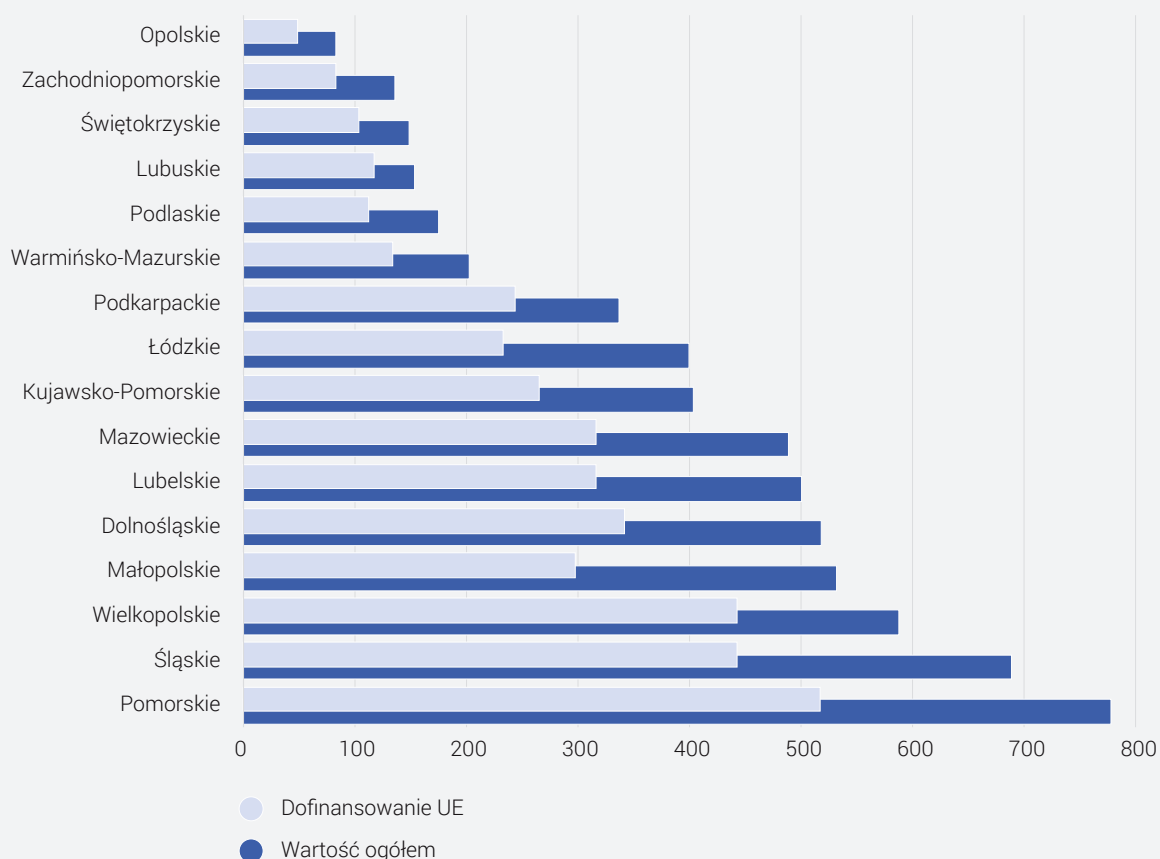
W kraju realizowanych jest 17 projektów wpisujących się w tę kategorię interwencji, w tym 8 związanych z fotowoltaniką w województwie warmińsko-mazurskim, 2 w Zachodniopomorskiem (elektrownia wodna i odwierty geotermalne), 2 na Śląsku (pompy ciepła), 2 w Łódzkiem (pompy ciepła) i 1 w Kujawsko-Pomorskiem (geotermia w Toruniu).

Do kategorii interwencji „013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia” zaliczonych jest na terenie Małopolski 108 projektów realizowanych przez 90 beneficjentów, na których składają się m.in. wspólnoty samorządowe (63 podmioty), samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (7), uczelnie (5), państwowe jednostki organizacyjne (4). Inne formy prawne reprezentowane są w znacznie niższych liczebnościach. Prowadzone działania koncentrują się na termomodernizacji budynków: poprawienie parametrów cieplnych poprzez wymianę okien i drzwi, zmiana sposobów ogrzewania m.in. poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej itp. Wszystkie umowy na realizację projektów wpisujących się w kategorię interwencji 013 podpisane zostały w 2017 roku.

Na tle innych województw Małopolska zajmuje 4. miejsce pod względem całkowitej wartości projektów, lecz jednocześnie 7. pod względem dofinansowania unijnego. Oznacza to, że w Małopolsce ponoszone są nieco wyższe nakłady tytułem wkładu własnego. Natomiast liczba projektów stawia województwo na 6. miejscu, po województwach: dolnośląskim (156 projektów), śląskim (153), kujawsko-pomorskim (139), lubelskim (133) i mazowieckim (113).

Wykres 22. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia” wg województw (mln zł)

Źródło: opracowanie własne

Najliczniej projekty występują w subregionie Krakowski Obszar Metropolitalny, przy czym w samym centrum KOM, czyli w Metropolii Krakowskiej realizowanych jest 10 projektów o łącznej wartości 29,2 mln zł (UE: 14,1 mln zł).

Tabela 24. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	42	275,1	160,4
Tarnowski	18	69,6	37,6
Sądecki	17	69,6	40,0
Podhalański	18	58,4	24,9
Małopolska Zachodnia	17	58,7	34,3

Źródło: Opracowanie własne.

W kategorii interwencji „014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia” statystycznie odnotowana jest stagnacja – w ciągu roku nie zmieniła się ani wartość, ani liczba projektów. W dalszym ciągu w wykazach jest tylko jeden projekt Banku Gospodarstwa Krajowego, związany z zarządzaniem finansowym o wartości 104,2 mln zł (UE: 88,6 mln zł). W podobnej sytuacji jest jeszcze 5 innych województw na 14, w których ta kategoria się pojawia.

Kategoria interwencji „015 Inteligentne systemy dystrybucji energii o średnim i niskim napięciu (w tym inteligentne sieci i systemy TIK)” obejmuje jeden projekt realizowany na terenie Śląska i Małopolski – „Budowa i modernizacja sieci SN i nN na terenie Podbeskidzia w celu realizacji koncepcji sieci inteligentnej”, wdrażany przez Tauron Dystrybucja S.A. od 2017 roku. Wartość projektu przypadająca na część małopolską wynosi 5,2 mln zł (UE: 3,1 mln zł).

Realizację projektów wpisujących się w kategorie interwencji 015 wykazało 12 województw, przy czym dla Małopolski wartość projektów jest najniższa.

W ramach kategorii interwencji „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” podjęto się realizacji 23 projektów mających ograniczyć emisje zanieczyszczeń i jednocześnie poprawić efektywność ogrzewania, w tym 3 projekty dotyczą przebudowy i modernizacji sieci ciepłowniczych i węzłów przyłączeniowych, m.in. projekt „Likwidacja węzłów grupowych wraz z budową przyłączy do istniejących budynków i instalacją węzłów dwufunkcyjnych (ciepła woda użytkowa) w Krakowie i Skawinie – etap I” o wartości 199,0 mln zł (UE: 82,0 mln zł) wdrażany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Krakowie, w wyniku którego ma zostać zbudowane na terenie Krakowa i Skawiny 69,5 km nowej sieci ciepłowniczej

wraz z instalacją 1081 przyłączy indywidualnych, „Budowa sieci ciepłych umożliwiających wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji w Krakowie i Skawinie – etap I” – kolejny projekt MPEC SA realizowany na terenie Krakowa i gminy Skawina, o wartości 92,7 mln zł (UE: 30,8 mln zł), mający na celu zbudowanie 19,3 km sieci ciepłowniczej wraz z 171 węzłami. Równolegle w ramach RPO WM podpisanych zostało 19 umów na wsparcie gmin w zakresie redukcji zanieczyszczeń powietrza. Wdrożenie projektów pozwoli na wymianę niemal 1,7 tys. kotłów starego typu, co w efekcie powinno przynieść ograniczenia rocznej emisji CO₂ o 60–70%, a pyłów PM10,0 i PM2,5 nawet o ponad 90% w gminach objętych projektami. Projekty z kategorii 016 są bardzo silnie skorelowane z projektami z kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza”, wzajemnie się uzupełniając.

Umowy na wszystkie realizowane obecnie projekty zostały podpisane w 2017 roku.

Terytorialnie projekty wprawdzie najliczniej występują w subregionach tarnowskim i sądeckim, ale około 90% wartości i przypadającego na te interwencje dofinansowania unijnego trafiło do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, z racji dużych projektów, o których wspomniano wcześniej.

Tabela 25. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	5	299,6	117,3
Tarnowski	6	6,0	5,8
Sądecki	6	6,7	6,6
Podhalański	5	5,4	5,3
Małopolska Zachodnia	1	1,3	0,4

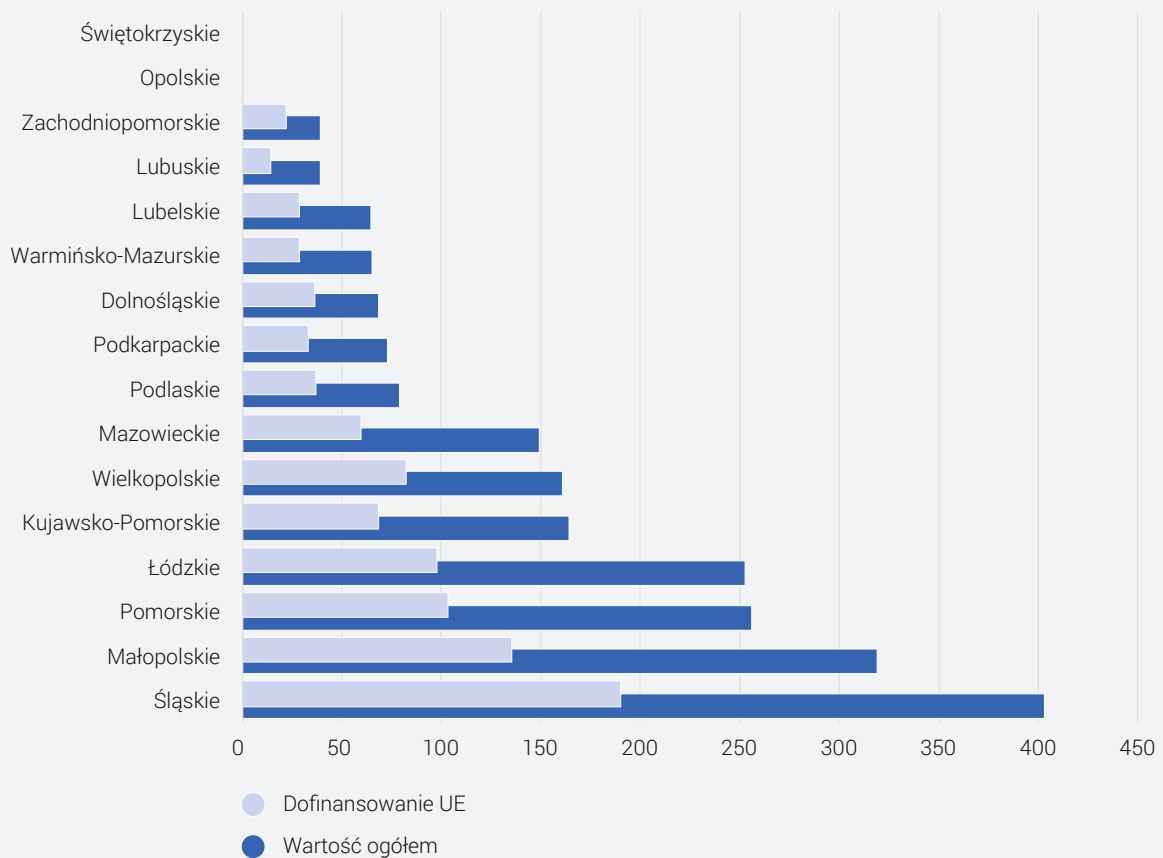
Źródło: Opracowanie własne.

W porównaniu do innych województw Małopolska ustępuje jedynie województwu śląskiemu, co świadczy o bardzo poważnym traktowaniu problematyki ochrony powietrza w obydwu województwach. Listę zamykają województwa świętokrzyskie i opolskie, w których nie podpisano żadnej umowy na realizację projektów związanych z ograniczeniem niskiej emisji.

Wykres 23. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)” obejmuje 30 projektów związanych z budową systemów transportu zbiorowego. Projektodawcy przewidzieli m.in. zakup 309 niskoemisyjnych autobusów (zarówno zasilanych silnikami diesla, jak i hybrydowych czy elektrycznych) do obsługi komunikacji miejskiej i aglomeracyjnej, 35 szt. tramwajów, ponad 30 parkingów typu Park and Ride. Najkosztowniejszym z projektów realizowanych w Małopolsce jest inwestycja finansowana z PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 pn. „Budowa linii tramwajowej KST etap III (os. Krowodrza Góra – Górka Narodowa) wraz z budową dwupoziomowego skrzyżowania w ciągu ul. Opolskiej” o wartości 378,9 mln zł (UE: 151,2 mln zł) prowadzona przez miasto Kraków. Drugą inwestycją tego typu jest „Budowa linii tramwajowej wzdłuż Trasy Łągiwnickiej” o wartości 200,0 mln zł (UE: 97,6 mln zł). Projekty związane z miejskim transportem szynowym zamyka projekt Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie pn. „Zakup niskopodłogowego taboru tramwajowego w celu usprawnienia i poprawy jakości miejskiej komunikacji zbiorowej w Krakowie – część I” o wartości 314,4 mln zł (UE: 124,9 mln zł). Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Krakowie inwestuje również w „Zakup niskoemisyjnych, niskopodłogowych autobusów oraz stacjonarnych automatów KKM do sprzedaży biletów,

w celu obsługi linii aglomeracyjnych” – są to dwa projekty o łącznej wartości 283,3 mln zł (UE: 177,2 mln zł).

Beneficjentami środków na realizację projektów w ramach omawianej kategorii są głównie wspólnoty samorządowe (13), jak również przedsiębiorstwa komunalne działające w zakresie transportu lokalnego o różnych formach prawnych (spółki akcyjne lub spółki z o.o.) – 5 podmiotów. W grupie tej jest również jedna spółka akcyjna powołana do prowadzenia inwestycji: Trasa Łagiewnicka S.A.

Projekty z kategorii interwencji 043 wprawdzie najliczniej występują na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, ale równolegle w rozwój komunikacji miejskiej inwestują inne duże miasta Małopolski: Tarnów – planowane są zakupy 40 autobusów, Nowy Sącz – 32 autobusów, Oświęcim i Chrzanów – po 20 autobusów, Wieliczka – 12 autobusów. Wszystkie projekty zlokalizowane w KOM realizowane są na terenie Metropolii Krakowskiej, a z tego 18 projektów o wartości 443,7 mln (UE: 284,2 mln) finansowanych z instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

W 2017 roku podpisano 26 umów na realizację projektów wpisujących się w kategorii interwencji 043, o łącznej wartości 1 160,4 mln zł (UE: 609,1 mln zł).

Tabela 26. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)” wg subregionów (w mln zł)

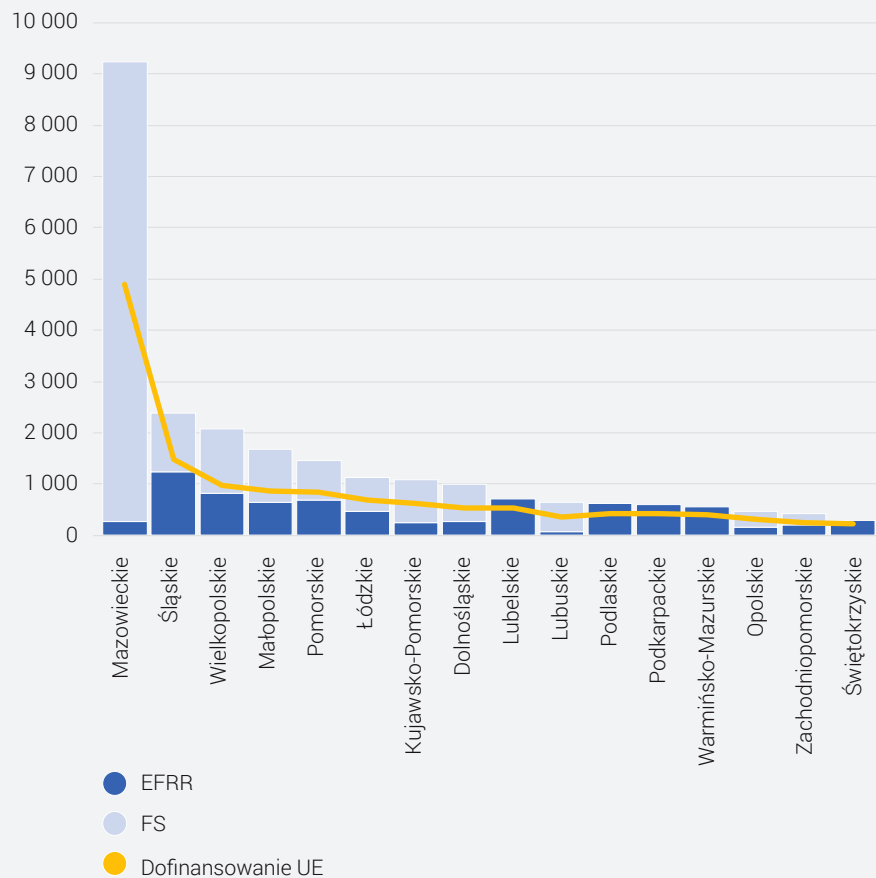
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	22	1 476,8	734,3
Tarnowski	4	75,8	52,4
Sądecki	2	75,6	51,5
Podhalański		0,0	0,0
Małopolska Zachodnia	2	51,0	35,2

Źródło: Opracowanie własne.

Na poziomie krajowym Małopolska ustępuje pod względem liczebności projektów jedynie województwu wielkopolskiemu (64 projekty) i śląskiemu (44 projekty), a pod względem wartości – województwu mazowieckiemu – 9 238,0 mln zł (UE: 4 896,0 mln zł), śląskiemu – 2 388,6 mln zł (UE: 1 494,0 mln zł) i wielkopolskiemu – 2 071,0 mln zł (UE: 978,4 mln zł).

Wykres 24. Wartość ogółem wg funduszy i dofinansowanie unijne łączne projektów zaliczonych do kategorii interwencji „043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)”, realizowanych w województwach (mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „044 Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)” obejmuje tylko jeden projekt: „Rozwój systemu informacji dla podróżujących na obszarze Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego” o wartości 12,3 mln zł (UE: 10,4 mln zł) realizowany przez gminę miejską Kraków. W ramach projektu zmodernizowany zostanie system tablic zmiennej treści na najważniejszych trasach wjazdowych do Krakowa, co pozwoli na dostarczanie poszerzonej informacji podróżującym, w tym dotyczącej czasu przejazdu na danych odcinkach, trasach alternatywnych oraz dostępności parkingów Park Ride. Umowa na realizację projektu podpisana została pod koniec 2017 roku.

W całym kraju realizowanych jest 11 projektów zaliczonych do tej kategorii interwencji, na terenie 7 województw. Projekt z Małopolski jest jednym z najmniej kosztownych.

W ramach kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” realizowane są projekty związane z obniżeniem niskiej emisji poprzez likwidację lokalnych kotłowni, modernizację źródeł ciepła, zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do ogrzewania.

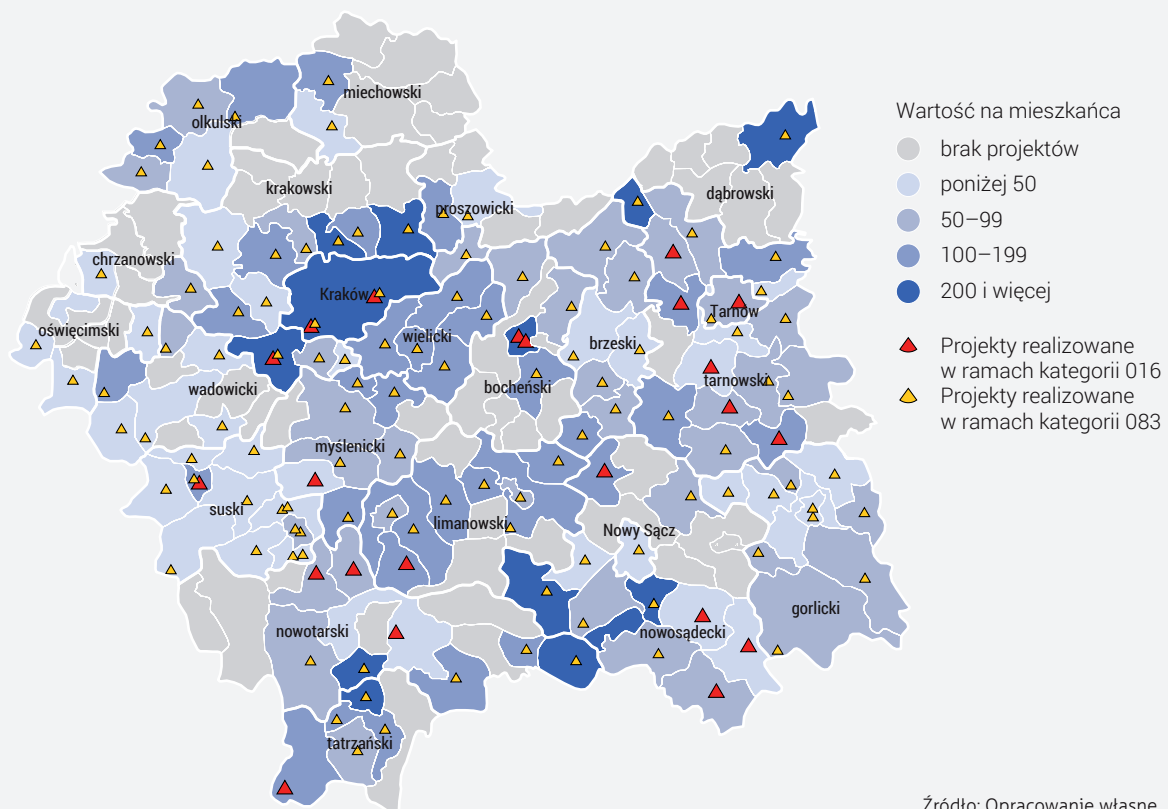
Projekty uzupełniają działania wykazane w kategorii „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” oraz działania wykazane w celu tematycznym 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” w zakresie gmin leżących poza ZIT.

W województwie małopolskim do tej kategorii zaliczono 79 projektów wdrażanych przez taką samą liczbę beneficjentów. Największy jest projekt miasta Krakowa „Program ograniczania niskiej emisji dla miasta Krakowa” o wartości 90,8 mln zł (UE: 74,8 mln zł), w wyniku którego ma zostać zlikwidowanych około 8 tys. źródeł ciepła opartych na paliwach stałych. Kolejnym projektem jest „Budowa nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi w celu likwidacji istniejących lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym w Krakowie i Skawinie – etap I” o wartości 73,8 mln zł (UE: 39,3 mln zł), realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie. W efekcie jego wdrożenia zbudowanych ma zostać 13,5 km sieci ciepłowniczej i 215 przyłączy. W pozostałych gminach, które podpisały umowy, zakres prac przewiduje wymianę od kilkunastu do kilkuset źródeł ciepła w gospodarstwach domowych w każdej z gmin, co ma skutkować znacznym ograniczeniem emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery.

Umowy na realizację wszystkich projektów wpisujących się w kategorię interwencji „Działania w zakresie jakości powietrza” zostały podpisane w 2017 roku.

Mapa 16. Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji 016 i 083 wg gmin (w zł)

Tabela 27. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg subregionów (w mln zł)

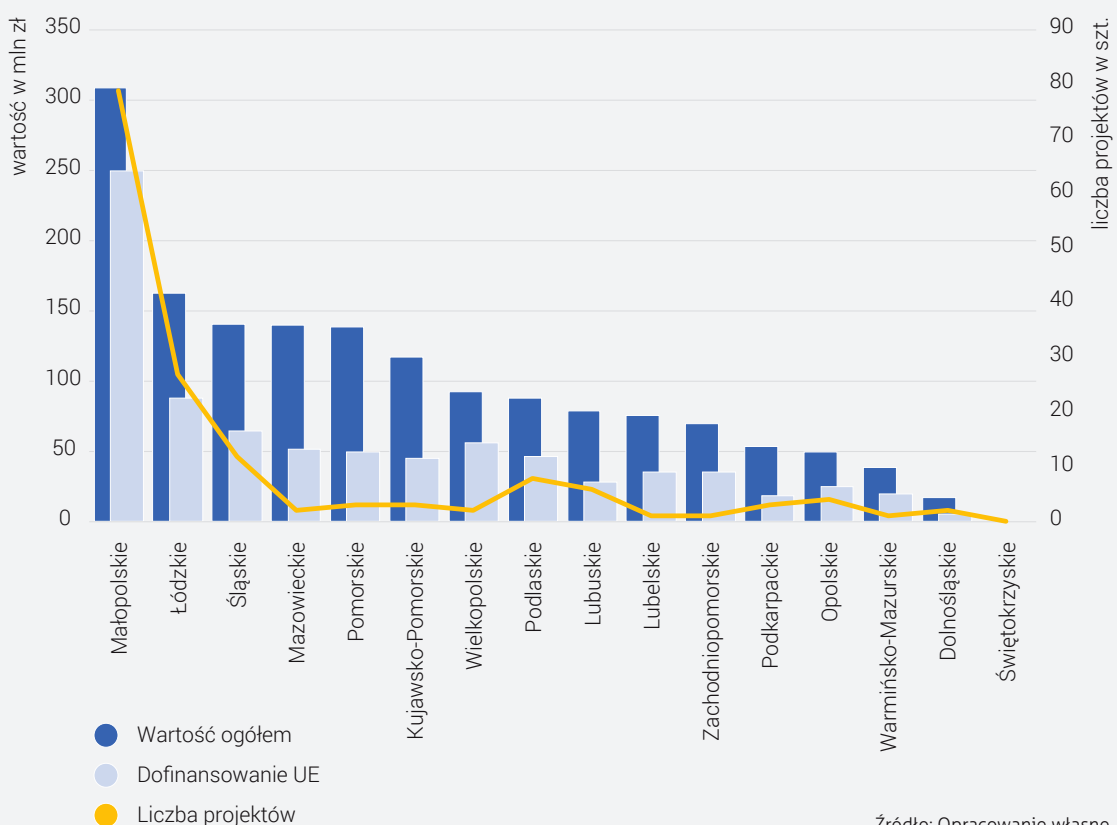
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	31	221,1	169,0
Tarnowski	11	27,0	26,6
Sądecki	15	26,5	25,9
Podhalański	8	19,0	13,3
Małopolska Zachodnia	14	15,4	15,0

Źródło: Opracowanie własne.

W porównaniu do innych województw Małopolska ma miążdzącą przewagę zarówno pod względem liczby projektów, jak i zaplanowanych kwot. W Małopolsce realizowanych jest 49,1% projektów objętych tą kategorią interwencji, których wartość stanowi 19,1% wartości wszystkich projektów, a dofinansowanie unijne sięga 29,3% całości. Jest to wymierny efekt inicjatyw i działań podejmowanych przez samorzady województwa małopolskiego na rzecz poprawy jakości powietrza.

Wykres 25. Wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów zaliczonych do kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty objęte kategorią interwencji „090 Ścieżki rowerowe i piesze” w województwie małopolskim są wdrażane na terenie 4 gmin. W ramach tych działań zrealizowane będą: „Ścieżka rowerowa od kładki na Wiśle łączącej Kazimierz z Ludwinowem wzdłuż ul. M. Konopnickiej do Ronda Matecznego, następnie wzdłuż ul. Kamieńskiego (wraz z kładką na ul. Kamieńskiego) w Krakowie” o wartości 23,0 mln zł (UE: 17,6 mln zł), „Ścieżka rowerowa od ul. Wielickiej wzdłuż ulic: Teligi i Ćwiklińskiej w Krakowie” o wartości 2,1 mln zł (UE: 1,2 mln zł). W sumie ma powstać 6,9 km nowych ścieżek rowerowych. Obydwie inwestycje prowadzi miasto Kraków. Poza miastem Krakowem planowane są: „Ciąg pieszo-rowerowy na odcinku Więckowice-Karniowice w Gminie Zabierzów” o wartości 2,5 mln zł (UE 2,1 mln zł), w efekcie którego ma powstać 1,7 km dróg rowerowych, oraz „Budowa zintegrowanej sieci ścieżek pieszo-rowerowych w gminie Drwinia” o wartości 19,8 mln zł (UE: 16,8 mln zł), mającej w efekcie ponad 20 km nowych ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą dla cyklistów.

Ścieżki rowerowe budowane są również w ramach celu tematycznego „06 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami”, przy którym ponownie wrócimy do podanych powyżej wielkości.

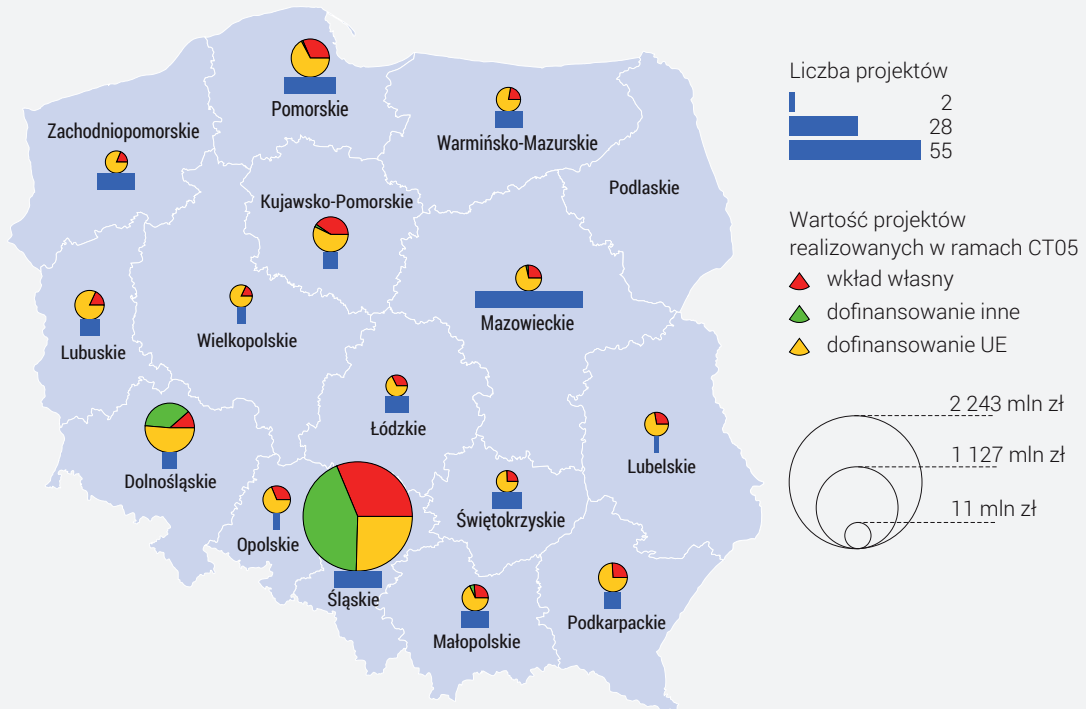
Cel tematyczny 05. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

Cel tematyczny 05 składa się z wyłącznie z jednej grupy interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko”, do której zaliczono również tylko jedną kategorię interwencji „087 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodzią, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami”. Wartość wszystkich **14 projektów** realizowanych w ramach CT05 w województwie małopolskim wyniosła **129,2 mln zł (UE: 87,9 mln zł)**, z czego 62,4% wartości i 67,1% dofinansowania unijnego przypada na 2 projekty finansowane z PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, a pozostała kwota przypada na 12 projektów z RPO Województwa Małopolskiego.

W porównaniu do innych województw Małopolska lokuje się na 6. miejscu pod względem liczby projektów i na 8. miejscu pod względem wartości.

Mapa 17. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach CT05 „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”

Źródło: Opracowanie własne.

W Małopolsce projekty dotyczą głównie tworzenia systemów ostrzegania, zakupu sprzętu ratunkowego, zabezpieczania osuwisk ziemi. Najkosztowniejszym projektem jest „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich” realizowany przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na terenie pięciu województw Polski Południowej. Szacunkowa wartość przypadająca na Małopolskę wynosi ok. 41,3 mln zł (UE: 25,5 mln zł). Spośród pozostałych projektów można wymienić projekt „Bezpieczna Małopolska – samochody strażackie” prowadzony przez Województwo Małopolskie, o wartości 23,9 mln zł (UE: 9,9 mln zł), w ramach którego zakupione zostaną 34 wozy strażackie. Sprzęt, w tym m.in. pojazdy strażackie zostaną zakupione również z projektu „Wsparcie służb ratowniczych” (6 pojazdów wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych), wdrażanego przez Związek Gmin Ziemi Gorlickiej, o wartości 4,5 mln zł (UE: 2,4 mln zł).

Tabela 28. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 05 „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	2	7,2	3,1
Tarnowski	3	11,3	7,5
Sądecki	6	55,7	44,0
Podhalański	3	8,1	5,0
Małopolska Zachodnia	3	5,4	2,8
Małopolska	14	129,2	87,9

Źródło: Opracowanie własne.

Cel tematyczny 06. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Na cel tematyczny 06 składają się 4 grupy interwencji:

- II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura ochrony środowiska;
- IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – środowisko;
- IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – kultura;
- IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – turystyka;

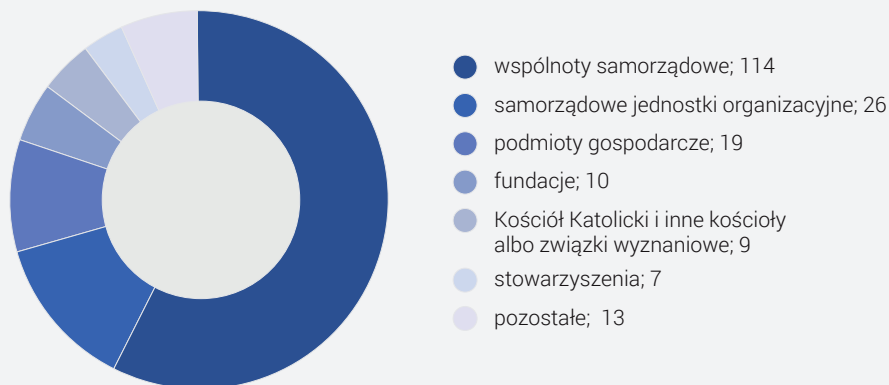
obejmujące 10 kategorii interwencji. Na terenie Małopolski cel ten wdraża **198 beneficjentów** realizujących **263 projekty** o wartości **2 032,4 mln zł (UE: 1 180,8 mln zł)**. Dofinansowanie unijne w 61,8% pokryte zostało z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, i w 38,8% z Funduszu Spójności.

Beneficjentami środków zaangażowanych w realizację projektów wpisujących się w CT06 są głównie wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne, stanowiące łącznie 70,7% zbioru beneficjentów. Drugą pod względem liczebności grupą są podmioty gospodarcze (prawie 10%), wśród których dominują przedsiębiorstwa komunalne związane z gospodarką wodno-ściekową. Pozostałe formy prawne są mniej liczne. Prawie wszyscy beneficjenci (98,0%) mają swoją siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Jedynie dwóch jest z Mazowsza oraz po jednym z Podkarpacia i województwa lubelskiego.

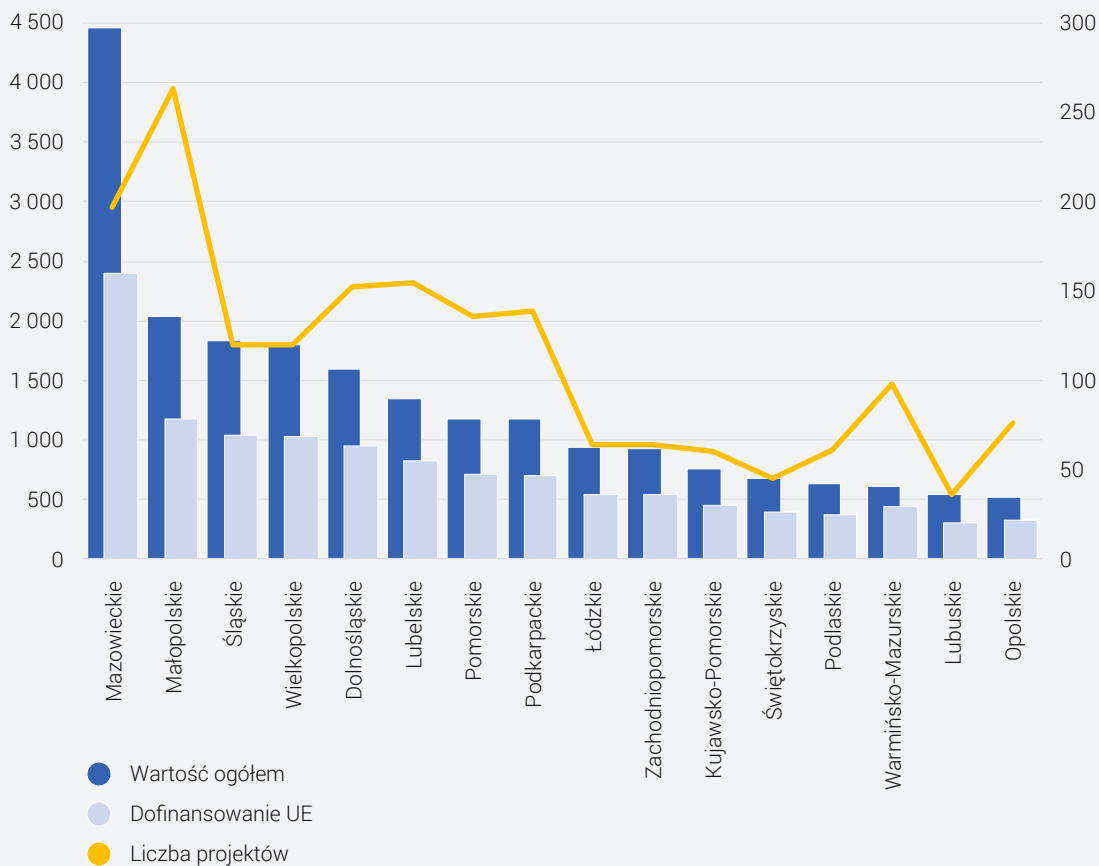
Wykres 26. Struktura beneficjentów realizujących projekty zaliczone do CT6 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” w województwie małopolskim, według form prawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 27. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W ujęciu krajowym Małopolska jest w czołówce województw wdrażających cel tematyczny 05. Pod względem wartości projektów realizowanych na jej terenie ustępuje jedynie województwu mazowieckiemu mającemu przeszło dwukrotnie większą w stosunku do Małopolski wartość projektów. Natomiast pod względem liczby projektów województwo małopolskie jest niekwestionowanym liderem, wyprzedzając drugie pod tym względem województwo mazowieckie o przeszło 1/3.

Tabela 29. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” w województwie małopolskim (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura ochrony środowiska	23	20	812,8	424,3
022 Oczyszczanie ścieków	23	20	812,8	424,3
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	16	14	46,4	34,0
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	10	9	17,5	11,8
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	5	4	28,4	21,8
089 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	1	1	0,5	0,5
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (kultura)	20	20	359,5	254,2
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	20	20	359,5	254,2
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura ochrony środowiska	39	37	330,4	190,1
017 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie: minimalizacji, segregacji, recyklingu)	8	8	29,8	17,9
020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)	18	18	200,3	109,5
022 Oczyszczanie ścieków	13	11	100,3	62,6
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	78	70	140,6	113,2

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość	Dofinansowanie UE
083 Działania w zakresie jakości powietrza	62	62	60,3	58,7
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	13	11	37,2	30,2
090 Ścieżki rowerowe i piesze	3	1	43,1	24,4
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (kultura)	83	69	327,3	157,9
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	83	69	327,3	157,9
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (turystyka)	4	4	15,4	7,1
091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	4	4	15,4	7,1
Razem				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura ochrony środowiska	62	57	1 143,2	614,3
017 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie: minimalizacji, segregacji, recyklingu)	8	8	29,8	17,9
020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)	18	18	200,3	109,5
022 Oczyszczanie ścieków	36	31	913,0	486,9
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko	94	84	187,0	147,3
083 Działania w zakresie jakości powietrza	62	62	60,3	58,7
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	23	20	54,7	42,0
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	5	4	28,4	21,8
089 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	1	1	0,5	0,5
090 Ścieżki rowerowe i piesze	3	1	43,1	24,4
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (kultura)	103	89	686,8	412,1
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	103	89	686,8	412,1
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (turystyka)	4	4	15,4	7,1
091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	4	4	15,4	7,1

Źródło: Opracowanie własne.

Również liczba beneficjentów wyróżnia Małopolskę – w przypadku całego CT06 projekty realizuje 197 podmiotów (najwięcej w Polsce) mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego, co stanowi 13,9% całego zbioru. Drugie pod tym względem jest województwo mazowieckie, będące siedzibą dla 144 beneficjentów.

Do grupy interwencji **II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura ochrony środowiska** zaliczone są 3 kategorie interwencji związane z odpadami komunalnymi, dostarczaniem wody i oczyszczaniem ścieków. W skali kraju w zakresie tej grupy interwencji realizowane są jeszcze projekty mieszczące się w kategoriach związanych z gospodarowaniem odpadami, tj. przetwarzaniem i komercyjnym wykorzystaniem, gospodarki wodnej i ochrony wody pitnej. Wartość **62 projektów** z tej grupy interwencji realizowanych w województwie małopolskim osiągnęła **1 143,2 mln zł (UE: 614,3 mln zł)**, ustępując województwom: mazowieckiemu – 67 projektów o wartości 3,6 mld zł (UE: 1,9 mld zł), śląskiemu – 86 projektów o wartości 1,4 mld zł (UE: 0,7 mld zł) i wielkopolskiemu – 42 projekty o wartości 1,3 mld zł (UE: 0,7 mld zł).

Kategoria interwencji **„017 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie: minimalizacji, segregacji, recyklingu)”** obejmuje 8 projektów związanych z usuwaniem azbestu z terenu gmin oraz budową punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Największym projektem z tej kategorii jest „Rozbudowa i automatyzacja linii technologicznej sortowni odpadów komunalnych Barycz w Krakowie” – projekt realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Krakowie, o wartości 21,2 mln zł (UE: 11,5 mln zł). Drugi jest projekt „Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Krakowa do 2032 r.”, realizowany przez gminę miejska Kraków, na kwotę 4,7 mln zł (UE: 3,7 mln zł). Działania w zakresie objętym tą kategorią interwencji podjęły jeszcze gminy Niepołomice, Wieliczka, Biskupice, Czernichów, Liszki i Kocmyrzów-Luborzycza, a więc leżące w obszarze Metropolii Krakowskiej.

W kraju projekty wpisujące się w kategorię „017 Gospodarowanie odpadami...” realizowane są w 12 województwach, i na tym tle 4. miejsce Małopolski (po Mazowszu, Dolnym Śląsku i województwie kujawsko-pomorskim) jest raczej średnią lokatą.

Zakres kategorii interwencji **„020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)”** w przypadku projektów realizowanych w Małopolsce obejmuje najczęściej budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej, a przez to stanowi uzupełnienie do działań wpisujących się w kategorię interwencji „022 Oczyszczanie ścieków”. W całym kraju projekty wpisujące się w tę kategorię realizowane są tylko na terenie 8 województw, przy czym w województwie lubelskim 39 projektów, co stanowi 54,2% wszystkich projektów. Małopolska zajmuje drugą pozycję. Nieco odmiennie układa się ranking pod względem wartości projektów – w tym przypadku **Małopolska z wartością 200,3 mln zł (UE: 109,5 mln zł) lokuje się na pierwszym miejscu w kraju**. Największymi projektami wpisują-

cymi się w kategorię „020 Dostarczanie wody ...” są „Przebudowa oczyszczalni ścieków w Łącku oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Zabrzeży” – projekt o wartości 28,1 mln zł (UE: 19,5 mln zł) realizowany przez gminę Łącko, w efekcie którego ma zostać zwiększona średnia przepustowość oczyszczalni ścieków z 600 do 687 m³/d, oraz zbudowanie 17,2 km kanalizacji sanitarnej, do której zostanie podłączonych 206 budynków. Kolejnym projektem jest „Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną na terenie gminy Iwkowa” – projekt o wartości 24,0 mln zł (UE: 15,5 mln zł), wdrażany przez gminę Iwkowa, w wyniku którego ma powstać oczyszczalnia ścieków o wydajności 450 m³/d, oraz zbudowana zostanie sieć kanalizacji sanitarnej o długości 30 km i przyłączy domowych o długości 10 km. „Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Jabłonka wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków” – projekt o wartości 18,5 mln zł (UE: 7,4 mln zł) wdrażany przez gminę Jabłonka ma przynieść powiększenie średniej przepustowości oczyszczalni ścieków z 680 do 1989 m³/d oraz zbudowanie 5,0 km sieci kanalizacji sanitarnej. Umowy na wszystkie projekty mieszczące się w tej kategorii zostały podpisane w 2017 roku. W efekcie realizacji wszystkich projektów można się spodziewać **zbudowania 177,6 km kanalizacji sanitarnej**, z której będzie mogło skorzystać **16,4 tys. mieszkańców**.

Projekty z zakresu kategorii „020 Dostarczanie wody ...” są w miarę równomiernie rozdzielone pomiędzy poszczególne subregiony, przy czym w KOM dwa spośród projektów na kwotę 16,1 mln zł (UE: 7,4 mln zł) realizowane są w Metropolii Krakowskiej (ZIT).

Tabela 30. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	5	37,4	19,5
Tarnowski	4	50,4	30,2
Sądecki	4	52,1	31,7
Podhalański	3	34,7	13,6
Małopolska Zachodnia	2	25,8	14,5

Źródło: Opracowanie własne.

Bardzo zbliżona pod względem rodzaju realizowanych zadań jest kategoria interwencji „022 Oczyszczanie ścieków” obejmująca **36 projektów o wartości 913, mln zł (UE: 486,9 mln zł)**. Zakres merytoryczny projektów obejmuje głównie budowę/rozbudowę/modernizację oczyszczalni ścieków, ale szereg projektów dotyczy wyłącznie budowy sieci kanalizacyjnej. Kryterium rozgraniczającym stosowanie kategorii 020 i 022 jest wielkość aglomeracji wodno-ściekowej, wynikającej z Prawa wodnego².

2 Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019

Największym projektem z kategorii „022 Oczyszczanie ścieków” jest kontynuacja cyklu projektów pod wspólną nazwą „Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie – etap V”, o wartości 170,1 mln zł (UE: 84,5 mln zł), wdrażany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Krakowie S.A. Kolejną lokatę zajmuje projekt „Rozbudowa i przebudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Bochni wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i usprawnieniem zarządzania majątkiem sieciowym” o wartości 83,3 mln zł (UE: 40,8 mln zł), realizowanym przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bochni sp. z o.o. Następnym w kolejności jest projekt „Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna” o wartości 76 mln zł (UE: 39,6 mln zł) będący w gestii Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Muszynie.

W ciągu roku przybyło 25 podpisanych umów na realizację projektów zaliczonych do kategorii 022, o wartości 532,6 mln zł (UE: 278,6 mln zł). Obecnie pod względem terytorialnym słabiej reprezentowany jest subregion tarnowski, przy w miarę zbliżonej liczbie projektów w pozostałych subregionach. W ramach KOM trzy projekty realizowane są na terenie Metropolii Krakowskiej. Realizacja wszystkich projektów powinna przynieść w efekcie **przyrost długości sieci kanalizacyjnej o 355,9 km**, z której skorzystać będzie mogło **37,4 tys. mieszkańców** Małopolski.

Tabela 31. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „022 Oczyszczanie ścieków” wg subregionów (w mln zł)

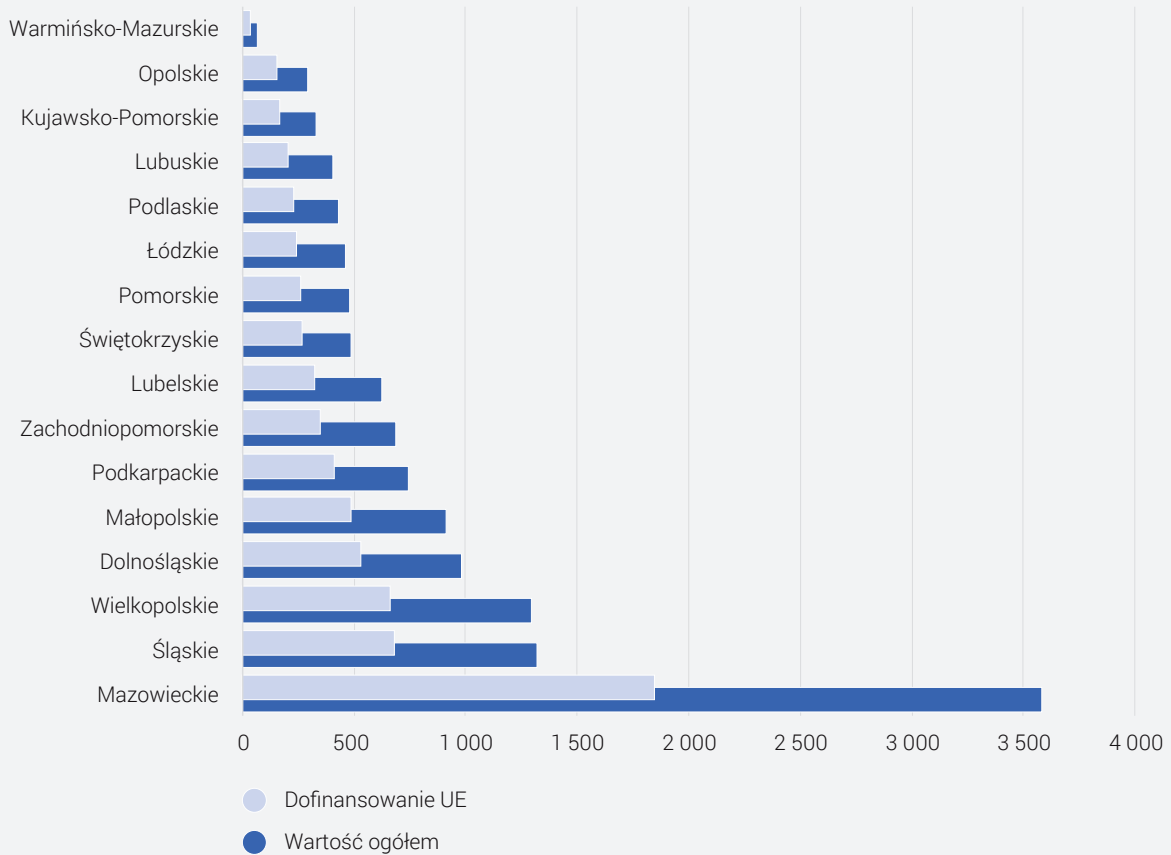
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	11	458,7	227,7
Tarnowski	2	24,9	14,3
Sądecki	10	175,9	96,5
Podhalański	6	98,1	56,3
Małopolska Zachodnia	7	155,5	92,1

Źródło: Opracowanie własne.

Małopolska zajmuje szóste miejsce w kraju pod względem liczby realizowanych projektów, a piąte pod względem ich wartości.

Wykres 28. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „022 Oczyszczanie ścieków” wg województw (w mln zł)

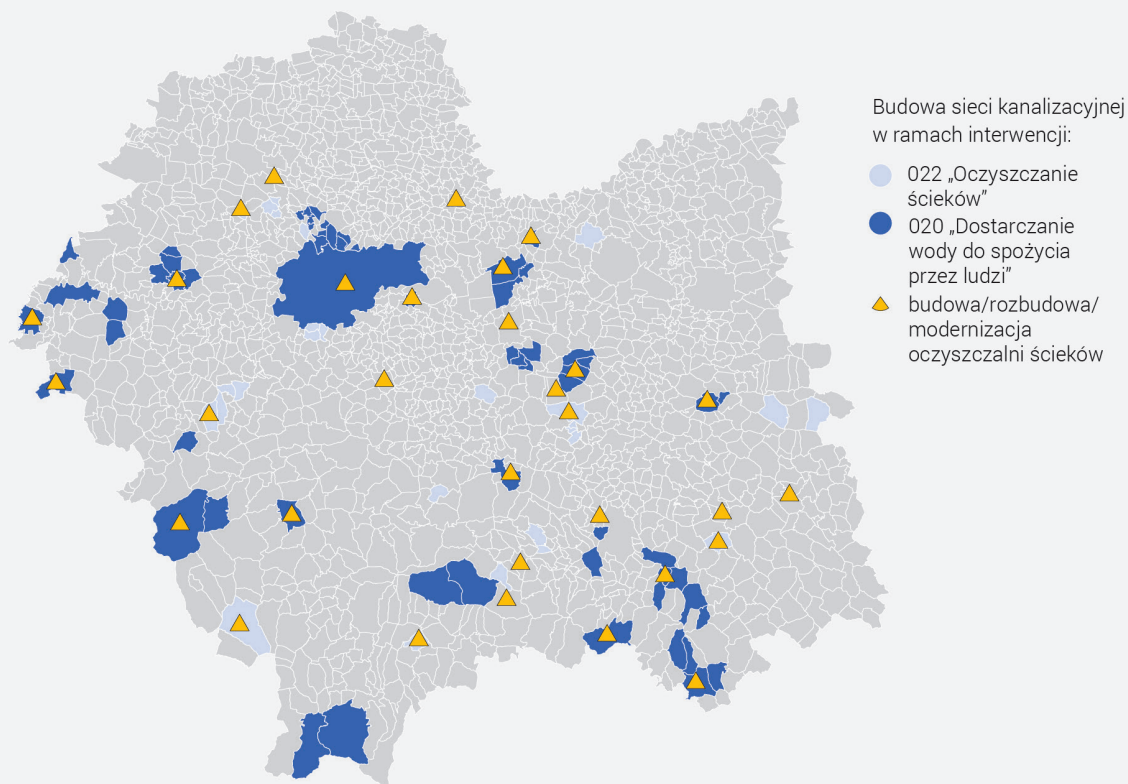

Źródło: Opracowanie własne.

Realizacja wszystkich projektów związanych z budową sieci kanalizacyjnej powinna w efekcie przynieść **wzrost wartości wskaźnika osób korzystających z kanalizacji sieciowej w województwie małopolskim o 1,6 punktu procentowego**, czyli wskaźnik ten powinien w 2020 roku osiągnąć wartość co najmniej 64,2% (obecnie, tj. na koniec 2016 roku, wynosi on 62,6%).

Mapa 18. Lokalizacja inwestycji w sieć kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków realizowanych w ramach kategorii interwencji 020 „Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi” i 022 „Oczyszczanie ścieków” wg miejscowości województwa małopolskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 32. Beneficjenci realizujący projekty zaliczone do grupy interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – środowisko” wg form prawnych

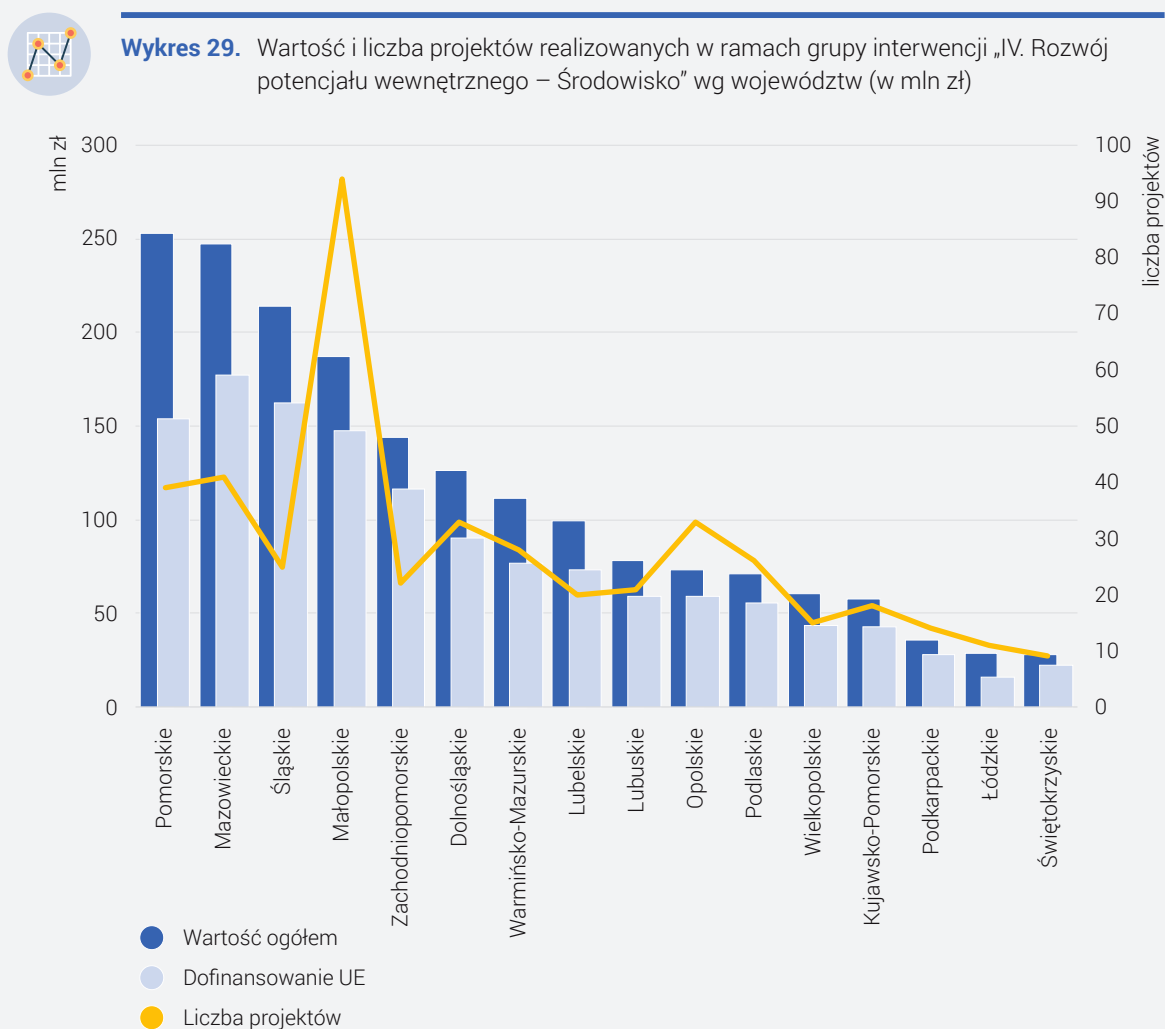
Forma prawna	Liczba beneficjentów
Fundacje	2
Inne państwowe lub samorządowe osoby prawne	3
Instytuty badawcze	1
Organy władzy, administracji rządowej	1
Państwowe jednostki organizacyjne	2
Stowarzyszenia	2
Uczelnie	1
Wspólnoty samorządowe	71

Źródło: Opracowanie własne.

Grupa interwencji **IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko** wdrażana jest w województwie małopolskim przez **84 beneficjentów, realizujących 94 projekty o wartości 187 mln zł (UE: 147,3 mln zł)**. Wśród beneficjentów dominują wspólnoty samorządowe. Pojedynczo lub nielicznie występujące jednostki, wg pozostałych form prawnych, są silnie powiązane ze środowiskiem, np. grupa „innych państwowych lub samorządowych osób prawnych” obejmuje parki narodowe (Pieniński, Magurski i Gorczański), a pod oficjalną nazwą „organy władzy, administracji rządowej” kryje się Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie.

Małopolska zajmuje czwarte miejsce w kraju pod względem wartości projektów realizowanych w ramach tej grupy interwencji, ustępując województwom: pomorskiemu, mazowieckiemu i śląskiemu. Natomiast **liczba realizowanych projektów jest najwyższa w Polsce** (94 projekty), przeszło dwukrotnie wyższa od kolejnego w rankingu województwa mazowieckiego (41 projektów).

Źródło: Opracowanie własne.

W Małopolsce do grupy środowiskowej projektów związanych z rozwojem potencjału wewnętrznego zaliczono 5 kategorii interwencji.

Kategoria interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” w zakresie określonym w celu tematycznym 06 jest wdrażana **wyłącznie na terenie Małopolski**, żadne inne województwo nie wykazało projektu zakwalifikowanego do tej interwencji. Wszystkie **62 projekty obejmujące obszar 86 gmin** ukierunkowane są na ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła na paliwa stałe bardziej efektywne. Całkowita wartość projektów wyniosła **60,3 mln zł (UE: 58,7 mln zł)**, co w przeliczeniu na jedną gminę objętą działaniem daje kwotę 701,6 tys. zł (UE: 682,2 tys. zł). Największym projektem z tej kategorii jest „Wymiana niskosprawnych źródeł ciepła na nowoczesne kotły węglowe w wybranych gminach powiatów brzeskiego, tarnowskiego i dąbrowskiego” o wartości 6,8 mln zł (UE: 6,7 mln zł) – projekt realizowany na terenie 8 gmin. Beneficjentem wiodącym jest gmina Gnojnik. Najmniejszymi są projekty: „Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Radziemice” i „Redukcja emisji CO₂ w Gminie Patecznica poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (paliwa stałe)” o jednakowej wartości 118,7 tys. zł (UE: 116,9 tys. zł).

Dofinansowanie unijne na ograniczenie niskiej emisji, pochodzące z RPO WM, trafiło głównie do gmin subregionu sądeckiego. Należy pamiętać, iż wykazywane w tym rozdziale projekty dotyczą wyłącznie celu tematycznego 06, natomiast kategoria interwencji 083 omówiona została wcześniej również w CT 04.

Tabela 33. Liczba gmin objętych projektami i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg subregionów (w mln zł)

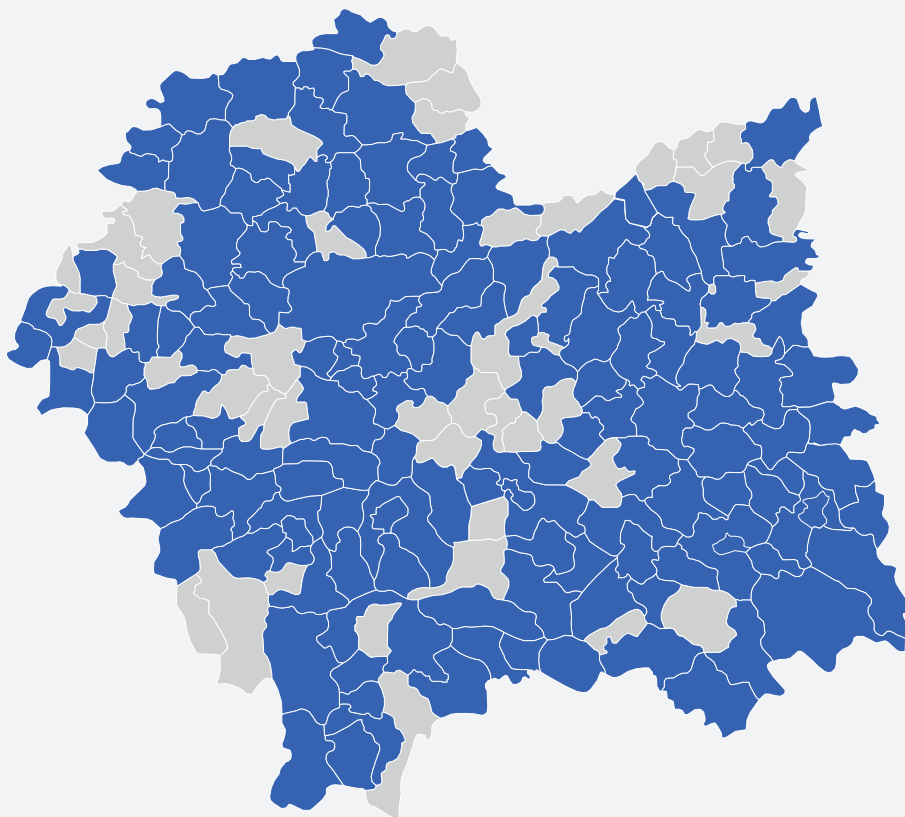
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	24	7,8	7,7
Tarnowski	19	14,7	14,3
Sądecki	26	17,6	17,2
Podhalański	10	10,0	9,3
Małopolska Zachodnia	7	10,3	10,1

Źródło: Opracowanie własne.

Ograniczenie niskiej emisji w ramach celu tematycznego 06 dotyczy tylko terenów spoza ZIT. Rzeczywisty obszar objęty działaniami związanymi z wymianą źródeł ciepła, a co za tym idzie – poprawą jakości powietrza obrazuje poniższy kartogram, obejmujący wszystkie projekty dotyczące tego zagadnienia, a więc kategoria 083 z CT04 i CT06 oraz kategoria 016 z CT04. W przypadku kilkunastu gmin wymiany pieców dokonuje się dzięki środkom z dwóch źródeł. Łącznie działanie objęło 139 gmin województw małopolskiego, a więc w 43 gminach nie pozyskano środków na to zadanie z programów unijnych. Nie wyklucza to możliwości uzyskania wsparcia finansowego z innych źródeł.

Mapa 19. Obszar objęty realizacją projektów dotyczących redukcji niskiej emisji wg gmin (CT04 i CT06)

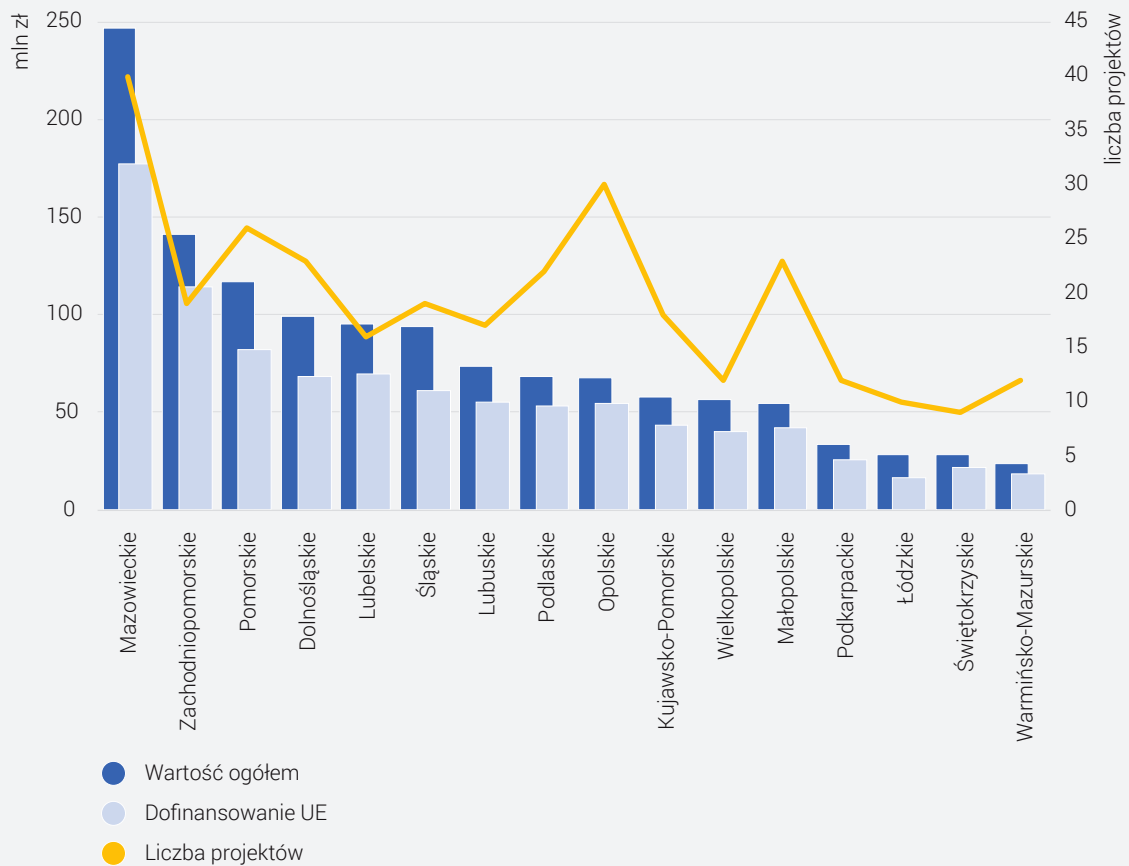
Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „**085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura**” finansowana jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO Województwa Małopolskiego (do tej pory wielkość środków z EFRR w podpisanych umowach wyniosła 30,2 mln zł) i Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (wartość zaangażowanych środków wyniosła 11,8 mln zł).

Na koniec 2017 roku w województwie małopolskim realizowane były **23 projekty** zaliczone do kategorii 085, o wartości **54,7 mln zł (UE: 42,0 mln zł)**. Projekty wdrażane były na terenie 38 gmin. Porównanie ilościowe do innych województw stawia Małopolskę na 4. miejscu po województwach: mazowieckim, opolskim i pomorskim. Z kolei porównanie wartościowe lokuje nasze województwo dopiero na 12. miejscu.

Wykres 30. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „085 ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty wdrażane w Małopolsce w większości związane są z szeroko rozumianą ochroną środowiska, zieleni i zwierząt występujących na terenie województwa. Przykładowe projekty: „Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem” – projekt gminy miasta Zakopane, o wartości 8,8 mln zł (UE: 5,4 mln zł). Projekt zakłada całościową rekultywację zdegradowanych terenów zieleni miejskiej zlokalizowanej w centrum, w którym skoncentrowany jest największy ruch turystyczny i lokalny. M. in. Równia Krupowa (wpisana do rejestru zabytków), Park Miejski im. Piłsudskiego i in. Obszar objęty działaniami obejmie 22,7 ha. „Przebudowa i rozbudowa szklarni nr 5 i zimownika stanowiącej część kompleksu szklarni <Victoria> w Ogrodzie Botanicznym UJ”, „HOLENDERKA – Ochrona rzadkich gatunków roślin ex situ poprzez remont szklarni „Holenderka” oraz przebudowa ścieżek edukacji przyrodniczej na terenie Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego” – projekty Uniwersytetu Jagiellońskiego o wartości odpowiednio 6,8 mln zł (UE: 5,8 mln zł) i 5,0 mln zł (UE: 4,2 mln zł), „Przystosowanie Pawilonu przy Polanie Lea w Krakowie na ośrodek edukacji ekologicznej” – projekt gminy miasta Kraków o wartości 4,9 mln zł (UE: 3,0 mln zł).

Realizacja projektów wpisujących się w kategorii interwencji 085 koncentruje się w gminach południowej części województwa, chociaż najwięcej projektów realizowanych jest na terenie miasta Krakowa (4). Trzy projekty wdrażane są na terenie Muszyny i Starego Sącza, po dwa na obszarze: Bukowiny Tatrzańskiej, Krościenka nad Dunajcem, Krynicy-Zdroju, Niedźwiedzia, Zakopanego, Kościeliska, Piwnicznej-Zdroju, Rytra i Łabowej. Ani jeden projekt nie jest przypisany do realizacji do obszaru subregionu tarnowskiego.

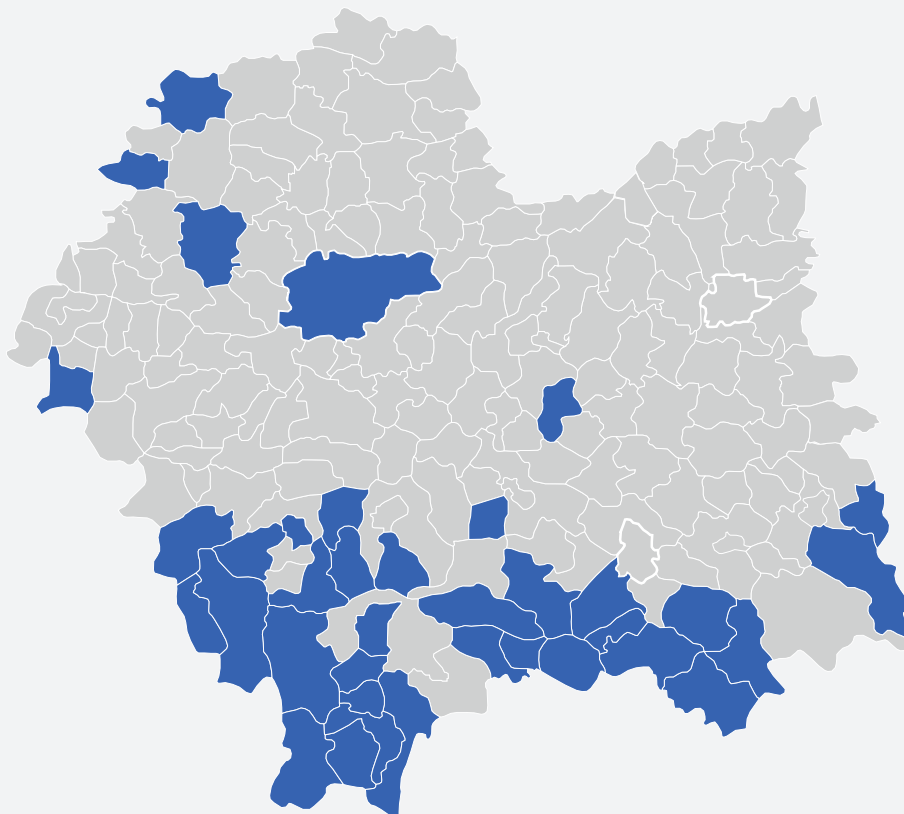
Tabela 34. Liczba gmin objętych projektami i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	7	22,2	17,5
Sądecki	6	10,0	7,8
Podhalański	4	13,6	9,3
Małopolska Zachodnia	3	3,0	2,5

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 20. Obszar objęty realizacją projektów dotyczących kategorii interwencji „085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura”

Źródło: Opracowanie własne.

Bardzo zbliżoną do omówionej powyżej kategorii w zakresie celów jest kategoria interwencji „**086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000**”. W Małopolsce realizowanych jest 5 projektów, finansowanych z Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko 2014- 2020, o łącznej wartości 28,4 mln zł (UE: 21,8 mln zł). Zarówno pod względem liczby projektów, jak i ich wartości, Małopolska jest liderem wśród województw.

Działania związane z tą kategorią interwencji generalnie obejmują dwa kierunki: pierwszy dotyczący kształtowania postaw proekologicznych, zarówno poprzez system informacji i kształcenia, jak i inwestycje typu represyjnego (system monitoringu zachowań turystów). Drugi kierunek powiązany jest z zachowaniem obszarów chronionych, poprzez zmniejszenie parcia gospodarczego oraz odtworzenie tradycyjnych metod ich ochrony m.in poprzez powrót do dawnych sposobów użytkowania (wypas) muraw. Największym projektem z tej kategorii jest „Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 w Małopolsce”, projekt realizowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie na terenie powiatów miechowskiego, gorlickiego, nowosądeckiego, limanowskiego i nowotarskiego. Całkowita wartość projektu wynosi 11,5 mln zł (UE: 9,8 mln zł). Przedmiotem projektu jest ochrona muraw kserotermicznych: odtworzenie i utrzymanie odpowiednich warunków dla zachowania siedlisk kserotermicznych i gatunków roślin i zwierząt z nimi związanych w 17 obszarach Natura 2000 w woj. Małopolskim, przywrócenie na murawach odpowiednich warunków siedliskowych, powrót do dawnych sposobów użytkowania (wypas) muraw; zaangażowanie lokalnych społeczności w ochronę muraw. Projekt dotyczy również działań ochronnych nietoperzy.

Do kategorii interwencji „**089 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów**” zaliczony jest w Małopolsce tylko jeden, stosunkowo niewielki projekt – „Inwentaryzacja terenów zdegradowanych lub zanieczyszczonych na terenie miasta Skawiny”, wdrażany przez gminę Skawina, o wartości 538,8 tys. zł (UE: 458,0 tys. zł). Projekt obejmuje działania związane z analizą dwóch obszarów na terenie miasta Skawina w zakresie występujących zanieczyszczeń i stopnia degradacji terenu (gleby, ziemi, wód gruntowych i wód w zbiornikach wodnych): terenu byłego składowiska odpadów przemysłowych Zakładów Metalurgicznych „Skawina” oraz terenu poeksploatacyjnego wyrobiska żwiru i piasku w Skawinie – Samborku.

„**Ścieżki rowerowe i piesze**” – kategoria interwencji **090**, były już częściowo omówione przy okazji celu tematycznego „04 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach”, przy czym w ramach CT04 ścieżki rowerowe były zaliczane do działania RPO WM 4.5 Niskoemisyjny transport miejski, natomiast w przypadku CT06 – do działania RPO WM 6.1 Rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Do działań tych zakwalifikowano 3 projekty tras rowerowych, o wartości 43,1 mln zł (UE: 24,4 mln zł). W ramach tych projektów powinno powstać łącznie około 204 km nowych tras rowerowych o szerokości 2,5 m.

Na całość budowanej zintegrowanej sieci tras rowerowych w województwie małopolskim składają się odcinki objęte omawianymi projektami: trasa VeloDunajec na odcinku Ostrów – Wietrzychowice o długości 26,1 km, Wiślana Trasa Rowerowa na odcinku Drwinia – Szczucin, o długości 90,8 km, oraz Wiślana Trasa Rowerowa na odcinku Brzeszcze – Skawina o planowanej długości 87 km. Wszystkie projekty realizowane są przez Województwo Małopolskie.

W całym kraju realizację ścieżek pieszych i rowerowych w CT06 wykazały 4 województwa: dolnośląskie, małopolskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie.

W skład grupy interwencji „**IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – turystyka**” w województwie małopolskim wchodzi tylko jedna kategoria interwencji „**091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych**”. Obejmuje ona 4 projekty o łącznej wartości 15,4 mln zł (UE: 7,1 mln zł). Projekty dotyczą „Budowy centrum narciarstwa biegowego Gorce – Klikuszowa – etap I” przez gminę Nowy Targ, o wartości 6,3 mln zł (UE: 1,8 mln zł), oraz budowę trzech tras turystycznych: „Utworzenie strefy aktywnego wypoczynku w gminie Grybów poprzez budowę tras turystycznych” w efekcie którego ma powstać okrężny szlak rowerowy o długości ok. 80 km. Inwestorem jest gmina Grybów, wartość projektu wyniesie 0,7 mln zł (UE: 0,4 mln zł). Projekt „Rowerowy Szlak Wód Mineralnych w Gminie Muszyna”, dzięki któremu ma powstać 32,7 km rowerowego szlaku turystycznego, realizowany jest przez miasto i gminę Muszyna. Wartość tego projektu wynosi 2,0 mln zł (UE: 1,1 mln zł). Ostatni z listy projekt „Budowa tras pieszo-rowerowych wraz z podstawową infrastrukturą towarzyszącą trasom w Dolinie Raby na terenie gmin Gdów, Kłaj i Drwinia – etap I” o wartości 6,4 mln zł (UE: 3,8 mln zł) na terenie trzech gmin ma przynieść 28,4 km turystycznych tras pieszo-rowerowych. Wszystkie umowy podpisane zostały w 2017 roku.

Łącznie w ramach projektów zaliczonych do CT04 i CT06 planuje się zbudować ponad 370 km tras i ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie województwa małopolskiego.

Zainteresowanie wśród innych województw wdrażaniem projektów wpisujących się w kategorię interwencji 091 jest raczej umiarkowane – tylko w pięciu pojawiły się tego typu inicjatywy. Najefektywniej swój potencjał turystyczny dzięki środkom przypisanym tej kategorii stara się wykorzystać województwo warmińsko-mazurskie, gdzie realizowanych jest 21 projektów o wartości 105,9 mln zł (UE: 85,8 mln zł). Małopolska zajmuje drugie miejsce. Ponadto województwami zaangażowanymi w tego typu działania są: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie i łódzkie.

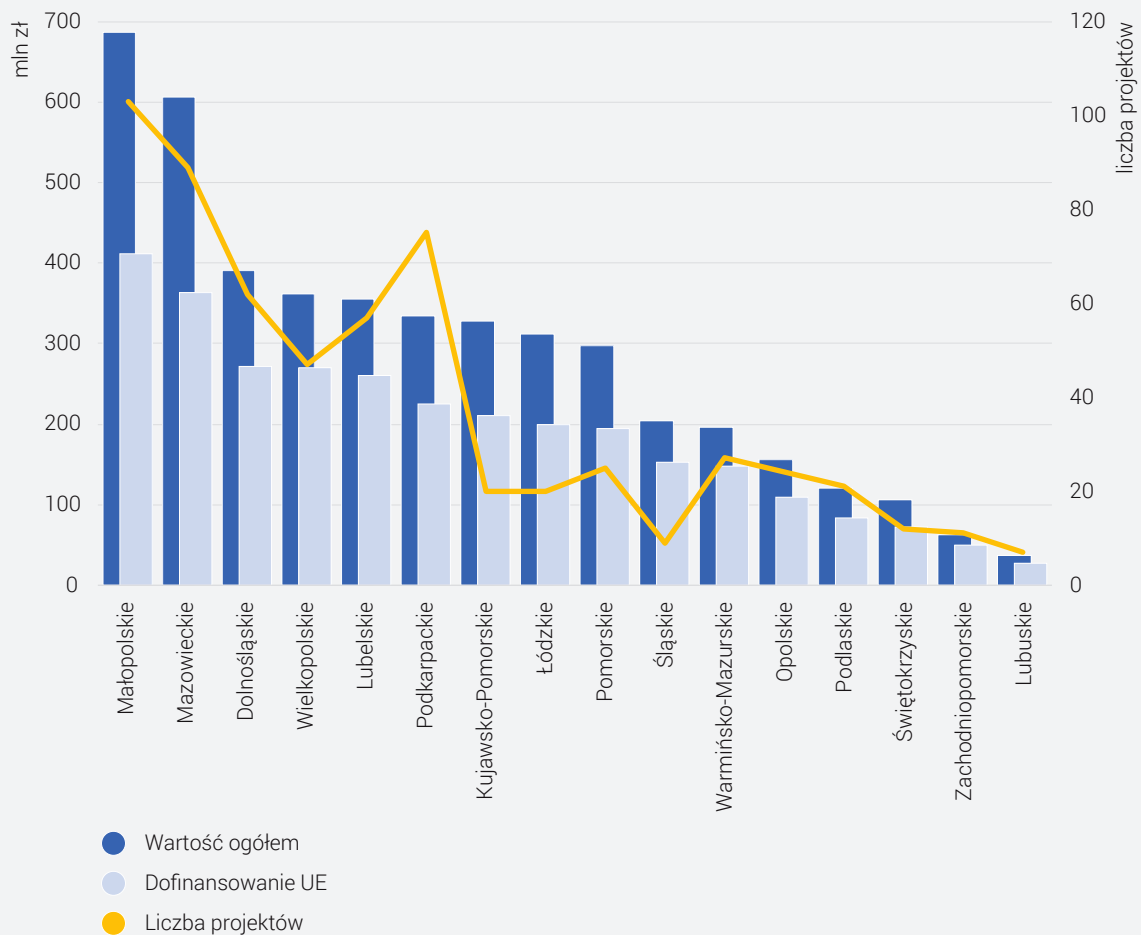
Grupa interwencji „**IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – kultura**” w województwie małopolskim jest reprezentowana przez jedną kategorię interwencji „**094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa**”. Obejmuje ona **103 projekty** będące w realizacji na terenie Małopolski, o **łącznej wartości 686,8 mln zł (UE: 412,1 mln zł)**, finanso-

wane z PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 w wysokości 359,5 mln zł (UE: 254,2 mln zł) i z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego w wysokości 327,3 mln zł (UE: 157,9 mln zł). W 2017 roku podpisano umowy na realizację 100 projektów o wartości 573,6 mln zł (UE: 334,5 mln zł).

Na tle kraju Małopolska jest liderem, zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym, koncentrując na swoim terytorium 16,8% projektów realizowanych w całym kraju, i 15,0% wartości.

Wykres 31. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg województw

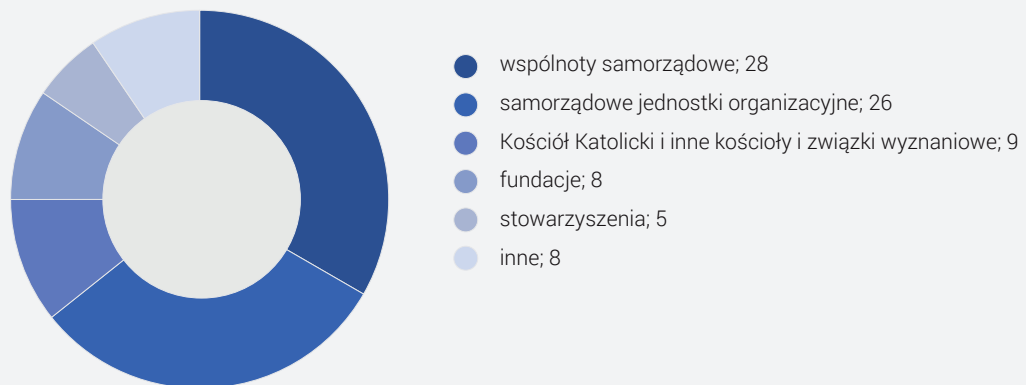
Źródło: Opracowanie własne.

Beneficjentami funduszy unijnych dostępnych w tej kategorii interwencji są **84 podmioty** o bardzo zróżnicowanej formie prawnej. Najliczniej występują wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne (m.in. muzea, teatry) – łącznie stanowią 64,3% wszystkich beneficjentów tej kategorii.

Wykres 32. Struktura beneficjentów realizujących projekty wpisujące się w kategorię interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg form prawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Listę projektów otwierają projekty finansowane z PO Infrastruktura i Środowisko „Krzysztoforzy od nowa – Muzeum Kompletne: modernizacja i remont konserwatorski Pałacu Krzysztoforzy wraz z przystosowaniem jego funkcji do realizacji zadań nowoczesnego, wielofunkcyjnego obiektu muzealnego” wdrażany przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa o wartości 42,0 mln zł (UE: 29,0 mln zł), projekt „Rewaloryzacja zabytkowej siedziby Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie na potrzeby nowoczesnego muzeum nauki i techniki” realizowany przez Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie, o wartości 40,8 mln zł (UE: 28,3 mln zł). Łącznie z POIS finansowanych jest 20 projektów. Największym projektem z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego jest „Rewitalizacja kwartału królewskiego w Olkuszu oraz utworzenie multimedialnej trasy turystycznej w podziemiach ratusza” będąca projektem gminy Olkusz, o wartości 18,9 mln zł (UE: 3,7 mln zł), przed projektem „Modernizacja zabytkowych budynków dworca PKP w Zakopanem na cele gospodarcze i kulturalne” realizowanym przez miasto Zakopane na kwotę 15,7 mln zł (UE: 5,2 mln zł).

Tabela 35. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg subregionów (w mln zł)

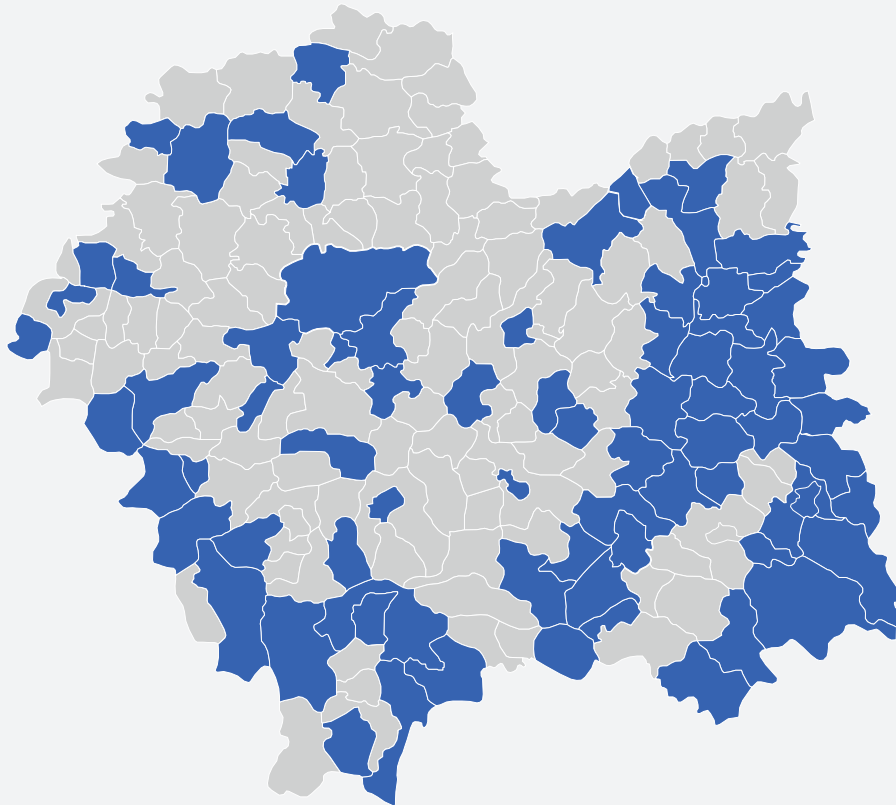
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	41	385,5	255,4
Tarnowski	20	80,4	38,8
Sądecki	28	71,5	39,1
Podhalański	15	71,4	38,2
Małopolska Zachodnia	16	78,0	40,7

Źródło: Opracowanie własne.

Wprawdzie projekty związane z kategorią 094 wdrażane są w 73 gminach, ale największa ich koncentracja występuje na terenie KOM, właściwie Metropolii Krakowskiej, gdzie realizowanych jest 35 projektów o wartości 363,5 mln zł (UE: 241,3 mln zł).

Mapa 21. Obszar objęty realizacją projektów dotyczących kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg gmin

Źródło: Opracowanie własne.

Cel tematyczny 07. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

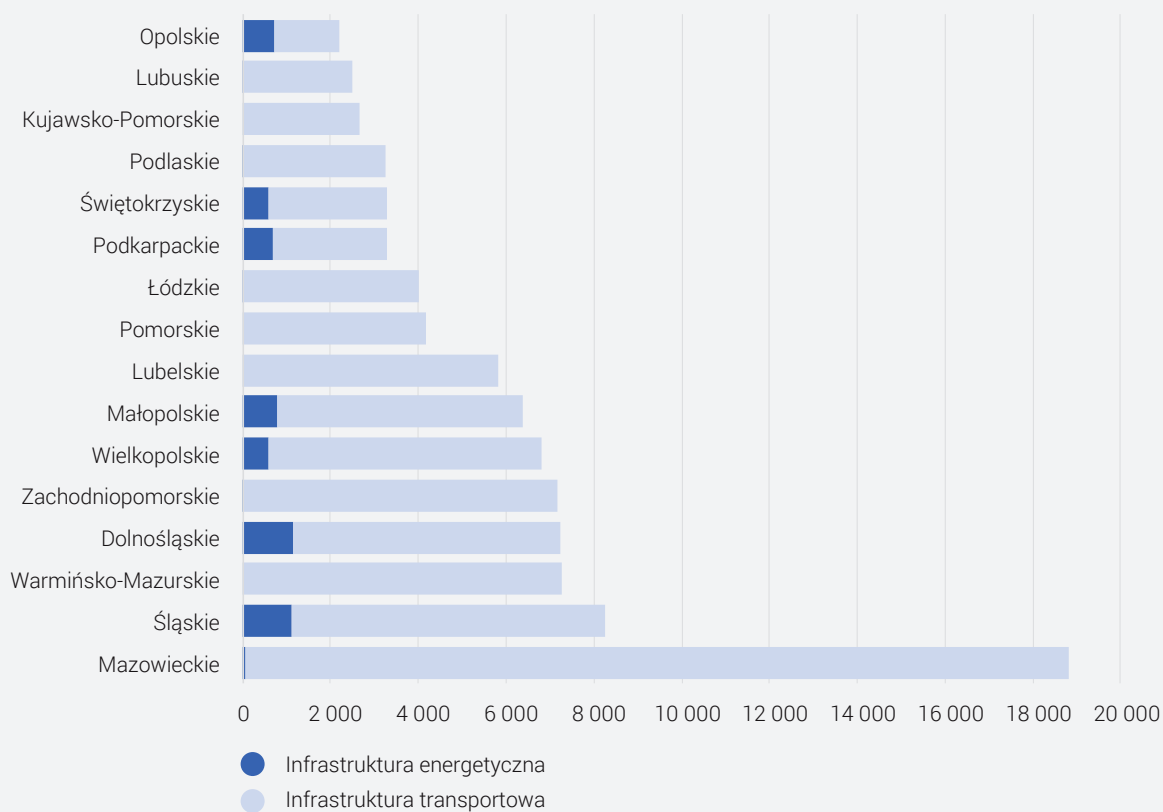
Spośród **64 projektów** realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 07, większość (50 szt.) stanowią projekty finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, a 14 z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. **Łączna wartość wynosi 6 375,1 mln zł (UE: 3 615,9 mln zł)**, w tym 82,1% wartości przypada na projekty z POiŚ. W 2017 roku podpisano 57 umów na kwotę 4,6 mld zł (UE: 2,6 mld zł).

Beneficjenci reprezentują jednostki samorządu terytorialnego (27 podmiotów), spółki akcyjne (4), spółki z o.o., państwowe jednostki organizacyjne oraz organy władzy i administracji rządowej (po 1).

W porównaniu ilościowym z innymi województwami Małopolska jest liderem, zajmując wraz z województwem Wielkopolskim pierwsze miejsce w Polsce dzięki realizacji na swoim terenie 64 projektów. Natomiast w ujęciu wartościowym jest to już zdecydowanie niższa lokata – siódma pod względem wartości ogółem, ósma pod względem dofinansowania unijnego. We wszystkich województwach przeważają projekty związane z infrastrukturą transportową nad projektami dotyczącymi infrastruktury energetycznej.

Wykres 33. Wartość projektów realizowanych w ramach grup interwencji zaliczonych do celu tematycznego 07 „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Cel tematyczny 07 na terenie województwa małopolskiego realizowany jest przez dwie grupy interwencji zawierające łącznie 12 kategorii interwencji.

Tabela 36. Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 07 „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej” (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi I inwestycje powiązane – infrastruktura energetyczna	5	4	787,5	359,2
005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	2	2	37,3	11,4
007 Gaz ziemny	1	1	40,0	23,7
008 Gaz ziemny (sieci TEN-E)	2	1	710,3	324,1
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi I inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa	9	6	4 444,1	2 471,0
024 Kolej (sieć bazowa TEN-T)	1	1	332,6	197,7
026 Inne koleje	1	1	352,7	192,2
029 Autostrady i drogi TEN-T – sieć kompleksowa (nowo budowane)	2	1	3 143,3	1 642,7
033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane	1	1	187,0	152,7
034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	3	3	403,4	271,3
037 Porty lotnicze (sieci TEN-T)	1	1	25,2	14,3
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi I inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa	50	26	1143,5	785,7
026 Inne koleje	10	9	34,0	25,6
027 Tabor kolejowy	1	1	305,2	175,7
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	16	3	605,7	453,5
032 Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	9	8	71,8	48,6
034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	14	10	126,7	82,2
Razem				
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi I inwestycje powiązane – infrastruktura energetyczna	5	4	787,5	359,2
005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	2	2	37,3	11,4

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
007 Gaz ziemny	1	1	40,0	23,7
008 Gaz ziemny (sieci TEN-E)	2	1	710,3	324,1
II. Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa	59	39	5 587,6	3 256,7
024 Kolej (sieć bazowa TEN-T)	1	1	332,6	197,7
026 Inne koleje	11	10	386,7	217,9
027 Tabor kolejowy	1	1	305,2	175,7
029 Autostrady i drogi TEN-T – sieć kompleksowa (nowo budowane)	2	1	3 143,3	1 642,7
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	16	3	605,7	453,5
032 Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	9	8	71,8	48,6
033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane	1	1	187,0	152,7
034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	17	13	530,1	353,5
037 Porty lotnicze (sieci TEN-T)	1	1	25,2	14,3

Źródło: Opracowanie własne.

Grupa interwencji związana z **infrastrukturą energetyczną** obejmuje w sumie **5 projektów** finansowanych z PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Umowy na wszystkie projekty energetyczne zostały podpisane w 2017 roku. W ramach kategorii interwencji „**005 energia elektryczna (magazynowanie i przesył)**” wdrażane są dwa projekty – rozbudowa stacji transformatorowej 400/110 kV położonej w gminie Tarnów, projekt realizowany przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. o wartości 22,3 mln zł (UE: 3,5 mln zł), oraz projekt wdrażany przez Tauron Dystrybucja S.A. polegający na przebudowie napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV na odcinku Siersza – Olkusz, o wartości 14,9 mln zł (UE: 7,9 mln zł).

Kategoria interwencji 005 wystąpiła wcześniej w CT 04, w zakresie projektów związanych ze średnim i niskim napięciem, co było opisane już wcześniej.

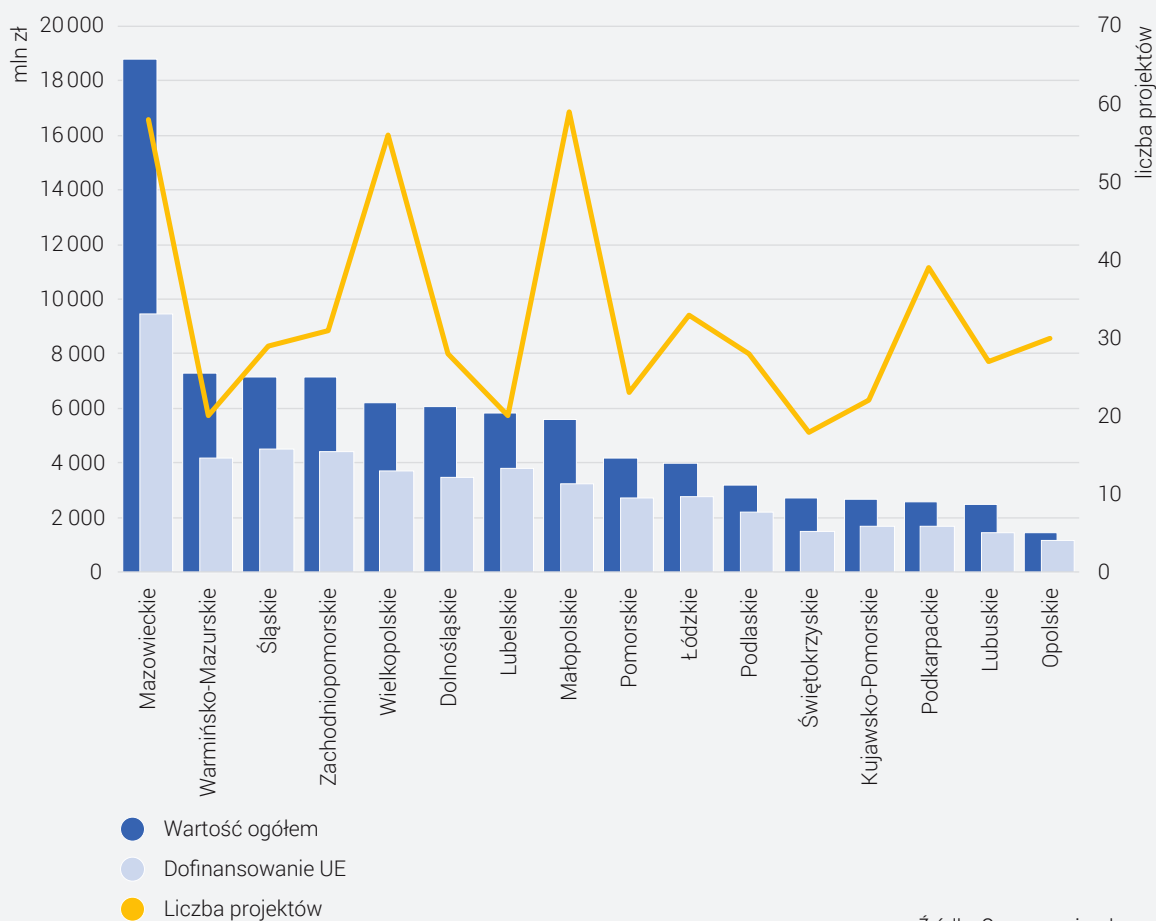
Łącznie w ramach projektów zaliczonych do CT04 i CT07 w zakresie kategorii interwencji 005 na terenie województwa małopolskiego zrealizowanych ma być 9 projektów energetycznych

W kraju projekty elektroenergetyczne przypisane do kategorii interwencji 005 realizowane są w 12 województwach, przy czym w przypadku CT04 realizacja wykazywana jest w 10 województwach, a w przypadku CT07 – w 8 województwach.

Projekty związane z przesyłem gazu zakwalifikowane zostały w kategoriach interwencji **007 „Gaz ziemny”** i **008 „Gaz ziemny (sieci TEN-E³)”**. Do pierwszej z tych kategorii zaliczono projekt „Gazyfikacja rejonu Szczawnicy i gmin ościennych”, obejmujący niektóre miejscowości położone w gminach: Szczawnica, Kamienica, Krościenko nad Dunajcem, Łącko i Ochotnica Dolna. Projekt wdraża Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., całkowita wartość projektu wynosi 40,0 mln zł (UE: 23,7 mln zł). Planuje się wybudowanie 73 km sieci gazowej, dzięki której gaz dotrze do min. 678 nowych klientów (odbiorców). Inwestycja ta będzie miała również wpływ na poprawę jakości powietrza.

Wykres 34. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach grupy kategorii „Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa” wg województw

Do drugiej z tych kategorii zaliczone są dwa projekty. Projekt „Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola” umożliwi przesył gazu na Podkarpaciu oraz Słowację z wykorzystaniem planowanego połączenia międzysystemowego Polska – Słowacja, a także przesył gazu w stronę Ukrainy, czyli kierunku odwrotnym do obecnego. Budowa gazociągu pozwoli także na przesył gazu z importu

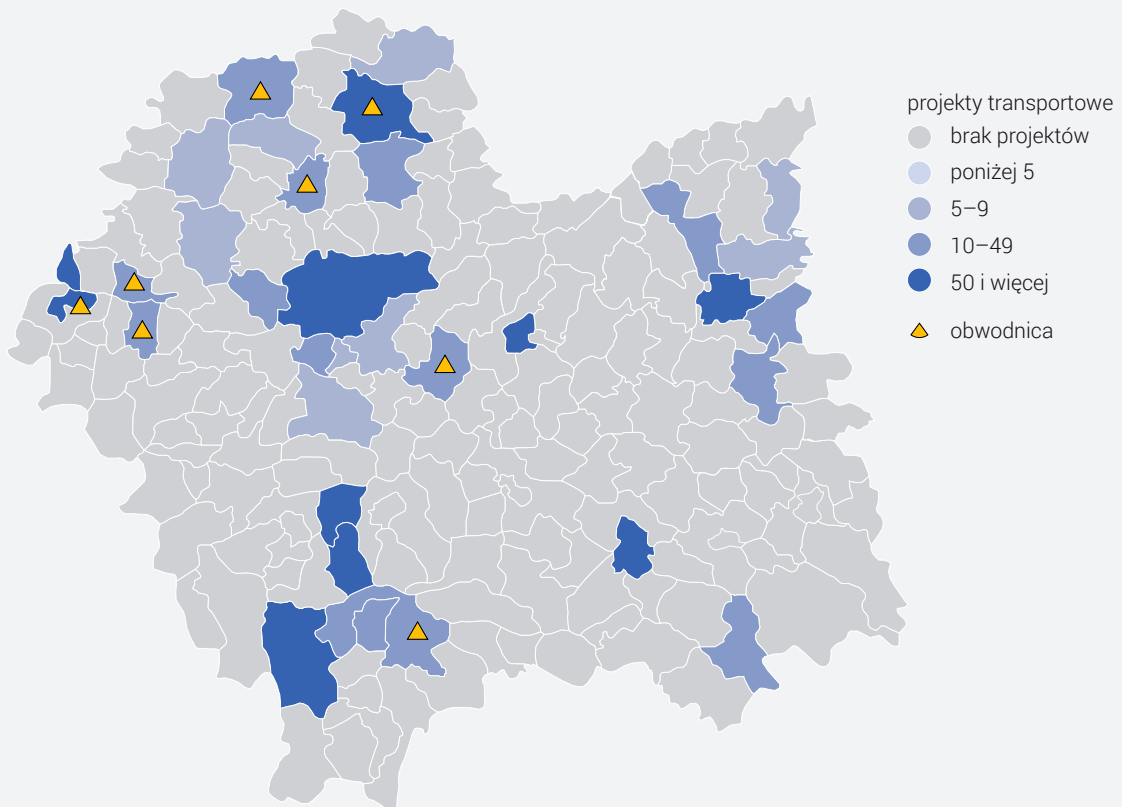
z Hermanowic do Pogórskiej Woli oraz dalej w kierunku Śląska, jak również przesył gazu z Podziemnego Magazynu Gazu Strachocina do systemu przesyłowego bezpośrednio w kierunku zachodnim. Wpłyne to na znaczne zmniejszenie kosztów pracy systemu przesyłowego przez skrócenie trasy przesyłu gazu z importu. Z całego gazociągu długości 97,4 km tylko kilka kilometrów położonych będzie na terenie województwa małopolskiego (gmina Skrzyszów). Kontynuacją jest projekt „Gazociąg Pogórska Wola-Tworzeń” o planowanej długości 168 km, przeprowadzony przez teren 22 gmin, w tym 16 z Małopolski.

Grupa interwencji związana z **infrastrukturą transportową** obejmuje 10 kategorii interwencji. Łączna wartość wszystkich **59 projektów** transportowych wyniosła **5,6 mld zł (UE: 3,3 mld zł)**. Pod względem liczebności projektów Małopolska zajmuje 1. miejsce w kraju, natomiast po względem wartości – 8. miejsce.

W przeciągu 2017 roku podpisane zostały 52 umowy o wartości 3 820,8 mln zł (UE: 2 235,9 mln zł) na realizację projektów transportowych w Małopolsce. Łącznie we wszystkich projektach ma **zostać zbudowanych 64,6 km nowych dróg** (w tym w 35,7 km w ciągu obwodnic), **176,9 km dróg będzie przebudowanych** (zmodernizowanych, rozbudowanych), a **2,1 km tuneli drogowych** oraz **8 obwodnic** miast i miejscowości zostanie zbudowanych. Zakres prac nie obejmuje inwestycji będących na etapie uzgadniania.

Mapa 22. Wartość projektów wpisujących się w grupę kategorii „Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa” wg gmin województwa małopolskiego (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty związane z **transportem kolejowym** wpisują się w przypadku Małopolski w trzy kategorie interwencji:

- **„024 Kolej (sieć bazowa TEN-T)”** zawiera tylko jeden projekt finansowany z PO IŚ 2014–2020, będący kontynuacją działań objętych finansowaniem z POIŚ 2007–2013, tj. „Modernizacja linii kolejowej E 30 / C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III – Faza II”. Modernizacja realizowana jest w zakresie: układu torowego, robót podtorowych i odwodnienia torowiska, obiektów inżynierskich, peronów i obiektów kubaturowych, przejazdów kolejowych i dróg dojazdowych, automatyki kolejowej, teletechniki, sieci trakcyjnej, energetyki do 1 kV oraz urządzeń ochrony środowiska. Długość odcinka objętego projektem wynosi 138 km, na terenie województw małopolskiego i podkarpackiego. Realizatorem jest PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., wartość przypadająca na Małopolskę – 332,6 mln zł (UE: 197,7 mln zł). Projekt ma zostać zakończony do końca marca 2019 roku.

Prawie 1/4 wartości projektów wpisujących się w kategorię 024 realizowanych w kraju nie ma jednoznacznie przypisanych województw realizacji. Pozostała kwota rozdzielona jest na 7 województw, wśród których Małopolska zajęła 5. miejsce. Największe środki zaangażowane są w województwie łódzkim.

- **„026 Inne koleje”** – w ramach tej kategorii powstała łącznica kolejowa Kraków Krzemionki – Kraków – Zabłocie oraz budowane są węzły przesiadkowe w miejscowościach przy szlakach kolejowych. Łącznica kolejowa została oddana do użytku, aczkolwiek trwają jeszcze ostateczne rozliczenia – jej wartość wyniosła 352,7 mln zł (UE: 192,2 mln zł). Projekt „Budowa łącznicy kolejowej Kraków Zabłocie – Kraków Krzemionki” obejmuje: budowę nowej linii kolejowej nr 624 na estakadach oraz wiaduktach na odcinku Kraków Zabłocie – Kraków Krzemionki, tor nr 1 o długości 1,2 km i tor nr 2 o długości 1,4 km, modernizację istniejących przystanków osobowych Kraków Krzemionki i Kraków Zabłocie, budowę ekranów akustycznych; przebudowę istniejących ulic oraz budowę nowych dróg w rejonie PO Kraków Zabłocie; przebudowę sieci i przyłączy wodociągowych oraz sieci kanalizacyjnych; rozbiórkę budynków; przebudowę sieci elektroenergetycznej. W 2017 roku zostały podpisane umowy z samorządami lokalnymi na budowę węzłów przesiadkowych wraz z parkingami typu „Park and Ride” oraz „Bike and Ride” w miejscowościach: Oświęcim, Brzeźnica, Słomniki, Miechów, Jaksice i Pstroszyce Pierwsze w gminie Miechów, Chrzanów, Tarnów-Mościce, Spytkowice pow. wadowicki, Kłaj, Bogumiłowice gm. Wierzchosławice.

Środki w ramach kategorii 026 przypisane zostały do 15 województw (bez Mazowsza), wśród których pod względem liczby projektów dominuje Małopolska (11 projektów, wobec 4 projektów w kolejnych województwach śląskim i pomorskim). Natomiast w ujęciu wartościowym województwo małopolskie zajmuje 7. miejsce.

- **„027 Tabor kolejowy”** to w przypadku Małopolski jeden projekt Województwa Małopolskiego o wartości 305,2 mln zł (UE: 175,7 mln zł) na zakup **13 szt.** fabrycznie nowych **elektrycznych zespołów trakcyjnych** EZT w wersji czteroczołowej (8 szt.) i pięcioczołowej

(5 szt.), przeznaczonych do obsługi połączeń pasażerskich w aglomeracji krakowskiej. Nowo zakupiony tabor skierowany zostanie do obsługi połączeń uruchamianych przez Koleje Małopolskie Sp. z o.o. W pierwszej kolejności nowe pociągi będą obsługiwać pasażerów na liniach: Wieliczka Rynek –Kopalnia – Kraków Lotnisko/Airport (SKA1) i Kraków – Tarnów (SKA3).

Projekty wpisujące się w tę kategorię interwencji realizuje 10 województw. Wielkość środków finansowych przeznaczonych na ten projekt stawia województwo małopolskie na 2. miejscu w kraju, po województwie wielkopolskim.

Projekty związane z **transportem drogowym** zaliczone są w województwie małopolskim do 5 kategorii interwencji:

- **„029 Autostrady i drogi TEN-T⁴ – sieć kompleksowa (nowo budowane)”** obejmuje 2 projekty generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. „Budowa drogi ekspresowej S7, odc. Kraków w. Igołomska – w. Christo Botewa” o wartości 671,9 mln zł (UE: 32,3 mln zł) jest obecnie na finiszu. W efekcie realizacji projektu powstała **nowa droga o długości 4,47 km**, wraz z obiektami inżynieryjnymi, stanowiąca istotną część wschodniej obwodnicy Krakowa. Umowa na realizację drugiego projektu „Budowa drogi ekspresowej S7, odc. Lubień – Rabka” podpisana została w 2017 roku na kwotę 2 471,4 mln zł (UE: 1 322,4 mln zł), i przewiduje realizację do końca 2020 roku: budowę **drogi ekspresowej S7 na długości 15,8 km**, budowę **nowego odcinka drogi krajowej nr 47 o długości 0,9 km**, przebudowę odcinka drogi krajowej nr 7 na długości 0,4 km w ramach włączenia w istniejącą drogę, budowę 2 węzłów drogowych: „Skomielna”, „Zabornia”, **budowę dwukomorowego tunełu o długości 2,06 km** pod Małym Luboniem z awaryjnymi przejściami między komorami, dwoma portalami oraz pełną infrastrukturą wraz z wyposażeniem technicznym, budowę trzech Miejsc Obsługi Podróżnych: „Lubień”, „Krzeczów”, „Zbójcka Góra”.

Projekty z kategorii 029 wdrażane są w 9 województwach, wśród których Małopolska pod względem wartości projektów zajmuje czwarte miejsce, natomiast środki na budowę autostrad i dróg TENT-T (kategorie 028 i 029) wydawane są na terenie 14 województw.

- **„031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)”** to w przypadku Małopolski 16 projektów związanych z budową **8 obwodnic** i przebudową **8 odcinków dróg wojewódzkich**. Beneficjentem większości projektów jest Województwo Małopolskie, jedynie w przypadku przebudowy dróg na terenie Krakowa i Tarnowa beneficjentami są samorządy tych miast. W wyniku realizacji projektów powinny powstać obwodnice miast i miejscowości: Miechów, Babice, Gdów, Zator, Skąta, Wolbrom, Oświęcim, Waksmund, Ostrowsko, Łopuszna. Łącznie, **jako obwodnice**, wybudowanych zostanie **35,7 km nowych dróg**. Remontowane i nowo budowane odcinki drogowe to połączenie DW 780 (ul. Księcia Józefa w Krakowie) z południową obwodnicą Krakowa – Węzeł Mirowski,

4 Transeuropejska Sieć Transportowa.

DW 957 Krowiarki – Nowy Targ, DW 958 Chabówka – Zakopane, DW 969 Nowy Targ – Stary Sącz, DW 973 Borusowa – Tarnów (odc. Tarnów – Żabno), DW 965 Zielona – Limanowa, DW 973 na obszarze miasta Tarnów, rozbudowa ul. Myślenickiej w Krakowie. W **zakresie przebudowy** dróg planuje się **wyremontować (zmodernizować, przebudować) 80,1 km istniejących dróg wojewódzkich oraz zbudować 1,3 km nowych dróg.**

Projekty zaliczone do kategorii O31 realizowane są w 7 województwach, wśród których Małopolska dominuje pod względem liczby projektów, ustępując pod względem wartości jedynie województwu śląskiemu.

- **„032 Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)”** obejmują 9 projektów dotyczących budowy bądź przebudowy odcinków dróg lokalnych umożliwiających włączenie się w sieć dróg krajowych i wojewódzkich. W większości są to krótkie, kilkusetmetrowe odcinki. Wyjątkiem są dwa projekty: realizowana przez Powiat Miechowski „Przebudowa odcinka drogi powiatowej 1224K relacji Bukowska Wola – Działoszyce”, długości 19 km, oraz „Zwiększenie dostępności komunikacyjnej północnej części Powiatu Miechowskiego do projektowanej drogi ekspresowej S7 w węźle „Książ” poprzez budowę nowego odcinka drogi powiatowej nr 1217K Książ Wielki – Książ Mały – Moczydło, na odcinku dł. ok. 1,8 km i przebudowę drogi powiatowej nr 1217K Książ Wielki – Książ Mały – Moczydło, na odcinku dł. ok. 7,7 km”. Łącznie w ramach interwencji O32 **planowane jest zbudowanie 3,6 km nowych dróg i przebudowanie 33,8 km dróg lokalnych.**

W skali kraju projekty wpisujące się w tę kategorię występują tylko w 4 województwach, najwięcej w województwie małopolskim (64,3% wszystkich projektów). Również w ujęciu wartościowym pierwszeństwo należy do Małopolski – 44,1% ze 163,0 mln zł całkowitej wartości i 47,3% ze 102,7 mln zł dofinansowania unijnego kategorii O32 w Polsce.

- **„033 Drogi TEN-T przebudowane lub zmodernizowane”** to w Małopolsce jeden projekt finansowany z POIS „Rozbudowa al. 29 Listopada na odcinku od ul. Opolskiej do granicy miasta Krakowa” realizowany przez miasto Kraków, o wartości 187,0 mln zł (UE: 152,7 mln zł). Kwoty te stanowią niespełna 15% wartości i dofinansowania unijnego wszystkich projektów realizowanych w kraju w ramach interwencji O33 (4. miejsce na 5 województw wykazujących projekty w tej kategorii interwencji). W efekcie projekt ten powinien pozwolić na **przebudowę i modernizację 2,6 km** jednej z najważniejszych tras wylotowych z Krakowa.
- **„034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)”** obejmuje w Małopolsce 17 projektów finansowanych z EFRR, w tym 3 projekty w ramach PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz 14 w ramach RPO WM. Wszystkie umowy związane z tymi zadaniami zostały podpisane w 2017 roku. Wśród tych projektów są realizowane m.in.: „Rozbudowa ulicy Igołomskiej w Krakowie” o wartości 293,9 mln zł (UE: 179,5 mln zł) w efekcie którego ma zostać przebudowane 8,2 km

ulicy Igołomskiej na terenie miasta Krakowa, „Przebudowa układu komunikacyjnego ulic Krakowska, Legionów, Bulwar Narwiku w Nowym Sączu w ciągu dróg krajowych nr 75 i 28” prowadzona przez miasto Nowy Sącz, o wartości 90,8 mln zł (UE: 77,2 mln zł), obejmująca m.in. rozbiórkę i odbudowanie mostu nad rzeką Dunajec. Efektem wdrażania kategorii interwencji 034 będzie **budowa 2,9 km nowych dróg oraz przebudowa 71,7 km dróg**.

W Polsce realizowane są 273 projekty zakwalifikowane do kategorii interwencji 034, o sumarycznej wartości 8,7 mld zł (UE: 6,8 mld zł). Małopolska w porównaniu z innymi województwami zajmuje 8. miejsce pod względem liczebności projektów i 9. pod względem ich wartości.

Efektem projektów infrastrukturalnych w zakresie transportu drogowego w Małopolsce będzie: **zbudowanie 64,6 km nowych dróg, przebudowanie (rozbudowanie, modernizacja) 188,8 km dróg, zbudowanie 2,06 km tuneli drogowych, zbudowanie 8 obwodnic miejscowości.**

W Małopolsce realizowany będzie jeden projekt z kategorii interwencji „**037 Porty lotnicze (sieci TEN-T)**” wdrażany przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej na terenie 8 województw. Szacunkowa wartość przypadająca na województwo małopolskie wynosi 201,3 mln zł (UE: 114,8 mln zł). Zakres rzeczowy obejmuje działania mające pozytywny wpływ na bezpieczeństwo ruchu lotniczego, zarówno pod względem usprawnienia w trasowej części lotu, jak i w służbie nawigacyjnej w poszczególnych portach lotniczych.

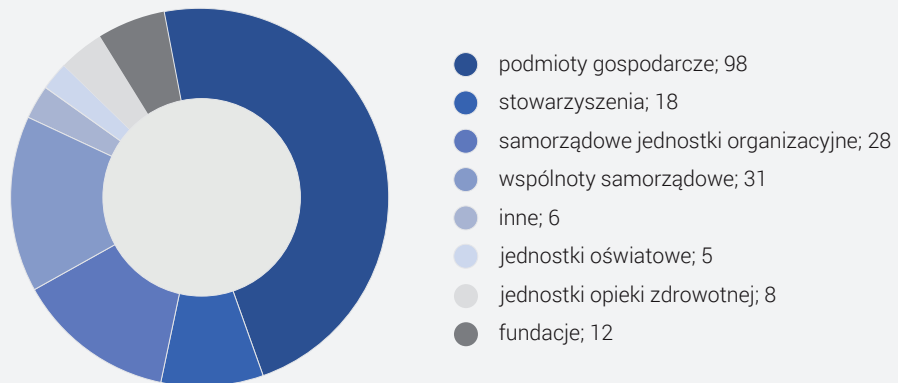
Cel tematyczny 08. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

Według stanu na koniec 2017 roku w województwie małopolskim zostały podpisane **394 umowy z 206 beneficjentami** na realizację projektów z CT 08 na terenie województwa małopolskiego. Wśród beneficjentów 141 ma siedzibę na terenie Małopolski, 13 na terenie województwa mazowieckiego, 11 na terenie województwa śląskiego, 10 – wielkopolskiego, 8 – podkarpackiego, 5 – lubelskiego, 3 – pomorskiego oraz pojedynczy beneficjenci z innych województw. W tej grupie najliczniej reprezentowane są podmioty gospodarcze reprezentujące różne formy prawne (spółki prawa handlowego, cywilnego, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), stanowiące 47,6% ogółu zbiorowości.

Łączna **wartość projektów** wynosi **1 162,3 mln zł (UE: 946,7 zł)**, w tym 452,0 mln zł (UE: 411,8 mln zł) stanowi wartość projektów wpisujących się w Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Wykres 35. Struktura beneficjentów realizujących projekty na terenie województwa małopolskiego w ramach CT08 wg form prawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Na ogólną wartość projektów składają się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 216,8 mln zł (UE: 116,1 zł), co stanowi 18,7% wartości i 12,3% dofinansowania unijnego w ramach całego celu tematycznego, oraz środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 945,5 mln zł (UE: 830,6 mln zł). Środki z EFRR zabezpieczone są wyłącznie w RPO Województwa Małopolskiego.

W 2017 roku podpisanych zostało 168 umów na kwotę 599,3 mln zł (UE: 450,0 mln zł). Szczególnie silny przyrost nastąpił w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego – w ciągu roku przybyło 120 projektów o wartości 606,2 mln zł (UE: 284,9 mln zł).

Tabela 37. Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 08 „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój				
V. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	148	90	452,0	411,8
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	132	79	441,7	403,2

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	2	2	0,6	0,5
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	5	3	5,2	4,4
107 Aktywne i zdrowe starzenie się	7	7	3,9	3,3
108 Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, np. publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące ponadnarodowej mobilności pracowników, a także systemy mobilności i lepszą współpracę pomiędzy instytucjami a właściwymi zainteresowanymi podmiotami	2	2	0,7	0,6

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości	39	33	160,1	81,1
074 Rozwój i promowanie komercyjnych walorów turystycznych w MŚP	39	33	160,1	81,1
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (turystyka)	13	9	56,7	34,9
092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	13	9	56,7	34,9
V. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	194	126	493,5	418,8
102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	109	62	194,5	165,3
104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	6	5	125,1	106,3
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	50	42	50,5	42,9
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	8	8	101,2	86,0
107 Aktywne i zdrowe starzenie się	21	16	22,2	18,2

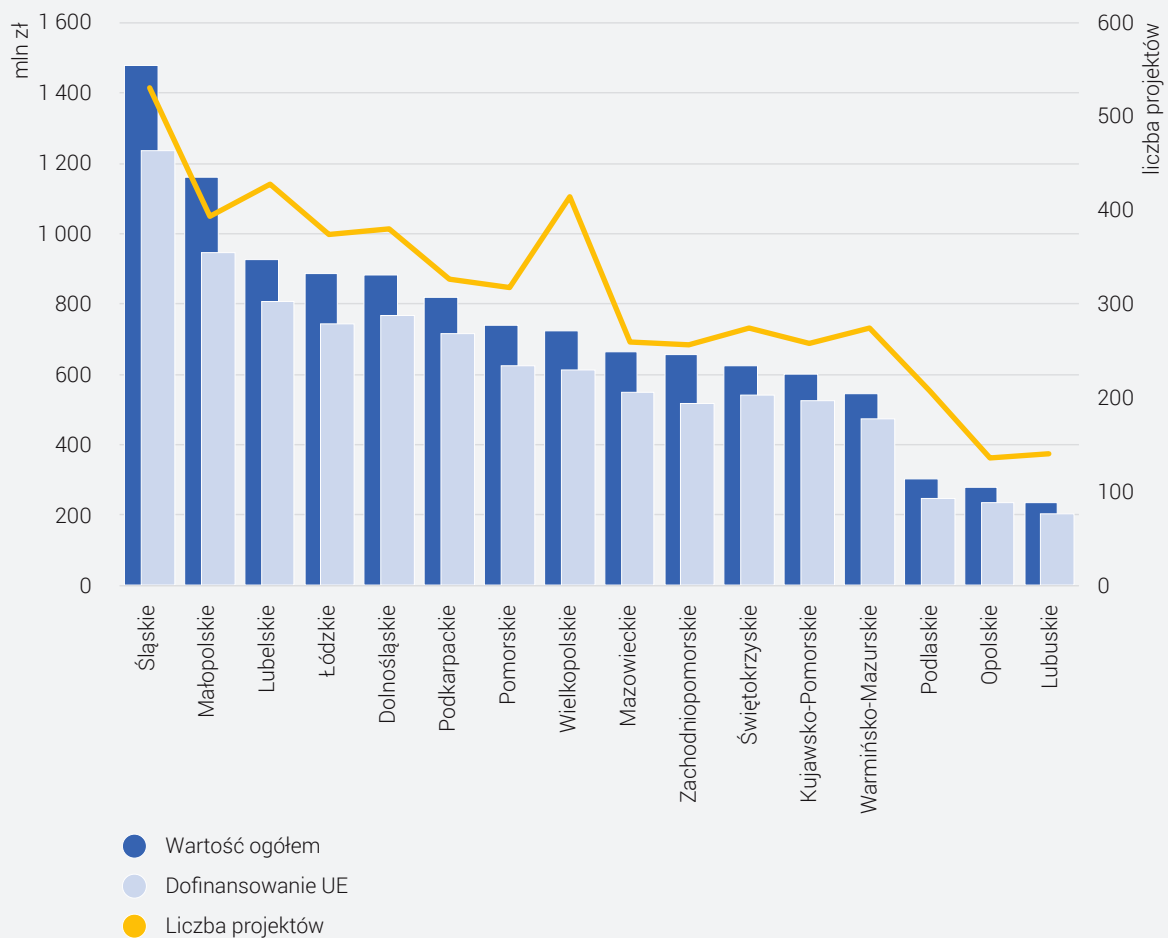
Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Razem				
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości	39	33	160,1	81,1
074 Rozwój i promowanie komercyjnych walorów turystycznych w MŚP	39	33	160,1	81,1
IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (turystyka)	13	9	56,7	34,9
092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	13	9	56,7	34,9
V. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	342	167	945,5	830,6
102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	109	62	194,5	165,3
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	132	79	441,7	403,2
104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	6	5	125,1	106,3
105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	52	44	51,0	43,4
106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	13	11	106,4	90,4
107 Aktywne i zdrowe starzenie się	28	23	26,1	21,5
108 Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, np. publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące ponadnarodowej mobilności pracowników, a także systemy mobilności i lepszą współpracę pomiędzy instytucjami a właściwymi zainteresowanymi podmiotami	2	2	0,7	0,6

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba projektów zaliczonych do CT08 stawia województwo małopolskie na 4. miejscu w Polsce, po województwie śląskim, lubelskim i wielkopolskim. Natomiast pod względem wartości Małopolska ustępuje jedynie Śląskowi. Trzeba jednak pamiętać, że nie wszystkie kategorie interwencji są reprezentowane w poszczególnych województwach, a wręcz niektóre interwencje występują wyłącznie na terenie jednego województwa.

Wykres 36. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 08 „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” wg województw

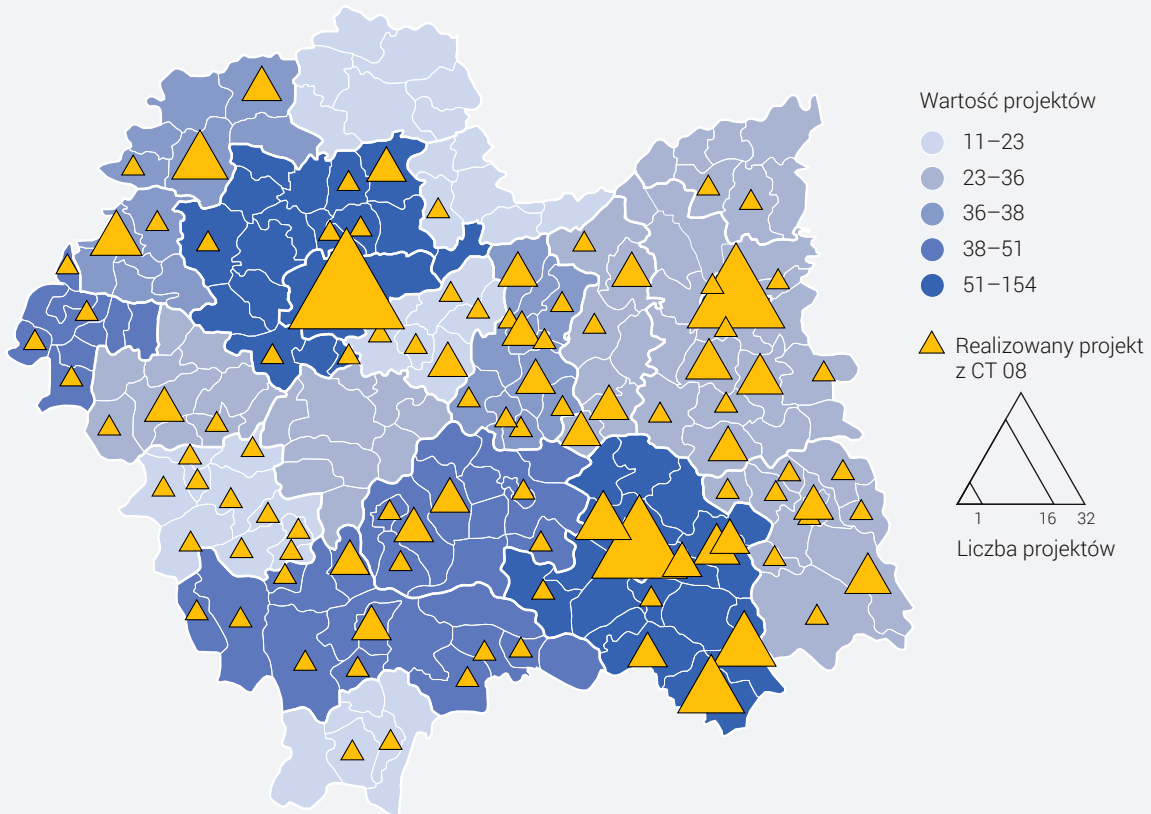
Źródło: Opracowanie własne.

Rozkład przestrzenny realizowanych projektów w województwie małopolskim jest nierównomierny. Wprawdzie w każdym powiecie są wdrażane projekty, niemniej występują „białe plamy”, gdzie nie są widoczne lokalne inicjatywy na poziomie gminy. Widoczne to jest w szczególności w powiatach miechowskim i proszowickim. Podobnie nie istnieje żadna korelacja pomiędzy nakładami ponoszonymi na realizację projektów a poziomem bezrobocia. Przykładowo – stopa bezrobocia w powiecie tatrzańskim na koniec 2017 roku wyniosła 10,5% (druga najwyższa wielkość w województwie), a wartość realizowanych projektów w CT08 w przeliczeniu na jednego bezrobotnego wyniosła niespełna 5 tys. zł (najmniej w województwie).

Mapa 23. Wartość realizowanych projektów zaliczonych do celu tematycznego 08 wg powiatów oraz ich liczba w ujęciu gminnym w województwie małopolskim „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Grupa interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Rozwój przedsiębiorczości” w przypadku województwa małopolskiego jest tożsama z kategorią interwencji „074 Rozwój i promowanie komercyjnych walorów turystycznych w MŚP”. Oprócz Małopolski kategorię tę w śladowych wartościach wykazało jedynie województwo podlaskie. Cała interwencja finansowana jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO Województwa Małopolskiego, a umowy na realizację wszystkich 39 projektów zostały podpisane w 2017 roku.

Terytorialnie projekty występują we wszystkich subregionach, najliczniej w subregionie sądeckim. Projekty z KOM realizowane są poza aglomeracją krakowską.

Tabela 38. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „074 Rozwój i promowanie komercyjnych walorów turystycznych w MŚP” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	7	23,5	14,2
Tarnowski	2	13,5	7,7
Sądecki	20	93,1	45,9
Podhalański	5	9,5	4,9
Małopolska Zachodnia	5	20,5	8,5

Źródło: Opracowanie własne.

Największymi projektami z tej kategorii są:

- „Innowacyjna wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew – budowa całorocznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Krynicy-Zdroju” – projekt o wartości 15,7 mln zł (UE: 3,6 mln zł) wdrażany przez Słotwiny Arena sp. z o.o., mający na celu budowę wieży widokowej wraz ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew Beskidu Sądeckiego. Wieża będzie składała się z trasy spacerowej o długości 900 m, zakończonej 40-metrową wieżą widokową.
- „Park rekreacyjno-sportowy Złockie” o wartości 10,1 mln zł (UE: 5,2 mln zł), realizowany przez Firmę Handlową „Mikulec” Andrzej Mikulec. Projekt obejmuje zbudowanie obiektu sportowo-rekreacyjnego wraz z zagospodarowaniem otoczenia, w pełni wyposażonego w instalacje wewnętrzne, proponującego całoroczną ofertę sportową.
- „Budowa Centrum Turystyki i Rekreacji WYSPA w Chełmku” – projekt realizowany przez gminę Chełmek, o wartości 8,6 mln zł (UE: 2,0 mln zł), obejmujący budowę nowego kompleksu otwartego kąpieliska – basenów wyposażonych w urządzenia rekreacji wodnej (m.in. masaż karku, leżanka powietrzna, gejzer powietrzny), zjeżdżalni, budynków, plaży. Kąpielisko swoją formą nawiązywać będzie do kamieniołomu na Wzgórzu Skąta.

Na 33 beneficjentów realizujących projekty, wpisujące się w kategorię interwencji 074, 22 stanowią wspólnoty samorządowe, a 11 podmioty gospodarcze.

Grupa interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko (turystyka)” reprezentowana jest również przez tylko jedną kategorię interwencji „092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych”. W skali kraju jedynie trzy województwa wykazują projekty w tej kategorii, przy czym liderem jest zachodniopomorskie, w którym skoncentrowanych jest ponad 60% wartości projektów, przed Małopolską. Umowy na dofinansowanie projektów z kategorii 092 podpisane zostały w 2017 roku.

Projekty wpisujące się w tę kategorię realizowane są głównie w subregionie sądeckim, a więc jednym z najbardziej atrakcyjnych turystycznie. Zupełnie pominięty został subregion tarnowski, a i w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym w realizacji jest tylko jeden projekt w Koniuszy.

Tabela 39. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	1	1,6	1,0
Sądecki	6	38,7	25,6
Podhalański	3	4,3	2,5
Małopolska Zachodnia	3	12,2	5,8

Źródło: Opracowanie własne.

Z możliwości pozyskania środków finansowych w ramach tej kategorii korzystają samorządy gminne, spośród których szczególnie należy wskazać gminę Krynica-Zdrój oraz gminę Muszyna, realizujące po 3 projekty.

Projekty realizowane przez Krynica-Zdrój są w pełni komplementarne, występując pod wspólnym tytułem „Kurort Krynica – rozwój infrastruktury uzdrowiskowej”, a w podtytułach, rozgraniczających projekty: „renowację Parku im. Mieczysława Dukiety w Krynicy-Zdroju”, „renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju” i „renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju”. Projekty te mają bardzo zbliżoną wartość i poziom dofinansowania unijnego, w sumie zamykając się kwotą 23,7 mln zł (UE: 16,0 mln zł). Projekty powinny być równolegle zakończone do 30 września 2019.

Samorząd Muszyny swoje projekty skoncentrował na dwóch celach: jeden projekt związany z rozbudową ogólnodostępnego lodowiska w Muszynie oraz dwa projekty związane z parkiem „Zapopradzie” obejmujące budowę strefy wypoczynkowo-rekreacyjnej oraz budowę ogrodów tematycznych. Łączny koszt realizacji wszystkich trzech projektów wynosi 15,0 mln zł (UE: 9,6 mln zł). Projekty mają być sukcesywnie realizowane do października 2019.

Na grupę interwencji „**V. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników**” składają się projekty zaliczone do 7. kategorii interwencji finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. W porównaniu do stanu z końca 2016, zmiany w 2017 objęły przyrost liczby projektów o 108 szt. (tj. wzrost o 46,2%) i przyrost wartości projektów o 373,2 mln zł (UE: 325,1 mln zł), tj. wzrost o 65,2% (w przypadku dofinansowania UE wzrost o 64,3%).

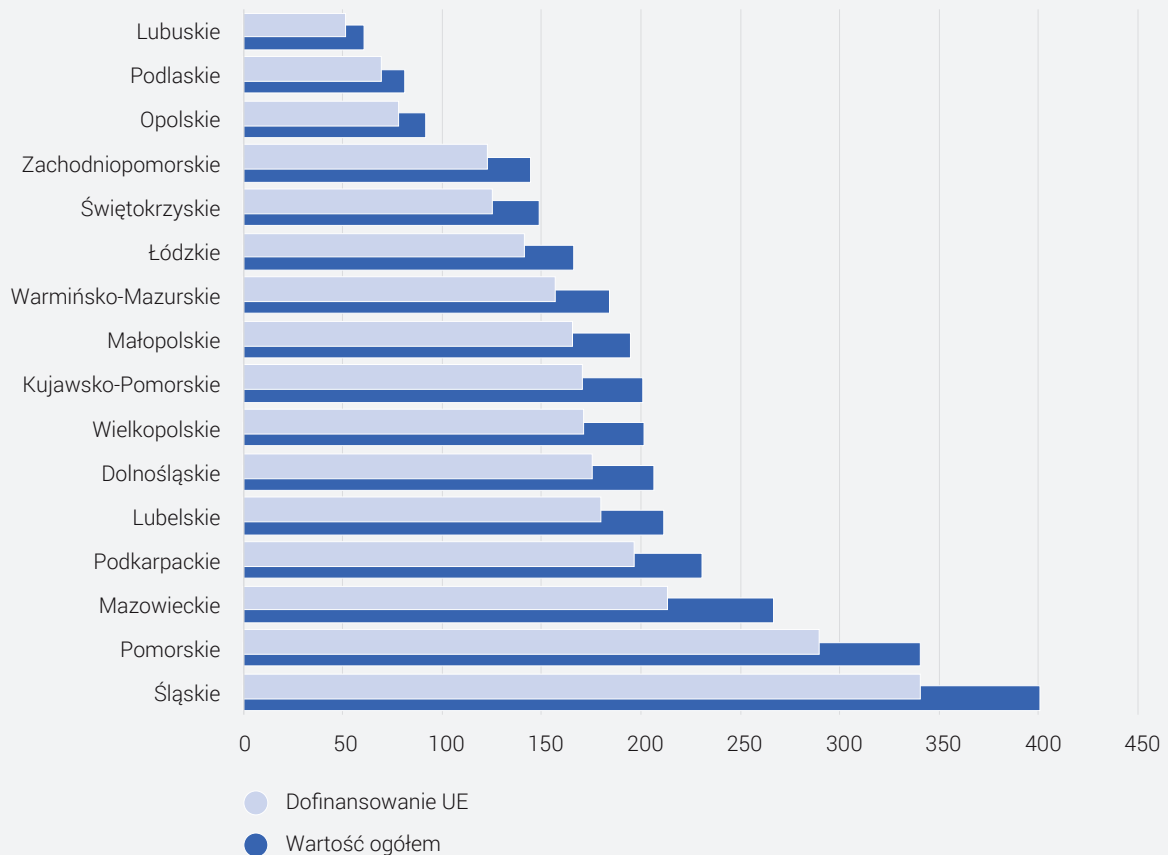
Kategoria interwencji „**102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników**” w przeciągu całego roku przybyło 21 projektów o wartości 49,9 mln zł (UE: 42,4 mln zł). Jednocześnie do

końca 2017 roku zakończono realizację 61 projektów o wartości 101,3 mln zł (UE: 86,1 mln zł). Kategoria 102 finansowana jest na terenie województwa małopolskiego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego.

Kategoria interwencji 102 jest realizowana we wszystkich województwach, na ich tle Małopolska zajmuje 9. pozycję pod względem wartości, a 8. miejsce pod względem liczebności projektów. Liderem jest województwo śląskie, przed pomorskim i mazowieckim.

Wykres 37. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Największe środki na realizację projektów wpisujących się w kategorię interwencji 102 przypisane są do miasta Krakowa – 18,7 mln zł (UE: 15,9 mln zł), przed powiatem nowosądeckim – 14,7 mln zł (UE: 12,5 mln zł). Listę zamyka powiat suski, z projektami wartości 2,2 mln zł (UE: 1,6 mln zł). Same przypisane wartości nie w pełni są miarodajnie pod kątem rozwiązywania problemów rynku pracy. Przy przeliczeniu tych samych kwot na jednego zarejestrowanego bezrobotnego ranking układa się całkowicie odmiennie. Najwyższe wartości odnotowane są w powiecie myślenickim – 4522 zł, przed powiatem miechowskim – 4483 zł. Wysoką średnią obydwa powiaty zawdzięczają niewielkiej liczbie bezrobotnych. Z kolei najniższe wartości przypadają na Kraków – 1435 zł i powiat tatrzański – 1473.

W ujęciu subregionalnym wyraźnie odstającym in minus jest subregion podhalański, gdzie realizowanych jest stosunkowo niewiele projektów o niezbyt wysokiej wartości.

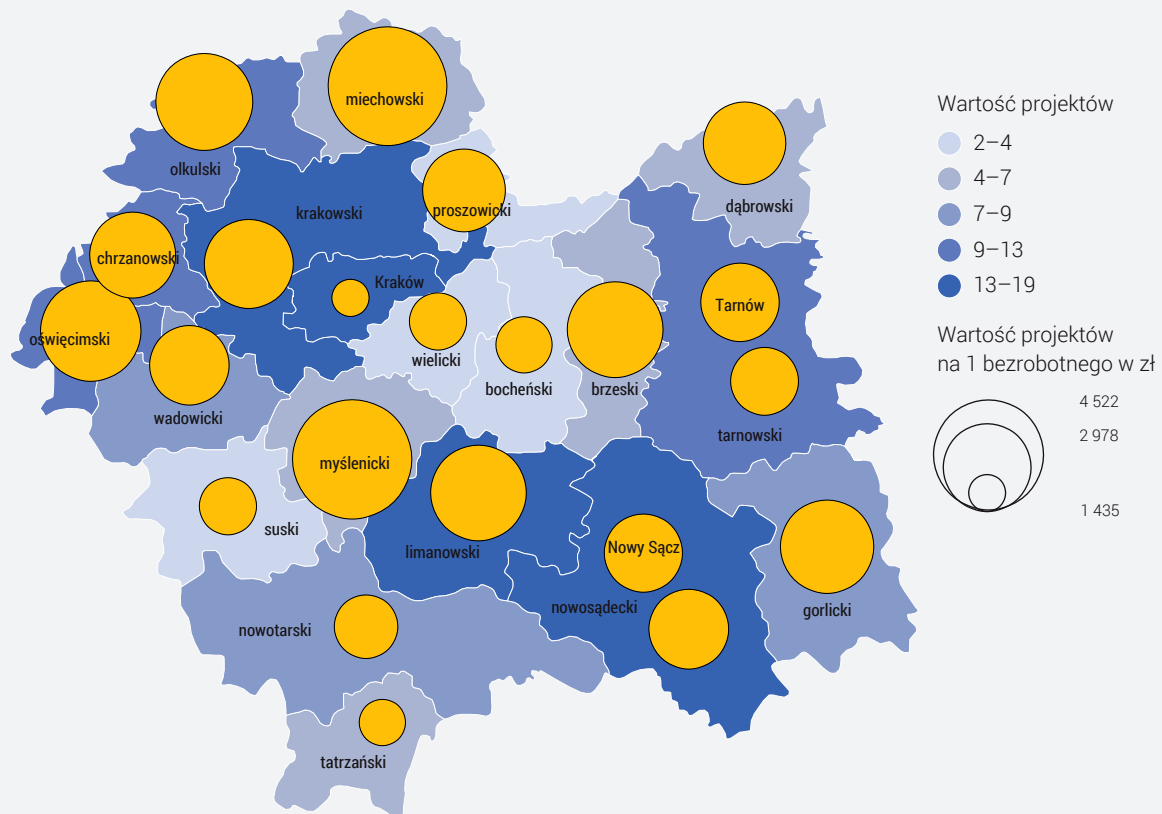
Tabela 40. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	24	54,3	46,2
Tarnowski	28	31,3	26,6
Sądecki	20	41,1	34,9
Podhalański	11	15,4	13,1
Małopolska Zachodnia	16	38,3	32,6

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 24. Wartość ogółem i wartość na jednego bezrobotnego projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg powiatów województwa małopolskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Ranking projektów pod względem wartości tworzy cały szereg projektów związanych z aktywizacją osób w wieku 30. lat i więcej, przeplatany projektami skierowanymi do osób w wieku 50+ lub do kobiet. W wielu przypadkach jest to kontynuacja corocznych projektów

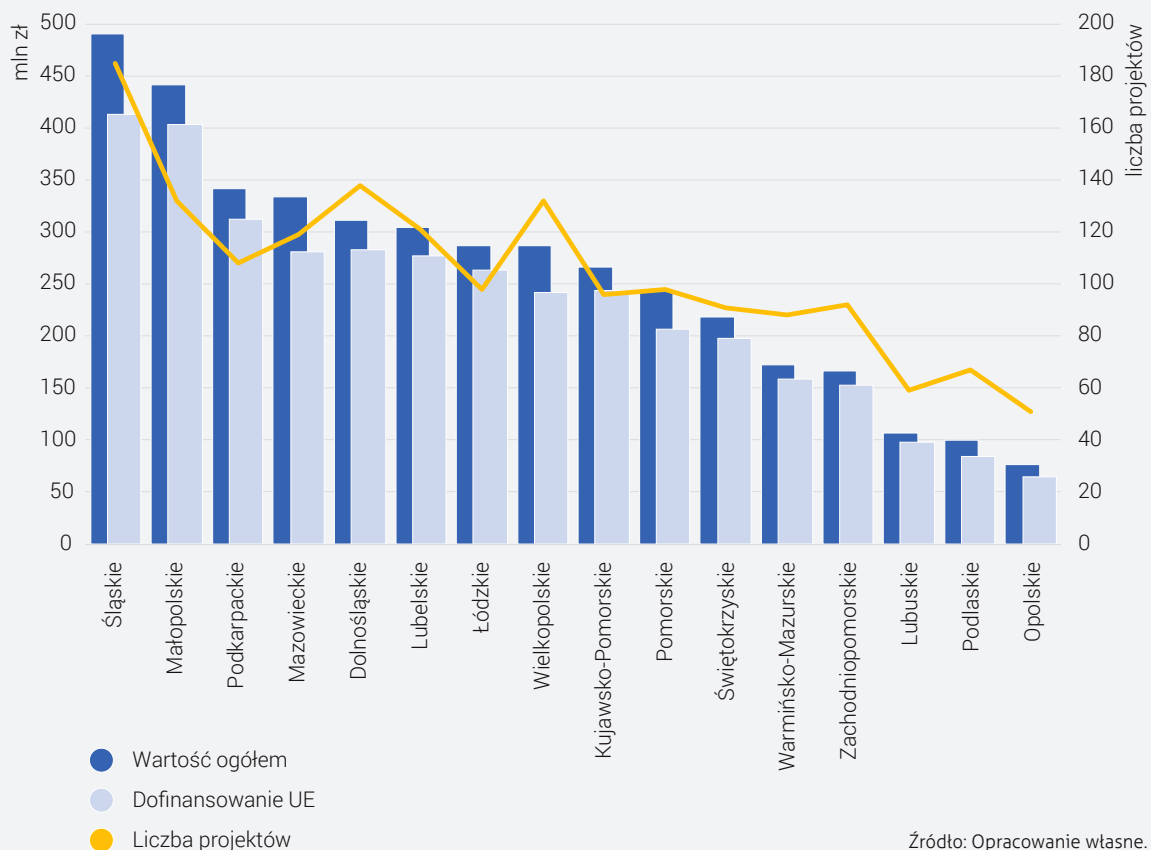
realizowanych w poszczególnych powiatach i przeznaczonych dla określonych grup beneficjentów ostatecznych.

Głównymi beneficjentami są podmioty gospodarcze (22) przed powiatowymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, czyli powiatowymi urzędami pracy (21). W większej liczbie występują jeszcze stowarzyszenia (8) i fundacje (5).

Działania wpisujące się w kategorię interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży” uzupełniają omawianą wcześniej interwencję 102 o działania skierowane do beneficjentów wchodzących na rynek pracy. Na koniec 2017 roku w bazie odnotowano 132 projekty, w tym 35 projektów o wartości 172,3 mln zł (UE: 155,5 mln zł) rozpoczęto w 2017 roku. Jednocześnie do końca 2017 zakończono realizację 66 projektów o wartości 212,4 mln zł (UE: 195,2 mln zł). Kategoria interwencji 103 finansowana jest z PO Wiedza Edukacja Rozwój.

Wykres 38. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży” wg województw

Realizacji projektów na terenie Małopolski podjęto się 74 beneficjentów, w tym 43 mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Pozostałych 31 beneficjentów ma siedziby na obszarze 11 województw, przy czym najliczniej reprezentowani są beneficjenci z Wielkopolski (7), Śląska (6) oraz województw mazowieckiego i lubelskiego (po 5 beneficjentów).

W skali całego kraju Małopolska zajmuje czołowe pozycje, zarówno pod względem liczby podmiotów – 3. miejsce po województwach: śląskim i dolnośląskim, jak i pod względem wartości realizowanych projektów – 2. miejsce po województwie śląskim.

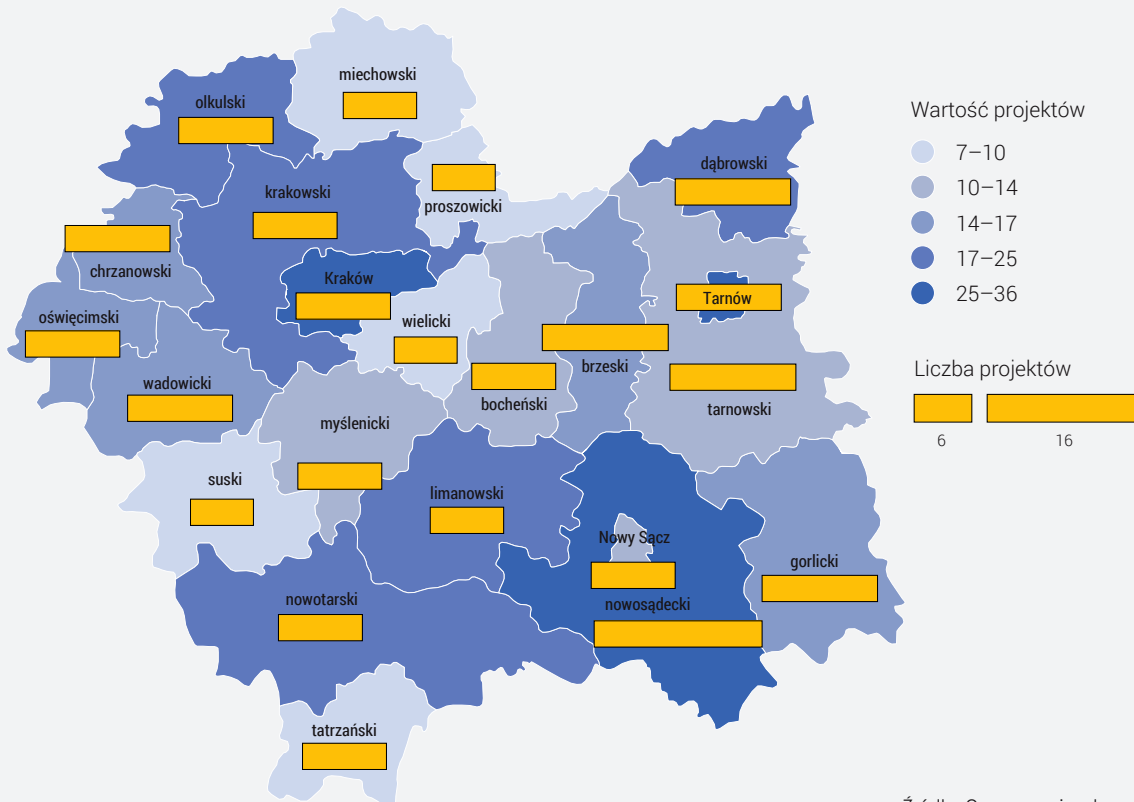
Tabela 41. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych...” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	33	109,3	99,4
Tarnowski	21	83,2	75,7
Sądecki	25	80,3	73,7
Podhalański	15	35,0	32,2
Małopolska Zachodnia	21	64,4	58,7

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 25. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych...” wg powiatów województwa małopolskiego (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty skierowane do młodych bezrobotnych są w miarę równomiernie rozłożone we wszystkich subregionach, ze wskazaniem na Krakowski Obszar Metropolitalny, w którym występuje lokalne maksimum. Warto jednak zwrócić uwagę na 42 projekty o zasięgu ogólnowojejewódzkim, o wartości 69,5 mln zł (UE: 63,4 mln zł), w większości wdrażane przez podmioty mające siedzibę na terenie innych województw.

Kategoria interwencji „**104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw**” obejmuje projekty o odmiennym w stosunku do wcześniej omawianych kategorii, podejściu do ograniczenia bezrobocia, tj. poprzez podejmowanie działalności gospodarczej na własny rachunek. Realizacja tego celu opiera się na utworzeniu systemu zwrotnych mechanizmów wsparcia, stąd stosunkowo niewielki przyrost liczby i wartości projektów w ciągu 2017 roku: 2 projekty o wartości 36,9 mln zł (UE: 31,3 mln zł). Wszystkie projekty finansowane są z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego.

Obecnie na rynku działa 5 podmiotów wdrażających projekty z kategorii 104, w tym m.in. Bank Gospodarstwa Krajowego w zakresie projektu „Zintegrowany projekt wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce – w zakresie poddziałania 8.3.2 Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej w tym w formie instrumentów zwrotnych” o wartości 26,1 mln zł (UE: 22,1 mln zł), Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. wdrażająca dwa projekty – „Dobry Czas na Biznes – KOM” o wartości 32,8 mln zł (UE: 27,9 mln zł), oraz „Dobry Czas na Biznes – Subregion Tarnowski o wartości 19,3 mln zł (UE: 16,4 mln zł), Stowarzyszenie na Rzecz Szkoły Zarządzania i Handlu w Oświęcimiu wdrażające projekt „Czas na biznes w Małopolsce Zachodniej” o wartości 19,7 mln zł (UE: 16,7 mln zł).

Zakres realizacji projektów w ramach kategorii interwencji „104 Praca na rachunek własny, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw” obejmuje przeszkolenie 2625 osób, dzięki czemu powstanie 2 379 nowych firm, dysponujących 2 429 miejscami pracy.

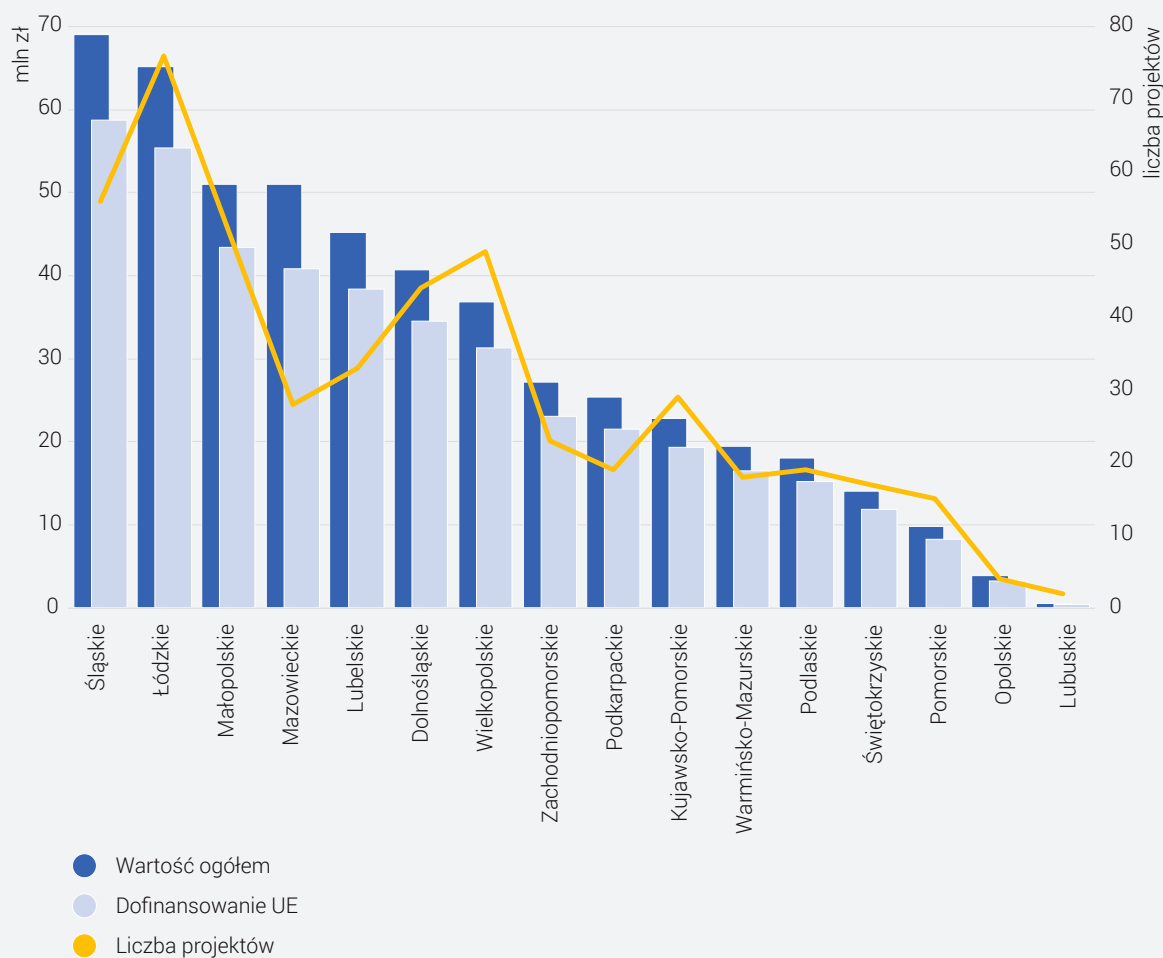
Projekty z zakresu objętego interwencją 104 realizowane są w 15 województwach (poza Mazowszem), a Małopolska zajmuje wśród nich 5. miejsce pod względem wartości projektów i 14. pod względem ich liczebności.

Przeciwdziałaniem nierównościom wśród pracowników poświęcona jest kategoria interwencji „**105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę**”. Wśród realizowanych obecnie 52 projektów, 27 zostało rozpoczętych w 2017 roku. Przyrost wartości projektów w przeciągu roku był w porównaniu z innymi interwencjami niewielki, wynosząc 9,9 mln zł (UE: 8,5 mln zł).

Problemy nierówności na rynku pracy ze względu na płeć są wyraźnie dostrzegane w Małopolsce, o czym mogą świadczyć liczne projekty i relatywnie wysokie nakłady na rozwiązanie tego problemu w porównaniu z innymi województwami. We wszystkich tych wskaźnikach województwo małopolskie zajmuje 3. miejsce, po województwie śląskim i łódzkim.

Wykres 39. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

W praktyce projekty realizowane w Małopolsce najczęściej związane są z budowaniem systemu opieki dla najmłodszych dzieci, a więc żłobków, klubów dziecięcych, szkolenie niań i opiekunek, dzięki czemu możliwa jest ponowna aktywizacja zawodowa opiekunów (głównie młodych matek).

W samym województwie małopolskim projekty rozkładają się nieregularnie – dla 8 powiatów nie przypisano imiennie żadnych projektów (pomijając projekty o zasięgu dla całego województwa), a jednocześnie, co piąty projekt i co trzecia złotówka wydawana w ramach tej kategorii trafia do Krakowa.

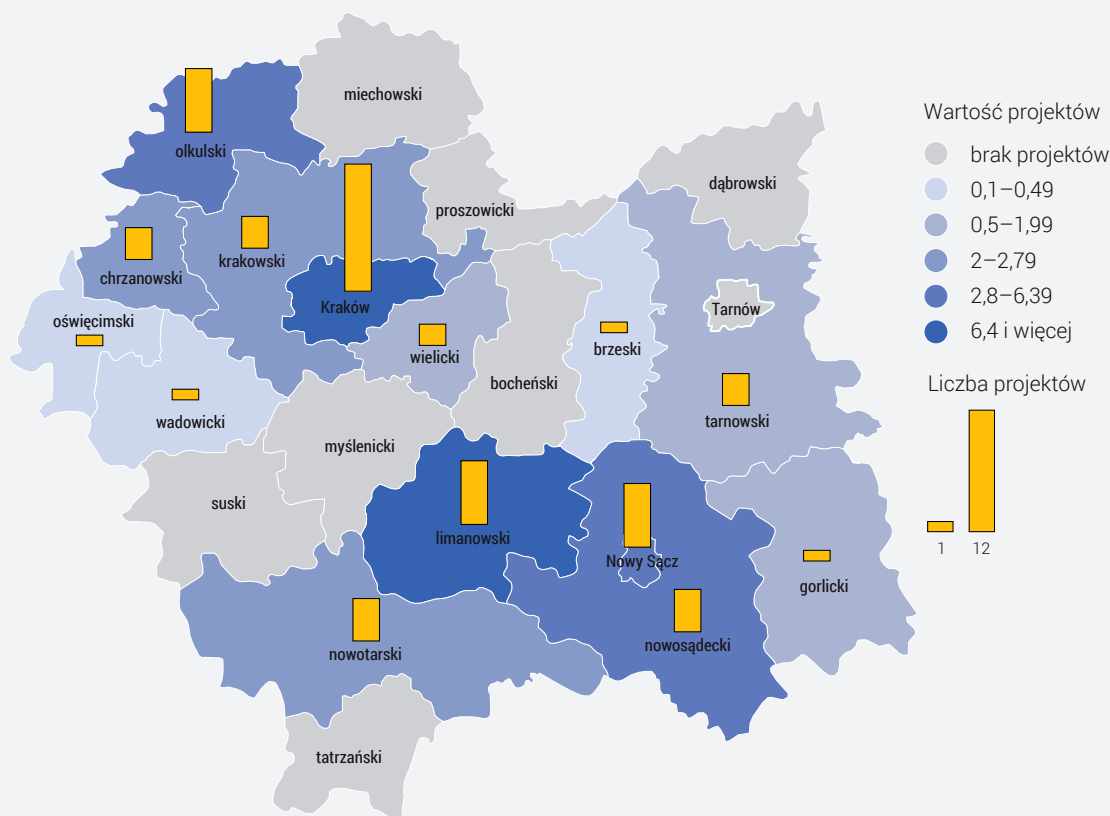
Tabela 42. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	16	21,4	18,2
Tarnowski	4	1,9	1,6
Sądecki	15	16,0	13,6
Podhalański	4	2,8	2,3
Małopolska Zachodnia	11	7,3	6,2

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 26. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg powiatów (w mln zł)

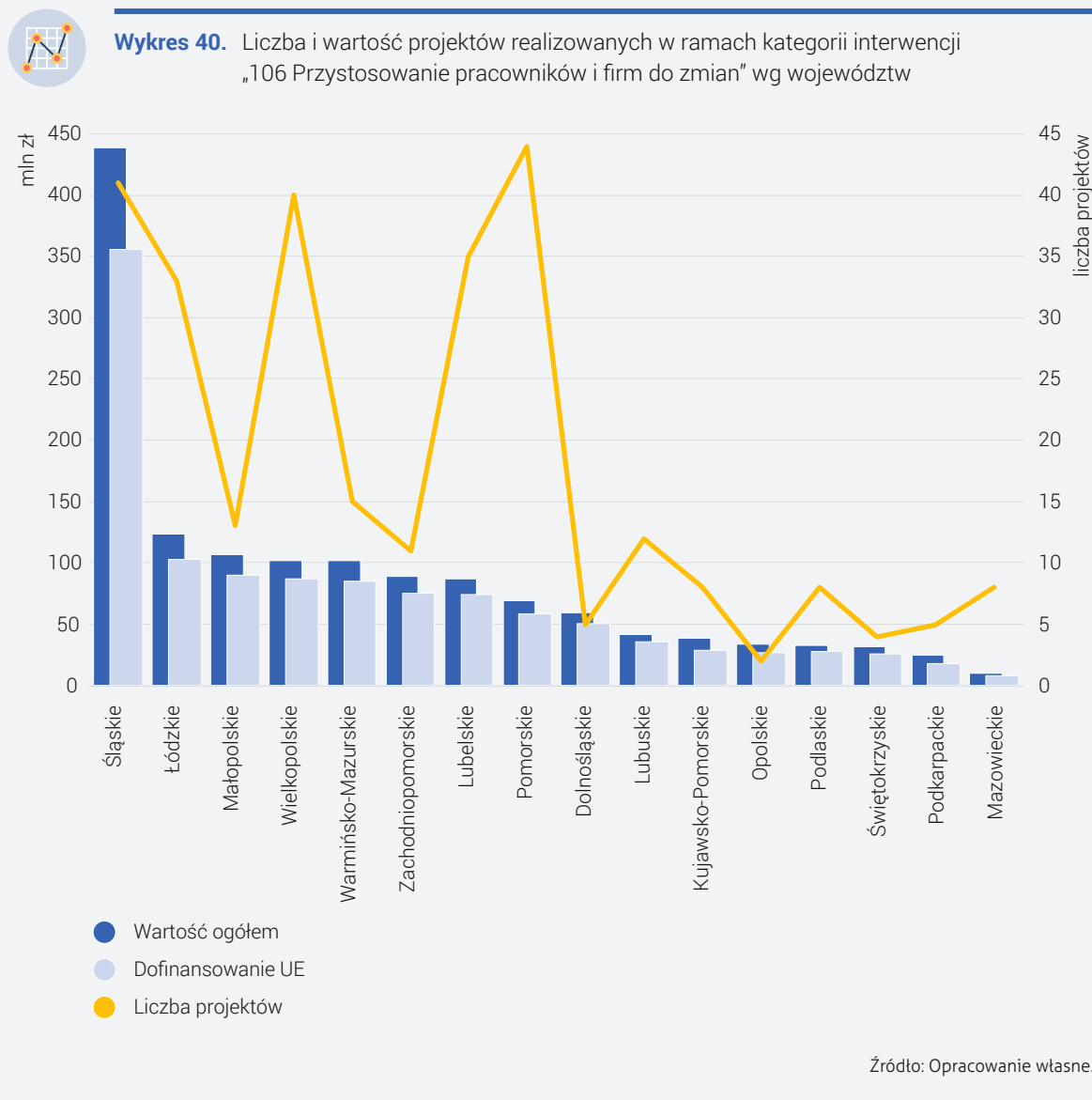
Źródło: Opracowanie własne.

Efektom realizacji projektów w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” będzie utworzenie w województwie małopolskim dodatkowych 1 718 miejsc opieki w żłobkach, co pozwoli na aktywizację zawodową 2 031 osobom, głównie kobietom.

Na koniec 2016 roku w województwie małopolskim było 8 836 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych (dane: BDL GUS), co oznacza, że realizacja projektów zwiększy potencjał w zakresie opieki nad dziećmi do 3 lat o prawie 20%.

Kategoria interwencji „106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian” finansowana jest z dwóch programów: PO Wiedza Edukacja Rozwój i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. W 2017 roku rozpoczęto realizację tylko jednego projektu – „Małopolskie Bony Rozwojowe”, wdrażanego przez Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A., o wartości 81,6 mln zł (UE: 69,4 mln zł).

Pod względem liczby projektów Małopolska zajmuje środkową, 7. pozycję wśród województw. Natomiast biorąc pod uwagę wartość ogółem i dofinansowanie unijne, województwo małopolskie awansuje na 3. lokatę, za województwami śląskim i łódzkim.

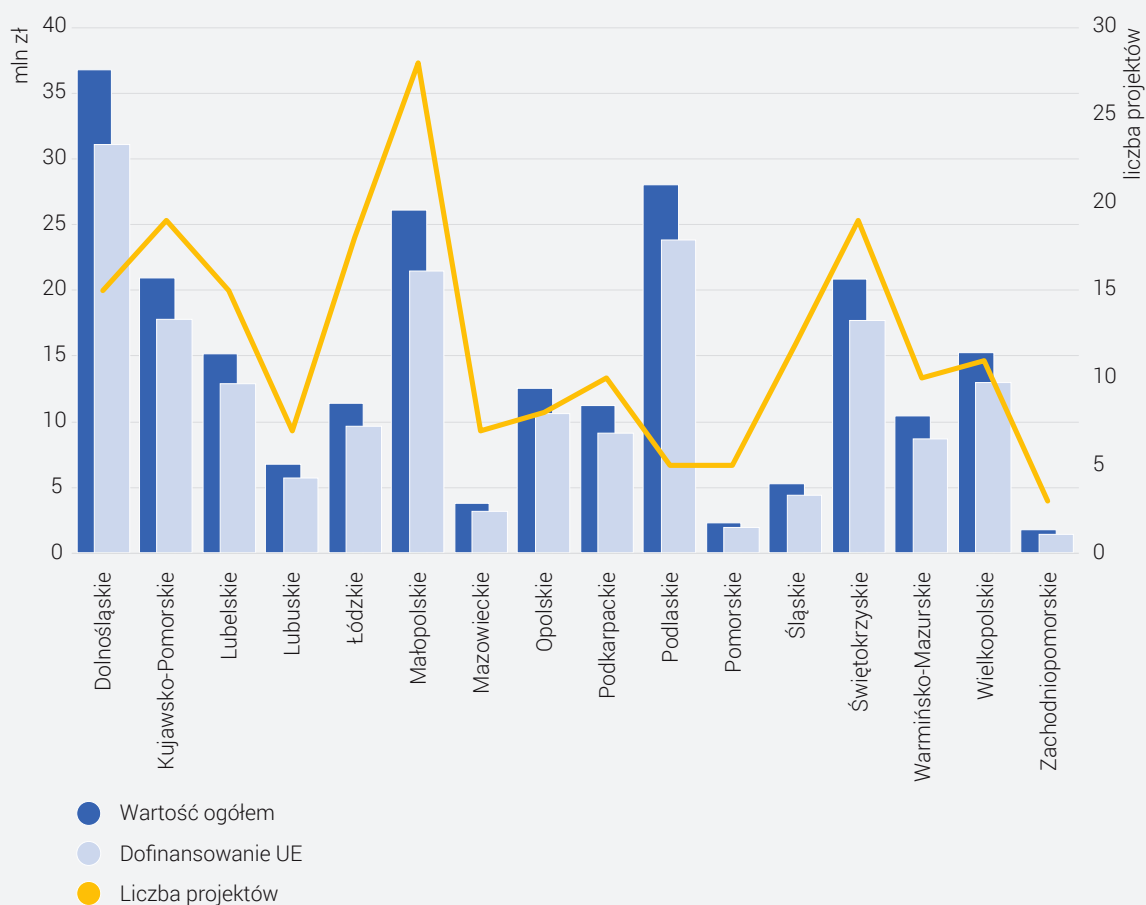
Większość projektów skierowana jest do przedsiębiorców i mieszkańców Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Małopolski Zachodniej, ale występują też projekty dla całego województwa.

Projekty można podzielić na trzy grupy – wsparcie dla przedsiębiorstw poprzez szkolenia, wsparcie dla przedsiębiorstw poprzez mechanizmy rozwojowe, pomoc dla pracowników w zakresie przekwalifikowania. W ramach pierwszej kategorii przewiduje się **szkolenia dla ok. 500 mikro- i małych przedsiębiorstw** w zakresie tworzenia strategii rozwoju, opracowywanie i wdrażanie planów rozwojowych przedsiębiorstw itp. Druga kategoria reprezentowana przez jeden projekt to system bonów rozwojowych oferujących dostęp do usług rozwojowych w zakresie: pozaszkolonych form edukacji, usług wspierających edukację, usług doradztwa związanych z zarządzaniem. Głównym rezultatem projektu będzie **podniesienie kompetencji i kwalifikacji pracowników 3481 firm (łącznie 13 657 osób)**. Trzecia grupa projektów jest skierowana bezpośrednio do pracowników i ma na celu optymalizację procesu przekwalifikowania i poszukiwania nowego miejsca pracy osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn zakładu pracy, są zagrożone utratą pracy bądź chcą odejść z rolnictwa. Realizowane projekty pozwolą na **wsparcie prawie 900 osób**.

Działania w kategorii interwencji „107 Aktywne i zdrowe starzenie się” podejmowane są głównie przez jednostki zajmujące się ochroną zdrowia, niezależnie od ich formy prawnej. Wszystkie umowy w tej kategorii podpisane zostały w 2017 rok.

Wykres 41. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „107 Aktywne i zdrowe starzenie się” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

Problematyka starzejącego się społeczeństwa była dostrzegana przez władze województwa już od kilku lat, a upowszechnianie działań pozwalających się zmierzyć z narastającym problemem pozwoliło na uruchomienie szeregu projektów zaradczych. W efekcie, chociaż Małopolska zajmuje 12. miejsce pod względem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wielkość nakładów na realizację projektów w ramach interwencji 107 daje Małopolsce 3. miejsce, po województwach dolnośląskim i podlaskim.

Projekty realizowane na terenie Małopolski związane są głównie z profilaktyką zdrowotną obejmującą informację oraz badania w zakresie chorób i dolegliwości typowych dla grupy wiekowej 50+. Oprócz projektów skierowanych bezpośrednio do osób starszych, ważną grupą projektów są działania w zakresie zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach w zakresie wypracowania modeli organizacji stanowisk pracy, charakteru zadań, podnoszenia kwalifikacji, w celu zwiększenia aktywności zawodowej starszych osób. Jest to istotne z uwagi na postępujące zmiany demograficzne i pojawiające się w związku z tym problemy z zapewnieniem pełnej obsady kadrowej w przedsiębiorstwach.

W ujęciu przestrzennym dosyć ubogo prezentują się projekty przypisane do Małopolski Zachodniej. Biorąc jednak pod uwagę, iż ok. 40% projektów, zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym, skierowana jest do całego województwa, dostęp do odpowiednich usług nie powinien być w tym subregionie limitowany.

Tabela 43. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „107 Aktywne i zdrowe starzenie się” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	8	4,9	4,1
Tarnowski	6	4,5	3,6
Sądecki	5	2,3	1,8
Podhalański	5	3,2	2,6
Małopolska Zachodnia	2	1,7	1,3

Źródło: Opracowanie własne.

Ostatnią kategorią interwencji objętej celem tematycznych 08 w województwie małopolskim jest „108 Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, np. publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące ponadnarodowej mobilności pracowników, a także systemy mobilności i lepszą współpracę pomiędzy instytucjami a właściwymi zainteresowanymi podmiotami”. Realizowane są jedynie dwa projekty z PO Wiedza Edukacja Rozwój, skierowane bezpośrednio do pracowników instytucji rynku pracy: „Małopolskie Partnerstwo na rzecz Osób Młodych” – projekt realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, o wartości 0,4 mln zł (UE: 0,3 mln zł) i „Profesjonalizacja kadr Instytucji Rynku Pracy – makroregion IV” – projekt

Akademii Kultury Informatycznej w Warszawie, o wartości przypadającej na Małopolskę w wysokości 0,3 mln zł (UE: 0,2 mln zł). Pomimo stosunkowo niewielkich kwot, i tak Małopolska zajmuje 4. miejsce w kraju.

Cel tematyczny 09. Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

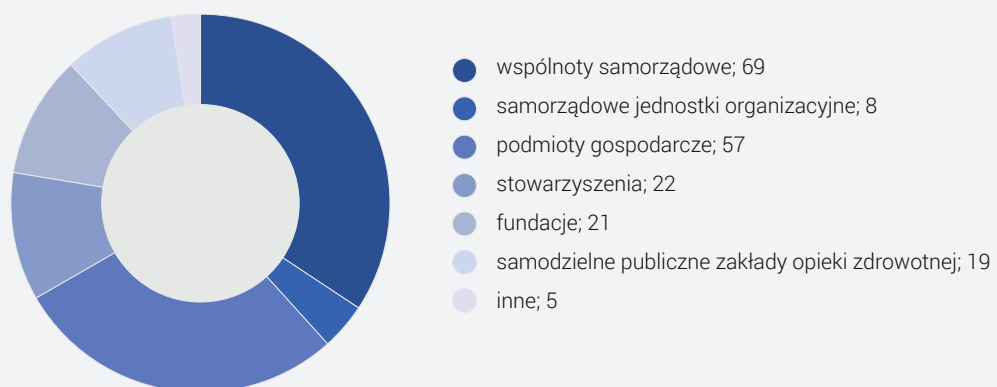
W województwie małopolskim **201 beneficjentów realizuje 281 projektów** wpisujących się w cel tematyczny 09. Łączna wartość wszystkich projektów wynosi **931,7 mln zł (UE: 750,9 mln zł)**. Wkład unijny finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 370,4 mln zł i z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 380,5 mln zł. W ciągu roku liczba projektów wzrosła o 158, o wartości 547,8 mln zł (UE: 427,5 mln zł), i jednocześnie w 2017 zakończonych zostało 16 projektów o wartości 30,0 mln zł (UE: 23,7 mln zł).

Wśród beneficjentów najliczniejszą grupę tworzą wspólnoty samorządowe wszystkich szczebli oraz samorządowe jednostki organizacyjne – łącznie 38,3% wszystkich beneficjentów. Drugą pod względem ilościowym grupą jednostek realizujących projekty z CT09 są podmioty prowadzące działalność gospodarczą, opartą zarówno na kodeksie handlowym, jak i cywilnym. Ta grupa stanowi 28,4% ogółu beneficjentów.

Przeszło $\frac{3}{4}$ beneficjentów ma swoją siedzibę na terenie województwa małopolskiego (158 jednostek). Znaczące grupy beneficjentów mają swoje siedziby na terenie województw: wielkopolskiego (12), mazowieckiego (8), lubelskiego i świętokrzyskiego (po 5). W pozostałych 8 województwach podmiotów wdrażających projekty z CT09 w Małopolsce jest mniej niż 5.

Wykres 42. Struktura beneficjentów realizujących projekty w ramach CT09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” w województwie małopolskim wg form prawnych

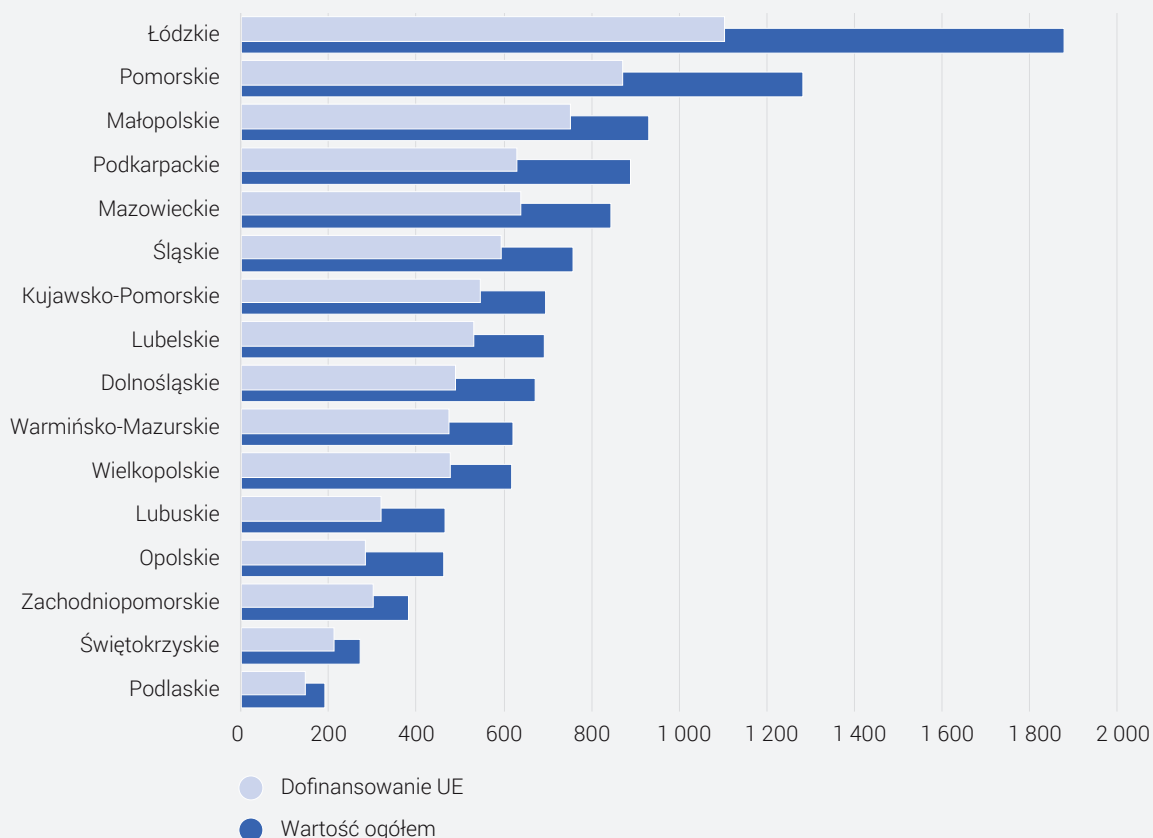

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba projektów realizowanych w zakresie CT09 stawia Małopolskę na 3. miejscu w kraju, po województwie mazowieckim (342 projekty) i śląskim (302 projekty). Wartość projektów i dofinansowanie unijne do nich daje województwu małopolskiemu również 3. pozycję, lecz liderem jest województwo łódzkie z wartościami przeszło dwukrotnie wyższymi od małopolskich, a druga pozycja przypada województwu śląskiemu.

Wykres 43. Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Na cel tematyczny 09 w województwie małopolskim składają się projekty realizowane w ramach 5 kategorii interwencji, natomiast dla całej Polski – w ramach 13 kategorii interwencji, przy czym niektóre z nich pojawiają się tylko w pojedynczych województwach.

Tabela 44. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg grup i kategorii interwencji (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020				
III. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i edukacyjna oraz powiązane inwestycje	20	16	130,6	105,8
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	20	16	130,6	105,8
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój				
VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	18	17	14,8	12,4
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	9	8	6,0	5,0
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	8	8	8,5	7,1
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarniej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	1	1	0,3	0,3
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
III. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i edukacyjna oraz powiązane inwestycje	11	9	364,6	274,7
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	10	8	208,3	141,8
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	1	1	156,3	132,9
VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	232	163	421,7	358,0
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	170	130	252,8	214,4
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	56	51	127,7	108,5
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarniej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	6	3	41,2	35,0
Razem				

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
III. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i edukacyjna oraz powiązane inwestycje	31	22	495,2	380,5
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	30	21	338,9	247,6
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	1	1	156,3	132,9
VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	250	179	436,4	370,4
109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	179	137	258,7	219,4
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	64	59	136,2	115,6
113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	7	4	41,5	35,3

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach grupy interwencji „**III. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i edukacyjna oraz powiązane inwestycje**” w województwie małopolskim podjęto się realizacji 31 projektów. Na tle pozostałych województw liczba ta nie jest imponująca, daje Małopolsce 12. miejsce. Jednocześnie wartość realizowanych projektów pozwala Małopolsce na zajęcie 9. miejsca, a wartość dofinansowania UE daje już 4. miejsce. Dodatkowo w przypadku naszego województwa projekty występują wyłącznie w dwóch kategoriach interwencji, podczas gdy w całym kraju mamy do czynienia z 4 kategoriami.

Główną kategorią interwencji omawianej w grupie jest „**053 Infrastruktura ochrony zdrowia**”, finansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego i PO Infrastruktura i Środowisko. Obejmuje ona projekty związane z rozbudową bazy medycznej w 11 miastach powiatowych, związane z doposażeniem szpitalnych oddziałów ratunkowych (16 szpitali), łącznie z budową lub modernizacją lądowisk dla helikopterów (Tarnów, Olkusz, Zakopane), modernizacja i doposażenie szpitali w zakresie leczenia nowotworów, ginekologii, transplantologii itd. Największym projektem z tej dziedziny jest „Utworzenie Małopolskiego Centrum Pediatrii i Kompleksowego Leczenia Dzieci z FASD poprzez przebudowę obiektu Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie przy ulicy Strzeleckiej 2” – projekt o wartości 37,3 mln zł (UE: 28,0 mln zł) wdrażany przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy, „Wsparcie oddziałów 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego

z Polikliniką SP ZOZ w zakresie ginekologii, rehabilitacji, chirurgii ogólnej i urazowej oraz oddziałów chorób płuc i chorób wewnętrznych” – projekt o wartości 28,9 mln zł (UE: 24,5 mln zł) realizowany przez 5 Wojskowy Szpital Kliniczny, „Małopolskie Centrum Leczenia i Rehabilitacji Oparzeń oraz Chirurgii Plastycznej i Replantacyjnej wraz z Oddziałem Intensywnej Opieki Medycznej dla Dzieci” o wartości 27,6 mln zł (UE: 20,3 mln zł) realizowany przez Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera sp. z o.o.

Więcej projektów z tej kategorii interwencji realizowanych jest w województwach: dolnośląskim (57), kujawsko-pomorskim (48), mazowieckim (32) i warmińsko-mazurskim (31), natomiast pod względem wartości Małopolskę wyprzedzają województwa: pomorskie, podkarpackie i warmińsko-mazurskie.

Rozkład projektów wewnątrz województwa jest równomierny pomiędzy subregiony, a większa liczba w Krakowie jest wynikiem inwestowania w szpitale specjalistyczne, przeznaczone dla mieszkańców całego województwa.

Tabela 45. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „053 Infrastruktura ochrony zdrowia” wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	17	273,2	198,3
Tarnowski	3	17,8	12,9
Sądecki	4	13,0	9,6
Podhalański	3	18,3	13,3
Małopolska Zachodnia	3	16,6	13,5

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „054 Infrastruktura mieszkalnictwa” w Małopolsce jest reprezentowana przez jeden projekt „Zintegrowany projekt wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce – w zakresie działania 11.3 Fundusz rewitalizacji i odnowy Małopolski” będący w gestii Banku Gospodarstwa Krajowego. Wspierane będą projekty z zakresu rewitalizacji miast oraz odnowy obszarów wiejskich, wynikające z programu rewitalizacji, który został przygotowany w jednym z 4 trybów przewidzianych przez IZ RPO i umieszczony w wykazie programów rewitalizacji prowadzonym przez IZ RPO WM.

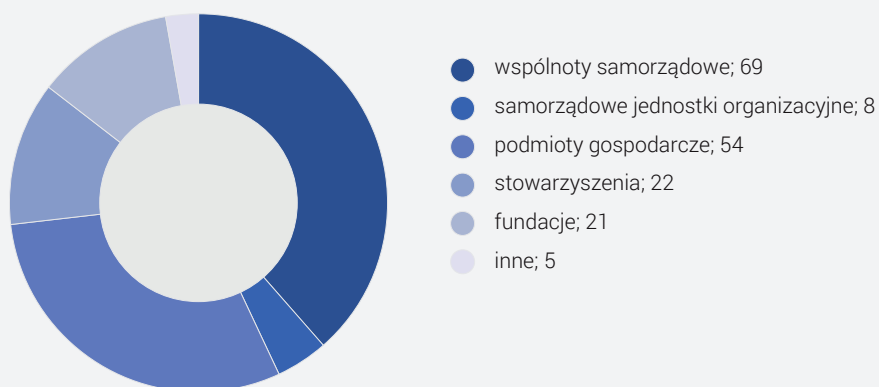
Kategoria 054 występuje w 8 województwach, łącznie w całym kraju realizowanych jest 61 projektów.

Grupa interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” obejmuje 3 kategorie interwencji finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego przypisanego do Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Do realizacji **250 projektów w województwie małopolskim przystąpiło 179 podmiotów**, spośród których 137 ma siedzibę na terenie Małopolski, 12 pochodzi z Wielkopolski, z Mazowsza działania podjęło 7 podmiotów, i po 5 podmiotów z województw lubelskiego i świętokrzyskiego. Pozostałe 8 województw realizuje mniej niż 5 projektów z grupy IV na terenie Małopolski.

Grupę beneficjentów stanowią w największej liczbie wspólnoty samorządowe, przed podmiotami gospodarczymi działającymi na podstawie zarówno kodeksu handlowego, jak i cywilnego. Stosunkowo liczne grupy tworzą również stowarzyszenia i fundacje.

Wykres 44. Struktura beneficjentów realizujących na terenie Małopolski projekty wpisujące się w grupę interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg form prawnych

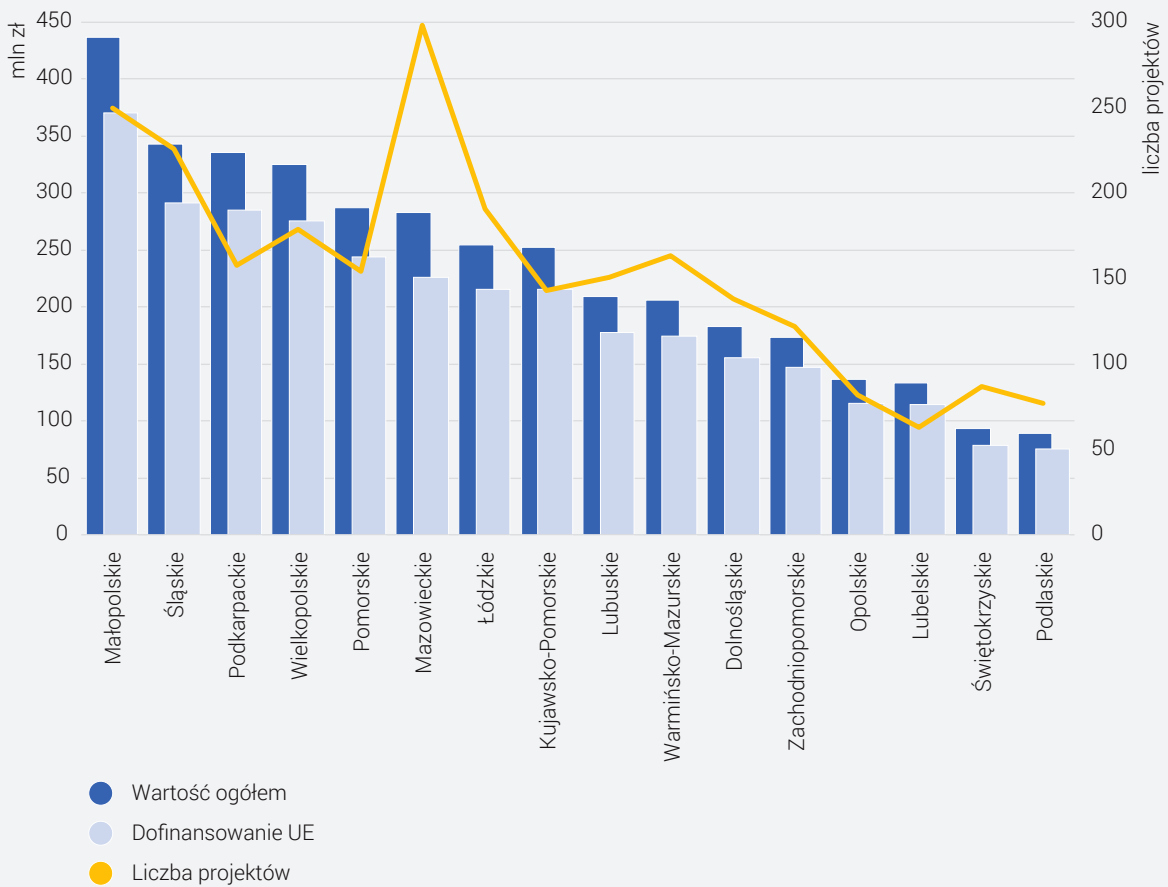

Źródło: Opracowanie własne.

Małopolska jest liderem pod względem wartości projektów zaliczonych do grupy interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego...”, nieco tylko ustępując Mazowszu pod względem liczby projektów (298 projektów).

Wykres 45. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw

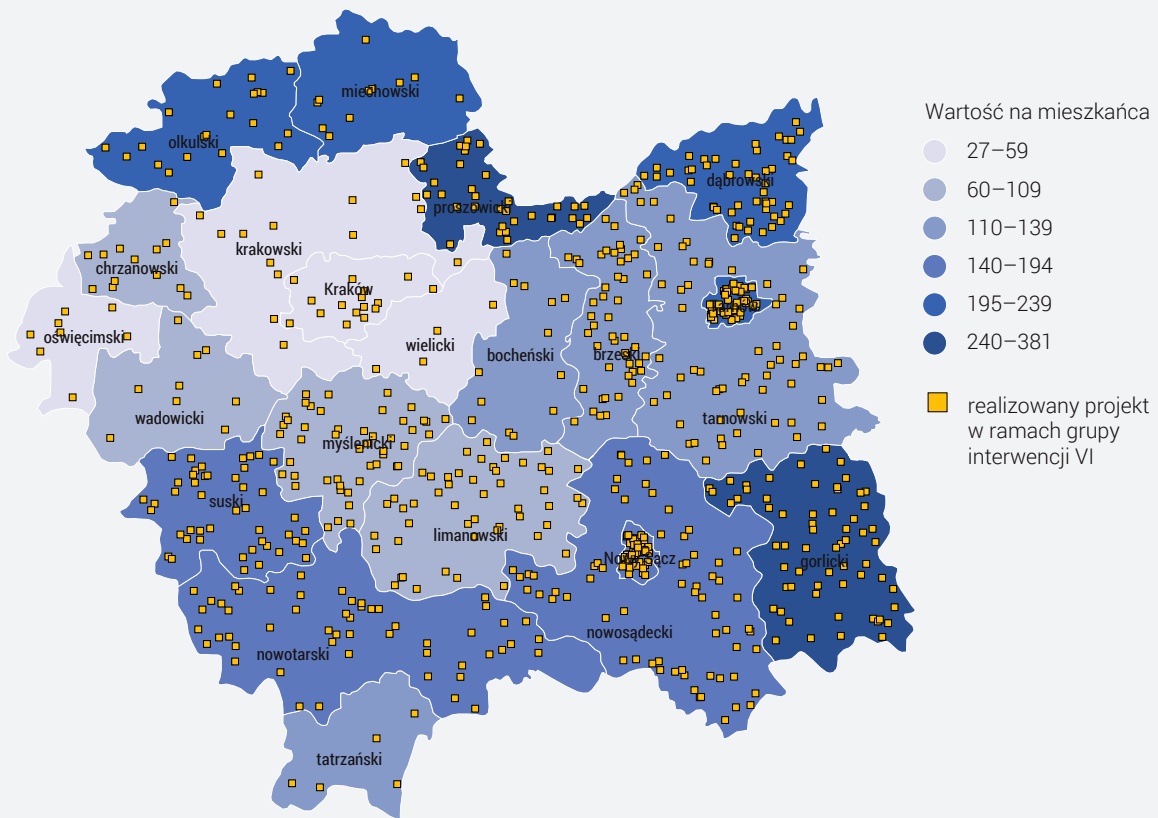
Źródło: Opracowanie własne,

W województwie małopolskim największe wartości ogółem projektów realizowane w poszczególnych powiatach wahają się od 3,4 mln zł (UE: 2,9 mln zł) w przypadku powiatu wielickiego, do 42,7 mln zł (UE: 36,2 mln zł) w Krakowie. Po przeliczeniu na mieszkańca kwot przeznaczonych na realizację projektów ranking układa się odmiennie: największe kwoty trafiły do powiatu gorlickiego – 381 zł (UE: 323 zł), przed powiatem proszowickim – 353 zł (UE: 300 zł). Najniższe kwoty na mieszkańca trafiły do powiatu wielickiego – 28 zł (UE: 23 zł), oświęcimskiego – 54 zł (UE: 46 zł) i miasta Krakowa – 56 zł (UE: 46 zł). Podobny rozkład obserwowany jest pod względem liczby projektów – najwięcej trafiło do powiatów wschodniej części województwa: nowosądeckiego – 66 projektów, gorlickiego – 62 projekty, tarnowskiego – 61 projekty. Najmniejszej liczby projektów doliczono się w powiecie wielickim (4) i tatrzańskim (5). Nasylenie powiatów projektami związanymi z pomocą społeczną jest dodatkowo skorelowane z liczbą osób objętych pomocą społeczną⁵, chociaż poziom korelacji nie jest wysoki.

5 Najwięcej osób objętych pomocą społeczną na 100 mieszkańców odnotowano w 2016 roku w powiecie nowosądeckim (58,9), gorlickim (58,9) i limanowskim (58,3), przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 34,6 (na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS).

Mapa 27. Liczba oraz wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg powiatów (w zł)

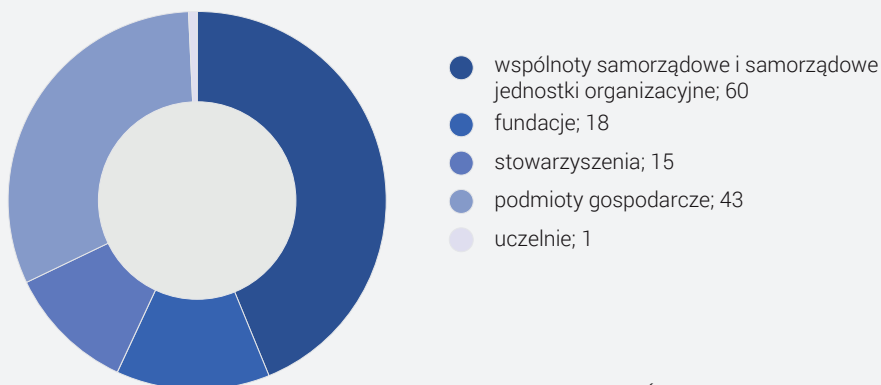

Źródło: Opracowanie własne.

Kategoria interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” obejmuje **179 projektów** realizowanych na terenie województwa małopolskiego przez **137 beneficjentów**. Najliczniejszą grupę wśród nich tworzą wspólnoty samorządowe wszystkich szczebli – 53 jednostki, obok których pojawiają się samorządowe jednostki organizacyjne, czyli gminne ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie. Drugą grupą pod względem wielkości są podmioty gospodarcze, działające na podstawie zarówno kodeksu handlowego, jak i cywilnego, o działalności związanej z doradztwem, konsultingiem, szkoleniami itp.

Wykres 46. Struktura beneficjentów kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg form prawnych

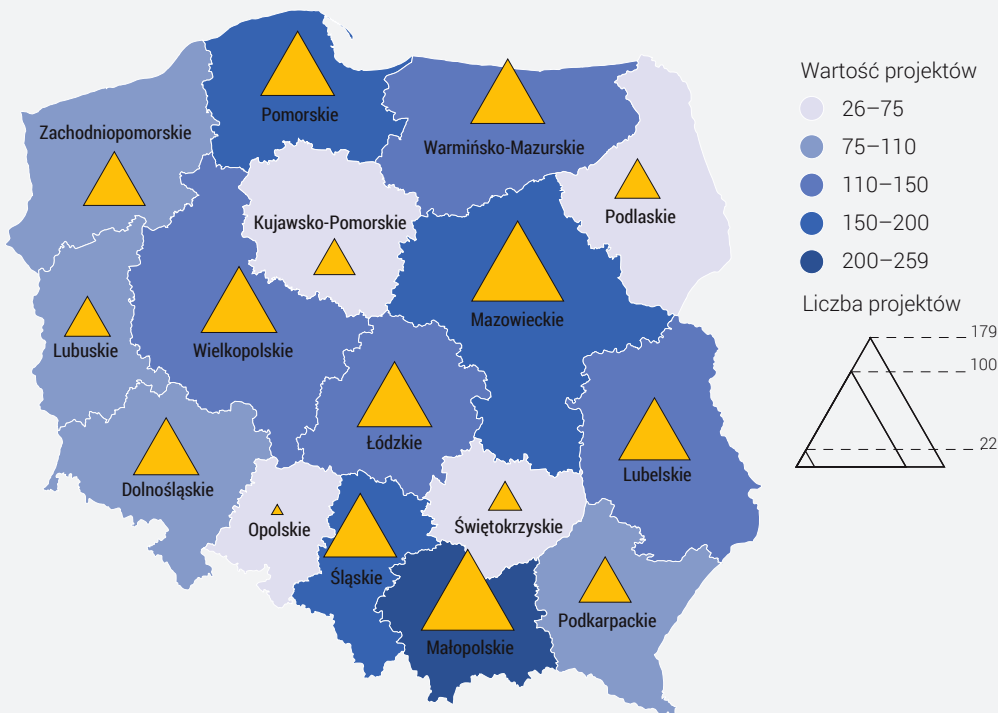

Źródło: Opracowanie własne.

W porównaniu do innych województw Małopolska zajmuje pierwsze miejsce, z dosyć dużą przewagą nad kolejnymi województwami. O ile w kryterium ilościowym w drugim w rankingu województwie mazowieckim realizowane jest jedynie o 3 projekty mniej, to pod względem wartości dystans pomiędzy Małopolską a kolejnym w zestawieniu województwem pomorski wynosi 72,6 mln zł (UE: 61,2 mln zł).

Mapa 28. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W województwie małopolskim około 20% projektów ma charakter ogólnopolski, a spośród pozostałych część realizowanych jest na obszarze więcej niż jednego subregionu. Stąd liczba projektów wykazana w układzie subregionalnym znacznie przekracza rzeczywistą liczbę projektów realizowanych w Małopolsce.

Tabela 46. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	73	44,1	37,5
Tarnowski	59	22,3	18,8
Sądecki	72	37,8	32,1
Podhalański	51	3,6	3,1
Małopolska Zachodnia	28	24,1	20,5

Źródło: Opracowanie własne.

Na ogół projekty finansowane z RPO Województwa Małopolskiego przeznaczone są dla wybranych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, bezrobociem. Wsparcie jest wdrażane poprzez aktywizację społeczno-zawodową uczestników projektu, realizację pracy o charakterze socjalnym, realizację aktywizacji zawodowej przy współpracy z wyspecjalizowanymi podmiotami w formie zlecenia zadania publicznego itp. Istotną grupę stanowią projekty o charakterze lokalnym, prowadzone przez gminne ośrodki pomocy społecznej i skierowane do stosunkowo nielicznych (rzędu 30 – 80 osób) grup mieszkańców własnej gminy. Natomiast projekty z PO Wiedza Edukacja Rozwój skierowane są do instytucji pomocy społecznej, oferując szkolenia i doskonalenia dla pracowników tych instytucji oraz szkolenia skierowane do mniejszości narodowych.

Efektom realizacji projektów w ramach kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” będzie przeszkolenie w województwie małopolskim 231 pracowników socjalnych, w ramach aktywizacji zawodowej planuje się szkolenia dla 257 Romów oraz wsparcie 13 817 osób wykluczonych społecznie celem ich aktywizacji.

Do kategorii interwencji „112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” w województwie małopolskim zaliczone zostały 64 projekty, realizowane przez 59 beneficjentów. Główną grupę stanowią jednostki samorządu terytorialnego (34), przed podmiotami gospodarczymi (11) i stowarzyszeniami (8).

Na tle wszystkich województw Małopolska lokuje się na 2. pozycji po województwie podkarpackim, w którym realizowane są projekty wartości 153,4 mln zł (UE: 130,3 mln zł), natomiast w ujęciu ilościowym Małopolska ustępuje województwom: mazowieckiemu (114 projektów), śląskiemu (106 projektów), podkarpackiemu (91 projektów) i łódzkiemu (69 projektów).

Projekty z tej kategorii interwencji obejmują działania związane z opieką nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, dziećmi i młodzieżą. Zadania te realizowane są poprzez tworzenie obiektów wsparcia dziennego umożliwiających naukę, rozwój zainteresowań, nabywanie umiejętności społecznych (np. projekty typu placówki wsparcia dziennego), a także opiekę nad osobami o ograniczonych możliwościach życiowych, zniedołężniałych, niepełnosprawnych (np. projekty typu dzienny dom opieki medycznej) i wsparcie przeznaczone dla rodzin wykluczonych społecznie (np. projekty typu świetlica środowiskowo-socjoterapeutyczna, ośrodek interwencji kryzysowej).

Założeniem realizowanych projektów w ramach kategorii interwencji „112 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych, świadczonych w interesie ogólnym” będzie wsparcie dla rodzin wymagających pomocy, które obejmie grupę ok. 3,3 tys. osób, wsparcie dla 2,2 tys. dzieci i młodzieży do 18 roku życia ze środowisk objętych wykluczeniem społecznym oraz pomoc instytucjonalna dla ok. 1,5 tys. osób starszych, niepełnosprawnych, zniedołężniałych.

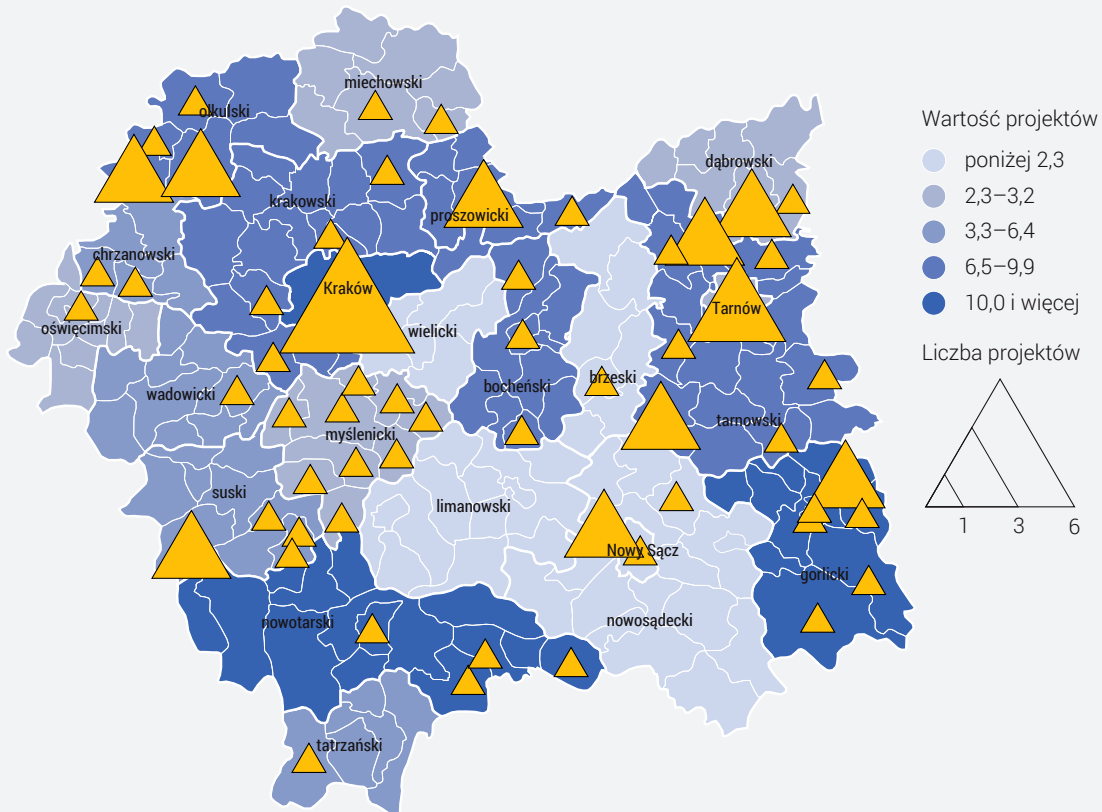
Tabela 47. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „112 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	24	40,3	34,2
Tarnowski	9	7,0	5,9
Sądecki	13	26,7	22,7
Podhalański	8	22,4	19,0
Małopolska Zachodnia	10	17,4	14,8

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 29. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „112 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” wg gmin i powiatów województwa małopolskiego (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

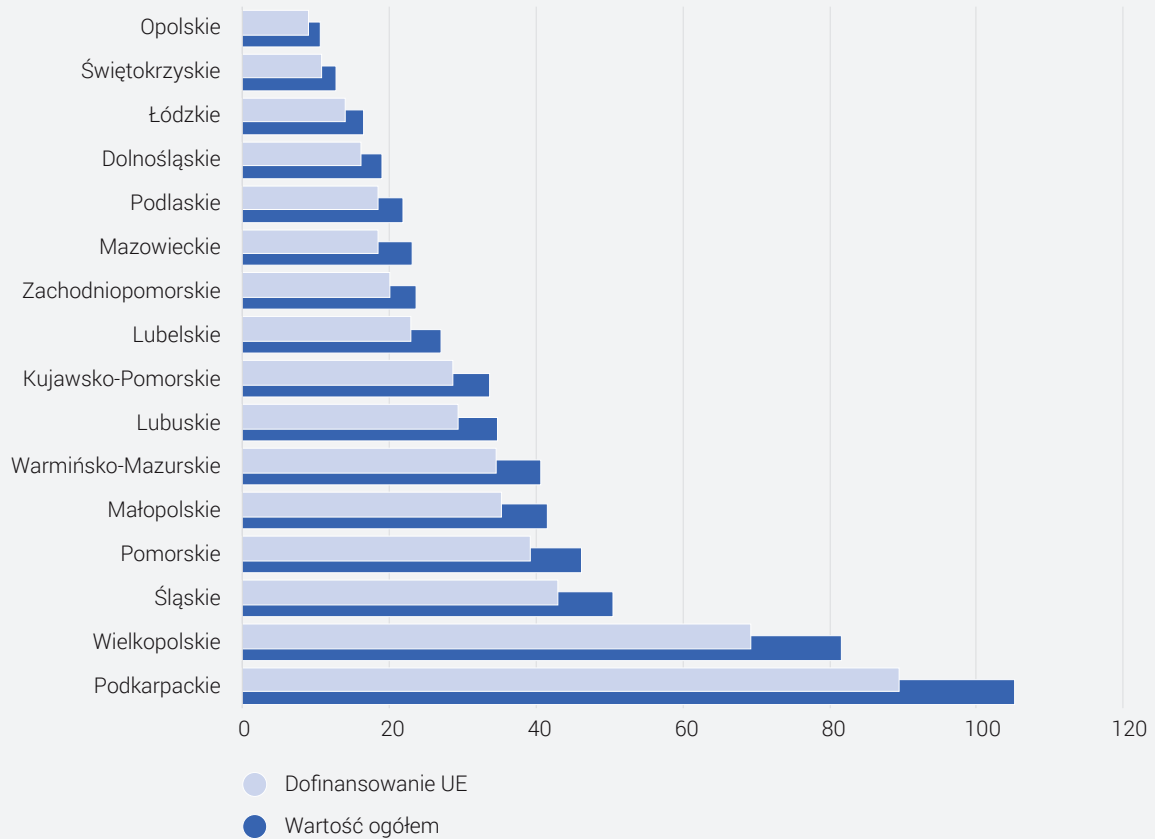
Do kategorii interwencji „113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia” zaliczono 7 projektów realizowanych w województwie małopolskim przez 4 beneficjentów. Pośród projektów 2 są dedykowane dla całego województwa i po 1 dla każdego z subregionów.

W pozostałych województwach realizowane jest od 4 do 9 projektów. Podobnie pod względem wartości tych projektów Małopolska plasuje się pośrodku stawki (5 miejsce). Charakterystyczny dla tej kategorii interwencji jest wysoki udział projektów o zasięgu ogólnopolskim, obejmujących prawie ¼ wartości wszystkich projektów dla kategorii 113 realizowanych w Polsce.

Wykres 47. Wartość i dofinansowanie unijne do projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia” wg województw (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Jako przykład celów projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji 113 niech posłużą dwa bliźniacze projekty „MOWES – Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” skierowane odpowiednio do KOM i do Małopolski Zachodniej. W ramach obydwu projektów, o łącznej wartości 18,8 mln zł (UE: 16,0 mln zł) przewiduje się działania obejmujące m.in: usługi animacji lokalnej, wsparcia i rozwoju PES (w tym zwiększenia zatrudnienia), przyczyniając się do tworzenia i rozwoju podmiotów obywatelskich, budowy i wsparcia partnerstw na rzecz ES i partycypacji, wyszukiwania i wspierania liderów i animatorów lokalnych, inicjatyw w zakresie tworzenia nowych PES, podniesienia wiedzy i rozwój umiejętności potrzebnych do zakładania/prowadzenia PES, tworzenia nowych miejsc pracy w PES.

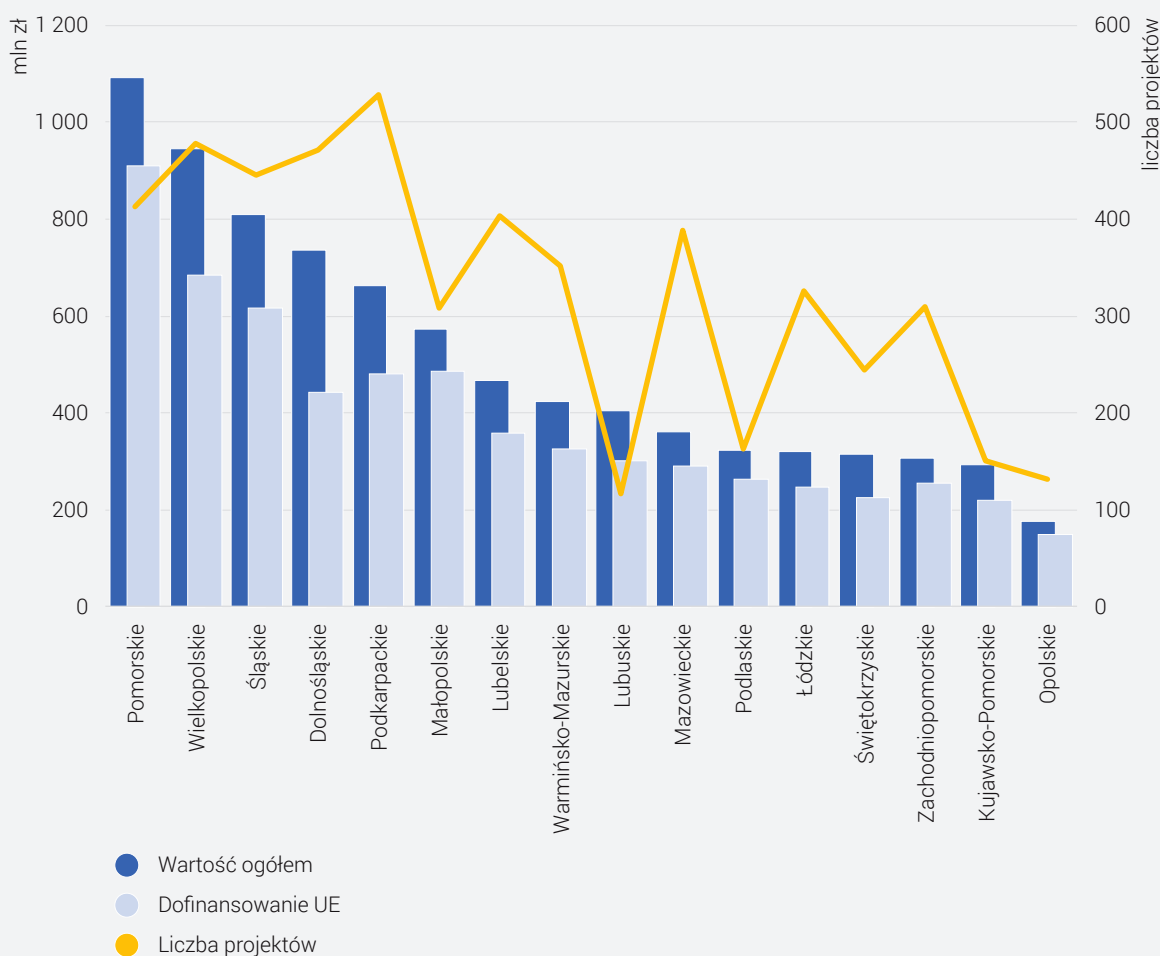
Projekty realizowane w ramach kategorii interwencji „113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej...” powinny zapewnić wsparcie dla 597 przedsiębiorstw ekonomii społecznej w Małopolsce, pozwalając na zorganizowanie 371 nowych miejsc pracy.

Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

Cel tematyczny 10 reprezentowany jest wśród projektów realizowanych w Małopolsce jedynie w zakresie grupy interwencji „VII. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności oraz uczenia się przez całe życie”, obejmującej 3 kategorie interwencji. Odróżnia się w ten sposób od pozostałych województw (oprócz mazowieckiego), gdzie duże znaczenie ma inwestycyjna grupa interwencji „III. Infrastruktura społeczna, zdrowotna i edukacyjna oraz powiązane inwestycje”. Efektem takiego klasyfikowania projektów jest dopiero 11. pozycja pod względem ich liczby, ale jednocześnie 6. miejsce pod względem wartości ogółem i 4. miejsce pod względem dofinansowania unijnego.

Wykres 48. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Małopolski 308 projektów zaliczonych do CT10 realizuje 190 beneficjentów, wśród których 99 stanowią wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne. W praktyce są to zespoły ekonomiczno-administracyjne szkół w poszczególnych gminach (lub ich odpowiedniki). Drugą istotną grupę stanowią przedsiębiorstwa działające w systemie oświaty – 50 beneficjentów. Do zbioru tego zaliczają się zarówno spółki, jak i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Trzecią pod względem liczebności grupą są jednostki oświatowe (punkty przedszkolne, przedszkola, szkoły) – 15. Cel tematyczny 10 finansowany jest z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego oraz z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w proporcji 97,3 : 2,7.

Tabela 48. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” w województwie małopolskim wg kategorii interwencji (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój				
VII. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności oraz uczenia się przez całe życie	16	13	15,8	13,3
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	1	1	1,7	1,4
116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	4	2	9,3	7,9
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	11	11	4,8	4,0
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020				
VII. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności oraz uczenia się przez całe życie	292	177	557,4	473,6

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	245	165	257,4	218,6
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	1	1	94,1	80,0
118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	46	28	205,9	175,0
Razem				
VII. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności oraz uczenia się przez całe życie	308	190	573,2	486,9
115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	246	166	259,1	220,0
116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji	4	2	9,3	7,9
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	12	12	98,9	84,0

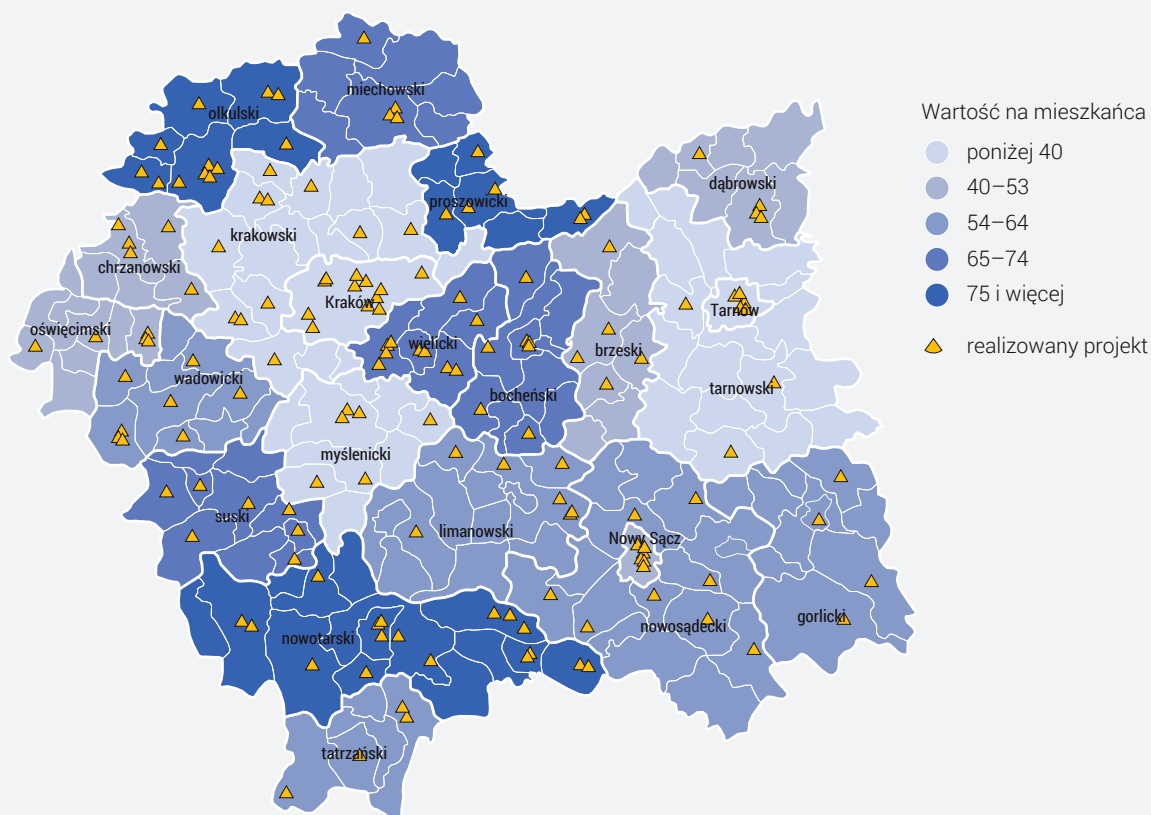
Kategoria interwencji	Liczba projektów	Liczba beneficjentów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	46	28	205,9	175,0

Źródło: Opracowanie własne.

W 2017 roku rozpoczęto realizację 282 projektów zaliczonych do CT10, o wartości 441,4 mln zł (UE: 374,9 mln zł). Do końca 2017 nie zakończono żadnego projektu.

Mapa 30. Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” w gminach województwa małopolskiego (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W Małopolsce 11 projektów przypisanych jest do całego województwa, lecz ich wartość stanowi 38,0% wartości wszystkich projektów z CT110, co automatycznie pomniejsza podane poniżej wartości dla poszczególnych powiatów. Niemniej jednak widoczne są różnice w podziale środków wewnątrz województwa – preferencje skierowane są raczej na rejony peryferyjne o nieco mniejszych możliwościach kształcenia zawodowego.

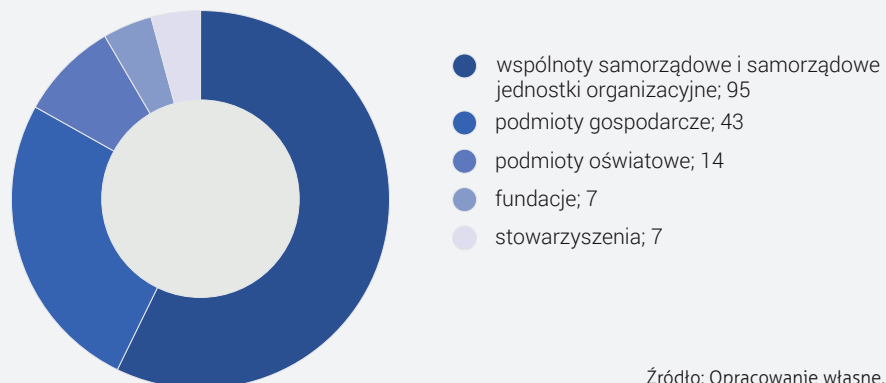
Kategoria interwencji „115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia” realizowana jest przez 166 podmiotów wdrażających 246 projektów dotyczących edukacji przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, szkolnictwa ponadgimnazjalnego, pozaszkolnych form edukacji. W 2017 roku podpisano umowy na realizację 230 projektów o wartości 224,7 mln zł (UE: 190,8 mln zł). Kategoria ta jest realizowana we wszystkich województwach, a w Małopolsce wdrażana jest największa liczba projektów wpisujących się w tę kategorię. Pod względem wartości projektów liderem jest województwo pomorskie, wyprzedzając drugie na liście województwo małopolskie o 140,3 mln zł (UE: 119,5 mln zł).

Niemal 100 wdrażanych projektów dotyczy edukacji przedszkolnej. Ich realizacja powinna przysporzyć dodatkowych około 4,2 tys. miejsc przedszkolnych, w tym kilkaset dla dzieci niepełnosprawnych. W uzupełnieniu tych działań planowane jest również podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej w przedszkolach poprzez organizowanie kursów doskonalących. Prawie 90 projektów dla szkół podstawowych i gimnazjalnych skoncentrowanych jest na zajęciach wyrównawczych dla uczniów z poszczególnych przedmiotów, realizowanych w formie zajęć dodatkowych, a także na rozwoju kluczowych kompetencji (głównie informatycznych). Równoległe z działaniami prowadzonymi dla uczniów planowane jest dokształcanie kadry nauczycielskiej. Łącznie oferta zajęć powinna trafić do ok. 35 tys. uczniów małopolskich i przeszło 3 tys. nauczycieli.

Spośród wszystkich beneficjentów dominują wspólnoty samorządowe (54,2% całego zbioru), przed podmiotami gospodarczymi wszystkich form prawnych (25,9%).

Wykres 49. Struktura ilościowa beneficjentów realizujących projekty w ramach kategorii interwencji „115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki...” wg form prawnych

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej projektów w omawianej kategorii interwencji realizowanych jest w KOM, w tym 36 projektów o wartości 38,7 mln zł (UE: 32,9 mln zł) trafiło do odbiorców zamieszkałych na terenie Metropolii Krakowskiej. W formule ZIT realizowane są 22 projekty o wartości 25,1 mln zł (UE: 21,3 mln zł).

Tabela 49. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki...” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	88	80,5	68,4
Tarnowski	27	16,4	14,0
Sądecki	50	47,2	40,1
Podhalański	37	32,6	27,7
Małopolska Zachodnia	43	35,3	30,0

Źródło: Opracowanie własne.

Największym projektem z tej kategorii trafiającym do wszystkich gmin województwa jest „Regionalny Program Stypendialny” wdrażany przez Województwo Małopolskie, o wartości 35,3 mln zł (UE: 30,0 mln zł). Celem projektu jest wzmocnienie potencjału szczególnie uzdolnionych uczniów, w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości, ze szkół podstawowych /z klas 5 i 6/, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z siedzibą na terenie Województwa Małopolskiego poprzez wsparcie stypendialne. Założono następujące rezultaty: przeprowadzenie 7 naborów, objęcie wsparciem 2 000 uczniów, zawarcie 5 110 umów stypendialnych, zrealizowanie 5 110 indywidualnych planów rozwoju.

Kolejny projekt „Małopolskie Talenty” o wartości 10 mln zł (UE: 8,5 mln zł) jest również realizowany również przez Województwo Małopolskie. Celem projektu jest stworzenie warunków do rozwoju uzdolnień z: kompetencji kluczowych przedmiotowych: języka angielskiego, nauk matematyczno-przyrodniczych, przedsiębiorczości, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kompetencji kluczowych ponadprzedmiotowych – kompetencji społecznych i uczenia się na 3 etapach edukacyjnych: kl. 4–6 szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej kończącej się maturą wśród uczniów/uczennic zdolnych z województwa małopolskiego. Główne rezultaty: – objęcie wsparciem w postaci diagnozy uzdolnień z kompetencji kluczowych – 47 520 uczniów, podniesienie kompetencji kluczowych w postaci zajęć pozaszkolnych Letniej Szkoły Młodych Talentów – 480 uczniów, podniesienie kompetencji nauczycieli – 1 188 nauczycieli.

Do kategorii interwencji **116 Poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć, zwłaszcza w przypadku grup w niekorzystnej sytuacji** zaliczone są w województwie

małopolskim 4 projekty, z których 3 o wartości 4,6 mln zł (UE: 3,9 mln zł) dopisano do listy w 2017 roku. Ta kategoria interwencji zdominowana jest przez projekty o charakterze ogólnopolskim, a więc mających charakter systemowy. Taki wymiar ma 96,1% projektów obejmujących 96,7% całkowitej wartości ogółem i dofinansowania unijnego dla tej kategorii. Pozostałe projekty o wymiarze regionalnym realizowane są w 11 województwach, wśród których Małopolska zajęła drugie miejsce (po Mazowszu) pod względem wartości i dofinansowania unijnego projektów.

Projekty małopolskie realizowane są przez dwa podmioty: Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nowym Sączu (3 projekty o łącznej wartości 4,6 mln zł i dofinansowaniu unijnym w kwocie 3,9 mln zł) oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nowym Targu (1 projekt o wartości 4,7 mln zł i dofinansowaniu UE w wysokości 4,0 mln zł). Zakres projektów obejmuje m.in. poprawę jakości kształcenia wyższego na kierunku pielęgniarstwo w obydwu uczelniach.

Kategoria interwencji „117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji” reprezentowana jest w Małopolsce przez 12 projektów, wdrażanych przez 12 beneficjentów. W 2017 roku podpisano 3 umowy na realizację projektów zaliczonych do KI117, o wartości 6,2 mln zł (UE: 5,2 mln zł), zakończono 1 projekt o wartości 0,2 mln zł (UE: 0,15 mln zł).

W wymiarze krajowym Małopolska zajmuje pod względem liczby projektów 13. miejsce, natomiast pod względem wartości tych projektów ustępuje jedynie województwu pomorskiemu.

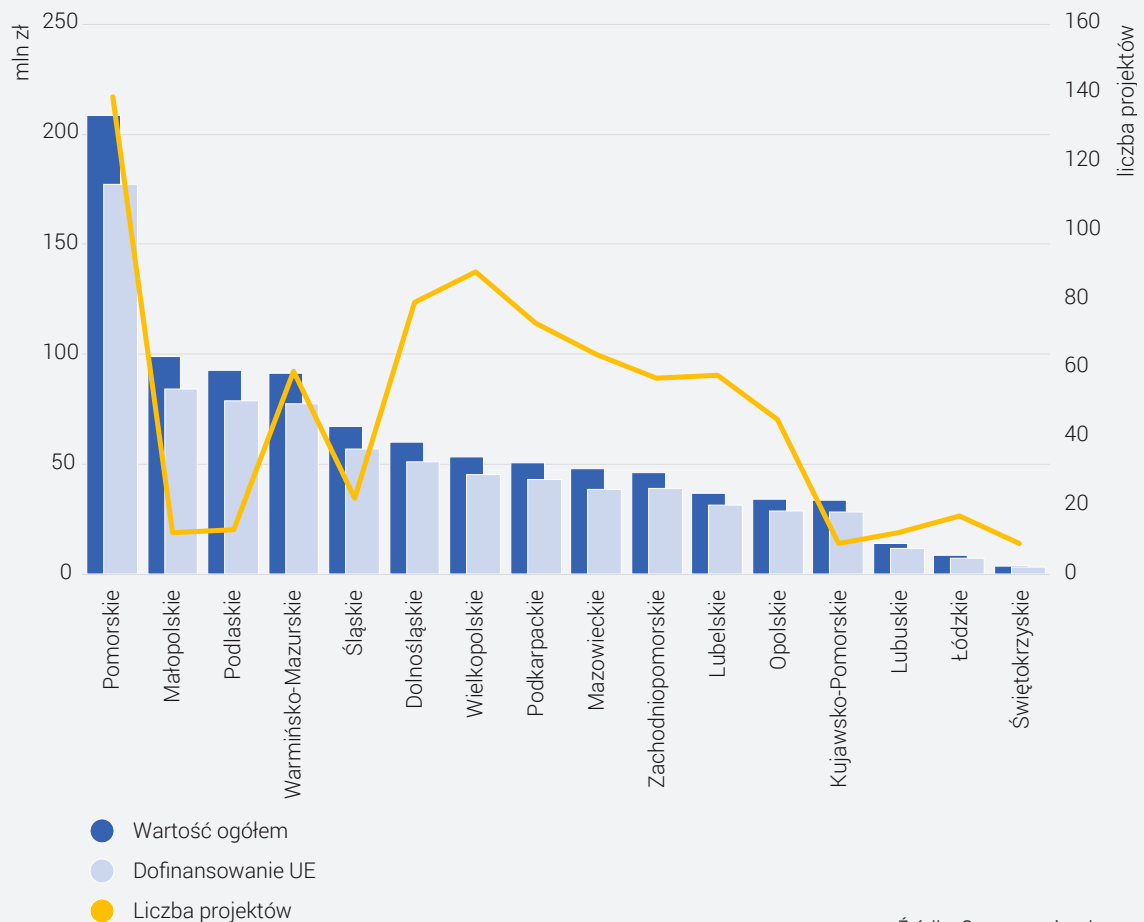
Projekty realizowane na terenie Małopolski mają wymiar wojewódzki, ukierunkowane są na podnoszenie kwalifikacji głównie przez pielęgniarki, położne i ratowników medycznych. Jedynie projekt w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego pn. „Kierunek kariera” dotyczy kształcenia innych grup zawodowych. Jest to projekt wdrażany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, o wartości 94,1 mln zł (UE: 80,0 mln zł). Głównym rezultatem projektu będzie: uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji przez 20 925 osób po 25. roku życia, 2 442 osoby w wieku 50 lat i więcej, 9 975 osób o niskich kwalifikacjach.

Kolejny pod względem wartości jest projekt Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II pn. „Zaawansowane zabiegi ratunkowe poszkodowanych w hipotermii”, o wartości 1,2 mln zł (UE: 1,0 mln zł). Celem głównym projektu jest rozwój kompetencji zawodowych ratowników medycznych w obszarze hipotermii. Rezultatem bezpośrednim projektu będzie ok. 408 przeszkolonych ratowników medycznych.

Wykres 50. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych...” wg województw

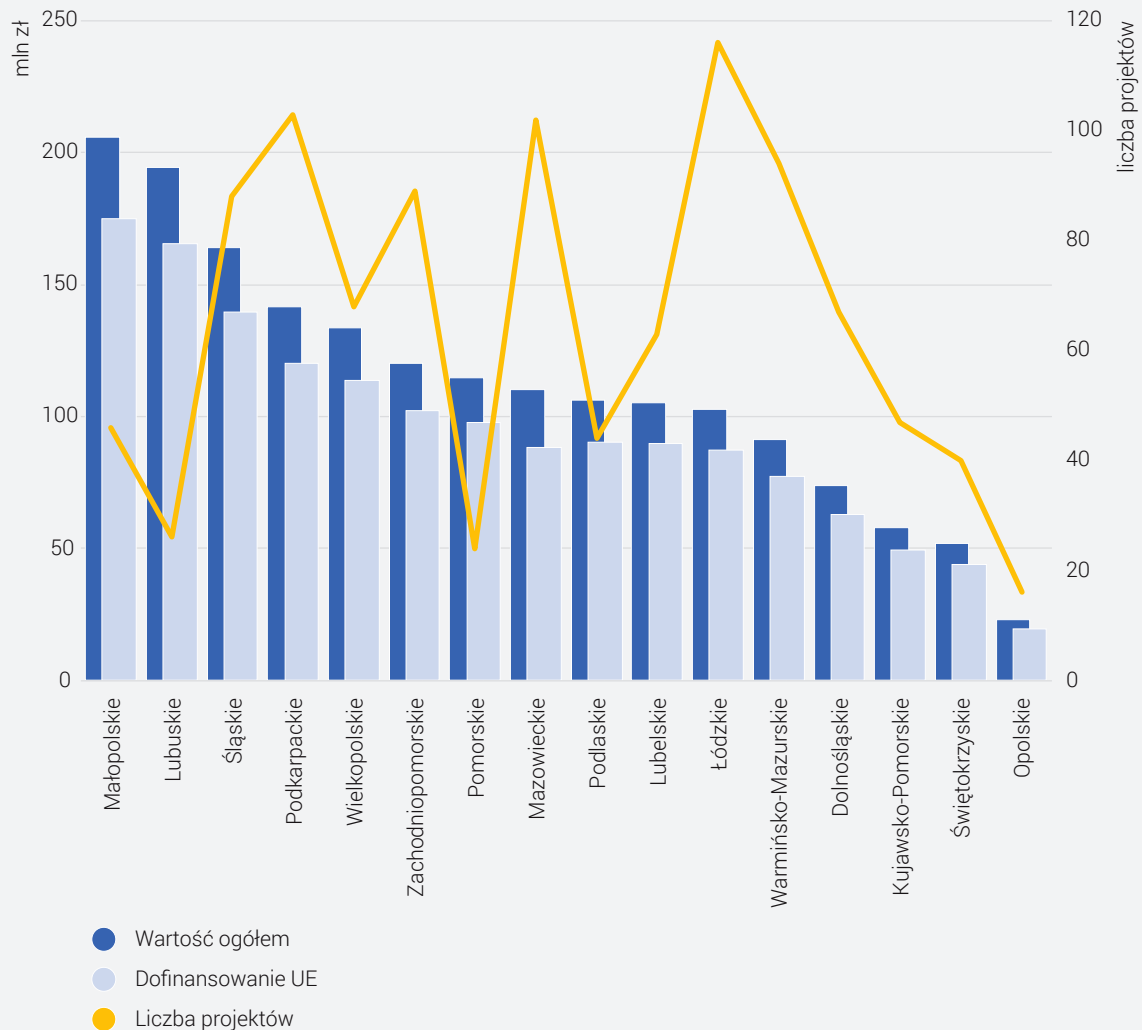

W ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami” w województwie małopolskim realizowanych jest 46 projektów. Wszystkie umowy na ich wdrożenie zostały podpisane w 2017 roku. Beneficjentami są głównie wspólnoty samorządowe: Województwo Małopolskie oraz 16 powiatów ziemskich i 3 miasta na prawach powiatów. Pozostałe formy reprezentowane są przez pojedynczych beneficjentów.

Na tle kraju Małopolska zajmuje 11. miejsce pod względem liczby projektów, ale **pierwsze pod względem ich wartości**. Jest to o tyle istotne, iż w przypadku KI118 udział projektów o zasięgu ogólnopolskim jest stosunkowo nieznaczny – 4,9% wartości ogółem i dofinansowania UE wszystkich projektów.

Wykres 51. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” wg województw

Źródło: Opracowanie własne.

Spośród wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego jedynie 2 mają charakter regionalny, tzn. przypisane są do całego województwa, lecz ich wartość stanowi 26,7% wartości wszystkich projektów zaliczonych do KI118. W ujęciu przestrzennym zdecydowaną koncentrację projektów daje się zaobserwować w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, natomiast całkowity brak wsparcia występuje w powiatach nowosądeckim, proszowickim i tatrzańskim.

Tabela 50. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” wg subregionów (w mln zł)

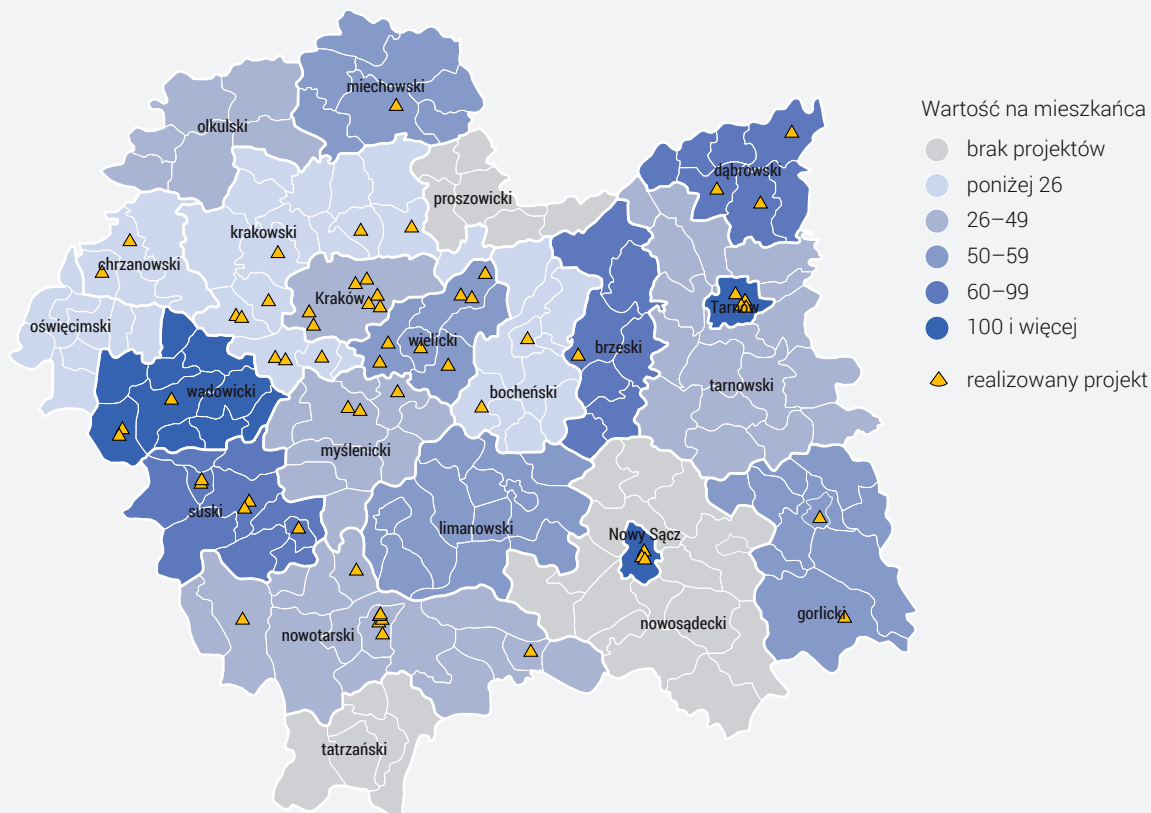
Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	16	52,3	44,4
Tarnowski	7	32,6	27,7
Sądecki	8	22,1	18,8
Podhalański	7	14,1	12,0
Małopolska Zachodnia	7	29,8	25,4

Źródło: Opracowanie własne.

Jedynie w przypadku 42 gmin można wskazać projekty realizowane bezpośrednio na ich terenie. Szczególne zaniepokojenie brakiem projektów muszą rodzić obszary, gdzie odnotowywany jest wysoki poziom bezrobocia, a więc dopasowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku jest co najmniej dyskusyjne.

Mapa 31. Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” w gminach województwa małopolskiego (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Największym projektem z tej kategorii jest „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II” o wartości 53,9 mln zł (UE: 45,8 mln zł) – projekt realizowany przez Województwo Małopolskie. Jego celem jest zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów kształcących się w szkołach zawodowych, poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego oraz podniesienie u uczniów małopolskich gimnazjów zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej odpowiadającej na potrzeby rynku pracy. Działania skierowane są do uczniów i kadry szkół i placówek prowadzonych przez WM. Oczekuje się podniesienia atrakcyjności kształcenia poprzez zwiększenie konkurencyjności na rynku pracy, uzyskania dodatkowych kompetencji, wzmocnienia współpracy z przedsiębiorcami, inwestycji w infrastrukturę.

„Kwalifikacje zawodowe sukcesem na rynku pracy” to drugi pod względem wartości (8,6 mln zł [UE: 7,3 mln zł]) projekt wdrażany przez Gminę Miasta Tarnowa – Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. Głównym celem projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 4 204 uczniów szkół w subregionie tarnowskim do listopada 2020 r. przez realizację różnorodnych form wsparcia, tj.: doradztwa zawodowego, branżowe kursy zawodowe, staże/praktyki zawodowe, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, stypendia dla najzdolniejszych uczniów, warsztaty w specjalistycznych pracowniach i laboratoriach uczelni wyższych, klasy patronackie itp.

Projekty realizowane w ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” powinny zapewnić, dla ok. 40 tys. uczniów, szkolenia, kursy i staże zwiększające kompetencje zawodowe oraz zorganizowanie szkoleń doskonalących dla ok. 2 tys. nauczycieli.

Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej

Projekty w ramach celu tematycznego 11 kwalifikowane są wyłącznie w ramach jednej grupy interwencji „VIII. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych oraz zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej”, a w niej w ramach tylko jednej kategorii interwencji „119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia”.

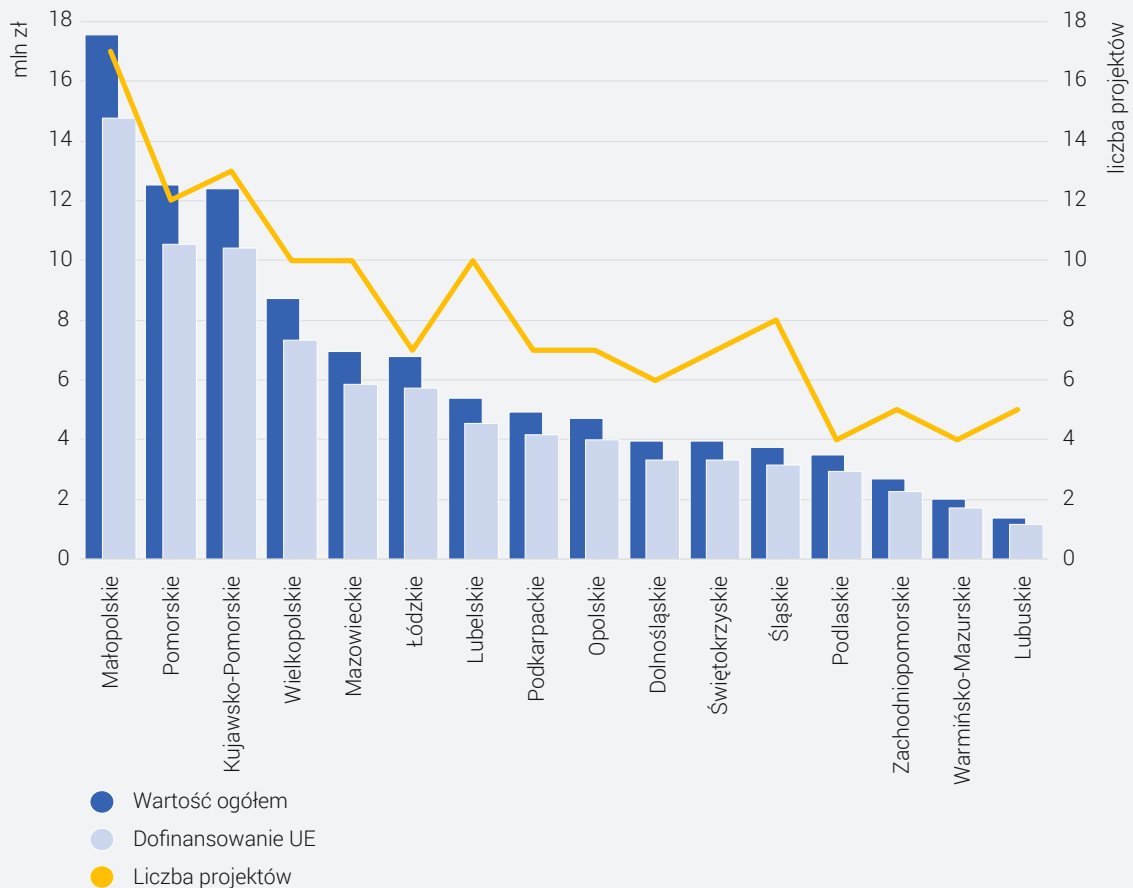
Na terenie województwa małopolskiego realizowanych jest 17 projektów przez 14 beneficjentów. Sumaryczna wartość projektów wynosi 17,5 mln zł (UE: 14,8 mln zł). W 2017 roku podpisanych zostało 7 umów na realizację projektów o wartości 7,9 mln zł (UE: 4,8 mln zł),

a jednocześnie zakończono wdrażanie 2 projektów. Wśród beneficjentów znalazło się 5 podmiotów gospodarczych, 3 wspólnoty samorządowe (gminy), 3 stowarzyszenia, 2 fundacje i 1 samorząd zawodowy. Lokalizację na terenie województwa małopolskiego wskazało 5 podmiotów, po 3 w Wielkopolsce i na Mazowszu, po 1 z województwa śląskiego, podkarpackiego i podlaskiego.

W całej Polsce na projekty o wymiarze krajowym przypada 62,5% wartości oraz 50,8% liczby projektów realizowanych w zakresie objętym CT11. W kwotach wartości ogółem i dofinansowania unijnego, jak również w zakresie liczby projektów przypadających na poszczególne województwa, Małopolska zajmuje pierwsze miejsce.

Wykres 52. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg województw

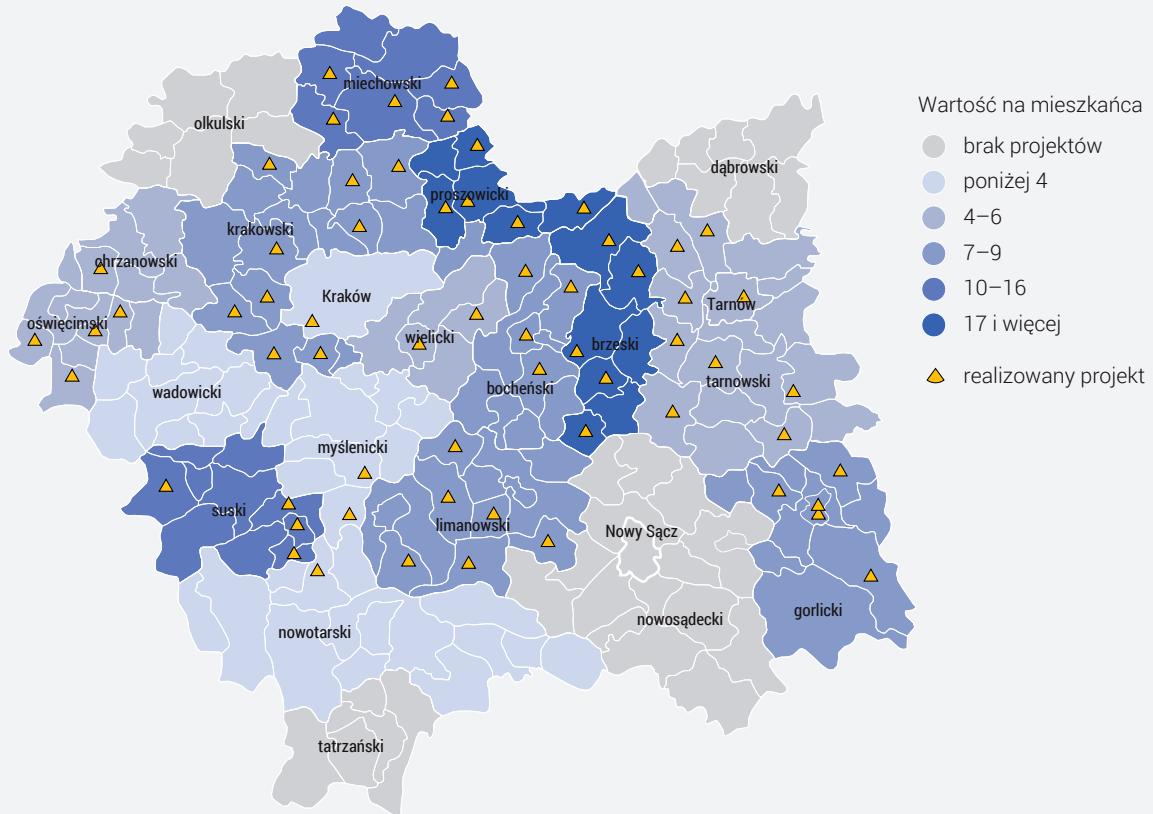

Źródło: Opracowanie własne.

W województwie małopolskim 6 projektów o łącznej wartości 2,4 mln zł (UE: 2,0 mln zł) ma wymiar regionalny. W przeliczeniu na mieszkańca jest to kwota 0,70 zł (UE: 0,59 zł). Spośród projektów przypisanych do powiatów, nie odnotowano ani jednego w 4 powiatach ziemskich i 1 mieście na prawach powiatu. Do 75 gmin przypisano po 1 projekcie.

Mapa 32. Mapa. Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” w gminach województwa małopolskiego (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

W ujęciu subregionalnym dominuje Krakowski Obszar Metropolitalny, w którym spośród 7 projektów, 3 projekty o wartości 2,2 mln zł (UE: 1,9 mln zł) realizowane są na terenie Aglomeracji Krakowskiej.

Tabela 51. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg subregionów (w mln zł)

Subregion	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
KOM	7	6,2	5,3
Tarnowski	5	3,0	2,5
Sądecki	4	2,1	1,8
Podhalański	4	1,8	1,5
Małopolska Zachodnia	4	2,1	1,7

Źródło: Opracowanie własne.

Najkosztowniejszym projektem realizowanym w ramach CT11 są „e-Urzędy przyjazne przedsiębiorcom” – projekt o wartości 2,0 mln zł (UE: 1,7 mln zł), wdrażany przez STIWEK Fundację na Rzecz Społeczeństwa, Tolerancji, Integracji, Wolności, Edukacji, Kultury z Warszawy. Projekt obejmuje realizację wsparcia dla 10 JST województwa małopolskiego i 261 pracowników tych JST przez wdrożenie rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarze podatków i opłat lokalnych, m.in. w zakresie elektronicznej obsługi podatkowej i automatyzacji rozliczeń przez uruchomienie 67 usług w 10 JST na 5. poziomie dojrzałości i modernizację 13 już działających do 5. poziomu dojrzałości oraz wdrożenie/modernizację aplikacji pozwalających na pełną automatyzację tych usług wraz z dokonywaniem rozliczeń.

Bardzo zbliżony pod względem zakresu działań jest drugi na liście projekt „Małopolskie e-urzędy”, skierowany do 9 JST i 105 pracowników tych gmin, o wartości 1,8 mln zł (UE: 1,5 mln zł). Beneficjentem wiodącym jest gmina Moszczenica.

W wyniku realizacji projektów zaliczonych do celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych...” dodatkowe kwalifikacje w zakresie obsługi systemów e-administracji powinno uzyskać ok. 2,7 tys. urzędników JST oraz ok. 750 pracowników innych instytucji publicznych (pracowników sądów, radców prawnych, inspektorów nadzoru budowlanego itp.).

Cel tematyczny 08, 09, 10, 11. Innowacje społeczne i współpraca międzynarodowa

Specyfiką Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój jest wydzielenie w ramach czterech celów tematycznych środków na **innowacje społeczne i współpracę międzynarodową**, podzielonych pomiędzy CT8–11, przy czym z uwagi na wielotematyczność planowanych przedsięwzięć istnieje możliwość łączenia środków z różnych celów tematycznych.

Projekty z zakresu innowacji społecznej mają wymiar globalny, pod względem wartości projekty krajowe stanowią 90,4% wartości wszystkich projektów realizowanych w Polsce. Według stanu na koniec 2017 roku w bazie projektów realizowanych w Małopolsce figurowało **13 projektów o łącznej wartości 11,0 mln zł (UE: 10,4 mln zł)**, w tym 5 projektów o wartości 1,7 mln zł (UE: 1,6 mln zł) rozpoczętych w 2017 roku. Na tle innych województw stawia to województwo małopolskie na 2. miejscu pod względem liczby projektów oraz na 5. miejscu w przypadku wartości ogółem i dofinansowania unijnego.

Zgodnie z założeniami do programu projekty z zakresu innowacji społecznych mogą być finansowane z wielu celów tematycznych, projekty w całym kraju przypisane są do 4 grup interwencji i 12 kategorii interwencji. W Małopolsce zakres kategorii interwencji ogranicza się do 5.

Tabela 52. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach „Innowacji społecznych i współpracy międzynarodowej”, zaliczonych do celów tematycznych 08–10, w województwie małopolskim wg kategorii interwencji (w mln zł)

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE
V. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	4	5,6	5,3
103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	4	5,6	5,3
VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	3	3,5	3,3
112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	3	3,5	3,3
VII. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności oraz uczenia się przez całe życie	3	0,7	0,7
117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	2	0,3	0,3
118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	1	0,4	0,4
VIII. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych oraz zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej	3	1,2	1,1
119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	3	1,2	1,1

Źródło: Opracowanie własne.

Największym projektem przypisanym do Małopolski jest „Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych” – projekt o wartości 3,3 mln zł (UE: 3,1 mln zł), wdrażany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Ideą projektu jest pobudzenie innowacyjności w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych, dotarcie do oryginalnych pomysłów, które nie miałyby szans na rozwój bez odpowiedniego wsparcia. Za cel główny projektu przyjęto wzrost jakości i skuteczności usług opiekuńczych na rzecz osób zależnych, świadczonych na poziomie lokalnych społeczności poprzez wypracowanie innowacyjnych i oddolnych rozwiązań. Rezultatami będzie 40 innowacji przyjętych do dofinansowania oraz min. 6 innowacji wybranych do upowszechniania.

Drugim przykładem jest projekt „Przekraczamy granice. Push the limits” o wartości 1,9 mln zł (UE: 1,8 mln zł), za którego realizację odpowiada Stowarzyszenie Doradców Europejskich PLINEU. Celem głównym projektu jest wzmocnienie kompetencji zawodowych i kluczowych 60 osób w wieku od 18. do 35. roku życia, z grupy tzw. NEET, zamieszkujących województwo małopolskie, poprzez realizację kompleksowej i indywidualnie dopasowanej strategii zmiany, która zakłada m.in. udział w mobilności ponadnarodowej. Wsparciem projektowym zostaną objęte dwie grupy osób NEET: os. z wyższym wykształceniem lub studiujące niestacjonarnie oraz osoby z wykształceniem zawodowym. Min. 50% grupy docelowej stanowić będą osoby długotrwale bezrobotne. Projekt będzie realizowany w partnerstwie krajowym (GUP Kraków, Stowarzyszenie *Hommini et terrae*) oraz międzynarodowym (IES Consulting Hiszpania, BSW Niemcy).

WYKORZYSTANIE ALOKACJI

Wartość przyznanej alokacji jest ściśle związana w bieżącym kursie euro wyrażonym w złotych. Inaczej mówiąc – wielkość dofinansowania do projektu wyrażona w euro jest pochodną daty zatwierdzenia wniosku. W niniejszym rozdziale posłużono się uproszczeniem, przyjmując jedną wartość dla całego analizowanego okresu, czyli kurs średni euro z dnia 29 grudnia 2017 roku w wysokości 4,1709 zł ogłaszany przez Narodowy Bank Polski⁶.

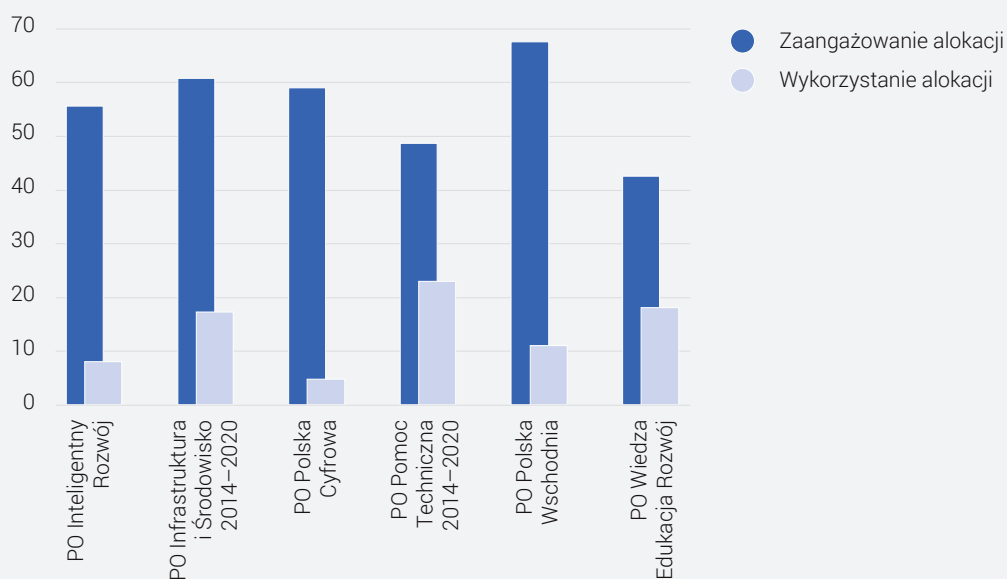
Prezentowane poniżej zestawienia mają wyłącznie charakter informacyjny, a formułowanie wniosków dotyczących zagrożeń w realizacji jakichkolwiek programów jest nieuprawnione. Zestawienie ma za zadanie jedynie wskazać obszary, w których prawdopodobnie potencjalni beneficjenci będą mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów.

Całkowity **poziom zaangażowania dostępnej alokacji środków unijnych** w ramach Polityki Spójności określone sumarycznym dofinansowaniem unijnym do zawartych umów wyniósł na koniec 2017 roku **53,7%**. **Wykorzystanie alokacji**, liczonej sumaryczną wartością dofinansowania unijnego wykazanego we wnioskach o płatność, wyniosło **12,2%**.

Poziom zaangażowania alokacji w programach krajowych wyniósł 57,9%, natomiast w regionalnych programach operacyjnych 47,4%. Podobne zróżnicowanie występuje w przypadku poziomu wykorzystania alokacji, która dla programów krajowych wyniosła 14,9%, a dla programów regionalnych 8,4%.

Wykres 53. Zaangażowanie i wykorzystanie alokacji środków unijnych w programach krajowych (w %)

Źródło: Opracowanie własne.

6 <http://www.nbp.pl/home.aspx?navid=archa&c=/ascx/tabarch.ascx&n=a251z171229>

Tabela 53. Poziom zaangażowania i wykorzystania alokacji unijnej wg programów krajowych i ich osi priorytetowych (w %)

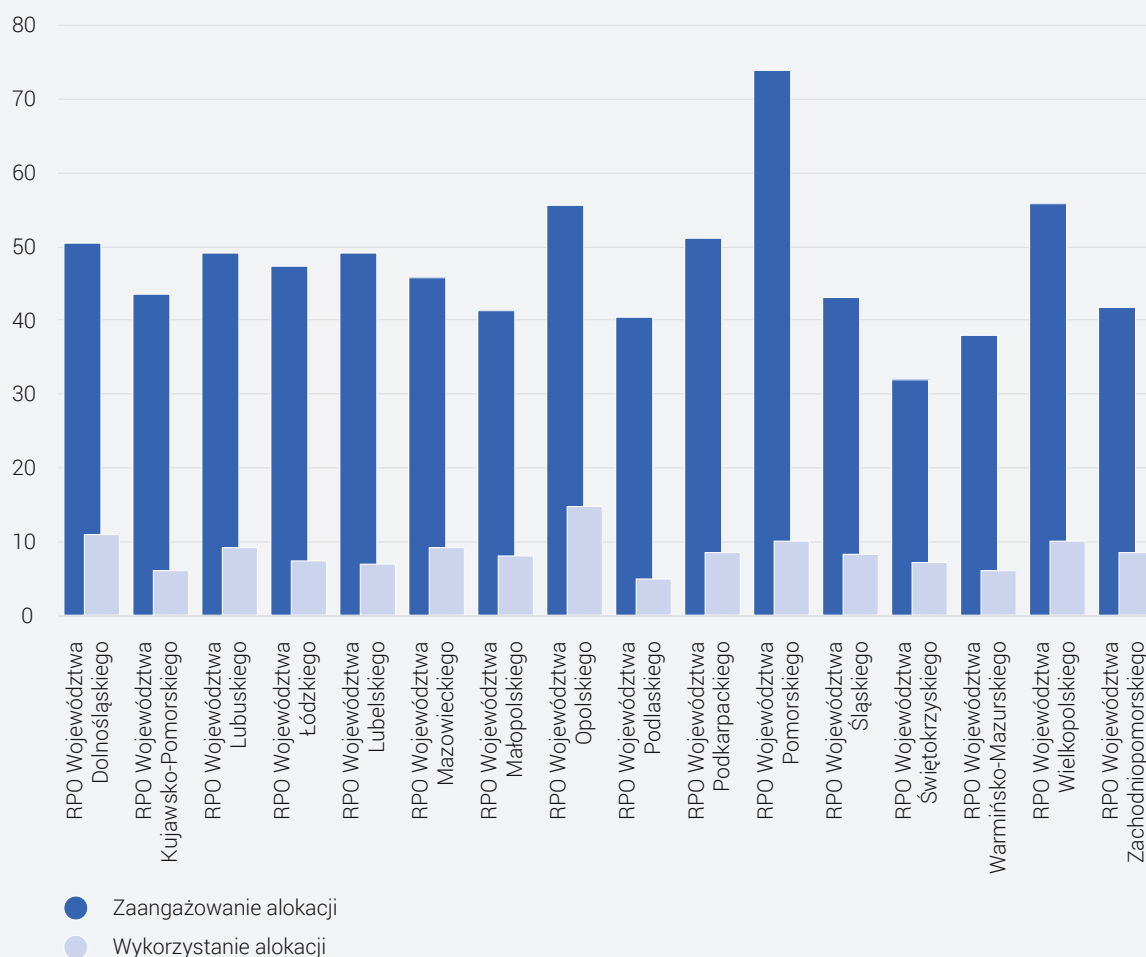
Program operacyjny/oś priorytetowa	Zaangażowanie alokacji	Wykorzystanie alokacji
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	55,6	8,1
1. Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa	51,2	6,3
2. Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I	61,1	8,2
3. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	70,4	13,5
4. Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	45,9	3,8
5. Pomoc techniczna	22,9	9,4
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	60,7	17,3
1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	46,4	1,2
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	65,1	4,1
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	58,3	32,8
4. Infrastruktura drogowa dla miast	61,6	20,0
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	49,6	10,3
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	87,9	6,0
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	79,8	8,0
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	87,8	4,7
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	63,7	9,6
10. Pomoc techniczna	36,8	16,8
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	59,1	4,8
1. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu	76,3	6,3
2. E-administracja i otwarty rząd	47,4	3,8
3. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa	33,3	0,8
4. Pomoc Techniczna	11,6	5,8
Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014–2020	48,7	23,1
1. Zasoby ludzkie	40,1	26,0
2. Skuteczny i efektywny system realizacji polityki spójności	94,2	21,6
3. Potencjał beneficjentów funduszy europejskich	60,2	13,3
4. Informacja i promocja	99,9	30,3
Program Operacyjny Polska Wschodnia	67,6	11,1
1. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia	26,7	4,2
2. Nowoczesna Infrastruktura Transportowa	90,1	19,5
3. Ponadregionalna Infrastruktura Kolejowa	99,6	3,0
4. Pomoc techniczna	15,8	7,5

Program operacyjny/oś priorytetowa	Zaangażowanie alokacji	Wykorzystanie alokacji
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	42,6	18,1
1. Osoby młode na rynku pracy	49,8	32,4
2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	36,3	7,2
3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju	29,9	2,8
4. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	44,7	21,4
5. Wsparcie dla obszaru zdrowia	60,4	10,1
6. Pomoc techniczna	32,4	13,7

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 54. Zaangażowanie i wykorzystanie alokacji środków unijnych w regionalnych programach operacyjnych (w %)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 54. Poziom zaangażowania i wykorzystania alokacji unijnej wg regionalnych programów operacyjnych

Regionalny program Operacyjny/Oś priorytetowa	Zaangażowanie alokacji	Wykorzystanie alokacji
RPO Województwa Dolnośląskiego	50,5	10,9
RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego	43,7	6,1
RPO – Lubuskie 2020	49,0	9,3
RPO Województwa Łódzkiego	47,3	7,5
RPO Województwa Lubelskiego	49,1	7,0
RPO Województwa Małopolskiego	41,3	8,1
1. Gospodarka Wiedzy	12,3	1,2
2. Cyfrowa Małopolska	51,3	1,7
3. Przedsiębiorcza Małopolska	41,6	7,7
4. Regionalna Polityka Energetyczna	60,0	8,7
5. Ochrona Środowiska	38,1	1,8
6. Dziedzictwo Regionalne	47,6	3,9
7. Infrastruktura Transportowa	48,2	19,3
8. Rynek Pracy	37,1	17,1
9. Region Spójny Społecznie	37,0	3,7
10. Wiedza i Kompetencje	55,4	1,7
11. Rewitalizacja Przestrzeni Regionalnej	18,7	4,7
12. Infrastruktura Społeczna	22,5	1,0
13. Pomoc techniczna	45,6	20,1
RPO Województwa Mazowieckiego	45,9	9,1
RPO Województwa Opolskiego	55,5	14,9
RPO Województwa Podlaskiego	40,4	5,0
RPO Województwa Podkarpackiego	51,1	8,5
RPO Województwa Pomorskiego	73,8	10,1
RPO Województwa Śląskiego	43,1	8,2
RPO Województwa Świętokrzyskiego	32,0	7,1
RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego	38,0	6,1
Wielkopolski RPO	55,9	10,0
RPO Województwa Zachodniopomorskiego	41,7	8,5

Źródło: Opracowanie własne.

ŚRODKI WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Wspólna Polityka Rolna opiera się na dwóch zasadniczych filarach, które w dużym uproszczeniu można scharakteryzować w kilku słowach: I filar związany jest z organizacją rynków rolnych na szczeblu unijnym oraz bezpośrednim wsparciu rolników, filar II ukierunkowany jest na rozwój obszarów wiejskich.

Z punktu widzenia producenta rolnego najważniejsze w pierwszym obszarze są płatności obszarowe, powiązane głównie z arealem gospodarstw rolnych, ale również z dodatkami do produkcji dóbr publicznych istotnych dla środowiska, wsparcia młodych rolników i inne.

W latach 2004–2017 w ramach **płatności bezpośrednich** wypłacono w województwie małopolskim łącznie **5,5 mld zł**, co stanowi ok. 3,5% środków wypłaconych w skali całego kraju.

Tabela 55. Kwota zrealizowanych płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2004–2017 w województwie małopolskim wg wybranych rodzajów płatności

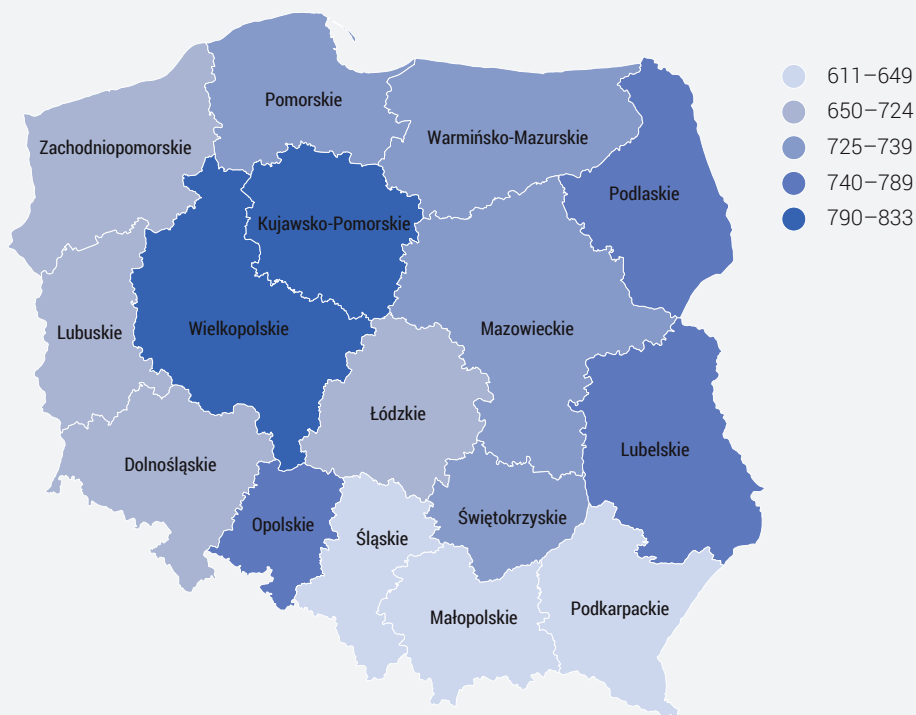
Rodzaj płatności	Małopolskie (w mln zł)	Polska = 100 (w %)
Razem płatności obszarowe	5 512,2	3,55
w tym:		
Jednolite płatności obszarowe	3 371,6	3,55
Uzupełniające płatności obszarowe – Inne rośliny	829,2	2,97
Uzupełniające płatności – płatności zwierzęce	231,4	4,92
Oddzielna płatność z tytułu cukru oraz płatności do uprawy buraków cukrowych	43,4	0,70
Wsparcie specjalne do uprawy roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, pomoc bezpośrednia związana z wielkością produkcji oraz wsparcie dobrowolne do upraw wysokobiałkowych	34,2	2,70
Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska	416,1	3,67
Wsparcie specjalne do hodowli krów, bydła, owiec i kóz	316,9	7,12
Wsparcie specjalne do tytoniu	43,8	12,20
Płatności z tytułu owoców miękkich	9,0	1,50
Uzupełniająca płatność obszarowa dla producentów surowca tytoniowego	103,6	11,34
Uzupełniające płatności – rośliny energetyczne	0,1	0,36
Dyscyplina finansowa oraz zwrot środków	5,2	1,46
Płatność redystrybucyjna	81,3	2,51
Płatność dla młodych rolników	20,2	3,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARIMR.

W przeliczeniu **na 1 ha użytków rolnych** dopłaty obszarowe w województwie małopolskim wyniosły w okresie 2004–2017 **średnio 626 zł**, co stanowi 85,0% średniej krajowej i jest jedną z najniższych wartości spośród wszystkich województw. Wartość tę dodatkowo zaniża nieco ostatni rok, który nie jest jeszcze w pełni rozliczony.

Mapa 33. Średnie roczne płatności obszarowe na 1 ha użytków rolnych w okresie 2004–2017 wg województw (w zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, będący głównym narzędziem wdrażania **II filaru WPR**, oparty jest na 15 działaniach:

- M01 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna,
- M02 – Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw,
- M03 – Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych,
- M04 – Inwestycje w środki trwałe,
- M05 – Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych,
- M06 – Rozwój gospodarstw i działalności rolniczej,
- M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,
- M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów,
- M09 – Tworzenie grup i organizacji producentów,
- M10 – Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

- M11 – Rolnictwo ekologiczne
- M13 – Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,
- M16 – Współpraca,
- M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER
- M20 – Pomoc techniczna

Do końca 2017 roku z beneficjentami z terenu województwa małopolskiego **podpisano umowy lub wydano decyzje o dofinansowaniu wniosków** złożonych w ramach PROW 2014–2020 o wartości **698,4 mln zł**, co stanowi 5,0% wartości decyzji i umów w całym kraju. Jednocześnie zrealizowano **płatności na kwotę 303,1 mln zł**, co daje 4,0% wypłat z tytułu realizacji PROW 2014–2020 w Polsce. Wypłaty związane ze zobowiązaniami z PROW 2007–2013 wyniosły w Małopolsce 2,2 mln zł (w Polsce 213,1 mln zł).

Tabela 56. Kwota umów i decyzji oraz zrealizowanych płatności w ramach PROW 2014–2020 w województwie małopolskim wg wybranych działań

Działania PROW 2014–2020	Kwota umów i decyzji	Zrealizowane płatności	
		w mln zł	Polska=100
M03 – Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych PROW 2014–2020	3,6	0,1	7,9
M04 – Inwestycje w środki trwałe	160,5	24,4	5,3
M05 – Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	0,6	0,0	0,0
M06 – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej	112,6	22,0	5,3
M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	224,5	9,2	1,6
M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów	0,3	2,9	1,3
M10 – Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	0,0	62,7	3,6
M11 – Rolnictwo ekologiczne	0,0	13,2	2,0
M13 – Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	159,1	158,0	5,0
M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	37,2	10,5	3,0

Źródło: Opracowanie własne.

Za pośrednictwem samorządu województwa wdrażane są niektóre z poddziałań w ramach działań: M04 – inwestycje w środki trwałe, M07 – podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, M19 – wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER.

W województwie małopolskim na koniec 2017 roku podpisanych było **414 umów** pomiędzy Województwem Małopolskim, jako dysponentem środków, a beneficjentami na realizację projektów w ramach PROW 2014–2020. Sumaryczna **wartość** tych projektów wyniosła **345,4 mln zł, w tym kwota pomocy 201,1 mln zł**.

Tabela 57. Liczba i wartość projektów w działaniach PROW 2014–2020 wdrażanych przez województwo małopolskie (w mln zł)

Poddziałanie	Liczba projektów	Wartość całkowita	Kwota pomocy
M04.3 – Scalanie gruntów	3	29,3	29,3
M07.2.1 – Gospodarka wodno-ściekowa	46	137,3	67,7
M07.2.2 – Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	84	112,4	68,4
M07.4.3 – Targowiska	10	12,6	6,8
M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD	100	28,5	13,8
M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty grantowe	133	10,2	8,6
M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty własne LGD	2	0,1	0,1
M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	36	15,1	6,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz UMWM.

Projekty PROW stanowią istotny element uzupełniający środki dostępne z funduszy strukturalnych, koncentrując się na stosunkowo niewielkich przedsięwzięciach, mających jednak istotne znaczenie dla lokalnych społeczności. Przykładowe projekty wybrane z poszczególnych podziałów wg kryterium wartości:

M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD: „Remont budynku dawnego młyna w celu stworzenia atrakcji turystycznej oraz zachowania dziedzictwa lokalnego przemysłu wiejskiego regionu Na Śliwkowym Szlaku” o wartości 5 451 055 zł, przy pomocy w kwocie zaledwie 34 842 zł, realizowany na terenie gm. Gródek nad Dunajcem przez prywatną osobę.

M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty grantowe: „Utworzenie przedsiębiorstwa turystycznego <U Hasaja>” o wartości 226 217 zł, wsparty dofinansowaniem w kwocie 80 000 zł, realizowany na terenie gm. Łapsze Niżne, „Uruchomienie działalności gospodarczej w zakresie produkcji mebli” – projekt o wartości 205 780 zł, ze wsparciem w wysokości 80 000 zł, realizowany na terenie gm. Budzów. Obydwa wspomniane projekty realizowane są przez osoby prywatne.

M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – projekty własne LGD obejmuje tylko dwa projekty: „Akademia Ekonomii Społecznej Korony Sądeckiej” o wartości 49 916 zł przy wsparciu 31 444 zł, wdrażany przez LGD „Korona Sądecka” na terenie gminy Chęłmiec, oraz projekt „Promocja obszaru Doliny Karpia w oparciu o Markę Lokalną Dolina Karpia” o wartości 48 565 zł i wsparciu w kwocie 30 902 zł, wdrażany przez Stowarzyszenie Dolina Karpia w gminie Zator.

M19.2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – wdrażanie lokalnych strategii rozwoju: „Budowa hali rekreacyjno-sportowej ze sztuczną nawierzchnią, zapleczem socjalnym oraz wypożyczalnią sprzętu sportowego sposobem na rozwój przedsiębiorstwa <RELAX>” – projekt o wartości 1 182 306 zł, wsparty kwotą 299 998 zł, realizowany przez RELAX s.c. na terenie gminy Kęty, „Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego produktów rolnych” o wartości 1 022 688 zł wsparty kwotą 488 900 zł, realizowany przez PPU Eleonora Krzyżak na terenie gminy Grybów.

M07.2.2 Budowa lub modernizacja dróg lokalnych obejmuje liczne, chociaż stosunkowo niewielkie projekty związane z modernizacją, przebudową i budową dróg lokalnych. Łącznie beneficjenci, tj. gminy i powiaty z Małopolski, planują przy wsparciu finansowym z PROW 2014–2020 **przebudowę 112,7 km dróg lokalnych.**

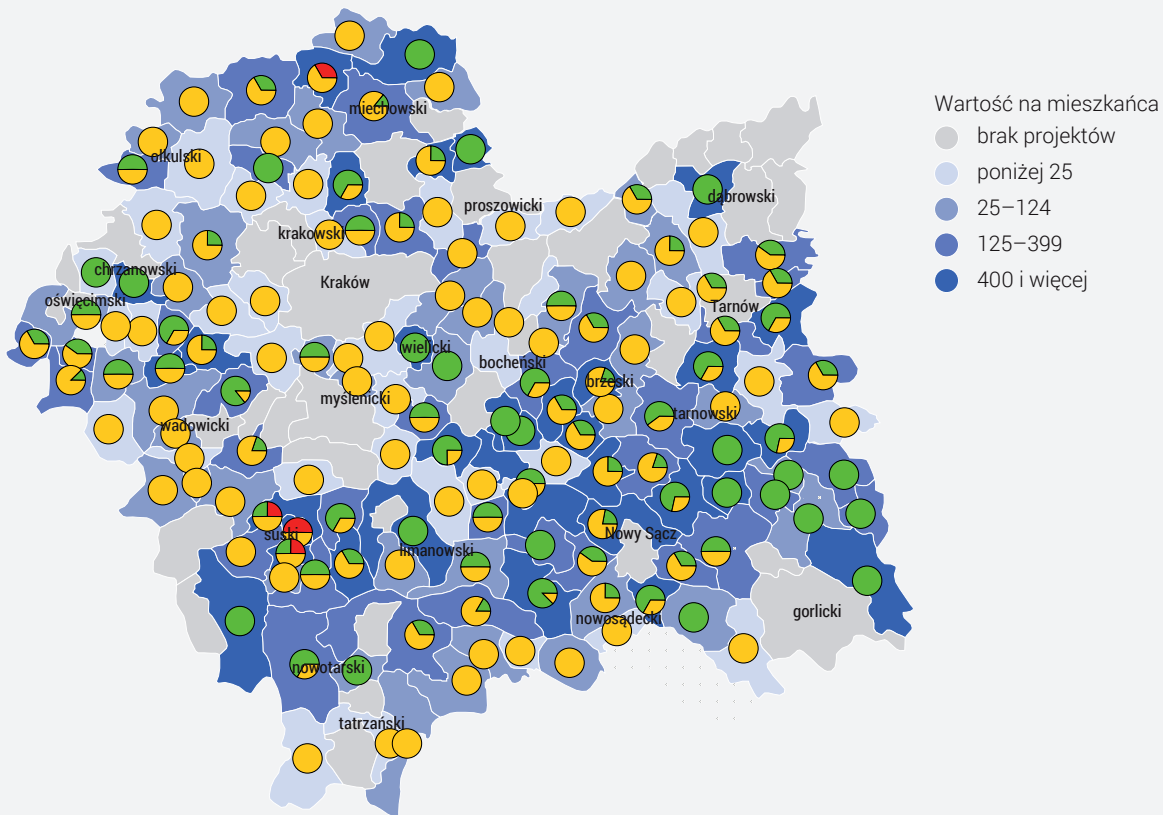
M07.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa – projekty, w zależności od gminy, obejmują budowę sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. Przykładowo projekt „Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Raba Niżna”, za którego realizację odpowiada gmina Mszana Dolna, przewiduje zbudowanie 6,5 km sieci kanalizacyjnej umożliwiającej podpięcie 118 użytkowników. Całkowita wartość projektu wynosi 5,7 mln zł przy wsparciu w wysokości 1,8 mln zł.

M04.3 Scalanie gruntów obejmuje trzy projekty dotyczące scalania gruntów w gminach Charznicza, Jordanów i mieście Jordanów. Środki finansowe pozyskane przez powiat miechowski wyniosły 3,9 mln zł, a przez powiat suski 25,3 mln zł.

M07.4.3 Targowiska – wartość przebudowy lub budowy targowisk (placów targowych) waha się od 0,5 mln zł (wsparcie 0,3 mln zł) w gminie Moszczenica, po 1,9 mln zł (wsparcie 1,0 mln zł) w mieście Bukowno.

Mapa 34. Wartość na mieszkańca i struktura wartości projektów PROW wg działań, w gminach województwa małopolskiego (w zł)

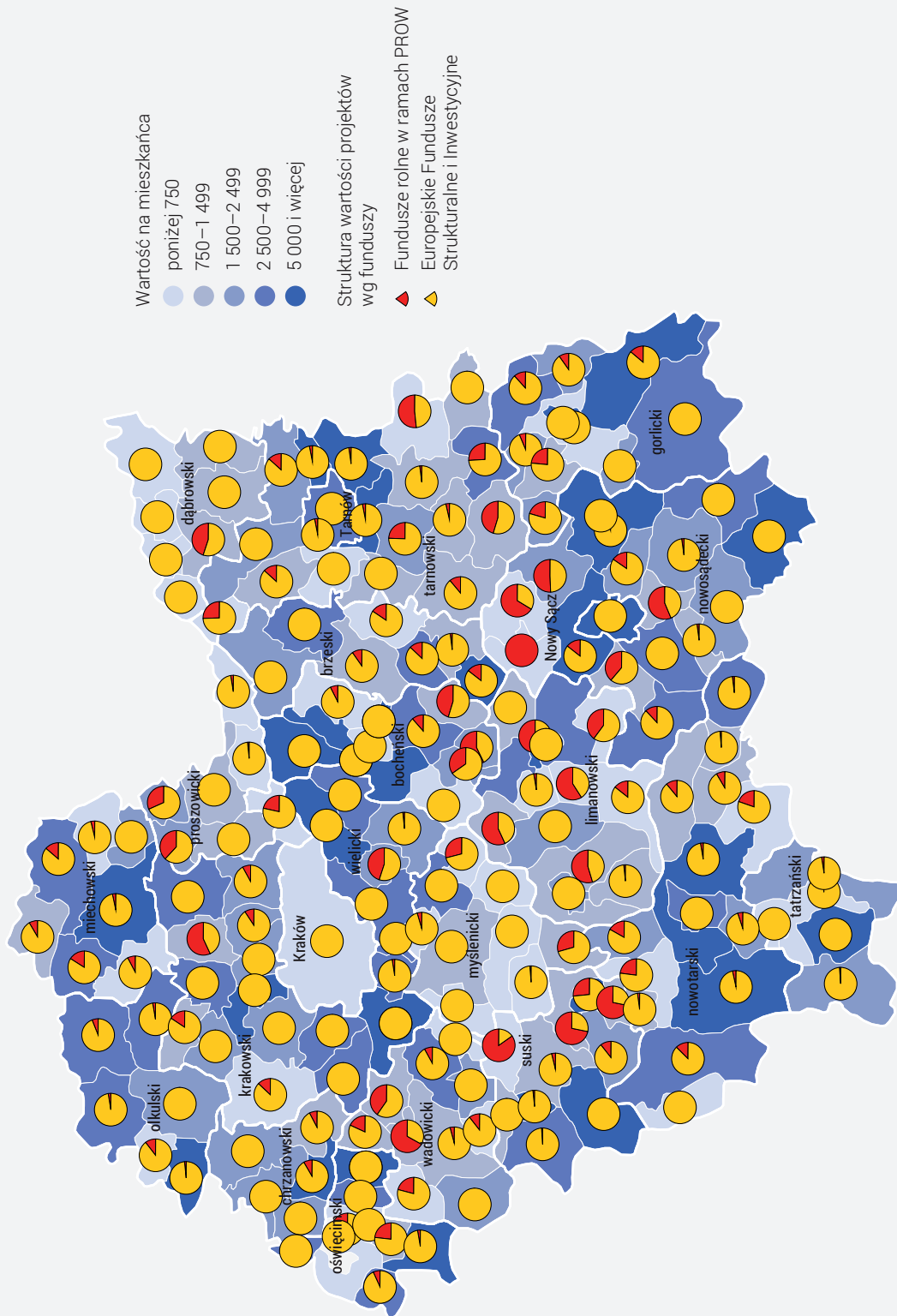
Struktura wartości projektów PROW wg działań

- ▲ M04 – Inwestycje w środki trwałe
- ▲ M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi w ramach inicjatywy LEADER
- ▲ M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 35. Struktura wartości oraz wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych oraz funduszy rolnych w zakresie wybranych działań PROW wg gmin województwa małopolskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 58. Wartość projektów realizowanych w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych oraz funduszy rolnych w zakresie wybranych działań PROW wg gmin, powiatów i subregionów województwa małopolskiego

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Bochnia m.	27	191,3	118,2	6382		
Bochnia gm.	3	6,6	5,5	337	0,1	2
Drwinia	14	85,1	50,8	13082		
Lipnica Murowana	4	4,1	3,0	721	3,3	594
Łapanów	4	2,6	2,2	321		
Nowy Wiśnicz	14	35,2	19,3	2532	4,6	334
Rzezawa	9	5,9	3,5	526	0,5	43
Trzciana	6	7,6	5,6	1387	4,1	741
Żegocina	5	4,5	3,9	826	6,0	1106
Bocheński	100	378,4	237,1	3572	18,6	176
Czernichów	11	40,2	20,7	2769	0,2	12
Igołomia-Wawrzeńczyce	8	4,5	3,0	580	1,2	160
Iwanowice	7	5,3	3,6	583	6,9	767
Jerzmanowice-Przegonia	7	17,2	9,6	1579	0,1	6
Kocmyrzów-Luborzyca	12	22,6	14,7	1488	2,0	133
Krzyszowice	16	19,5	14,7	604	2,9	91
Liszki	14	73,7	37,4	4322	0,1	8
Michałowice	14	19,1	11,5	1860	2,0	195
Mogilany	15	40,4	22,6	2942	1,1	80
Skała	11	29,8	21,2	2829	0,1	6
Skawina	38	365,6	184,1	8427	0,3	8
Słomniki	17	44,5	24,7	3256		
Sułoszowa	7	3,9	2,8	675	0,7	127
Świątniki Górne	16	24,8	15,0	2501	0,2	21
Wielka Wieś	20	83,8	41,3	7132		
Zabierzów	18	56,1	29,5	2163		
Zielonki	23	51,8	31,9	2346	0,1	3
Krakowski	215	3562,2	1913,4	13016	18,0	66
Charsznica	9	20,9	11,5	2790	4,0	536
Gołcza	5	3,6	2,9	590	0,3	50
Kozłów	4	3,7	2,9	787	0,3	74
Książ Wielki	4	14,6	9,9	2840	2,3	454

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Miechów	21	115,4	84,0	5823	4,1	209
Raławice	5	6,1	4,2	2437		
Słaboszów	3	2,5	1,8	695	0,1	28
Miechowski	70	262,0	172,8	5305	11,3	228
Dobczyce	10	49,4	22,3	3243	0,1	4
Lubień	9	9,1	6,5	906	3,8	378
Myślenice	22	35,2	26,8	802		
Pcim	8	5,5	4,3	505		
Raciechowice	4	3,3	2,4	519	1,3	213
Siepraw	6	4,9	4,0	555	0,2	28
Sułkowice	5	3,0	2,2	205		
Tokarnia	6	3,9	3,2	443	0,1	6
Wiśniowa	8	5,1	3,8	690	0,1	8
Myślenicki	130	161,4	108,6	1282	5,5	44
Koniusza	8	10,5	7,6	1172	0,1	6
Koszyce	5	4,0	3,1	727	0,1	20
Nowe Brzesko	3	3,4	2,3	590	0,1	11
Paęcznica	6	5,2	3,8	1414	2,4	655
Proszowice	14	19,1	15,1	1175		
Radziemice	3	3,3	2,2	961	2,0	591
Proszowicki	82	145,0	93,2	3325	4,7	107
Biskupice	13	9,7	7,7	967	8,0	795
Gdów	15	41,4	31,4	2311	0,7	41
Kłaj	15	39,8	19,5	3746	0,3	26
Niepołomice	34	232,0	113,7	8418	0,9	32
Wieliczka	39	165,7	100,5	2859	1,1	19
Wielicki	113	507,5	289,2	4088	10,9	88
Kraków	571	6257,2	3648,9	8161		
Subregion Krakowski Obszar Metropolitalny	1123	11273,6	6463,2	7588,0	68,9	46,4
Borzęcin	8	25,8	13,7	3082	0,3	37
Brzesko	15	46,4	29,3	1282	5,1	141
Czechów	8	13,4	7,7	1362	0,3	30
Dębno	4	2,5	2,2	169	0,5	32
Gnojnik	10	28,4	17,8	3573	4,3	539
Iwkowa	9	28,2	18,9	4426	4,8	763

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Szczurowa	11	19,2	14,2	2001		
Brzeski	134	204,7	139,2	2201	15,3	164
Boleśław pow. dąbrowski	2	0,9	0,7	324		
Dąbrowa Tarnowska	14	22,0	14,5	1037		
Gręboszów	1	0,4	0,3	124		
Mędrzechów	1	0,4	0,3	117		
Olesno	4	4,8	3,2	608	3,9	495
Radgoszcz	4	7,9	6,7	1072		
Szczucin	5	8,0	6,8	608		
Dąbrowski	106	159,6	105,4	2690	3,9	66
Ciężkowice	10	5,8	4,6	514	4,8	426
Gromnik	8	10,0	4,8	1127	0,4	44
Lisia Góra	8	20,7	16,0	1370	3,2	214
Pleśna	14	21,0	14,8	1758	6,9	573
Radłów	8	7,8	5,3	797	1,2	123
Ryglice	10	4,0	3,0	347	4,3	367
Rzepiennik Strzyżewski	11	18,0	9,5	2668	6,3	938
Skrzyszów	9	302,3	130,8	21365	7,3	514
Tarnów gm.	15	60,8	32,1	2357	2,0	256
Tuchów	17	28,0	19,6	1551	0,6	23
Wierzchosławice	10	11,8	8,3	1094	0,1	3
Wietrzychowice	6	2,9	2,7	715	1,0	91
Wojnicz	9	4,3	2,8	320		
Zakliczyn	17	13,9	10,6	1116	1,8	131
Żabno	13	29,8	22,5	1566	0,2	13
Szerzyny	8	20,8	11,0	2626	0,1	7
Tarnowski	194	689,9	377,4	3433	40,1	200
Tarnów	130	475,8	281,2	4332		
Subregion tarnowski	321	1530,1	903,2	3302,3	59,3	128,0
Gorlice m.	27	123,0	71,6	4428		
Biecz	16	21,6	15,7	1281	2,9	299
Bobowa	13	28,2	21,0	2897	7,3	428
Gorlice gm.	13	14,3	9,4	837	3,2	115
Lipinki	9	10,6	8,7	1561	1,2	173
Łużna	7	6,3	4,6	740	1,9	229
Moszczenica	9	6,9	5,0	1412	0,5	98

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Ropa	13	10,1	7,6	1863		
Sękowa	14	23,5	16,1	4718	3,8	768
Uście Gorlickie	15	23,0	18,6	3367		
Gorlicki	152	316,1	218,2	2901	20,9	191
Limanowa m.	16	63,6	32,8	4202	0,1	9
Mszana Dolna m.	13	13,2	10,0	1658		
Dobra	7	17,3	10,6	1738	0,1	13
Jodłownik	4	3,0	2,5	353	3,9	490
Kamienica	2	13,4	8,0	1723	2,3	91
Laskowa	8	11,4	9,5	1406	0,1	7
Limanowa gm.	8	15,4	9,6	615	12,8	1294
Łukowica	8	7,0	5,0	702	4,6	264
Mszana Dolna gm.	5	4,8	4,0	271	5,7	716
Niedźwiedz	7	10,7	7,5	1460	0,2	27
Słupnice	3	0,7	0,6	105	1,0	151
Tymbark	6	4,7	3,7	719	0,1	20
Limanowski	162	269,6	185,2	2066	31,0	238
Grybów m.	11	33,1	25,2	5454		
Chełmiec	20	49,0	31,2	1744	8,3	910
Gródek nad Dunajcem	5	4,5	3,2	495	8,9	357
Grybów gm.	14	35,9	20,6	1436	1,6	269
Kamionka Wielka	6	13,3	8,5	1292	2,4	239
Korzenna	11	11,5	7,5	802	11,7	820
Krynica-Zdrój	17	67,1	45,6	3982	0,1	8
Łabowa	7	13,5	9,3	2249	0,3	54
Łącko	16	57,8	38,9	3526	8,0	489
Łososina Dolna		0,0	0,0	0	4,4	401
Muszyna	23	121,0	66,8	10437		
Nawojowa	6	3,6	3,3	417	4,6	537
Piwniczna-Zdrój	11	24,1	15,2	2253		
Podegrodzie	6	8,2	5,6	628	5,2	399
Rytro	5	2,8	2,2	745	0,1	17
Stary Sącz	15	68,6	41,7	2909	0,8	33
Nowosądecki	237	630,4	416,3	2941	56,5	264
Nowy Sącz	130	466,8	269,2	5561		
Subregion sądecki	464	1683,0	1088,9	3132,9	108,3	201,7

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Nowy Targ m.	28	83,6	61,8	2499		
Szczawnica	13	18,6	14,2	2548	0,4	52
Czarny Dunajec	10	94,5	78,0	4222	3,5	192
Czorsztyn	7	7,1	5,6	938	0,7	100
Jabłonka	9	22,3	10,3	1207	3,3	544
Krościenko nad Dunajcem	11	13,4	9,0	1975	0,2	22
Lipnica Wielka	6	3,4	2,2	566		
Łapsze Niżne	8	5,5	4,2	591	1,4	41
Nowy Targ gm.	11	67,5	36,7	2833	2,0	232
Ochotnica Dolna	9	18,1	11,9	2133	2,3	156
Raba Wyżna	9	8,0	6,2	547	2,4	139
Rabka-Zdrój	11	9,0	7,1	522	1,8	407
Spytkowice pow. nowotarski	3	12,5	6,3	2776	0,3	26
Szaflary	6	10,4	6,7	947	0,6	78
Nowotarski	188	454,6	316,9	2380	18,8	98
Zakopane	27	138,8	74,2	12013		
Biały Dunajec	9	7,5	4,2	277		
Bukowina Tatrzańska	9	17,7	8,1	2482	0,5	55
Kościelisko	11	20,9	14,8	1578	0,3	24
Poronin	9	7,4	4,8	844	0,1	4
Tatrzański	80	229,1	130,3	3372	0,9	13
Jordanów m.	15	36,9	25,8	6874	13,4	1515
Sucha Beskidzka	15	38,7	26,3	4128	0,7	104
Budzów	2	0,3	0,2	32	1,6	145
Bystra-Sidzina	6	9,4	5,5	1382	1,1	214
Jordanów gm.	7	6,4	5,0	577	16,1	994
Maków Podhalański	8	8,6	7,1	533	0,4	30
Stryszawa	9	24,6	9,3	2078	0,3	33
Zawoja	12	50,9	28,6	5587		
Zembrzyce	6	7,6	4,3	1347	0,1	14
Suski	105	224,2	139,9	2659	33,8	401
Subregion podhalański	289	907,9	587,2	2648,0	53,4	155,8
Alwernia	6	11,5	7,7	907	1,0	77
Babice	12	68,2	43,6	7487	6,4	702
Chrzanów	26	72,2	45,9	1523		
Libiąż	18	41,3	24,0	1834	0,4	16

Gmina/ powiat/ subregion	Projekty finansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych				Projekty finansowane z PROW	
	Liczba projektów	Wartość ogółem	Dofinansowanie UE	Wartość projektów na mieszkańca	Wartość ogółem	Wartość projektów na mieszkańca
	(w szt.)	(w mln zł)		(w zł)	(w mln zł)	(w zł)
Trzebinia	22	74,6	36,0	2182	0,7	22
Chrzanowski	121	301,9	187,2	2400	8,5	67
Bukowno	13	123,4	51,8	11970	2,2	278
Bolesław pow. olkuski	7	4,7	3,7	600	0,6	54
Klucze	9	55,6	28,2	3681	1,5	101
Olkusz	35	115,9	59,5	2347	1,0	19
Trzyciąż	6	24,0	13,7	3405	0,7	98
Wolbrom	13	58,9	41,2	2557	3,9	169
Olkuski	128	508,7	277,6	4515	9,8	87
Oświęcim m.	27	482,3	220,3	12446		
Brzeszcze	11	52,5	28,7	2453	3,9	300
Chelmek	10	86,8	60,4	6664		
Kęty	15	88,6	57,6	2579	2,6	320
Osiek	3	18,0	8,2	2190	5,5	301
Oświęcim gm.	8	14,6	9,5	798	3,2	81
Polanka Wielka	5	0,8	0,6	181		
Przeciszów	3	33,3	17,7	4961	0,2	24
Zator	18	147,2	52,5	15807	0,0	5
Oświęcimski	131	976,9	496,8	6328	15,4	100
Andrychów	32	75,2	39,0	1717	0,9	20
Brzeźnica	5	6,9	5,0	676	4,7	458
Kalwaria Zebrzydowska	7	77,0	33,6	3850	6,8	341
Lanckorona	4	2,7	2,0	439		
Mucharz	4	2,6	1,9	627	0,3	76
Spytkowice pow. wadowicki	5	6,5	5,2	634	1,5	143
Stryków	4	14,4	7,7	2096		
Tomice	4	2,0	1,6	253	4,1	509
Wadowice	26	46,0	28,3	1213	2,1	55
Wieprz	5	5,3	4,1	430	1,4	115
Wadowicki	139	334,6	190,2	2095	21,7	136
Subregion Małopolska Zachodnia	410	2122,2	1151,8	3836,3	55,4	100,1
Małopolska	2515	19978,5	11985,5	5900	345,4	102

Źródło: Opracowanie własne.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Liczba umów zawartych w ramach krajowych programów operacyjnych 2014–2020 wg województw siedziby beneficjenta	17
Wykres 2.	Nabory i wnioski do regionalnych programów operacyjnych wg województw – stan na 31 grudnia 2017	21
Wykres 3.	Zmiana liczby beneficjentów środków unijnych i udziału podmiotów gospodarczych w województwie małopolskim	25
Wykres 4.	Beneficjenci środków unijnych wg form prawnych w województwie małopolskim	27
Wykres 5.	Struktura wartości projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego (w mld zł)	33
Wykres 6.	Zmiana wartości ogółem i dofinansowania unijnego podpisanych umów na realizację projektów na terenie województwa małopolskiego (w mln zł)	34
Wykres 7.	Zmiana wartości projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych (w mln zł)	36
Wykres 8.	Wartość projektów wg programów operacyjnych i województw (w mln zł)	37
Wykres 9.	Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach „Inwestycji produkcyjnych” wg województw (w mln zł)	44
Wykres 10.	Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „Rozwój potencjału wewnętrznego” w zakresie objętym CT01 wg województw (w mln zł)	46
Wykres 11.	Beneficjenci realizujący projekty z zakresu CT01 w województwie małopolskim wg wybranych form prawnych	52
Wykres 12.	Liczba podmiotów gospodarczych będących beneficjentami środków europejskich realizujących projekty w ramach CT01.	52
Wykres 13.	Wartość projektów zaliczonych do CT02 „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych” wg województwa realizacji i grup interwencji (w mln zł)	53
Wykres 14.	Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; >/= 30 Mbps)” wg województw (w mln zł)	56
Wykres 15.	Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)” wg województw (w mln zł)	57
Wykres 16.	Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)” wg województw (w mln zł)	58
Wykres 17.	Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” wg województw (w mln zł)	60
Wykres 18.	Liczba beneficjentów w ramach kategorii „056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi” wg wielkości.	63
Wykres 19.	Liczba podmiotów gospodarczych – beneficjentów w ramach kategorii „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)” wg wielkości	64
Wykres 20.	Liczba podmiotów gospodarczych – beneficjentów w ramach kategorii „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” wg wielkości	66

Wykres 21. Wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” wg województw (w mln zł)	67
Wykres 22. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia” wg województw (mln zł)	72
Wykres 23. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” wg województw (w mln zł)	75
Wykres 24. Wartość ogółem wg funduszy i dofinansowanie unijne łączne projektów zaliczonych do kategorii interwencji „043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)”, realizowanych w województwach (mln zł)	77
Wykres 25. Wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów zaliczonych do kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg województw	79
Wykres 26. Struktura beneficjentów realizujących projekty zaliczone do CT6 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” w województwie małopolskim, według form prawnych	83
Wykres 27. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” wg województw (w mln zł)	83
Wykres 28. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „022 Oczyszczanie ścieków” wg województw (w mln zł)	89
Wykres 29. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – Środowisko” wg województw (w mln zł)	91
Wykres 30. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „085 ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura” wg województw	94
Wykres 31. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg województw	98
Wykres 32. Struktura beneficjentów realizujących projekty wpisujące się w kategorię interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg form prawnych	99
Wykres 33. Wartość projektów realizowanych w ramach grup interwencji zaliczonych do celu tematycznego 07 „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej” wg województw (w mln zł)	101
Wykres 34. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach grupy kategorii „Infrastruktura oferująca podstawowe usługi I inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa” wg województw	104
Wykres 35. Struktura beneficjentów realizujących projekty na terenie województwa małopolskiego w ramach CT08 wg form prawnych	110
Wykres 36. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 08 „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” wg województw	113
Wykres 37. Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg województw (w mln zł)	117
Wykres 38. Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży” wg województw	119
Wykres 39. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg województw	122
Wykres 40. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „106 Przystosowanie pracowników i firm do zmian” wg województw	124

Wykres 41. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „107 Aktywne i zdrowe starzenie się” wg województw	125
Wykres 42. Struktura beneficjentów realizujących projekty w ramach CT09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” w województwie małopolskim wg form prawnych	127
Wykres 43. Wartość ogółem i wartość dofinansowania unijnego projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw (w mln zł)	128
Wykres 44. Struktura beneficjentów realizujących na terenie Małopolski projekty wpisujące się w grupę interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg form prawnych	132
Wykres 45. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg województw	133
Wykres 46. Struktura beneficjentów kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg form prawnych	135
Wykres 47. Wartość i dofinansowanie unijne do projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia” wg województw (w mln zł)	139
Wykres 48. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” wg województw	140
Wykres 49. Struktura ilościowa beneficjentów realizujących projekty w ramach kategorii interwencji „115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki...” wg form prawnych	144
Wykres 50. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych...” wg województw	147
Wykres 51. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” wg województw	148
Wykres 52. Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg województw	151
Wykres 53. Zaangażowanie i wykorzystanie alokacji środków unijnych w programach krajowych (w %)	156
Wykres 54. Zaangażowanie i wykorzystanie alokacji środków unijnych w regionalnych programach operacyjnych (w %)	158

SPIS MAP

Mapa I.	Beneficjenci środków unijnych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności wg miejscowości siedziby	7
Mapa II.	Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego	8
Mapa III.	Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego	9
Mapa IV.	Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 i struktura wartość wg grup interwencji	10
Mapa V.	Wartość na mieszkańca i struktura wartości projektów PROW wg działań, w gminach województwa małopolskiego	12
Mapa 1.	Beneficjenci środków unijnych wg województw siedziby	24
Mapa 2.	Beneficjenci środków unijnych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności wg miejscowości siedziby	25
Mapa 3.	Liczba i struktura beneficjentów wg podstawowych form prawnych w powiatach województwa małopolskiego	27
Mapa 4.	Wartość dofinansowania unijnego do projektów realizowanych przez beneficjentów z Małopolski wg województwa realizacji (w mln zł)	31
Mapa 5.	Wartość projektów wg województwa realizacji i struktura dofinansowania projektów (w mln zł)	35
Mapa 6.	Wartość i struktura wartości wg programów operacyjnych projektów w przeliczeniu na mieszkańca wg województw	38
Mapa 7.	Wartość i liczba projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego (w mln zł)	40
Mapa 8.	Wartość projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego (w mln zł)	41
Mapa 9.	Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w powiatach województwa małopolskiego (w zł)	42
Mapa 10.	Wartość na mieszkańca i struktura wg programów projektów realizowanych w gminach województwa małopolskiego (w zł)	43
Mapa 11.	Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 i struktura wartości wg grup interwencji (w zł)	47
Mapa 12.	Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 w województwie małopolskim (w zł)	51
Mapa 13.	Obszar województwa małopolskiego objęty budową szybkiej sieci szerokopasmowej w ramach CT02	55
Mapa 14.	Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” w województwie małopolskim	62
Mapa 15.	Wartość na mieszkańca w powiatach oraz liczba w gminach projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” w województwie małopolskim (w zł)	70
Mapa 16.	Wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji 016 i 083 wg gmin (w zł)	78
Mapa 17.	Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach CT05 „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”	81
Mapa 18.	Lokalizacja inwestycji w sieć kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków realizowanych w ramach kategorii interwencji 020 „Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi” i 022 „Oczyszczanie ścieków” wg miejscowości województwa małopolskiego	90

Mapa 19.	Obszar objęty realizacją projektów dotyczących redukcji niskiej emisji wg gmin (CT04 i CT06)	93
Mapa 20.	Obszar objęty realizacją projektów dotyczących kategorii interwencji „085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura”	95
Mapa 21.	Obszar objęty realizacją projektów dotyczących kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg gmin	100
Mapa 22.	Wartość projektów wpisujących się w grupę kategorii „Infrastruktura oferująca podstawowe usługi i inwestycje powiązane – infrastruktura transportowa” wg gmin województwa małopolskiego (w mln zł)	105
Mapa 23.	Wartość realizowanych projektów zaliczonych do celu tematycznego 08 wg powiatów oraz ich liczba w ujęciu gminnym w województwie małopolskim „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” (w mln zł)	114
Mapa 24.	Wartość ogółem i wartość na jednego bezrobotnego projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg powiatów województwa małopolskiego	118
Mapa 25.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych...” wg powiatów województwa małopolskiego (w mln zł)	120
Mapa 26.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg powiatów (w mln zł)	123
Mapa 27.	Liczba oraz wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach grupy interwencji „VI. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg powiatów (w zł)	134
Mapa 28.	Wartość i liczba projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg województw (w mln zł)	135
Mapa 29.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” wg gmin i powiatów województwa małopolskiego (w mln zł)	138
Mapa 30.	Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” w gminach województwa małopolskiego (w zł)	143
Mapa 31.	Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” w gminach województwa małopolskiego (w zł)	149
Mapa 32.	Mapa. Wartość na mieszkańca wg powiatów i liczba projektów zaliczonych do celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” w gminach województwa małopolskiego (w zł)	152
Mapa 33.	Średnie roczne płatności obszarowe na 1 ha użytków rolnych w okresie 2004–2017 wg województw (w zł)	161
Mapa 34.	Wartość na mieszkańca i struktura wartości projektów PROW wg działań, w gminach województwa małopolskiego (w zł)	165
Mapa 35.	Struktura wartości oraz wartość na mieszkańca projektów realizowanych w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych oraz funduszy rolnych w zakresie wybranych działań PROW wg gmin województwa małopolskiego	166

SPIS TABEL

Tabela I.	Liczba, wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych	8
Tabela 1.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	18
Tabela 2.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój	19
Tabela 3.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	19
Tabela 4.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa	20
Tabela 5.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia	21
Tabela 6.	Nabory, złożone wnioski i zawarte umowy wg osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia	23
Tabela 7.	Liczba beneficjentów środków unijnych wg subregionów	26
Tabela 8.	Liczba beneficjentów wg rodzajów działalności i subregionów	28
Tabela 9.	Wartość projektów realizowanych przez beneficjentów mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego wg źródeł finansowania (w mln zł)	31
Tabela 10.	Wartość projektów realizowanych przez beneficjentów z Małopolski w innych województwach i projektów z innych województw realizowanych w Małopolsce (w mln zł)	32
Tabela 11.	Liczba, wartość ogółem i dofinansowanie unijne projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego wg programów operacyjnych (w mln zł)	35
Tabela 12.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 01 „Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” w województwie małopolskim	47
Tabela 13.	Liczba oraz wartość projektów realizowanych wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)	51
Tabela 14.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 02 „Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych” w województwie małopolskim (w mln zł)	54
Tabela 15.	Wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „046 TIK: szybka sieć szerokopasmowa (dostęp/lokalna pętla abonencka; >/= 30 Mbps)” wg subregionów (w mln zł)	55
Tabela 16.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)” wg subregionów (w mln zł)	57
Tabela 17.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)” wg subregionów (w mln zł)	59
Tabela 18.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 03 „Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)” w województwie małopolskim (w mln zł)	61
Tabela 19.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi” wg subregionów (w mln zł)	63

Tabela 20.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)” wg subregionów (w mln zł)	65
Tabela 21.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)” wg subregionów (w mln zł)	66
Tabela 22.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 04 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” w województwie małopolskim (w mln zł)	68
Tabela 23.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)” wg subregionów (w mln zł)	71
Tabela 24.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)” wg subregionów (w mln zł)	73
Tabela 25.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie” wg subregionów (w mln zł)	74
Tabela 26.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)” wg subregionów (w mln zł)	76
Tabela 27.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg subregionów (w mln zł)	79
Tabela 28.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 05 „Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” wg subregionów (w mln zł)	82
Tabela 29.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 06 „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami” w województwie małopolskim (w mln zł)	84
Tabela 30.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)” wg subregionów (w mln zł)	87
Tabela 31.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „022 Oczyszczanie ścieków” wg subregionów (w mln zł)	88
Tabela 32.	Beneficjenci realizujący projekty zaliczone do grupy interwencji „IV. Rozwój potencjału wewnętrznego – środowisko” wg form prawnych	90
Tabela 33.	Liczba gmin objętych projektami i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „083 Działania w zakresie jakości powietrza” wg subregionów (w mln zł)	92
Tabela 34.	Liczba gmin objętych projektami i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura” wg subregionów (w mln zł)	95
Tabela 35.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa” wg subregionów (w mln zł)	99
Tabela 36.	Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 07 „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej” (w mln zł)	102
Tabela 37.	Liczba i wartość projektów realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach celu tematycznego 08 „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” (w mln zł)	110
Tabela 38.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „074 Rozwój i promowanie komercyjnych walorów turystycznych w MŚP” wg subregionów (w mln zł)	115
Tabela 39.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych” wg subregionów (w mln zł)	116

Tabela 40.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy...” wg subregionów (w mln zł)	118
Tabela 41.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych...” wg subregionów (w mln zł)	120
Tabela 42.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach...” wg subregionów (w mln zł)	123
Tabela 43.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „107 Aktywne i zdrowe starzenie się” wg subregionów (w mln zł)	126
Tabela 44.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 09 „Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją” wg grup i kategorii interwencji (w mln zł)	129
Tabela 45.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „053 Infrastruktura ochrony zdrowia” wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)	131
Tabela 46.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie” wg subregionów województwa małopolskiego (w mln zł)	136
Tabela 47.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym” (w mln zł)	137
Tabela 48.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie” w województwie małopolskim wg kategorii interwencji (w mln zł)	141
Tabela 49.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki...” wg subregionów (w mln zł)	145
Tabela 50.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji „118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy...” wg subregionów (w mln zł)	149
Tabela 51.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach celu tematycznego 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej” wg subregionów (w mln zł)	152
Tabela 52.	Liczba i wartość projektów realizowanych w ramach „Innowacji społecznych i współpracy międzynarodowej”, zaliczonych do celów tematycznych 08–10, w województwie małopolskim wg kategorii interwencji (w mln zł)	154
Tabela 53.	Poziom zaangażowania i wykorzystania alokacji unijnej wg programów krajowych i ich osi priorytetowych (w %)	157
Tabela 54.	Poziom zaangażowania i wykorzystania alokacji unijnej wg regionalnych programów operacyjnych	159
Tabela 55.	Kwota zrealizowanych płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2004–2017 w województwie małopolskim wg wybranych rodzajów płatności	160
Tabela 56.	Kwota umów i decyzji oraz zrealizowanych płatności w ramach PROW 2014–2020 w województwie małopolskim wg wybranych działań	162
Tabela 57.	Liczba i wartość projektów w działaniach PROW 2014–2020 wdrażanych przez województwo małopolskie (w mln zł)	163
Tabela 58.	Wartość projektów realizowanych w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych oraz funduszy rolnych w zakresie wybranych działań PROW wg gmin, powiatów i subregionów województwa małopolskiego	167

Małopolskie
Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl